

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી કચેરી, સુરત

એ-૩, જિલ્લાસેવાસદન-૨, અઠવાલાઇન્સ, સુરત

Phone No: (0261) 2662902, Emailsuratdena@gmail.com, Web – deasurat.org

જા.નં.મા-૧/૨૦૨૫/૧૦૪૫૨

તા.૨૧/૦૮/૨૦૨૫

પ્રતિ,

આચાર્યશ્રી,

માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ તમામ,

સુરત, જિ.સુરત.

વિષય:- ધોરણ ૯ થી ૧૨ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પરિપત્ર પરિરૂપ બાબત.

સંદર્ભ :- ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગરના

પત્રાંક:મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૨૫/૨૧૩૮-૭૩, તા.૧૮/૦૮/૨૦૨૫.

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ ૯ થી ૧૨ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), ઉર્દુ (પ્રથમ ભાષા) તેમજ કમ્પ્યુટર અધ્યયન અને ધોરણ-૧૨ના અર્થશાસ્ત્ર વિષયના માસવાર આયોજન પુસ્ત્રપત્ર પરિરૂપ તેમજ ધોરણ ૯ થી ૧૨ના શ્રીમદ્ ભગવદ ગીતાના પ્રકરણોની પૂરક પુસ્તિકાની વિગતોની તમામ જાણકારી આપની શાળાના આચાર્ય/શિક્ષકો દ્વારા શાળાના સંબંધિત ધોરણના તમામ વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવેલ છે. તે અંગેનું આ સાથે સામે નિયત પ્રમાણપત્ર દરેક શાળાઓ તા.૨૨/૦૮/૨૦૨૫ના રોજ શાળા વિકાસ સંકુલ પર જમા કરવાનું રહેશે અને દરેક શાળા વિકાસ સંકુલના કન્વીનરશ્રી ૨૫/૦૮/૨૦૨૫ ને સોમવારના રોજ અત્રેની કચેરીએ SDSના તમામ શાળાના પ્રમાણપત્ર મળી ગયેલ છે જે બદલ પ્રમાણપત્ર જમા કરાવવા જણાવવામાં આવે છે.

બિડાણ:- નિયત પ્રમાણપત્ર તથા પરિરૂપ

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી

સુરત, જિ.સુરત

પ્રમાણપત્ર

આથી હું (નામ) આચાર્યશ્રી,
..... (શાળાનું નામ-
સરનામું) પ્રમાણપત્ર આપું છું કે, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ
બોર્ડના તા.01/08/2025ના પત્રકમાંક:મઉમશબ/સંશોધન/2025/2138-73 થી ધોરણ-9 થી
12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), ઉર્દુ
(પ્રથમ ભાષા) તેમજ કમ્પ્યુટર અધ્યયન અને ધોરણ-12ના અર્થશાસ્ત્ર વિષયના
માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં કરવામાં આવેલ ફેરફારની વિગતો
તેમજ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાના પ્રકરણોની પૂરક પુસ્તિકા મોકલવામાં આવેલ છે. જે
પરિપત્ર તેમજ તેની સાથેની ઉપરોક્ત વિગતો અમારી શાળાને તા..... રોજ
મળેલ છે.

આ વિગતો પૈકી અમારી શાળામાં ધોરણ-9 થી 10 / ધોરણ-9 થી 12માં ચાલતા
વિષયો ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)/અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા)/હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)/ઉર્દુ
(પ્રથમ ભાષા) તેમજ કમ્પ્યુટર અધ્યયન અને ધોરણ-12ના અર્થશાસ્ત્રના માસવાર
આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાની પૂરક પુસ્તિકાની વિગતોની
જાણકારી અમારી શાળાના શિક્ષકો દ્વારા શાળાના સંબંધિત ધોરણના તમામ
વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવેલ છે.

તા.....

આચાર્યની સહી-સિક્કો

(નોંધ :- જે ધોરણ કે વિષયો લાગુ પડતા ન હોય તે છેકી નાખવા)

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-10 બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર. તા.01/08/2025

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ),
ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:-ધોરણ-9 થી 12ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ
પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.
સંદર્ભ:-તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિના ઠરાવ ક્રમાંક:12/2025

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ-9 થી 12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) તેમજ ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ના પાઠ્યપુસ્તકોમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના મૂલ્યોને લગતા પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. ધોરણ-9 થી 12ના કમ્પ્યુટર અધ્યયન વિષયનો અભ્યાસક્રમ રીવાઈઝ કરવામાં આવેલો છે. ધોરણ-12 અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીના પ્રકરણનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવેલ છે. તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિની બેઠકમાં સંદર્ભ દર્શિત ઠરાવથી કરવામાં આવેલ નિર્ણય અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 થી ધોરણ-9 થી 12માં ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપનો અમલ કરવામાં આવનાર છે.

આ સાથે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલી આપવામાં આવે છે. વિશેષમાં જણાવવાનું કે ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તે પૈકી ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં આ અંગેના પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) અને ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ની પૂરક પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત પૂરક પુસ્તિકાની સોફ્ટ કોપી આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ પૂરક પુસ્તિકા આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપશે.

સંયુક્ત નિયામક

બીડાણ:-ઉપર મુજબ

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ સવિનય રવાના:-

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ધોરણ-૯.....

વિષય :- URDU (FL)

માસવાર અભ્યાસક્રમનું આયોજન

શૈક્ષણિક વર્ષ :- 2025-26

ક્રમ	માસ	પ્રકરણનું નામ	અભ્યાસક્રમ	નિર્ણયિત અભ્યાસક્રમ	તારીખ
1	જુન	دورا ہوا زمان غزل - مغلی سب بہار کھنڈی ہے	الفاظ معنی عربک الفاظ	عبارت نویسی نظم نویسی	19
2	جولائی	چار پائی - تعلیم سے بے فوٹی کا نتیجہ -	ہم معنی الفاظ متضاد الفاظ	اسکول میں میرا پہلا دن	27
3	اگست	حج الکبر اشک آنکھوں میں کب نہیں آتا	معیاری - غیر معیاری الفاظ کی قسمیں	اموال نویسی نظم نویسی	22
4	ستمبر	مگر وہ ٹوٹ گئی درد میں کیش دوا نہ سوا	فعل، فاعل عفعول	میری خدا کی رحمت احوال نویسی	25
5	اکتوبر	حیات کی زندگی راہ میں کا ایک سین	صفت کی پہچان عہد کی پہچان	میرا گاؤں سفر	12
6	نومبر	نذیر احمد کی کہانی سرمہ سودا میں نہیں	اسم کیفیت واحد جمع	میرا پیارا گھر	21
7	دسمبر	خدا حافظ - ڈرامہ ایک آرزو (نظم)	حرفی مطاف حرفی ربط	میرا پسندیدہ شاعر	26
8	جنوری	سکھ کی تان (کہیت) ہم ہیں متاع کوچر و بازار	سابقہ لائحہ اسم جمع	عبارت نویسی احوال نویسی	25
9	فروری	قطعات (۱) طوبی نقد (۲) امکانات	صفت کی پہچان محل درست کر کے پھر نیکو	مکھنوں نویسی اموال نویسی	24
10	مارچ	مثنوی - داستان شیرازے کے مخالف سوئے کی	اعادہ -	امتحان کی تیاری مکھن	22
11					
12					
13					

[SECTION-A - نثر]

[04]

[الف] مناسب جوڑیاں بنائیے۔

الف	ب
(۱) منشی پریم چند	(A) نذیر احمد کی کہانی کچھ میری کچھ ان کی کہانی
(2) سر سید احمد خاں	(B) خدا حافظ
(3) شوکت قاضی	(C) گزرا ہوا زمانہ
(4) مرزا رفیع اللہ بیگ	(D) حج اکبر
	(E) مرد وہ لڑکے

[ب] مندرجہ ذیل کی خالی جگہ قرین میں دئے ہوئے مناسب جواب [04]

پسندیدہ پُر کیجیے۔

(5) "آثار الہنادید" مصنف کی تصنیف ہے۔

(در شید احمد صدیقی، عبدالحلیم شرر، سر سید احمد خاں)

(6) حج اکبر سبق میں نصیر کی دایہ کا نام تھا۔

(مشاکرہ، عباسی، ناظر)

(7) "مرد وہ لڑکے" سبق کی مصنف ہیں۔

(محمد جغتو، صالحہ مہدی، قرۃ العین حیدر)

(8) مفتی صاحب نے کاغذ افکار چند سطریں لکھیں اور کوئی

(پرنسپل صاحب، سر سید صاحب، پریسیڈنٹ صاحب)

[02] [ج] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جملہ میں لکھیے۔

(9) افسانہ کیسے کہتے ہیں؟

(10) ~~نصیر کی بیماری کا کیا سبب تھا؟~~

مباحثات میں کہتے ہیں؟

[P.T.O.]

[5] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تین چار جملوں میں لکھیے (کوئی دو) [54]
طالب علم میں تجسس کے ساتھ کون سی فوجی ضروری ہے؟
<11> میر صاحب سفر سے کیوں گھر آ رہے تھے؟

<12> افسانے کی بیرونی کو پورا خاندان خوش قسمت کیوں سمجھتا تھا؟

<13> شہر کے مقابلے میں گاؤں کی زندگی کس طرح مختلف ہوتی ہے؟

[5] مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھیے (کوئی دو) [56]

<14> نذیر احمد نے اپنے بچپن کے واقعات کو کس طرح بیان کیا ہے؟ بتائیے۔

<15> میر صاحب کا حلیہ بیان کیجیے۔

<16> رشید احمد صدیقی نے چار پائی کی مثال ریاست کے ملازم سے کیوں دی ہے؟

[SECTION B. حصہ تنظیم]

[54] الف) مناسب جوڑیاں بنائیے۔

الف	ب
<17> محمد امین	<A> داستان شیراز کے فائنل ہونے کی
<18> ولی محمد دہلی	 درد منت کش دوا نہ ہوا
<19> میر حسن	<C> آرزو
<20> مرزا غالب	<D> دماؤں کا ایک سین
	<E> مفلسی سبب بہادر کھوتی ہے

(ب) مندرجہ ذیل خالی جگہ تو سین میں سے صحیح جواب پسند کر کے لکھیے۔ [56]

<21> مرد کا اعتبار ————— کھوتی ہے۔

(مفلسی - امیری - مال)

[SECTION-C-حصہ نو اعداد]

→ ہدایات کے مطابق جوابات لکھیے۔

[01] (33) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے صحیح تلفظ والا لفظ پہچانیے۔

(A) فُل (B) تریکا (C) بھول (D) جندہ

[01] (34) "طرش" لفظ کا مترادف الفاظ پہچانیے۔

(A) آسمان (B) فرش (C) فنک (D) چاند

[01] (35) "زندگی" لفظ کا ہم معنی لفظ پہچانیے۔

(A) موت (B) عطش (C) حیات (D) تحفہ

[01] (36) "فوج" لفظ کی جمع بتائیے۔

(A) لشکر (B) اراج (C) امواج (D) اورام

[01] (37) مندرجہ ذیل جملے میں سے فاعل پہچانیے۔

"ملکہ حساب حل کر دیا ہے۔"

(A) حساب (B) حل (C) ملکہ (D) کر دیا ہے

[01] (38) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے اسم کیفیت پہچانیے۔

(A) چونکا (B) سکرانا (C) تھکن (D) تینوں (تمام)

[01] (39) خط کشیدہ الفاظ کی اسم پہچانیے۔

گنگا ندی پاک ہے۔

(A) اسم آلا (B) اسم خاص (C) اسم عام (D) اسم کیفیت

[01] (40) مندرجہ ذیل متبادلات میں سے مصدر پہچانیے۔

(A) عیش و عشرت (B) سیاہ سفید (C) للچانا (D) بک بک

[01] (41) مندرجہ ذیل کہاوت کا مطلب لکھیے۔

۔ دھوبی کا کٹا گھر کا نہ گھاٹ کا

(42) مندرجہ ذیل محاورے کا معانی بتا کر جملے میں استعمال کیجیے۔ [01]
- اوجھل ہونا

(43) مجموعۃ الفاظ کے لئے ایک جامع لفظ لکھیے۔ [01]
- اذان دینے والا

(44) مندرجہ ذیل جملے کی ترتیب درست کر کے دوبارہ لکھیے۔ [01]
- بگر پڑا اس کے ہاتھ سے زرخش پر طلاق نامہ

(45) مندرجہ ذیل شعر کی صحت سیما نیے۔ [01]
د پانی کو چھو رہی ہے جھجک جھجک کے گل کی ہنسی
جیسے حسین کوئی آئینہ دیکھتا ہو

(46) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے سابقے اور لاحقے لکھ کر لکھیے۔ [01]
بد اخلاق، خواہشمند، بے نام، خاندان

(47) مندرجہ ذیل مرکب الفاظ کی ترکیب واضح کیجیے۔ [01]
واقف کار، دیشت مند

(48) جملے میں سے حرف عطف سیما نیے۔ [01]
- وہ آیا اور خط دے کر چلا گیا

یا

جملے میں سے حرف ربط سیما نیے۔

- اس کا مکرم بہت خوبصورت ہے

(49) اسلم مامتور ہے (جملے میں صفت سیما نیے) [01]

(50) مندرجہ ذیل میں سے غیر معیاری الفاظ کا معیاری الفاظ [01]
- کوئی، سمجھوں، ہناتے

(51) رضیہ زمانہ اسکول آتی ہے آج وہ نہیں آئی۔ (جملے [01]
میں اسیم خمیر سیما نیے)

(52) "میں آتا ہوں" جملہ کو زمانہ حال جاری میں تبدیل کیجیے۔ [01]

[مضمون نویسی SECTION-D نمائش]

(53) [الف] مندرجہ ذیل اشعار کی تشریح کیجیے۔ [04]

سیدھی ہے لاءِ شوق پہ یوں ہی کہیں کہیں
خیم ہو گئی ہے گیسوئے دل دار کی طرح
- یا -

کیا وہ نمرود کی خدائی تھی؟
بندگی میں سرا جھلا نہ ہوا

(54) [ب] احوال نویسی [04]

آپ کی اسکول میں سنائے گئے "لوم اسائنڈ" کا احوال 100
لفظوں میں لکھیے۔

(55) [ج] نظم نویسی - مندرجہ ذیل نظم کو پڑھ کر اس کے نیچے دئے گئے [04]
سوالات کے جواب لکھیے۔

ہے اوروں کا گھوجلا کے قیامت نہ کر سکا
گھر چل گیا مگر میں شکایت نہ کر سکا
اپنے سے بڑھ کر تجھ پہ مجھے اعتماد تھا
انسوس تو ہی میری حفاظت نہ کر سکا
علوی غلط بیانیں دیتے رہے تھے
سچ بولنے کی ایک ہی بہت نہ کر سکا

سوالات :- (55) اوروں کا گھوجلا کے شاعر نے کیا نہیں کیا؟

(56) شاعر نے کیا نقصان ہوا؟

(57) شاعر کو خود سے زیادہ اعتماد کس پر تھا؟

(58) شاعر نے کس وجہ سے سچ بولنے کی بہت نہیں کی؟

[p. 10]

(57) [5] مندرجہ ذیل امتباس کا ایک تپائی $\frac{1}{3}$ حصے میں اختصار [54]

”حکاؤں والوں کی یہ بات کس قدر قابل ذکر ہے کہ وہ ایک سادی اور
بسیط حالت پر ہیں۔ ان کی تعزیت سعادی کی زندگی کس صفائی اور
اطمینان بے گزرتی ہے۔ ان کی نوکریں ہمارے مقابلے میں بہت کم ہیں۔
وہ ہمارے رو پیسے پیسے کے بھی محتاج نہیں۔ ہمارا سکہ بھی ان میں
بہت کم عروج ہے۔ کیونکہ ان کی نظر ہر وقت مذاقِ سلق کی طرف
لگا رہتی ہے۔ اس لئے وہ خدا کی بے واسطہ تمناؤں کی سرے سونے
کا کام بھی نکال لیتے ہیں۔“

Page No:

[ط] مندرجہ ذیل نکات کی سو سے 150 سے 200 لفظوں [08]
پر مختصر کوئی ایک سطور لکھو۔

(60) - گیا وقت پھر یا تھ آتا نہیں۔

نکات :- وقت کی قدر - اہمیت - تمام کام کا وقت پر
مکمل کرنا - طالب علم کے لئے وقت کی اہمیت - سائنس کی یاد دہانی۔

وقت کی قدر کرنے والے کی کامیابی - وقت کو دینے کے نقصانات - وقت
اگر میں مدرسہ میں ہوتا۔

(61) -

نکات :- مدرسہ میں پڑھنے کے فوائد - تعلیم حاصل کرنے کا شوق - اپنے مدرسہ
کے اثرات - تمام مثبت کام طالب علم کے لئے کرنا - ان کو حوصلہ مند رکھنا -
خوب محنت سے پڑھنا - محنت کا سکون تمام طلبہ سے - ایک مثالی
مدرسہ - نام - کامیابی کا معرکہ۔

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ધોરણ-12

વિષય :- URDU - 004

માસવાર અભ્યાસક્રમનું આયોજન શૈક્ષણિક વર્ષ : 2025-26

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ / કાવ્યનું નામ	અભ્યાસક્રમ	વિષયક શીર્ષક / કાવ્યનું નામ	પાના
1	જુન	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	19
2	જુલાઈ	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	27
3	ઓગસ્ટ	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	22
4	સપ્ટેમ્બર	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	25
5	ઓક્ટોબર	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	12
6	નવેમ્બર	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	21
7	ડિસેમ્બર	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	26
8	જાન્યુઆરી	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	25
9	ફેબ્રુઆરી	* શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ * * શરૂઆતી પાઠ્યક્રમ *	પ્રથમ ભાગ	પ્રથમ ભાગ	24
10					
11					
12					
13					

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

૨૬

શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 :

ધોરણ-12 : ... (૦૦૪) ... સામાન્ય પ્રવાહ

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : ૩ કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટરના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટરને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/પિંદને સુસંગત રીતે પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વિશ્લેષણ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	15	25	15	30	15	100
ટકા	15	25	15	30	15	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	41	49	30
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	20	21	2
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	08	12
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	06	06	28
5.	નિર્લંપ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	74	85	100

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	વિભાગનું નામ	ગુણ
1.	વિભાગ-A પદ્ય	20
2.	વિભાગ-B ગદ્ય	20
3.	વિભાગ-C વ્યાકરણ	20
4.	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ	20
5.	વિભાગ-E લેખન સજ્જતા	20
	કુલ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(22)

શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 :

ધોરણ-

ઉર્દુ (604) સામાન્ય પ્રવાહ

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્નક્રમ	વિભાગ-A પદ્ય આધારિત પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
(અ)	૬. ડાઇલ કે સવાલો કે જવાબ મત્તાદલાત મિન તલાશ કર કે લેવ	03
(બ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવે સવાલો કે જવાબ લેવે .	03
(ગ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવે સવાલો કે જવાબ એક જલે મિન લેવે . * 4 સવાલ પોષિતે .	04
(ઘ)	૬. સવાલો કે જવાબ તિન- ચાર જલો મિન લેવે . (કોઈ તિન) * 4 સવાલ પોષિતે - એક જવાબ કે 2 માર્ક્સ	06
(ઙ)	૬. સવાલો કે જવાબ તફિલ સે લેવે . (કોઈ એક) * 2 સવાલ પોષિતે - એક જવાબ કે 4 માર્ક્સ	04
Total =		20
વિભાગ-B ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નની વિગત		
(અ)	૬. ડાઇલ કે સવાલો કે જવાબ મત્તાદલાત મિન તલાશ કર કે લેવે	03
(બ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવે સવાલો કે જવાબ લેવે .	03
(ગ)	૬. ડાઇલ મિન દેને લેવે સવાલો કે જવાબ એક જલે મિન લેવે . * 4 સવાલ પોષિતે .	04
(ઘ)	૬. સવાલો કે જવાબ તિન- ચાર જલો મિન લેવે . (કોઈ તિન) * 4 સવાલ પોષિતે - એક જવાબ કે 2 માર્ક્સ	06
(ઙ)	૬. સવાલો કે જવાબ તફિલ સે લેવે . (કોઈ એક) * 2 સવાલ પોષિતે - એક જવાબ કે 4 માર્ક્સ	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

[illegible]

SECTION-A

← (الف) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب دئے گئے متبادلات میں سے
لیجے متبادل تلاش کرنے کیلئے۔

53

(1) زمین تیز کرنے کے لئے کیس جینز کو کیسا سمجھا جاتا ہے؟

(A) مشین (B) کرکٹ (C) کپڑی (D) چوسر

(2) رسم و رواج کی پابندی مصلحتوں کے مصلحت کون ہیں؟

(A) پریم چند (B) سر سید احمد خاں (C) مشتاق احمد یوسفی (D) بلونت

(3) سید نور الدین اور نقیہ کی بیٹی کا نام کیا ہے؟

(A) آمینہ (B) ذلیہ (C) رفیعہ (D) عاغیہ

53

← (ب) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب کیلئے۔

(4) کھپاروں کے سروں پر کیا رکھا ہوا ہے؟

(5) ڈرامہ نگار غیر روز رشید کا کونسا ڈرامہ ہماری درسی کتاب میں ہے؟

(6) "در بار لکھنؤ" ادب کی کونسی صنف ہے؟

← (ج) ذیل کے سوالوں کے جواب ایک جگہ میں لکھئے۔

(7) مصنف نے دیکھنا کھانا کو اپنے دفتر کیوں بلایا؟

(8) بیرونی نے علم و فنون پر کتنی کتابیں لکھیں؟

(9) موسیقار کو کیاں بٹھایا گیا؟ کس قسم کے انسان انتہائی نایاب ہیں؟

(10) مرحوم نے دوسرے مکان کس کے لئے چھوڑا تھا؟

54

← (د) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب تین - چار جملوں میں لکھئے۔ (کوئی تین)

(11) لبرستان میں بیرونی کے ساتھ کیا معاملہ پیش آیا؟

(12) "تھوڑی سی لکھنؤ" کے ذریعے کس طرح تعلیم دی جاتی ہے؟

(13) نواب واجد علی شاہ کے عہد میں لکھنؤ کا حال کیا تھا لکھئے؟

(14) ظاہر بیگم ایسا کیوں چاہتی ہیں کہ ان کی بیٹی کو بی جیم دے؟

← (ڈ) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھئے۔ (کوئی ایک)

(15) "آزادی اور اپنی خوشی پر چلنا" سمجھا ئیے۔

(16) چیلیم کس رسم کو کہتے ہیں؟ عام طور پر لوگ اس رسم میں کس لئے شامل ہوتے ہیں؟

← (الف) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب متبادلات میں سے صحیح متبادل تحریر کر کے لکھیے۔

(03)

- (16) ایک خدا سے رشتہ جوڑ آپ نے کیس کی محفل پریم کر دیا ؟
 (A) شریک کی (B) اہنام پرستی کی (C) باطل کی (D) پرستان کی
 (17) حفیظ جالندھری کی کونسی نسلیم ہماری درسی کتاب میں ہم نے پڑھی ؟
 (A) بیچوالہ (B) بہارہ (C) ذوالہ (D) سایہ

(18) گلِ نغمیدہ ، یعنی کونسا پھول ؟

- (A) تازہ پھول (B) مرجھایا ہوا پھول (C) نیا کھلا ہوا پھول (D) پھول کی کٹی

← (ب) ذیل میں دئے گئے سوالوں کے جواب لکھیے۔

- (19) شاعر کو اپنے محبوب سے کیسی بات کی شکایت ہے ؟ (مومن نراں مومن)
 (20) مرزا محمد رفیع سودا کہاں پیدا ہوئے ؟
 (21) شاعر نے دیس بھلتوں کو کیا سمجھا ؟

← (ج) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک محلے میں لکھیے۔

- (22) رباعی میں شاعر ہر جہز کیس سے مانگنے کو کہتے ہیں ؟
 (23) فہلِ دل کو شاعر نے کیا کہا ہے ؟ (فانی بدایونی)
 (24) مسجد شہید ہوئے کے غم میں کے ساتھ شاعر کو کیس بات کا اندوس ہے ؟ (محمد علاؤ)
 (25) سانیٹ میں نئی ملاقات کو شاعر نے کیس سے تشبیہ دی ہے ؟

← (د) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تین - چار جملوں میں لکھیے۔ (کوئی تین)

- (26) شاعر نے آپ کی کونسی ہفات بیان کی ہیں ؟ (موج کوثر)
 (27) حشر کے متعلق شاعر کا کیا گمان ہے ؟ (نعت گیت)
 (28) 'زمین نے آسمان کی بھری کر لی' شاعر ایسا کیوں کہتے ہیں ؟ (بہارہ)
 (29) اسٹیک ناپاک کو شاعر نے آٹکھ کا تارا کیوں سمجھا ؟ (پھول)

← (ڈ) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تفصیل سے لکھیے۔ (کوئی ایک)

- (30) 'بیٹا جی کی گریہ و زاری' نسلیم کا خلاصہ لکھیے۔
 (31) قہیدہ کیس کی شان میں لکھا گیا ہے ؟ شاعر نے تعریف میں کیا کیا کہا ہے ؟

* ذیل میں دئے گئے ہم معنی الفاظ کی صحیح جوڑیاں بنائیے۔

(32) وطن، دانش، مرض، محبت

(33) صحت، بیمار، پیار، عقلمند

(34) عشق، کشتور، سوشلار، دکھا

(35) آفت، حسیں، دانا، علم

(36) دنیا، گنتی، حیات، عالم

* ذیل کے جملوں میں خط کشیدہ الفاظ کی جگہ متقیاد الفاظ لکھ کر ایسے لکھیں کہ جس جملے کے معنی میں تبدیلی نہ ہو۔

(37) ورزش کرنے سے جسم کی توانائی بڑھتی ہے۔

(38) موسمِ بہار میں گلستان جیسے کم سفور جاتے ہیں۔

(39) زندگی زندہ دلی کا نام ہے۔

(40) طلباء نے استاد کے سوال کا معقول جواب دیا۔

* ذیل میں دئے گئے محدود الفاظ کے بڑے جامع الفاظ لکھئے۔

(41) آسمان میں نکلنے والے ستاروں کا پتہ

(42) ایک قسم کی فوشو جو ہرن کی ناف سے نکلتی ہے۔

(43) وہ بچہ جو موسمِ بہار میں چلتی ہے۔

(44) عرب کے علاوہ کسی اور ملک کا رہنے والا۔

(45) درویشوں اور فقیروں کے رہنے کی جگہ۔

* ذیل میں دئے گئے غیر معیاری الفاظ کے معیاری الفاظ لکھئے۔

(46) لٹاوت

(47) نوج

* ذیل میں دئے گئے الفاظ کا املا درست کر کے الفاظ دوبارہ لکھئے۔

(48) طیبوہار

(49) انتجام

(50) خوشحالی

* ذیل میں دئے گئے جملوں میں قوسین کی ہدایت کے مطابق جواب فراہم کر کے لکھئے۔

(51) ابو رحمان بیرونی زبردست فاضل اور حکیم تھے ہیں۔ (صفت پہچانیے)

(52) نئے بھوک لگی ہے، میر کھا ڈنٹا۔ (صدر پہچانیے)

(53) (صدر پہچانیے)

(54) فوجیں زیرِ زبر ہو رہی ہیں۔ (مرکب الفاظ لکھائیے)

ذیل میں دئے گئے محاوروں کے معنی بتا کر محاوروں کا جملوں میں استعمال کیجئے۔

(55) تن بدن میں آگ لگنا

(56) جوت جگانا

(57) نمک حلال کرنا

* ذیل میں دئے گئے الفاظ کے واحد کی جمع اور جمع کے واحد لکھئے۔

(58) شریک (59) اقدام (60) حقیقت

* ذیل میں دئے گئے الفاظ کی اسم کیفیت لکھئے۔ (کوئی دو)

(61) تلخ (62) خوش قسمت (63) دیوانہ

* ذیل میں دیا گئی عبارت میں مناسب رموز و اوتخاف لگا کر دوبارہ لکھئے۔

(64) وزیر اعظم ہمارے ملک میں کسی کے ساتھ نا انصافی تو نہیں ہو رہی ہے کوئی۔

ظالم ہماری رعایا کو پریشان نہ نہیں کر رہا بالکل ایسا عالی جاہ تمام

درباریوں نے قیل بھائی کی طرف جھک کر بہ آواز بلند کورس لگایا

* ذیل میں دئے گئے شعر میں کسی لہنت کا استعمال ہوا ہے ؟ (کوئی ایک)

(65) حسرتِ شام و سحر بیٹھ کے گنبد کے قریب

اب پریشان دعاؤں کو سنا کرتی ہے

(66) کیا وہ نمرود کی خدائی تھی

بذکری میں میرا ہولا نہ ہوا

* ذیل میں دئے گئے شعر کی تہنیں پہچانیئے۔

(67) مٹانے سے بل نکال دئے زلفِ یار کے

OR ایک مار ہم نے زیر کیا مار مار کے

متاعِ حلال یہ میری چال چال رہا ہے کوئی

دیا ہے جس نے مجھے دل اسے دماغ ملا

* ذیل میں دئے گئے سابقہ اور لاحقہ کا استعمال کر کے دو۔ دو الفاظ بنائیے۔

(68) مند، گھیر، خوش، دار، بد

* ذیل میں دئے گئے مرکب الفاظ کی تہنیں کیجئے۔ (کوئی ایک)

(69) دلکش

(70) خوش دھنشاک

(71) امیرِ ادا

SECTION-D

حصہ چہارم

* ذیل میں دی گئی عبارت کو پڑھ کر دئے گئے سوالوں کے جواب لکھئے۔

(05)

جو دل کا راز ہے آہ و فغاں کہنا ہی پڑتا ہے

تو پھر اپنے قفس کو آئینا کہنا ہی پڑتا ہے

تجھے اے طاہر شاخ نشیں کیا خبر اس کی

کہی صیاد کو بھی باغباں کہنا ہی پڑتا ہے

یہ دنیا ہے یہاں ہر کام چلنا ہے سلیقے سے

یہاں ، پتھر کو بھی لعل گراں کہنا ہی پڑتا ہے

بد فیض مصلحت ایسا ہی ہوتا ہے زمانے میں

کہ ہر رہزن کو میر کا رواں رواں کہنا ہی پڑتا ہے

زبانوں پر دلوں کی بات جب ہم لائیں سکتے

جفا کو پھر وفا کی داستان کہنا ہی پڑتا ہے

نہ پوچھو کیا گزرتی ہے دل خوددار پر اکثر

کسی بے مہر کے۔ تب مہرباں کہنا ہی پڑتا ہے

سوالات :

(72) قفس کو آئینا اور صیاد کو باغباں کیوں کہنا پڑتا ہے؟

(73) پتھر کو لعل گراں کہنے سے شاعر کی کیا مراد ہے؟

(74) مصلحت بینی کا نتیجہ کیا ہوتا ہے؟

(75) دل کی بات چھپا کر کیا کہنا پڑتا ہے؟

(76) خودداری کو کب ہمدم پہنچتا ہے؟

* ذیل میں دی گئی عبارت کو پڑھ کر دئے گئے سوالوں کے جواب لکھئے۔

(05)

اب سچ بولنا اس کا نام رہ گیا ہے کہ باتیں بنا کر دوسرے آدمی کو

اپنے سچ بولنے کا یقین کرا دیں۔ کھوٹے کئے چالاقی سے ہلا کر کھرے سکوں میں گنوا دیں

قسم کھانا، جھوٹ بولنا، کوئی بُرا نہیں جانتا بلکہ حسنِ کلام میں داخل ہیں

اہم بات کے بیان کرنے میں اصل واقعات پر خیال نہیں کرتے بلکہ بہت طرح

اپنے نہیں اسکا بیان اچھا معلوم ہو یا سمجھیں کہ اس طرح بیان کرنا ادبوں کی

اچھا معلوم ہو گا۔ اسی طرح بیان کرتے ہیں۔ اور اس کا نام حسنِ بیان رکھتے

ہیں۔ فریضہ ریاکاری اور مکاری کے ساتھ باتیں بنانا ہماری عادت میں

داخل ہے اور وہ عیب کی جگہ پُر سمجھا جاتا ہے۔ بولی گالی اور دشنام اور

تراوتا اس سے بڑھ کر نہیں کہ کوئی قسم کو جھوٹا کہے، ہر عذیب کسی برای

ہر ایسی اجنت ہنسی کرتا جیسے کہ جھوٹ بولنے پر، مگر رواج نے ان دونوں باتوں کا اثر دل پر اتنا بھی باقی نہیں رکھا جتنی اُرد پر سفیدی۔

سوالات :-

- (77) آج کل سچ کی حیثیت کیا رہ گئی ہے ؟
 (78) بات کہ بیان کرنے میں کس کا خیال رکھنا چاہیئے ؟
 (79) نئی زمانہ ٹخن بیان کسے سمجھا جاتا ہے ؟
 (80) آج کل کون سی بُرائی عادت میں شامل ہو گئی ہے ؟
 (81) جھوٹوں کے بیانیہ مذاہب کیا برتاؤ کرتے ہیں ؟

* ذیل میں دئے گئے اقتباس کا پکا (ایک تہائی) اختصار کیجئے اور عنوان دیجئے۔ (82)

ہندو اور مسلمان دو قومیں ہیں جو بھلی بُھری کو کامل سمجھ کر اسی کو بیٹھے انگریز، فرینچ اور جرمن اسی قومیں ہیں جو ہمیشہ ترقی کی کوشش میں ہیں۔ ایک زمانہ تھا کہ اس ملک کی قومیں علم و ہنر و تربیت و مفاہمتگی میں اپنے دور کی دنیا کی تمام قوموں سے مقدم اور اعلیٰ تھیں۔ اور شاید مسلمانوں کو تو یہ ہی عزت حاصل بھی کہ یورپ کی بعض قوموں کے استاد گئے جاتے تھے مگر اسی عیب نے جو ان قوموں میں تھے اور وہی خوبیاں جو ہمارے پاس تھیں معاملہ بالعکس کر دیا ہے۔ اب یورپ کی قومیں علم و ہنر اور تربیت میں اعلیٰ ہیں۔ پس ہماری قوم کو بھی چاہیئے کہ اپنے دماغ کے لغویات اور ہمیشہ وہ خیالات سے صاف کریں جس نے عقل اور سمجھ کو خراب کر دیا ہے۔

* (83) ذیل میں دئے گئے نکات کو پڑھ کر کہانی کو مکمل کریں

ایک بیداری گدھے پر تک لاد کر بازار لے جانا راستے میں ندی کا پڑنا گدھے کا اچانک ندی میں گر جانا بچھو کا چلنا سے جانا دوسرے دن زیادہ بھل لادنا گدھے کا جان بوجھ کر ندی میں کرنا تیسرے دن گدھے پر کہاں لادنا گدھے کا اپنی حرکت دہرانا نتیجہ

SECTION-E

حرفہ مملون

* (84) اپنے بیمار لڑکے کو جب سے ڈاکٹر کے کہنے پر آرام کرنا ہے اس بات کو مد نظر رکھتے ہوئے اپنے مدرس سے چھٹی کا الٹی کرتے ہوئے طرفہ لکھو

(55)

* (85) آپ کے اسکول میں منائے گئے "صفائی تحریک" کے تحت صفائی

کا پروگرام کے 100 لفظوں پر مشتمل احوال لکھیے۔

(56)

* ذیل میں دئے گئے موضوعات کے تحت کسی بھی ایک عنوان پر 250 لفظوں

(10)

پر مشتمل مضمون لکھیے۔

(86) کوہ رونا - عالی دبا

(87) انٹر میں وزیر اعظم ہوتا

(88) بیٹی کی اہمیت

نوٹ:- مضمون کے عنوان کے ساتھ نکات بھی دئے جائیے۔

م: ختم شد

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ધોરણ-10

વિષય :- URDU (FL)

માસવાર અભ્યાસક્રમનું આયોજન શૈક્ષણિક વર્ષ: 2025-26

ક્રમ	માસ	પ્રકરણનું નામ	આકરણ	નામ-અભ્યાસ અર્થક્રિયા	તારીખ
1	જૂન	1. કહોલા નનમ - 2. ઘઝલ - મદદા હલ્લે દરબાર -	ખબરતી પેશી મકતબાના, અમ ના	આરત પેશી નનમ પેશી	૧૧
2	જુલાઈ	નિયાતોની નનમ ઘઝલ - ડોકી હકીકત હસી	અમ પેશી, ખબરત અમ કબીત પના	કાઠના કામ અમ કામ પેશી	27
3	ઓગસ્ટ	સરસીદ કામ પેશી નનમ ઘઝલ - શાદનમ આબી / ઓરડીયા	માબતે લાજ	પેશી આરતી - અમ	22
4	સપ્ટેમ્બર	આરતીની ડોકી નનમ ઘઝલ - આબી / આરડી	અમ પેશી, અમ અમ પેશી, અમ	અમ પેશી અમ પેશી	25
5	ઓક્ટોબર	ઘઝલ - આબી / આરડી ઘઝલ - આબી / આરડી	અમ પેશી, અમ અમ પેશી, અમ	અમ પેશી અમ પેશી	12
6	નવેમ્બર	આરતીની ડોકી નનમ ઘઝલ - આબી / આરડી	અમ પેશી, અમ અમ પેશી, અમ	અમ પેશી અમ પેશી	21
7	ડિસેમ્બર	આરતીની ડોકી નનમ ઘઝલ - આબી / આરડી	અમ પેશી, અમ અમ પેશી, અમ	અમ પેશી અમ પેશી	26
8	જાન્યુઆરી	આરતીની ડોકી નનમ ઘઝલ - આબી / આરડી	અમ પેશી, અમ અમ પેશી, અમ	અમ પેશી અમ પેશી	25
9	ફેબ્રુઆરી	આરતીની ડોકી નનમ ઘઝલ - આબી / આરડી	અમ પેશી, અમ અમ પેશી, અમ	અમ પેશી અમ પેશી	24
10					
11					
12					
13					

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 (2025-26)
ધોરણ-10 વિષય-હિન્દુ (મધ્યમ ભાષા) વિષય કોડ-05
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય: 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિશ્પ

કુલ ગુણ 60

નોંધ: આ પરિશ્પ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશિકો, મોડેરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશિક તેમજ મોડેરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હદ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (A)	સામજ (B)	ઉપયોગન (C)	ઉચ્ચ વૈધાર્મિક ગીરાલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુભવ/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	60
ટકા (%)	36 %	20 %	13 %	05 %	26 %	100 %

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (0)	24	24	24
2	દેક્ષવાળી પ્રશ્નો (5A-1)	16	16	16
3	દેક્ષવાળી પ્રશ્નો (5A-11)	04	06	08
4	લઘુ પ્રશ્નો (1A)	07	12	24
	કિર્તિનંદિ પ્રકાર (1A)કુલ	01	03	08
	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર	52	61	60

ક્રમાંક	પાઠ/પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણભાર	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણભાર
	વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ)	20	
	વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ)	20	
	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	20	
	વિભાગ - D (અર્થ ગ્રંથ - વેદાન વિભાગ)	20	
	કુલ -	60	

નોંધ : જનરલ વિકલ્પ સાથે દર્શાવેલ પ્રશ્નના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર પ્રમાણે દર્શાવેલ છે અને પ્રશ્નપત્ર માટે આ ગુણ ખલગ હોઈ શકે છે.

پہلا دیکھا	دیکھا اور دیکھا	نمبر
دیکھا - A		
(الف) 1 9 4	4 مناسب جوڑیاں بنائیں۔ تفصیل: تفصیل - 1 مناسب نمونہ / کردار - تفصیل / کردار - 2 (2) 10 چاروں میں سے کوئی ایک پوچھنا ہے۔ ہر ایک جوڑی کا ایک مارکس	04
5 9 8 (ب)	4 دئے گئے متبادلات میں سے صحیح بدل تلاش کر کے خالی جگہ پُر کیجئے 4 چار خالی جگہ پُر کیجئے جائے گی۔ اپنے چار متبادلات دینے ہیں اپنے خالی جگہ کا ایک مارکس	04
(ج) 9 9 10	4 دئے گئے متبادلات کے ایک جملے میں جواب لکھیے۔ 4 دو سوال پوچھے جائیں گے۔ ایک سوال کے جواب کا 1 مارکس	02
(د) 11 9 13	4 دئے گئے سوالوں کے تین - چار جملوں میں جواب لکھیے (تین سوال پوچھنا ہے دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے 2 مارکس	04
(ڈ) 14 9 15	4 دئے گئے سوالوں کے جواب آٹھ - دس جملوں میں لکھیے۔ دو سوال پوچھنا ہے کوئی دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے 3 مارکس	06 20
دیکھا - B		
(الف) 17 9 20	4 مناسب جوڑیاں بنائیں۔ (تفصیل: تفصیل - 1 مناسب نمونہ / کردار - تفصیل / کردار - 2 (2) 10 چاروں میں سے کوئی ایک پوچھنا ہے۔ ہر ایک جوڑی کا ایک مارکس	04
(ب) 21 9 24	4 دئے گئے متبادلات میں سے صحیح بدل تلاش کر کے خالی جگہ پُر کیجئے 4 دو سوال پوچھے جائیں گے۔ ایک سوال کے جواب کا 1 مارکس	04
(ج) 25 9 26	4 دئے گئے سوالوں کے جواب آٹھ - دس جملوں میں لکھیے۔ دو سوال پوچھنا ہے کوئی دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے 3 مارکس	02
(د) 27 9 29	4 دئے گئے سوالوں کے جواب آٹھ - دس جملوں میں لکھیے۔ دو سوال پوچھنا ہے کوئی دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے 3 مارکس	04
30 9 32	4 دئے گئے سوالوں کے جواب آٹھ - دس جملوں میں لکھیے۔ دو سوال پوچھنا ہے کوئی دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے 3 مارکس	

تاریخ: 10

PAGE (1)

نمبر: 05

کل نمبر: 10

موضوع: اردو

(نصابی اور اضافی)

ہدایت: 1: سوالنامے میں کئی چار حصے ہیں۔ چاروں حصے حل کرنا لازمی ہیں۔
ہدایت 2: سوال کے بائیں جانب مارکس لگائے ہیں۔

SECTION - A (الف) حصہ نمبر

(الف) مناسب درجہ بنائیے

(4)

(ب)	(الف)
(A) مولوی عبدالغنی	(1) ڈرامہ
(B) مولوی	(2) سرسید کا بچپن
(C) محمد مجیب	(3) بندوق
(D) سید اسلم ہریز	(4) غلام زبان
(E) اسطاف حسین حالی	

(4)

(ب) دئے گئے متبادلات میں سے صحیح متبادل پس مندر کے خالی جگہ پُر کیجئے۔

(5) بابائے مابا کو پتھر کے آئینہ کو رے میں ————— دیکھتے دیکھا۔

[دودھ، دپ، مکھن]

(6) مناد کو پروانہ کو انگریزوں سے ————— تھی۔

[البت، نفرت، ہمت]

(7) سرسید کو ————— نے پالا تھا۔

[ماں، باپ، دادا، جی، خالہ جی]

(8) جھاکوئی کے مؤرخ کا نام ————— تھا۔

[رام لعل، رام سنگھ، رام سائے]

(2)

(ج) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جگہ میں لکھئے

(9) مناد کو پروانہ کو پتھر کے آئینہ کو رے میں ————— دیکھتے دیکھا؟

(10) جھاکوئی کے مؤرخ کا نام ————— تھا؟

(4)

(د) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تین چار سطروں میں لکھئے۔ (کوتی دد)

(11) مناد کو پروانہ کو پتھر کے آئینہ کو رے میں ————— دیکھتے دیکھا؟

تسلی تھی۔ روزمرہ زندگی میں نیشابی سببائی پندر در کا کیا اہل تھا؟

- (12) سرسید کو گاؤں میں جا کر رہنا کیوں پسند تھا؟
 (13) مردوں کو لڑکتوں کے ساتھ ایسا سلوک کرنا چاہیے؟
 (14) مذکورہ ذیل سوالوں کے جواب سید تقیہ سے لکھئے۔ (کوئی دو)
 (15) اسلام میں عورتوں کو کیا حقوق اور امتیازات دئے گئے ہیں؟
 (16) عبادت اور دامن مہائے کے خیالات میں کیا فرق تھا؟
 (17) ہمیں ماحول بہانے کے لئے کیا اقدامات کرنے چاہیے؟

SECTION B (ب) حقیقہ (ب)

- (4) (الف) مناسب جوڑیاں بنائیے۔
 (ب) (17) جلوں دربار دیں
 (18) حقیقتِ حسن
 (19) گرمی اور دیہاتی بازار
 (20) او دیس سے آنے والے بنا
 (ب) (8) جو حسن سلوک آبادی
 (9) اختری شیرانی
 (10) آئینہ آلود آبادی
 (11) فحش اقبال
 (12) سودا

- (4) (ب) دئے ہوئے متبادلات میں سے صحیح متبادل پسند کر کے خالی جگہ پُر کیجئے۔
 (1) قرآن کے پہلے شعر کو ————— کہتے ہیں۔
 [مطلع، مطلع، مطلع، مطلع]
 (2) "ذہن و دماغ اور ملکوں ملکوں" شاعر کی قریب کا مترادف ہے؟
 [نادر، منظم آبادی، ذوق، آئینہ آلود آبادی]
 (3) پیشہ کے اعتبار سے منظم ————— کہتے ہیں۔
 [د، د، تین، چار]
 (4) "لائی حیات آئے، فضا نے چلی چلے" شعر کے شاعر ————— ہیں۔
 [سودا، ذوق، اقبال]
 (2) (ج) مذکورہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھئے۔
 (25) بکا فر دہود سے شاعر کی کیا مراد ہے؟
 (26) "ہم بکا رہے ہیں ابھی آئے ابھی چلے" اس شعر کے ذریعے شاعر نے اپنی زندگی کے کس پہلو کا نشانہ دیا ہے؟

- (41) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے سائیف اور لائق حوالے الفاظ اٹھائیے۔ (1)

(۸) سے ادب (B) جائزدار (C) لا علاج (D) عقائد

- (42) حد درجہ ذیل غیر معیاری الفاظ کے کچھ معیاری الفاظ ملے

جیوں، اٹھاف، ح

- (43) محاورے کا معنی بتا کر مجھے میں استعمال کیجئے۔ (1)

ۛ ہاں میں ہاں آتا

- (۱) (۴۴) کہاوت کی معنی بتائیے۔

۴۔ پھیلی کے جاٹے کو تیرنا کون کہتا ہے ۔

- (۱) مجموعہ الضامات کے لئے جامع لفظ ملیے

۷۰۰ فرنگبر جس سے زمین کی ہمسائیگی جانی ہے

- (46) مؤخرہ ذیل الفاظ کے واحد - جمع بتائیے۔ (۱)

سے مریضی، ارواح

- (47) اسلم فطر یلغتا ہے۔ (حرف کتبہ لغت کی رسم پہا ہے۔)

- (42) ۱۴ ص: جو دس دین جماعت میں پڑھتا ہے وہ آج نہیں آئی۔ (مفسرین پہاڑی)

ذیل کا مجملہ درست کر کے دوبارہ لکھیے:

- (1) بیاد در منزل اکبر تھا میت بادشاہ -

- (50) عند آب ذیل استعمال کی صفت یہ ہے - (کوئی ایک)

ہے لہذا فہم کے سب کو ملے اب سا جواب

آؤ لیم ہی سیر کریں تیرہ طور کی

سے پانی کو پھوڑیے پے جمع جمع سے مل کی ہیں

جیسے میری موتی آپس میں دیکھنا ہے۔

- (51) >: کے مرتب الفاظ کی ترکیب ہوا فتح کہئے۔

—جی روح فرسا، حادہ طور

- (52) میں نے عدالتوں کے جواب دہ بنے۔ (مشہور، پہلی بار)

SECTION D

مبادات / معنوں میں

- (4) (الف) ہندوؤں ذیل اشارہ کی تشریح کیجئے۔ (کوئی ایک)

(۵۵) بہار ہے سیر جام و یاد گزشتہ ہے

سبحم غیر سوا قہانے یاد کرو سے ہے .

(۳۳) دوپہر، بازار، مکان، گاؤں کی خلعت کا سڈر
خون کی پیاسی سٹائیں، روح فریاد کا زور

(ب) احوال مذہبی

(۱) آپ کے اسکول میں صائے گئے "یوم اساتذہ" کا احوال کم سے کم ۱۰۰ الفاظ
میں لکھئے۔

(۴)

(ج) اختصار کیجئے۔

(۳۳) دئے گئے اقتباس کی ایک تہائی (۱/۳) اختصار کیجئے۔

(۴)

انسان کے ارد گرد اس کے اہم ترین ساختی زمین، ہوا، پانی، جھلکات
اور دیگر جاندار ہیں۔ یہی اس کا ماحول کہلاتے ہیں۔ ان میں سے آپس میں ایک
دوسرے سے تعلق ہے یعنی اگر زمین ٹرے گا تو انسان اس سے متاثر ہوگا اور
اگر انسان کا رویہ زمین کے نسبت بدتر ہوگا تو زمین ٹرے گی، انسان کی برائی
بھڑی آبادی اور مٹی کی ڈھلوان کی آمد نے اس آپس تعلق کو بگاڑ دیا ہے۔ کھانپنا
اور خیریتوں نے نہ صرف یہ کہ خام سال کی شکل میں قدرتی وسائل کو بے تحاشہ
استعمال کیا بلکہ ان سے مکمل "اے" فریج سادہ نے ہوا، پانی، اور زمین کو
زہریلا کرنا شروع کر دیا، کھانپنا اور مٹی کی ڈھلوان سے مکمل "اے"
دھڑکیں اور "اے" نے ہوا کو آلودہ کر دیا۔ ہوا، مٹی کی ڈھلوان اور زمین کی
دھڑکیں فضا میں خارج ہوتی ہیں اور یہ مٹی کی ڈھلوان سے ہوا میں
گھل جاتا ہے۔ اتنی بھلی یہ جانتے ہیں کہ اس کا زیر پلاہن قسم یہ جانتا تھا۔

(۳۴) مندرجہ ذیل کے عنوانات میں سے کسی ایک عنوان پر ۱۰۰ سے ۱۵۰ الفاظ میں تقریر لکھئے۔
(کوئی ایک)

(۳۵) تعلیم سداں

(۱)

(۳۶) حق الوطنی (وطن سے محبت)

(۱)

(۳۷) آؤ ماحول بچائیں

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ધોરણ-11.....

વિષય :- URDU - 004.....

માસવાર અભ્યાસક્રમનું આયોજન શૈક્ષણિક વર્ષ : 2025-26

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ/શાબ્દનું લાભ	અભ્યાસ	નિર્દેશ અભ્યાસ - મા અભ્યાસ - મા	ક્રમ
1	જૂન	- મંદુર લે - غزل - મકમિલ	- ہم معنی الفاظ - معنیاد الفاظ	- میرا یادگار سفر - احوال نویسی	19
2	જુલાઈ	- લોકોની ثقافت - غزل - قریب	- غیر معیار - معیار الفاظ	- قط نویسی - تعلیم نسوان	27
3	ઓગસ્ટ	- غزل - فلسفہ - سفارش - بیت	- محلوں کی آسام - واحد جمع	- میرا پسندیدہ - نثر	22
4	સપ્ટેમ્બર	- سہاجی جان - اور کوٹ - گری اور دیہاتی بازار	- محلوں کو قریب - ذم معنی الفاظ	- گاؤں کی سفر - (یا) گاؤں کی تہذیب	25
5	ઓક્ટોબર	- آوارہ بیو نا بکاڈلی - جب آنکھیں نہیں پوش	- همعنا تجنیس - ایلا درست کرنا	- احوال نویسی	12
6	نومبر	- نعت - غزل - گواہ * اعلیٰ خوشی نے نہیں (گیت)	- مقررہ جملے - پیچیدہ جملے	- عبارت نویسی - نظم نویسی	21
7	دسمبر	- مولوی محمد حسین آزاد (عالم) - غزل - موسموں کا گیت	- الفاظ کی غبی - مرکب الفاظ	- میرا پسندیدہ - مدغم	26
8	جینوری	- ہزاروں سال پہلے رات - غزل - آوارہ گرد - سفری لٹ - نظم - غیت	- حرفی غلط/ربط - محاورے	- محلوں کی ر - خط نویسی	25
9	فروری	- ٹورانہ * تربیتی (گیت)	- کیا دہیں	- موجودہ حالات - کے تعلق سے محلوں	24
10	مارچ	- اخلاقا صحیحہ - اعادہ	- اعادہ	- اعادہ	
11					
12					
13					

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

પ્રશ્નપત્ર પ્રસિદ્ધ
૨૫/૫/૨૫

૨૭

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫
ધોરણ-૧૧ (સામાન્ય પ્રવાહ/વિજ્ઞાન અધાર)
વિષય- URDU (054)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય: ૩ કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ: ૮૦

નોંધ: આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડેરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડેરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હદ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે કેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	10	12	18	26	14	80
ટકા (%)	13 %	15 %	22 %	33 %	17 %	100 %

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	33	33	24
2	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	18	20	18
3	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	06	06	14
4	વિસ્તૃત પ્રશ્નો (LA)	04	05	16
5	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	03	08
	કુલ	62	67	80

પ્રકરણ/વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણ/વિભાગનું નામ	પ્રકરણ/વિભાગ દીઠ ગુણ
1	ગ્રામીણ વિભાગ : (ગ્રામીણ)	16
2	પુરુષ વિભાગ : (પુરુષ)	16
3	આકરણ વિભાગ : (આકરણ)	16
4	અર્થગ્રાહક : (અર્થગ્રાહક)	16
5	લેખન અભિવ્યક્તિ : (લેખન)	16
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

૪૬

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫

ધોરણ-૧૧ (સામાન્ય પ્રવાહ) વિજ્ઞાન પ્રવાહ

વિષય- URDU (FL)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય: ૩ કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ: ૮૦

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
વિભાગ - A		16
1 ૧4 3	(અ) બામુલદા સદાલાત ખસન કે જવાબ દેને જાશુ કે. મુલક હોડા બા (૧ જવાબ ૧ મારક)	03
4 ૧4 6	(બ) મિત્તિલાલત હાલે સદાલાત (૨ જવા મિત્તિલાલત દેને જાશુ કે) (૨ જવાબ ૨ મારક)	03
7 ૧4 8	(૨) (૧) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૨) જવાબ ૧ મારક	02
9 ૧4 10	(૩) (૨) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૩) જવાબ ૨ મારક	02
11 ૧4 11	(૪) (૩) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૪) જવાબ ૩ મારક	06
વિભાગ - B		16
12 ૧4 14	(અ) બામુલદા સદાલાત ખસન મિલ જવાબ લેલે. (અ) જવાબ ૨ મારક	03
15 ૧4 17	(બ) મિત્તિલાલત હાલે સદાલાત (૨ જવા મિત્તિલાલત દેને જાશુ કે) (૨ જવાબ ૨ મારક)	03
18 ૧4 19	(૨) (૧) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૨) જવાબ ૧ મારક	02
20 ૧4 21	(૩) (૨) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૩) જવાબ ૨ મારક	02
22 ૧4 22	(૪) (૩) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૪) જવાબ ૩ મારક	06
વિભાગ - C		15
23 ૧4 52	(અ) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (અ) જવાબ ૨ મારક	02
	(બ) મિત્તિલાલત હાલે સદાલાત (૨ જવા મિત્તિલાલત દેને જાશુ કે) (૨ જવાબ ૨ મારક)	02
	(૨) (૧) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૨) જવાબ ૧ મારક	02
	(૩) (૨) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૩) જવાબ ૨ મારક	02
	(૪) (૩) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૪) જવાબ ૩ મારક	01
		01
		05
વિભાગ - D		16
53 ૧4 57	(અ) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (અ) જવાબ ૨ મારક	05
58 ૧4 62	(બ) મિત્તિલાલત હાલે સદાલાત (૨ જવા મિત્તિલાલત દેને જાશુ કે) (૨ જવાબ ૨ મારક)	05
63	(૨) (૧) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૨) જવાબ ૧ મારક	04
64	(૩) (૨) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૩) જવાબ ૨ મારક	02
વિભાગ - E		16
65	(અ) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (અ) જવાબ ૨ મારક	04
66	(બ) મિત્તિલાલત હાલે સદાલાત (૨ જવા મિત્તિલાલત દેને જાશુ કે) (૨ જવાબ ૨ મારક)	04
67 ૧4 67	(૨) (૧) અલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૨) જવાબ ૧ મારક	08
67 ૧4 67	(૩) (૨) જલે જલે મિલ જવાબ લેલે. (૩) જવાબ ૨ મારક	
67		
કુલ ગુણ		80

گجرات اعلیٰ تعلیمی اور تحقیقاتی کمیٹی
 اعلیٰ تعلیمی و تحقیقاتی کمیٹی
 (نمونہ پرکھ) ۲۰۲۳-۲۴
 ۲۰۲۳-۲۴ (۲۰۲۳-۲۴) (۲۰۲۳-۲۴)
 ۲۰۲۳: ۳ ۲۰۲۳
 ۲۰۲۳: [۲۰]

SECTION-A

[۵۳]

[الف] مناسب جوڑیاں بنائیے۔

الف	ب
(۱) آوارہ گرد	(A) محمد تقی عثمانی
(۲) بھابھی جان	(B) سبیل عظیم آبادی
(۳) قسطنطنیہ	(C) پول زرہ
	(D) قرۃ العین حیدر

[۵۳]

[ب] متبادلات میں سے صحیح جملہ چن کر جواب لکھیے۔

(۴) آخر کس سبق کا کردار ہے؟

(A) سفارش (B) بھابھی جان (C) آفریں شہ

(۵) "گواہ" سبق کے مصنف کا نام لکھیے۔

(A) رشید احمد صدیقی (B) راشد الہیری (C) رتن سنگھ

(۶) "مرزا غالب کی حویلی" سبق کی صنف کیا ہے؟

(A) خاکہ (B) ڈرامہ (C) افسانہ

[۵۲]

[ج] سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھیے۔

(۷) ~~پانچویں نے کس سے ڈاکٹر سے رابطہ قائم کرنے کو کہا تھا؟~~

[۲.۱.۵]

تو اسی غذا کیسے کہتے ہیں؟

۸) عدالت اور قیامت کے گواہ کون ہیں؟

۱۵۵

(د) تین چار جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی ایک)

۹) کسی شخص یا قوم کا زوال کب شروع ہوتا ہے؟

۱۰) زیریں میں پایا جانے والا بجائی کی کیا بیانیہ ہے؟

۱۵۶

(د) تفصیل سے جواب لکھئے۔ (کوئی ایک)

۱۱) عاشق و معشوق کی موت کا سانسو اپنے الفاظ میں لکھئے۔

۱۱) "انسان سب سے بڑا دیوتا ہے" یہ جملہ سمجھائیے۔

SECTION-B حصہ تنظیم

(۵۳)

[الف] مناسب جوڑیاں بنائیے۔

ب

الف

(A) موسموں کا گیت

۱۲) دلی بکرائی

(B) نعت

۱۳) فیض احمد فیض

(C) لکھ سے پہلی سی محبت میرے محبوب۔

۱۴) علی سردار جعفری

(D) سبکچاندی کی ہیں وہی ہیں دن

(۵۳)

(ب) مستبادلات میں سے صحیح بدل چن کر جواب لکھئے۔

۱۵) "مسنور تو" نظم کی کون سی صفت ہے؟

(جملہ، نعت، قصیدہ)

۱۶) "گیت" نظم کے شاعر کون ہیں؟

(جگر، میراجی، امین صدیقی)

۱۷) "آہ یونا بکاوی کا" کس مثنوی سے ماخوذ ہے؟

(گلزارِ شمیم، سحرالبیان، انامیں سے ایک چنیں) [۱۵۵]

(۶۶) [ج] ایک جملے میں جواب لکھئے۔ [۵۲]

۱۸۷۔ تیز کرلوں کو شاعر نے کس سے تشبیہ دی ہے؟

۱۹۷۔ لالہ سحرانی کہہ کر شاعر نے کسے مخاطب کیا ہے؟

[ج] تین چار جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی ایک) [۵۲]

۲۰۷۔ محبوب کے انتظار میں شاعر کی کیا کیفیت ہوئی؟

۲۱۷۔ درد کی دوا نہ ہونے پر شاعر کیوں خوش ہوئے؟

[ج] تفصیل سے جواب لکھئے۔ (کوئی دو) [۵۶]

۲۲۷۔ ”گرمی اور دیپاتی باراد“ نظم کا خلاصہ لکھئے۔

۲۲۷۔ درختوں اور پانی کی دوستی ”اپنے الفاظ میں بیات کیجئے۔“

SECTION-C حصہ قواعد

[54]

• ہم معانی الفاظ کی مناسب جوڑیاں بنائیے

(23) غلغلہ کنبوس قاصد

(24) ہرکارہ بے چینی شور

(25) بے تابی ہنگامہ گھبراہٹ

(26) ممسک ڈاکہ بخیل

[52]

• متضاد الفاظ کی جوڑیاں بنائیے

(27) خوشید روز چاند

(28) شب مایتاب دن

[52]

• غیر معیاری الفاظ کے معیاری الفاظ پہچانیے

(29) جھکوں ، جھوٹ (جیسے ، جھجے ، تجھے)

[52]

• متنوع الفاظ کے لئے ایک جامع لفظ لکھئے

(30) تلاش کرنے والا

(31) ستاروں کا ایک جھومٹ

[51]

• واحد جمع لکھیے

(32) تاریخ اقوام

[51]

• محاورے کا معانی لکھ کر جملے میں استعمال کیجئے۔ (دو ایک)

(33) آنکھیں چار ہونا اور جھل ہونا

[8. P.O]

- درج ذیل الفاظ کا املا درست کر کے دوبارہ لکھئے۔ [01]
(36) اہل، فاکہ کسی (37) گریب
- درج ذیل جملے میں حرفِ عطف تلاش کیجئے۔ [01]
(39) ہر انسان کا ستمگ اور دکھ یکساں ہیں اور مختلف بھی
- جملہ درست کر کے دوبارہ لکھئے۔ [01]
(40) آپ نے میرے سے کیا نہیں
- جملے میں مرکب الفاظ تلاش کیجئے۔ [01]
(41) اسلام عالمگیر ایمان پر پھیلا ہوا مذہب ہے

SECTION-D

- مندرجہ ذیل عبارت کو پڑھ کر اس کے نیچے دئے گئے سوالوں [05]
کے جواب لکھئے۔

عید کا سب سے بڑا مقصد آپس کی رجحانیں بھول کر ایک دوسرے سے مصافحہ اور معافت کرنا ہوتا ہے۔ لیکن آج کل عید کے دن بھی اس اسلامی سبق کو بھلا دیا جا رہا ہے۔ لڑکوں میں سپاٹے میں اپنا دن گزارتے ہیں۔ بعض نام کے مسلمان بد اخلاقی اور بد عملی کا مظاہرہ کرتے ہیں۔ اللہ ہم سب کو اپنے رسولؐ کے لئے ہوئے دین اسلام کے مطابق جائز اعمال کے ساتھ سچی اور اچھے عید منانے کی توفیق عطا فرمائے۔

- سوال: (42) عید کا سب سے بڑا مقصد کیا ہے؟
- (43) مصافحہ اور معافت کے کیا معانی ہیں؟ [P.O.]

۴۵) نوجوان عید کا دن کیسے گزارتے ہیں؟

۴۶) مصنف نے عبارت کے آخر میں اللہ سے کیا دعا مانگی ہے؟

۴۷) اس عبارت کا موزوں عنوان دیجیے۔

• مندرجہ ذیل نظم پڑھ کر اُسکے نیچے دئے گئے سوالوں کے جواب لکھیے۔ [۵۵]

جلالِ آتش و برق و سحاب پیدا کر

اجل بھی کانپ اٹھے وہ شباب پیدا کر

بترے خرام میں ہے زلزلوں کا دائرِ نیاں

ہر ایک شام پر ایک انقلاب پیدا کر

صدائے تیشہ مزدور ہے تیرا نغمہ

کوسنگ و خشت سے جنگ و رہا بپیدا کر

بہت لطف ہے اے دوست تیغ کا بوسہ

یہی ہے جانِ جہاں اس میں آپ پیدا کر

بترے قدم پہ لٹا اے محفلِ انجم

وہ بانگ ہیں وہ انجمنِ شباب پیدا کر

سوالات :- ۴۸) شاعر نوجوانوں سے کیا شباب پیدا کرنے کو کہتا ہے؟

۴۹) مزدور کا نغمہ کیا ہے؟

۴۸) زلزلوں کا دائر کیاں چھپا ہوا ہے؟

۴۹) محفلِ انجم کا معانی لکھئے۔

۵۰) اس نظم کا مناسب عنوان دیجیے۔

• مندرجہ ذیل امتحان کا $\frac{1}{3}$ ، ایک تہائی حصے میں اختصار [۵۶]

۵۱) وقتِ زندگی کی سب سے بڑی مایہ دولت ہے۔

یہ ایک بار چلا جائے تو پھر کبھی بھی قیمت پر دوبارہ

(93) حاصل نہیں کیا جاسکتا۔ کتنی ہی محنت کر لو، پیسے خرچ کر لو بیتا ہوا وقت لو کیا ایک لمحہ بھی واپس نہیں آتا۔ اسی لئے وقت کی قدر کرنا چاہیے۔ دنیا میں جو لوگ وقت کی قدر نہیں کرتے وہ سمجھے رہ جاتے ہیں، کچھ لوگ خاص کر کے طلبہ جو نکلے اور آوارہ ہوتے ہیں وہ یہ سوچتے ہیں کہ زندگی مزے کی ہے محنت نہیں کریں گے تو چل جائے گا۔ لیکن ایسے طلبہ جب اسکول کی زندگی مکمل کر کے اُلجھنوں میں پڑ جاتے ہیں تو کفِ افسوس ملتے ہیں۔

• مندرجہ ذیل عبارت میں مناسب رد و اوقاف لگائیے۔ [52]
صوفیانہ کلام یا سیاسی دستاویزات کی مانند اس کے اندراجات ایسے ہوتے ہیں کہ جو چاہے جس طرح تعبیر کرے سوا خدے سے محفوظ رہ سکتا ہے اور سوا خدے میں آ بھی سکتا ہے

SECTION-E

[54] • مندرجہ ذیل اشعار کی تشریح کیجیے۔ (دوئی ایک)
(55) دل دہری پی کہ دل ستانی ہے
لے کرے دل دل ستان روانہ ہوا
۔۔۔ وہ حقیقت کہ جو گزرتی ہے
لبِ افسانہ ساز کیا جانے ؟

(54) آپ کے اسکول میں منائے گئے دسویں اور بارہویں جماعت کے طلبہ کے الوعائی جلسے کا احوال تقریباً 100 لفظوں میں لکھئے۔

مضمون نویسی :- (تقریباً 150 سے 200 لفظوں پر مشتمل) [05]

مندرجہ ذیل دئے گئے عنوانات پر مضمون لکھئے۔ (کوئی ایک)

< > بچے اخلاقی تعلیم کی اہمیت
عظاک دیہات کی زندگی
میں کسی تاریخی مقام کی سیر

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (સામાન્ય પ્રવાહ)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાલ
1.	જૂન	1 2	અર્થશાસ્ત્રમાં આલેખ વૃદ્ધિ અને વિકાસના નિર્દેશકો	19
2.	જુલાઈ	3 4	નાણું અને કુશાલો બેન્કિંગ અને નાણાકીયનીતિ	27
3.	ઓગસ્ટ	5 6	ગરીબી બેરોજગારી	22
4.	સપ્ટેમ્બર	7	વસ્તી	16
5.	ઓક્ટોબર	8 9	કૃષિસેત્ર વિદેશવેપાર (અપૂર્ણ)	12
6.	નવેમ્બર	9 10	વિદેશવેપાર (પૂર્ણ) ઉદ્યોગસેત્ર	21
7.	ડિસેમ્બર	11 12	ભારતીય અર્થતંત્રમાં નૂતન પ્રશ્નો પ્રાકૃતિક ખાદ્યજંગલ અને પાકસંરક્ષણ	26
8.	જાન્યુઆરી		પુનરાવર્તન	16
9.	ફેબ્રુઆરી		પુનરાવર્તન	20

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (022) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને મુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	સંયોજન/ક્રીયાત્મક (S)	કુલ
ગુણ	45	30	20	05	100
ટકા(%)	45%	30%	20%	05%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	20	20	20
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	10	10	10
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	12	16	24
4.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	07	10	21
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	05	07	25
	કુલ	54	63	100

પ્રકરણ દીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પાઠ/પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણ દીઠ ગુણભાર	
		જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણ	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણ
1.	અર્થશાસ્ત્રમાં આલેખ	07	10
2.	વૃદ્ધિ અને વિકાસના નિદેશકો	09	13
3.	નાણું અને કુશાલો	08	10
4.	બેન્કિંગ અને નાણાકીય નીતિ	08	08
5.	ગરીબી	10	13
6.	બેરોજગારી	10	12
7.	વસ્તી	10	15
8.	કૃષિ સેત્ર	09	10
9.	વિદેશવેપાર	07	09
10.	ઉદ્યોગક્ષેત્ર	08	08
11.	ભારતીય અર્થતંત્રમાં નૂતન પ્રશ્નો	10	13
12.	પ્રાકૃતિક ખાદ્યજંગલ અને પાકસંરક્ષણ	04	06
	કુલ	100	127

નોંધ : જનરલ વિકલ્પ સાથે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર પ્રમાણે દર્શાવેલ છે. અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે આ ગુણ અલગ હોઈ શકે છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12
વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (022) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	
1 થી 20	નીચે 1 થી 20 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો આપેલા છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)	20
	વિભાગ-B	
21 થી 30	નીચે આપેલા 21 થી 30 પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં આપો. (દરેકનો 1 ગુણ)	10
	વિભાગ-C	
31 થી 46	નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 31 થી 46 સુધીના 16 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 12 (બાર) પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (દરેકના 2 ગુણ)	24
	વિભાગ-D	
47 થી 56	નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 47 થી 56 સુધીના 10 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 07 (સાત) પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (દરેકના 3 ગુણ)	21
	વિભાગ-E	
57 થી 63	નીચે આપેલા પ્રશ્ન ક્રમાંક 57 થી 63 સુધીના 07 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 05 (પાંચ) પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (દરેકના 5 ગુણ)	25
	કુલ ગુણ	100

સૂચના : વિભાગ-E માં પ્રશ્નક્રમાંક-63 આકૃતિ અને તેના વિશ્લેષણને લગતો પૂછવાનો રહેશે. જેમાં સમય આધારિત રેખા આકૃતિ, સાદી સંભાકૃતિ, પાસ-પાસેની સંભાકૃતિ કે વિભાજિત સંભાકૃતિમાંથી પૂછવાનો રહેશે. આ પ્રશ્નમાં દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર સમજૂતી આપવી, (વિશ્લેષણ કરવું) તેવી સ્પષ્ટ નોંધ કરવાની રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર (022) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

- આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ અને કુલ 63 પ્રશ્નો છે.
- જવાબ આપતાં પહેલાં પ્રશ્નોને કાળજીપૂર્વક વાંચી સૂચના મુજબ જવાબ આપો.
- વિભાગની સામે કૌંસમાં લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- નવો વિભાગ નવા પાના પરથી જ લખવો.
- વિભાગ C, D અને Eમાં જનરલ વિકલ્પ આપવામાં આવ્યા છે.
- પ્રશ્નક્રમાંક - 63માં દરિદ્રીન વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર વિશ્લેષણ કરવું.

વિભાગ - A

- પ્રશ્નક્રમ 1 થી 20 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : [20]
(દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે)
- (1) આકૃતિ કયા પ્રકારના વિતરણ માટે દોરવામાં આવે છે ?
(A) વિસ્તાર (B) સતત
(C) અસતત (D) આદર્શ
- (2) આર્થિક માહિતી અંગેની ડેટા CD કોણ તૈયાર કરે છે ?
(A) શાળાઓ (B) સામાન્ય વ્યક્તિઓ
(C) ખાનગી પ્રકાશકો (D) પ્રવોગશાળાઓ, સંશોધન કેન્દ્રો, સરકાર વગેરે.
- (3) માનવવિકાસના આંકનું મૂલ્ય કેટલું હોય છે ?
(A) એક (B) શૂન્યથી એક વચ્ચે
(C) સો (D) શૂન્ય
- (4) 'વિકાસ એટલે વૃદ્ધિ વત્તા પરિવર્તન' આ વિધાન કોણે રજૂ કર્યું છે ?
(A) ટોડરો (B) જિરાલ્ડ મેયર
(C) મેક્લપ (D) હેન્સન
- (5) ભારત જરૂરી પેટ્રોલિયમ પેદાશના કેટલા ટકા જેટલો પુરવઠો આયાત દ્વારા પ્રાપ્ત કરે છે ?
(A) 50 (B) 60
(C) 70 (D) 90
- (6) રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયાની સ્થાપના કયા વર્ષમાં થઈ હતી ?
(A) 1951 (B) 1935
(C) 1947 (D) 1949

- (7) સંસ્કૃત ભાષા પ્રમાણે બેન્ક શબ્દનો અર્થ શું થાય છે ?
 (A) નાણાંનો પુરવઠો (B) મૂડી રોકાણ
 (C) મૂડીનો જથ્થો (D) વ્યાજ
- (8) વર્ષ 2013માં ભારતમાં સૌથી વધુ ગરીબી કયા રાજ્યમાં જોવા મળી હતી ?
 (A) છત્તીસગઢ (B) ગોવા
 (C) ગુજરાત (D) રાજસ્થાન
- (9) ખેતીક્ષેત્રે ખેડૂતોને પાક નિષ્ફળતાના જોખમથી રક્ષણ આપવા કઈ યોજના શરૂ કરવામાં આવી છે ?
 (A) NREGA (B) IRDP
 (C) PMFBY (D) IAY
- (10) અસરકારક માંગના અભાવે કયા પ્રકારની બેરોજગારી સર્જાય છે ?
 (A) પ્રચ્છન્ન (B) મોસમી
 (C) ધર્મજન્ય (D) ચક્રીય
- (11) બેરોજગારીના પ્રકારો નક્કી કરવા માટેના ચાર માપદંડો કોણે રજૂ કર્યા છે ?
 (A) પ્રો. પીયુ (B) રાજકૃષ્ણ
 (C) કેઈન્સ (D) માર્શલ
- (12) ભારતમાં આયોજનનો આરંભ કઈ સાલમાં થયો ?
 (A) ઈ.સ. 1951 (B) ઈ.સ. 1981
 (C) ઈ.સ. 1991 (D) ઈ.સ. 2001
- (13) ભારતમાં નવી વસ્તી નીતિ (2000) માટેની સમિતિની રચના કોના વડપણ હેઠળ થઈ હતી ?
 (A) દીન દયાળ ઉપાધ્યાય (B) જમશેદજી તાતા
 (C) ડો. એમ. એસ. સ્વામીનાથન (D) રંગનાથન
- (14) ભારતમાં અધૂરી સિંચાઈ યોજનાઓ પૂરી કરવાની જવાબદારી કોને સોંપવામાં આવી છે ?
 (A) RBI (B) NABARD
 (C) RRBs (D) SBI
- (15) વિદેશવેપારમાં કયું સાધન સૌથી ઓછું ગતિશીલ છે ?
 (A) જમીન (B) મૂડી
 (C) નિયોજનશક્તિ (D) શ્રમ
- (16) લેક્ષ્મીની તુલામાં કેટલાં ખાતા હોય છે ?
 (A) 1 (B) 2
 (C) 3 (D) 4

- (17) અગરબત્તી ઉદ્યોગ એ કયા ઉદ્યોગનું ઉદાહરણ છે ?
 (A) નાના પાયાનો ઉદ્યોગ (B) મોટા પાયાનો ઉદ્યોગ
 (C) ગૃહ ઉદ્યોગ (D) મધ્યમ પાયાનો ઉદ્યોગ
- (18) જાહેરક્ષેત્ર એટલે શું ?
 (A) સરકાર દ્વારા સંચાલિત ક્ષેત્ર (B) આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્ર
 (C) લોકો દ્વારા સંચાલિત ક્ષેત્ર (D) સહકારવૃત્તિવાળું ક્ષેત્ર
- (19) ભારતમાં રેલવેની સૌપ્રથમ શરૂઆત કયા વર્ષમાં થઈ હતી ?
 (A) 1951માં (B) 1901માં
 (C) 1853માં (D) 1875માં
- (20) બ્રહ્મસ બનાવવામાં કેટલા લિટર ગૌ-મૂત્રની જરૂર પડે છે ?
 (A) 20 (B) 50
 (C) 30 (D) 10

વિભાગ - B

- પ્રશ્નક્રમ 21 થી 30 પ્રશ્નોનાં ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં આપો : (દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.) [10]
- (21) વૃત્તાંશ શોધવાનું સૂત્ર લખો.
- (22) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તા આંક (PQLI) ની રજૂઆત કોના દ્વારા કરવામાં આવી ?
- (23) પ્રધાનમંત્રી જનધન યોજનાનું સંચાલન કોણ કરે છે ?
- (24) કયા પ્રકારની થાપણો સૌથી વધુ તરલ હોય છે ?
- (25) ગરીબી રેખા એટલે શું ?
- (26) કયા વયજૂથને ઉત્પાદકીય વયજૂથ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (27) NABARD નું પૂર્વ નામ જણાવો.
- (28) વિદેશ વેપારનું કદ એટલે શું ?
- (29) નાના પાયાના ઉદ્યોગો કયા પ્રકારની ઉત્પાદન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે ?
- (30) પારિભાષિક શબ્દનો અર્થ આપો : મિલેટ્રસ

વિભાગ - C

- નીચે આપેલા 31 થી 46 સુધીના 16 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 12 પ્રશ્નોના દૃઢમાં ઉત્તર લખો : (દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ) [24]
- (31) અર્થશાસ્ત્રના અભ્યાસમાં કમ્પ્યુટર ટેક્નોલોજીના ઉપયોગ તરીકે પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન સમજાવો.
- (32) ઈન્ટરનેટના ઉપયોગના ભયસ્યાનો જણાવો.
- (33) આર્થિક વિકાસના લક્ષણો જણાવો. (ગમે તે ચાર)
- (34) આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકોના નામ જણાવો.
- (35) દાબેલો કુગાવો એટલે શું ?
- (36) નાણાંના પ્રકાર જણાવો.

- (37) શિક્ષણ બેન્કનું વર્ગીકરણ જણાવો.
- (38) RBI ની નાણાંકીય નીતિના ગુણાત્મક સાધનોના માત્ર નામ જણાવો.
- (39) ગરીબીનો આવક અભિયમ સમજાવો.
- (40) પ્રચુન્ન બેરોજગારીનો અર્થ આપો.
- (41) પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય શ્રમેવ જયતે યોજના ટૂંકમાં સમજાવો.
- (42) શ્રી રાજકૃષ્ણ સમિતિએ રજૂ કરેલ બેરોજગારીના માપદંડોના માત્ર નામ જણાવો.
- (43) ખેતીના આધુનિકીકરણમાં ઉદ્યોગો કેવી રીતે ઉપયોગી છે ? સમજાવો.
- (44) ભારતમાં રેલવે સામેના પડકારો જણાવો.
- (45) ખાદ્યજંગલ મોડેલના ગમે તે બે ફાયદા જણાવો.
- (46) અગ્નિઅસનો ઉપયોગ જણાવો.

વિભાગ - D

- નીચે આપેલા 47 થી 56 સુધીના 10 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 07 પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો : [21]
(દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ)
- (47) આકૃતિ અને આલેખ દોરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો સમજાવો.
- (48) માનવવિકાસ આંકના ઘટકો સમજાવો.
- (49) આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો તફાવત લખો. (કોઈપણ છ મુદ્દા)
- (50) ગરીબીના કોઈપણ ત્રણ નિર્દેશકો સમજાવો.
- (51) મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગારી ગેરંટી યોજના (મનરેગા) : ટૂંકનોંધ લખો.
- (52) ભારતમાં વસ્તી નિયંત્રણના કોઈપણ ત્રણ ઉપાયો સમજાવો.
- (53) પાકની ફેરબદલી સમજાવો.
- (54) ટૂંકનોંધ લખો : હુંડિયામણ દર
- (55) વિદેશ વેપારના કારણો સમજાવો. (ત્રણ મુદ્દા)
- (56) વિશિષ્ટ આર્થિક વિસ્તાર (SEZ) સમજાવો.

વિભાગ - E

- નીચે આપેલા 57 થી 63 સુધીના 07 પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 05 પ્રશ્નોના ઉત્તર વિસ્તારપૂર્વક આપો : [25]
(દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ)
- (57) સાટા પ્રથાનો અર્થ આપી સાટા પ્રથાની મર્યાદાઓ સમજાવો.
- (58) ભારતમાં ગરીબી ઘટાડવાના આર્થિક કારણો સમજાવો.
- (59) મૃત્યુદરનો અર્થ આપી નીચાં મૃત્યુદરનાં કારણો સમજાવો.

- (60) ભારતમાં ખેત ઉત્પાદકતા વધારવાના ટેકનોલોજીકલ સુધારાઓ સમજાવો.
- (61) સ્થળાંતરનો અર્થ આપી સ્થળાંતરની નકારાત્મક અસરો વર્ગો.
- (62) શહેરીકરણની સમસ્યા હળવી કરવાના કોઈપણ પાંચ ઉપાયો સમજાવો.
- (63) ભારતમાં જન્મદર અને મૃત્યુદરની આપેલી આંકડાકીય માહિતીને પાસ-પાસેની સ્તંભાકૃતિમાં રજૂ કરી વિશ્લેષણ કરો.

[નોંધ : પ્રશ્નક્રમાંક 63માં દર્શાવીને વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર વિશ્લેષણ કરવું.]

વર્ષ	જન્મદર (પ્રતિ 1000 વ્યક્તિએ)	મૃત્યુદર (પ્રતિ 1000 વ્યક્તિએ)
1951	39.9	27.4
2011	21.8	7.1

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-10 બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર. તા.01/08/2025

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ),
ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:-ધોરણ-9 થી 12ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ
પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.
સંદર્ભ:-તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિના ઠરાવ ક્રમાંક:12/2025

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ-9 થી 12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) તેમજ ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ના પાઠ્યપુસ્તકોમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના મૂલ્યોને લગતા પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. ધોરણ-9 થી 12ના કમ્પ્યુટર અધ્યયન વિષયનો અભ્યાસક્રમ રીવાઈઝ કરવામાં આવેલો છે. ધોરણ-12 અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીના પ્રકરણનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવેલ છે. તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિની બેઠકમાં સંદર્ભ દર્શિત ઠરાવથી કરવામાં આવેલ નિર્ણય અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 થી ધોરણ-9 થી 12માં ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપનો અમલ કરવામાં આવનાર છે.

આ સાથે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલી આપવામાં આવે છે. વિશેષમાં જણાવવાનું કે ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તે પૈકી ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં આ અંગેના પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) અને ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ની પૂરક પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત પૂરક પુસ્તિકાની સોફ્ટ કોપી આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ પૂરક પુસ્તિકા આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપશે.

સંયુક્ત નિયામક

બીડાણ:-ઉપર મુજબ

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ સવિનય રવાના:-

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-12 ગુજરાતી (FL) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચીનકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચીનક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
PART-A ગુણ	12	24	08	06	00	50
PART-B ગુણ	02	11	25	04	08	50
કુલ ગુણ	14	35	33	10	08	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર : PART-A

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો	50	50

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર : PART-B

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	જનરલ વિકલ્પ વિના પ્રશ્નોની સંખ્યા	જનરલ વિકલ્પ સાથે પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	10	12
2.	લાંબા જવાબી પ્રશ્નો (LA)	06	06	28
3.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	કુલ	13	17	50

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણભાર
1.	પદ્ય વિભાગ	25
2.	ગદ્ય વિભાગ	25
3.	વ્યાકરણ	10
4.	અર્થગ્રહણ / લેખન સજ્જતા	40
	કુલ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : પ્રશ્નપત્ર બે ભાગમાં વહેંચાયેલું રહેશે. PART-A અને PART-B એમ બંને વિભાગો 50-50 ગુણના રહેશે. કુલ 100 ગુણનું પ્રશ્નપત્ર રહેશે.

PART-A

પ્રશ્ન ક્રમ	પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
1 થી 15	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. કાવ્યના વિષય વસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. કાવ્યના વિષયવસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	15
16 થી 30	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. ગદ્ય કૃતિના વિષયવસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	15
31 થી 40	આપેલા બહુ વિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વ્યાકરણ અંગેના પ્રશ્ન પૂછવાના રહેશે.	10
41 થી 45	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. પાઠ્યેતર કવ્યકૃતિ મૂકી તેના પરથી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	05
46 થી 50	આપેલ બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાનો રહેશે. અપરિચિત ગદ્યકૃતિ મૂકી તેના પરથી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	05

PART-B

વિભાગ-A (પદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત)

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
1 થી 5	બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપી શકાય તેવા પાંચ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. તેમાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આપવાના રહેશે.	06
6	સવિસ્તૃત ઉત્તર આપી શકાય તેવા બે પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. તેમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપવાનો રહેશે.	04

વિભાગ-B (ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત)

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
7 થી 11	બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપી શકાય તેવા પાંચ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે. તેમાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આપવાના રહેશે.	06
12	આપેલ પ્રશ્નનો સવિસ્તૃત ઉત્તર આપવાનો રહેશે. બે પ્રશ્નમાંથી એક પ્રશ્નનો જવાબ આપવાનો રહેશે.	04

વિભાગ-૮ (અર્થશાસ્ત્ર લેખન કૌશલ્ય)

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
13	આપેલ વિષય પર અરજી લખવાની રહેશે. અરજીમાં નામ, સરનામું, ફોન નંબર દર્શાવવાના નથી, પરંતુ તારીખ અને બિડાણ અવશ્ય બતાવવાના રહેશે.	05
14	આપેલ પાઠ્યેતર (અપક્રિત) ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી શીર્ષક આપવાનું રહેશે.	05
15	નીચે આપેલ ગદ્યખંડને કાળકથન રીતિ પ્રમાણે વિકાસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખવાનો રહેશે. પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્યકૃતિ (સ્વ-આધ્યયન સિવાયની)માંથી જ ગદ્યખંડ લેવાનો રહેશે. જેમાં પાત્રનું મનોમંથન વિચાર-સંકલ્પના જેવી બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની છે.	05
16	નીચે આપેલા કોઈપણ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં મૌલિક નિબંધ લખવાનો રહેશે. (ત્રણ વિકલ્પ આપવાના રહેશે) વર્તમાન પ્રવાહો, સમસ્યાઓ કલ્પના આધારિત, પ્રાકૃતિક અને ચિંતનાત્મક જેવા વિષયો પૂછી શકાય.	10
17	નીચે આપેલ પાઠ્યેતર ગદ્યખંડનું વાદાત્મક અર્થમાં રૂપાંતર કરવાનું રહેશે. વર્તમાન સમયમાં ન હોય તેવા સામાન્ય ચર્ચા કરી દાખલા, દલીલ, તાર્કિક બાબતો પ્રગટ કરી શકાય તેવો ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે. અથવા નીચે આપેલ શબ્દ યાદીનો ઉપયોગ કરીને એંશી (80) શબ્દોમાં (અંદાજિત) ભાવાત્મક ગદ્ય લખવાનો રહેશે. પાઠ્યેતર વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસમાં ન હોય તેવા કોઈપણ આનુષંગિક વિષયનો ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે.	05

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણભાર
1.	પદ્ય આધારિત કૃતિઓ	25
2.	ગદ્ય આધારિત કૃતિઓ	25
3.	વ્યાકરણ આધારિત મુદ્દાઓ	10
	- સમાનાર્થી 2 ગુણ - વિશેષણ 1 ગુણ - વિરુદ્ધાર્થી 1 ગુણ - શબ્દ સમૂહ 1 ગુણ - રૂઢિ પ્રયોગ 1 ગુણ - તળપદા શબ્દ 1 ગુણ - કૃદંત 1 ગુણ - નિપાત 1 ગુણ - પદક્રમ-પદસંવાદ 1 ગુણ	
	અર્થગ્રહણ-કૌશલ્ય સમાવિષ્ટ મુદ્દાઓ	40
	- અરજીલેખન 05 ગુણ - સંક્ષેપીકરણ 05 ગુણ - નિર્બંધલેખન 10 ગુણ - વિચાર વિકસના ક્રમ પ્રમાણે કરો 05 ગુણ - ભાવાત્મક-વાદાત્મક 05 ગુણ - ગદ્યાર્થગ્રહણ 05 ગુણ - પદ્યાર્થગ્રહણ 05 ગુણ	
	કુલ ગુણ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

- સૂચનાઓ : (1) નીચે આપેલા 1 થી 50 હેતુલક્ષી પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) નીચે આપેલા 1 થી 50 હેતુલક્ષી પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે. દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ છે.
(3) આપને અલગથી આપેલ OMR પત્રકમાં જે-તે પ્રશ્ન નંબર સામે (A) ☐, (B) ☐, (C) ☐, (D) ☐ આપેલા છે. તે પ્રશ્નનો જે જવાબ સાચો હોય તેના વિકલ્પમાં દર્શાવેલ ☐ (વર્તુળ)ને OMR પત્રકમાં પેનથી પૂર્ણ ● ઘટ્ટ કરવાનું રહેશે.
(4) એક પ્રશ્નમાં એકથી વધુ વર્તુળ ઘટ્ટ (●) કરવું નહીં.

PART - A

સમય : 1 કલાક

કુલ ગુણ : 50

- નીચેના હેતુલક્ષી પ્રશ્નોના સાચો વિકલ્પ સોધી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [50]
- 1. ગુજરાતી ભાષાના આદિકવિ તરીકે કોણ ઓળખાય છે ?
(A) નરસિંહ મહેતા (B) મીરાંબાઈ
(C) દયારામ (D) પ્રેમાનંદ
- 2. મિલન અને વિયોગનું સાક્ષી કોણ રહ્યું છે ?
(A) માટી (B) અગ્નિ
(C) પાણી (D) વાયુ
- 3. કળિયુગે ગજામાં શેની માળા પહેરી હતી ?
(A) મોતીઓની (B) હીરાની
(C) મનુષ્યના માથાની (D) રૂદ્રાક્ષની
- 4. ચારેય દેવોએ નળરાજાને શું આપ્યું ?
(A) શાપ (B) વરદાન
(C) ધન (D) અવેરાત
- 5. 'રામબાણ' કાવ્યનું સ્વરૂપ જણાવો.
(A) પદ્ય (B) ગરબી
(C) ગીત (D) ઊર્મિકાવ્ય
- 6. કવિએ નગરને કોની ઉપમા આપી છે ?
(A) સ્ત્રી (B) બાળક
(C) માણસ (D) કાચબો

7. ગોપી આંખમાં શું લગાવવાની ના પાડે છે ?
 (A) સુરમો (B) રંઝ
 (C) ઘી (D) કાજળ
8. કોની વાણીને શુકનમાં લાવવાની ગોપી ના પાડે છે ?
 (A) મોર (B) કાગડો
 (C) બપૈયો (D) કોયલ
9. લોકગીતની નાયિકાની વેદના કોની સાથે સરખાવવામાં આવી છે ?
 (A) કાચના કમાડ (B) કાગળનો સંદેશો
 (C) સમડીને સંબોધન (D) દૂધનું આંધણ
10. લક્ષ્મણની વનમાં જવાની વાત સાંભળી ઊર્મિલા કેવી બની જાય છે ?
 (A) વિવશ (B) ઉદ્વિગ્ન
 (C) બહાવરી (D) આકુળવ્યાકુળ
11. ઉર્મિલાના હૃદયમાં કેવી શક્તિ છે ?
 (A) તૂટતા આકાશને ઝીલવાની (B) ચિંતાનો ભાર સહન કરવાની
 (C) વિપત્તિનો સ્વીકાર કરવાની (D) પતિપરાયણ થઈ રહેવાની
12. ગામની ભાગોળે લોકો શા માટે એકઠા થયા હતા ?
 (A) સંતની વાણી સાંભળવા (B) અબળા સ્ત્રીનો ઉદ્ધાર કરવા
 (C) સત્ય વાત સમજાવવા (D) કુલટા સ્ત્રીનો ન્યાય કરવા
13. અકસ્માત નિવારવા શાનો ઉપયોગ જરૂરી છે ?
 (A) સંકેતો (B) સાર્ઈડ જોવી
 (C) દૂરથી જોવું (D) વાહન વ્યવસ્થિત રાખવું
14. દેવરાજ મેરુપર જઈ શું કરવા ઈચ્છતો હતો ?
 (A) ખેતી કરવા (B) કુટુંબને મળવા
 (C) મજૂરી કરવા (D) નંદનવન બનાવવા
15. બાના ઘરમાં કોણ પહેરો ભરે છે ?
 (A) સુનકાર અને સન્નાટો (B) નિસાસો
 (C) જીવતરનું ગભરામણ (D) બાનો ઝૂરાપો
16. 'ખીજડિયે ટેકરે' ગદ્યનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
 (A) નવલકથા ખંડ (B) નિબંધ
 (C) લોકવાર્તા (D) નવલિકા
17. ગાંધીજીના કોચરબ આશ્રમનું મુખ્ય ધ્યેય શું હતું ?
 (A) વિશ્વહિત અવિરોધી દેશસેવા (B) વિશ્વિરોધી અહિંસા સેવા
 (C) વિશ્વઅહિંસા સેવા (D) વિશ્વહિત વિરોધી સેવા

18. ગુરુને કોની ઉપમા આપવામાં આવી છે ?
 (A) વિષ્ણુ (B) શક્તિ
 (C) શિવ (D) પરબ્રહ્મ
19. ઉછીનું માંગનારની નજર કેવી હોય છે ?
 (A) વરુ જેવી (B) સિંહ જેવી
 (C) ગીધ જેવી (D) સમડી જેવી
20. વિશાળ વડના ઝાડ નીચે શાનો વર્ગ ભરાયેલો છે ?
 (A) પ્રાચીન શિક્ષણ (B) શાળા શિક્ષણ
 (C) મૂલ્ય શિક્ષણ (D) ધર્મ શિક્ષણ
21. 'અમરનાથની યાત્રા' ગદ્ય લેખિકાનું નામ જણાવો.
 (A) કુંદનિકા કાપડિયા (B) વિનોદિની નીલકંઠ
 (C) પીરુબેન પટેલ (D) ઈવા ડેવ
22. જીવવું અને મરવું એ કોના હાથની વાત છે ?
 (A) ઈશ્વરના હાથની (B) ડોક્ટરના હાથની
 (C) માણસના હાથની (D) ભાગ્યના હાથની
23. યુથિષ્ઠિરને કોની સાથે લડવું હતું ?
 (A) કૌરવોની સામે (B) કૃષ્ણની સામે
 (C) દુર્યોધનની અભિમાની વૃત્તિ સામે (D) દુઃશાસન સામે
24. અનુરુદ્ધ અને મિત્રો કઈ રમતમાં લીન થઈ ગયા હતા ?
 (A) કબડ્ડી (B) લખોટી
 (C) ક્રિકેટ (D) અંતાક્ષરી
25. પ્રભાશંકર પટ્ટણીએ કયો કરાર રદ કરાવ્યો ?
 (A) મજદૂર કરાર (B) રાજકરનો કરાર
 (C) બદરી કરાર (D) અહિંસક ચળવળ
26. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા નિત્ય અને શાશ્વત કોને ગણાવે છે ?
 (A) દેહ (B) આત્મા
 (C) પ્રાણ (D) ચેતના
27. ડૉ. બાબા સાહેબ કોને જીવનની તત્વત્રયી માને છે ?
 (A) અસ્પૃશ્યતા નાબૂદી (B) સમાજ સુધારણા ચળવળ
 (C) રાષ્ટ્રપ્રેમ (D) સ્વતંત્રતા, સમાનતા, બંધુતા
28. સેલ્વી પંકજને કયા શબ્દોથી નાથકનું સ્વાગત કર્યું ?
 (A) કેમ છે ? (B) પધારો ! પધારો !
 (C) આવો ! આવો ! (D) અરે ! આવ્યા !

29. કવિએ ભાણીને કોની ઉપમા આપી છે ?
 (A) રાંકની રાની (B) સુંદરી
 (C) અનુપમ (D) દારિદ્ર્યવાન
30. બેંક માલિક કેટલું જોખમ ઉઠાવવા તૈયાર થયો ?
 (A) દસ લાખ (B) પંદર લાખ
 (C) વીસ લાખ (D) પાંચ લાખ
31. 'આકાશ' શબ્દ માટે સાચો સમાનાર્થી શોધો.
 (A) અંતરિક્ષ (B) નભ
 (C) પથ (D) અવકાશ
32. 'ભાંજગડ' શબ્દનો કયો શબ્દ સમાનાર્થી નથી ? તે શોધો.
 (A) તકરાર (B) પંચાત
 (C) માથાકુટ (D) મસલત
33. આપેલ વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધો - નદીને કાંઠે અસંખ્ય ફૂલ ખીલી ઊઠ્યાં હતાં.
 (A) નદીને (B) અસંખ્ય
 (C) ઊઠ્યાં (D) ખીલી
34. 'ચિકાર' શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ શોધો.
 (A) સ્વીકાર (B) સત્કાર
 (C) આવકાર (D) સ્વાગત
35. પોતાના સંબંધી જ્ઞાન, આત્માનું જ્ઞાન કરાવે તે : શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ શોધો.
 (A) આત્મજ્ઞાની (B) આધ્યાત્મવાદી
 (C) રહસ્યવાદી (D) તત્ત્વજ્ઞાની
36. 'હવાઈ કિલ્લા બાંધવા' રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ શોધો.
 (A) ખોટી વાતો કરવી (B) વહેમ કરવો
 (C) હવામાં કિલ્લો રચવો (D) કલ્પનાઓ કરવી
37. 'વંત્યાક' તળપદા શબ્દનો શિષ્ટ અર્થ શોધો.
 (A) રીંગણ (B) વાતો
 (C) વર્તન (D) વંકેલ
38. 'મોરધ્વજ રાજાનું મન હરી લીધું' - વાક્યમાં કૃદંત શોધો.
 (A) રાજાનું (B) લીધું
 (C) મન (D) હરી
39. 'યુદ્ધ માટે તો હું જ ફૂંદફૂંદા કરતી હતી.' વાક્યમાં નિપાત શોધો.
 (A) માટે (B) તો
 (C) કરતી (D) જ

40. નીચેનામાંથી પદક્રમ-પદસંવાદની દૃષ્ટિએ સાચું વાક્ય શોધો.

- (A) મોગરાની મીઠી મહેક વાતાવરણમાં પ્રસરતી મેં અનુભવી
- (B) મેં વાતાવરણમાં મીઠી મોગરાની મહેક પ્રસરતી અનુભવી
- (C) વાતાવરણમાં મોગરાની મેં મીઠી મહેક પ્રસરતી અનુભવી
- (D) મેં મોગરાની મીઠી મહેક પ્રસરતી વાતાવરણમાં અનુભવી

• નીચેનું કાવ્ય વાંચી, તેના આધારે નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર શોધો.

રથો રથો, અંબર ચુંબી, મંદિરો,
ઊંચા ચણો મહેલ, ચણો મિનારા !
મઢો સ્ફટિકે, લટકાવો ઝૂમરો,
રંગે ઉડાવો જળના કુવારા !
રથો રથો, ચંદન વાટીકાઓ
ઊંડા તળાવો નવરંગ ધુમ્મટો
ને ક્રેક કીડાંગણ, ચંદ્રશાળા
રથો ભલે ! અંતર રૂંધતી શિલા
એ કેમ ભાવિ બહુ કાળ સાંખશે ?
દરિદ્રની એ ઉપહાસલીલા
સંકેલવા, કોટિક જાળ ફેલતો
ભૂખ્યા જનોનો જઠરાગ્નિ જાગશે;
ખરેરની ભસ્મકણી ન લાપશે !

— ઉમાશંકર જોશી

41. આ કાવ્યમાં કોની વાત કરવામાં આવી છે ?

- (A) દરિદ્રની (B) ખરેરની
- (C) રથવાની (D) કુવારાની

42. નીચેનામાંથી કયું ક્રિયાપદ કાવ્યમાં વપરાયું નથી ?

- (A) સાંખશે (B) પામશે
- (C) લાપશે (D) જાગશે

43. 'આકાશ' શબ્દનો કયો શબ્દ કાવ્યમાં વપરાયો છે ?

- (A) સ્ફટિક (B) અંબર
- (C) નવરંગ (D) શિલા

44. કીડાંગણ એટલે શું ?

- (A) શાળા (B) સમરાંગણ
- (C) શિક્ષકગણ (D) રમતનું મેદાન

45. 'ઉપહાસ' શબ્દનો અર્થ શોધો.

- (A) મજાક (B) ઉપવાસ
- (C) અલ્પાહાર (D) ફળાહાર

- નીચેના ગદ્યખંડને વાંચી તેના આધારે તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો શોધો.

પુસ્તકાલય એ માનવ સંસ્કૃતિનું એક અભિવાજ્ય અંગ છે. એક જ જગ્યાએ અનેક વિષયોનાં પુસ્તકો એકઠાં કરવાનો સૌથી પ્રથમ જેણે વિચાર કર્યો હશે તેણે પૈનું શોધવા જેવું મહાભારત કાર્ય કર્યું હશે. જે કામ પૈકાંએ માનવ સંસ્કૃતિ અને ટેકનોલોજીના વિકાસ માટે કર્યું છે, તે કામ પુસ્તકાલયે માનવસંસ્કારના વિકાસ માટે કર્યું છે. અહીં હું સંસ્કૃતિ એટલે માણસની બહારની દુનિયાના વિકાસ અને સંસ્કાર એટલે માણસની પોતાની અંદરની દુનિયાનો વિકાસ એ અર્થમાં આ બે શબ્દનો પ્રયોગ કરું છું. માણસે કુદરતને ભલે માત્ર કરી, ભલે તેણે ભૌતિક વિકાસનાં નવાં નવાં શિખરો સર કર્યા, પણ સાથે એનું હૃદય ન વિકસે તો દેશ-દેશમાં હિટલર જેવા નરરાક્ષસો ફૂટી નીકળે. જે કામ વ્યાયામ શાળા શરીર માટે કરે છે, તે કામ પુસ્તકાલય હૃદય અને બુદ્ધિ માટે કરે છે.

- (46) પુસ્તકાલય શેનું અભિવાજ્ય અંગ છે ?

(A) માનવ સભ્યતાનું	(B) માનવ સંસ્કૃતિનું
(C) માનવ મનોજગતનું	(D) માનવ સંસ્કારનું

- (47) પુસ્તકાલય માણસ માટે કયું કામ કરે છે ?

(A) હૃદય અને બુદ્ધિ માટે	(B) મન અને શરીર માટે
(C) બળ અને બુદ્ધિ માટે	(D) ભાવ અને લાગણી માટે

- (48) લેખક સંસ્કારનો શો અર્થ આપે છે ?

(A) માણસની અંદરની દુનિયાનો વિકાસ	(B) માણસના મનોજગતનો વિકાસ
(C) માણસના ભાવજગતનો વિકાસ	(D) માણસની બહારની દુનિયાનો વિકાસ

- (49) વ્યાયામશાળા શેના માટે કામ કરે છે ?

(A) મન માટે	(B) બુદ્ધિ માટે
(C) શરીર માટે	(D) હૃદય માટે

- (50) 'વ્યાયામ' એટલે શું ?

(A) કસરત	(B) ફૂફું
(C) દોડવું	(D) હલવું

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-12

સમય : 2 કલાક

કુલ ગુણ : 50

PART - B

વિભાગ-A (પદ્ય આધારિત)

- નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) [06]
 - (1) બીજ અને વૃક્ષનો કાર્યકારણ સંબંધ નરસિંહ શી રીતે સમજાવે છે ?
 - (2) ગોપી શ્યામ રંગની કઈ કઈ વસ્તુઓમાં કપટનો ભાવ જુએ છે ?
 - (3) 'ભવના અબોલા' લોકગીતની નાવિકા કોની સાથે સંદેશો મોકલે છે ? શા માટે ?
 - (4) ઓલિયાએ ગ્રામજનોને શું કહ્યું ? તેનું શું પરિણામ આવ્યું ?
 - (5) કાળરૂપી કુહાડીએ કેવી પરિસ્થિતિ સર્જી છે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તર લખો. (કોઈપણ એક) [04]
 - (6) 'દમયંતી સ્વયંવર' આખ્યાનખંડમાં પ્રેમાનંદે રજૂ કરેલ કડવાની કથા તમારા શબ્દોમાં લખો.
અથવા
 - (6) 'ભાણી' કાવ્યમાં પ્રગટેલી આર્થિક સામાજિક વિષમતા ચર્ચો.

વિભાગ-B (ગદ્ય આધારિત)

- નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) [06]
 - (7) ગાંધીજીના આશ્રમોમાં કયા કયા પ્રતોનું પાલન થતું હતું ?
 - (8) લોકો કઈ કઈ વસ્તુઓ ઉછીની માગે છે ?
 - (9) હરશનના મેદાનમાંથી વહેતી શેષ નદી લેખિકાને કેવી લાગે છે ?
 - (10) લોકમત બ્રિટિશ વિરુદ્ધ ચળવળમાં કેમ પરિણમ્યો ?
 - (11) હીરાએ જાપટ મારી મણિભાઈને કયું સત્ય સમજાવ્યું ?
- નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તરો લખો. (કોઈપણ એક) [04]
 - (12) 'શસ્ત' ગદ્યના શીર્ષકની પર્યર્થતા ચર્ચો
અથવા
 - (12) 'યુદ્ધિરિર યુદ્ધવિષાદ' નાટકના અંતની ચર્ચા કરો.

વિભાગ-C (અર્થશ્રદ્ધા અને લેખન કૌશલ્ય)

- (13) શ્રી સરસ્વતી વિદ્યાલય, રાજકોટના ઉચ્ચતર માધ્યમિક વિભાગમાં ગુજરાતી વિધ્યની ખાલી પડેલી જગ્યા માટે ઉમેદવારી નોંધાવતી અરજી લખો. [05]

- (14) નીચેના ગદ્યખંડને વાંચી, તેનો ત્રીજા ભાગનો સંક્ષેપ કરીને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [05]

આજે આપણને આપણી પોતાની પ્રગતિ પ્રત્યે અહો અહો થઈ રહ્યું છે. જૈતજૈતામાં કેટલું વિજ્ઞાન ખેડાયું છે અને ખેડાયું જાય છે. પંદર મિનિટમાં ભયંકર ઉલ્કાપાત મચાવી શકાય તેટલે મુખી વિજ્ઞાનનો વિકાસ થશે એવા ભણકારા વાગે છે. પુરાણોએ ભગવાનો મહિમા ગાતાં કહ્યું છે કે, “તેની ભૂકુટિના વિલાસમાત્રથી બ્રહ્માંડોનો પ્રલય થાય છે.” આ સિદ્ધિ તો માણસના હાથમાં આવવા લાગી છે. ચંદ્ર અને મંગળ તેમ જ ગુરુ તથા શનિ સાથે એ સંપર્ક સાધવાની કલા વૈજ્ઞાનિક શોધી કાઢશે એવી એને ઉમેદ આવી છે. ભોગ સિદ્ધિ અને રોગોના ઈલાજો શોધાઈ રહ્યા છે. હિંસા કરવાના અને તેની સાથે બચવાના પણ નવા નવા માર્ગો ખોળાય છે, પણ રોગ, ઘસારો અને અહિંસાને જીવનમાં સ્થાન જ ન મળે, ને પોતાને લાગે, ને બીજાને પહોંચે, એવી જાતના જીવનના નિયમોને શોધવા અને તેને અનુકૂળ સંસ્કૃતિને ખીલવવાની બુદ્ધિ હજી શોધાઈ નથી.

- (15) નીચેના ગદ્યખંડને કાળકથન રીતિ પ્રમાણે વિચાર-વિકાસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખો. [05]

‘આપો ભઈલા ?’ આય હાય... કેવો થઈ ગયો છે ! એ બધું બાનું કામ. ભલી હશે તો ચોક લગી દોડી આવવાની ઝટપટ ધુમટાથી આંખો લૂછીને પાણીનો લોટો ભરી લાવશે. એવો ચલકચળક કરતો પિત્તળનો લોટો. ને એમાં ભરેલું ઠંડુ પાણી ! એની બાના હાથે ઉટકાયેલો ચોખ્ખોચળક લોટો ! બા તો તરત જ ઠેક પરસાળના ઉમરા લગી, સોનું તે શી ચીજ છે, માણસ બીજું શું માગે આ દુનિયામાં ? કેટલીક આંખો આંસુ ભરી દેશે.

- (16) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિધ્ય પર આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [10]

- (1) ધોવન એટલે જીવનની વસંત

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — કુદરતની અનેક ઋતુઓમાં વસંતનું મહત્વ — કુદરતમાં પ્રતિવર્ષ વસંત — માનવ જીવનમાં અનેકવાર — ધોવન ક્રાંતિકારી — લાગણીઓનો ઉચ્કેરાટ — મોજશોખ, આનંદ — જીવનમાં — સનાતન મૂલ્યોની સમજ — સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિ — સમાજપયોગી કાર્યો — દેશ વિકાસના કાર્યો — ઉપસંહાર

અથવા

- (2) પ્રદૂષણ — એક સાર્વત્રિક સમસ્યા

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની અસરો — વસ્તી વિસ્ફોટની અસરો — અણુશક્તિની આંધળી દોટ — અખતરાની અસરો — મોજશોખમાંથી પેદા થતું પ્રદૂષણ — પ્રદૂષણ ઘટાડવાના ઉપાયો — ઉપસંહાર

અથવા

- (3) સમાજમાં કન્યા કેળવણીનું મહત્વ

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — કેળવે તે કેળવણી — અભણ સ્ત્રીને પડતી મુશ્કેલીનું નિવારણ — આકસ્મિક સંજોગોમાં કેળવણી આશીર્વાદરૂપ — બૌદ્ધિકવિકાસ — કુટુંબ સંચાલનમાં મદદરૂપ — પોતાના સંતાનના વિકાસમાં યોગ્ય ફાળો — ઉદાર ગાંધી, કલ્યાણ ગાવડા જેવી સફળ સ્ત્રીઓના દર્શાંતો — વિકાસશીલ સમાજ — ઉપસંહાર

(17) નીચેના ગદ્યાંશને વાદાત્મક ગદ્ય સ્વરૂપે ફરીથી લખો.

[05]

માણસનું જ્ઞાન એકાંગી હોય તો એનો ઈલાજ શો ? પરંતુ જો સમજે તો કેવું સારું ? શું અમુક બાબતનો વિચાર પોતાની માફક બીજાને કરવાનો હક નથી ? દરેકની દૃષ્ટિ સમાન નથી હોતી. દરેકને પોતપોતાનો મત માનવાનો એટલોયે અધિકાર ન હોય ? આપણે ખોટો હઠાગ્રહ શા માટે કેળવવો ? ઉદારતા એ તંદુરસ્ત મનની અને હઠાગ્રહ એ માંદલા મનની નિશાની છે. છીછરું મન હોય ત્યાં હઠ હોય.

અથવા

(17) નીચે આપેલ શબ્દ યાદીનો ઉપયોગ કરી ભાવાત્મક ગદ્ય લખો.

પરોપકાર

મુદ્દા : ઈશ્વરનું સર્જન — કુદરતી યોજના — જીવનવ્યવહાર — જીવનમૂલ્યો — વૃત્તિ — વિવિધ સ્વરૂપો માનવ, પ્રાણી, વૃક્ષો — સમૃદ્ધિ — મર્યાદા — પરોપકારીપણું આવશ્યકતા.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1. 2. 3.	નાવિક વળતો બોલિયો પોસ્ટ-ઓફિસ એમ ઉગાધો ચંદ્રહાસ • વ્યાકરણ • લેખન(વિચાર વિસ્તાર)	03 05 04 04 03
2.	જુલાઈ	4. 5. 6.	અમૃતા છપ્પા-ઉખાણાં સુંદરીની શોધ • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થગ્રહણ) • લેખન (નિબંધ લેખન)	04 05 04 05 04 05
3.	ઓગસ્ટ	7. 8. 9.	વનમાં ચાંદલિયો ઊગ્યો બુરાઈના દ્વાર પરથી ચક્રવાક ગિયુન • પૂરક વાચન-1 • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ) • લેખન (વિચાર-વિસ્તાર)	03 05 04 02 02 04 02
4.	સપ્ટેમ્બર	10. 11. 12.	છબ સીમ અને ઘર પ્રસંગદીપ • પૂરક વાચન-2 • લેખન (નિબંધ લેખન)	04 03 04 02 04
5.	ઓક્ટોબર	13. 14. 28.	પરાજયની છત વાત એક સાપની પરમસુખનાં પગથિયાં	04 04 04
6.	નવેમ્બર	15. 16. 17.	મારા કબીનાં આડવાં બે તપસ્વી સારસ્વત ભજન કરે તે છતે • પૂરક વાચન-3 • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થ) • લેખન (અહેવાલ)	03 04 03 02 03 03 03

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
7.	ડિસેમ્બર	18.	હુકમમાલિક	05
		19.	કાવ્ય-દ્વયી	03
		20.	સ્ટેચ્યુ રમવાની મઝા	03
			• વ્યાકરણ	06
			• અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ)	03
			• લેખન (નિબંધ લેખન)	06
8.	જાન્યુઆરી	21.	ભગવાનનો ભાગ	03
		22.	જમાના પ્રમાણે	04
		23.	સહી નથી	03
			• વ્યાકરણ	02
			• અર્થગ્રહણ (સંશોધ)	03
			• લેખન (વિચારવિસ્તાર)	02
9.	ફેબ્રુઆરી	24.	રેકરન્સ બુક	03
		25.	કુણ - મુક્તક - હાઈકુ	03
		26.	બે દટાંત	03
			• વ્યાકરણ	07
			• અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થ)	03
			• લેખન (અહેવાલ)	05
10.	માર્ચ	27.	માર્ગ સલામતી : સુરક્ષિત ડ્રાઈવિંગ	04
		29.	ત્રિવેણી	04
			• પૂરકવાચન-૬	02
			• વ્યાકરણ	04
			• અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ)	03
			• લેખન (નિબંધ લેખન, અહેવાલ)	(3+2) 5
11.	એપ્રિલ		પુનરાવર્તન	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિઓ, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોગન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	10	12	18	26	14	80
ટકા %	13%	15%	22%	33%	17%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	33	33	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	18	20	18
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	06	05	14
4.	વિસ્તૃત પ્રશ્નો (LA)	04	05	16
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	03	08
	કુલ	62	67	80

પ્રકરણ/વિભાગ દીઠ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણ/વિભાગનું નામ	પ્રકરણ/વિભાગ દીઠ ગુણ
1	પદ્ય વિભાગ	16
2	ગદ્ય વિભાગ	16
3.	વ્યાકરણ	16
4.	અર્થગ્રહણ	16
5	લેખન સજ્જતા	16
	કુલ ગુણ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	PART - A	
1 થી 11	પદ્ય વિભાગ	[16]
	PART - B	
12 થી 22	ગદ્ય વિભાગ	[16]
	PART - C	
23 થી 52	વ્યાકરણ વિભાગ	[16]
	SECTION - D	
53 થી 64	અર્થગ્રાહણ	[16]
	SECTION - E	
65 થી 67	લેખન સજ્જતા	[16]
	કુલ ગુણ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

1. દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
2. સામાન્ય વિકલ્પ આપેલ છે.
3. પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. લેખન સજ્જતા ભાષાશુદ્ધિ અને લખાણની મૌલિકતાને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

વિભાગ - A પદ્ય આધારિત

- આપેલ પ્રશ્નોના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [03]
પ્રશ્ન-1, 2, 3
- આપેલ બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નોનાં ઉત્તર યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખવાનો રહેશે. (A, B, C, D વિકલ્પ આપવાના રહેશે.) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [03]
પ્રશ્ન-4, 5, 6
- આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-7, 8
- આપેલ પ્રશ્નનો ચાર-પાંચ વાક્યમાં ઉત્તર લખવાનો રહેશે. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-9, 10
- આપેલ પ્રશ્નનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખવાનો રહેશે. (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-11 અથવા 11

વિભાગ - B (ગદ્ય આધારિત)

- આપેલ પ્રશ્નોના હેતુલક્ષી ઉત્તર આપવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) (કર્તા, કૃતિ, મૂળકૃતિ, સા. સ્વરૂપ આધારિત પ્રશ્ન પૂછવાના રહેશે.) [03]
પ્રશ્ન-12, 13, 14
- આપેલ બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખવાના રહેશે. (A, B, C, D વિકલ્પ આપવાના રહેશે.) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [03]
પ્રશ્ન-15, 16, 17
- આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-18, 19
- આપેલ પ્રશ્નોના ચાર-પાંચ વાક્યોમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકના 2 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-20, 21

- આપેલ પ્રશ્નનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખવાનો રહેશે (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-22 અથવા 22

વિભાગ - C (વ્યાકરણ વિભાગ)

- આપેલ સમાનાર્થી શબ્દોમાંથી કોઈપણ ચાર સમાનાર્થી શબ્દો શોધીને લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-23, 24, 25, 26, 27
- આપેલ વાક્યોમાંથી કોઈપણ ચાર રેખાંકિત શબ્દનો વિરોધી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે વાક્ય ફરીથી લખવાનું રહેશે. (પ્રત્યેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-28, 29, 30, 31, 32
- આપેલ શબ્દસમૂહોમાંથી કોઈપણ ચાર શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ લખવાનો રહેશે. (પ્રત્યેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-33, 34, 35, 36, 37
- આપેલા તળપદા શબ્દોનું શિષ્ટરૂપ લખવાનું રહેશે. (પ્રત્યેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [01]
પ્રશ્ન-38, 39
- આપેલા શબ્દોની સાચી જોડણી લખવાની રહેશે. (પ્રત્યેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [01]
પ્રશ્ન-40, 41
- આપેલા શબ્દોના અનેકાર્થી (અર્થભેદ) લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [01]
પ્રશ્ન-42, 43
- આપેલા રૂઢિપ્રયોગોમાંથી કોઈપણ બે રૂઢિપ્રયોગોનો અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરવાનો રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-44, 45, 46
- આપેલ પ્રશ્નોમાં દર્શાવેલ સૂચના મુજબ કોઈપણ પાંચ ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [05]
પ્રશ્ન-47 સંયોજક શોધો.
પ્રશ્ન-48 પ્રત્યય સુધારો.
પ્રશ્ન-49 વિભક્તિ ઓળખાવો.
પ્રશ્ન-50 વાક્ય પ્રકાર ઓળખાવો.
પ્રશ્ન-51 વાક્ય પરિવર્તન કરો.
પ્રશ્ન-52 વાક્ય પરિવર્તન કરો.

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ)

- આપેલ પાઠ્યેતર પદ્યના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [05]
પ્રશ્ન-53, 54, 55, 56, 57
- આપેલ પાઠ્યેતર ગદ્યખંડના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [05]
પ્રશ્ન-58, 59, 60, 61, 62

- આપેલ ચદાખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરવાનો રહેશે. (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-63
- આપેલ બે વાક્યમાં યોગ્ય વિરામચિહ્નનો દર્શાવી ફરીથી લખવાના રહેશે. (જેના 2 ગુણ રહેશે.) [02]
પ્રશ્ન-64

વિભાગ - E (લેખન સજ્જતા)

- આપેલ પંક્તિનો વિચાર-વિસ્તાર કરવાનો રહેશે. (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-65
- આપેલ વિષય પર આશરે 70 થી 80 શબ્દોમાં અહેવાલ લખવાનો રહેશે. (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]
પ્રશ્ન-66
- આપેલ વિષયોમાંથી કોઈપણ એક વિષય પર આપેલા મુદ્દા પરથી નિબંધ લખવાનો રહેશે. (જેના 8 ગુણ રહેશે) [08]
પ્રશ્ન-67 અથવા 67 અથવા 67

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11 (સામાન્ય/વિજ્ઞાન પ્રવાહ)

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

સમય : 3 કલાક

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

1. દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
2. સામાન્ય વિકલ્પ આપેલ છે.
3. પ્રશ્નની જમણી બાજુમાં અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. લેખન સજ્જતા, ભાષાશુદ્ધિ અને લખાણની મૌલિકતાને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

વિભાગ - A (પદ્ય આધારિત)

- નીચે આપેલ પ્રશ્નનો હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ રહેશે.) [03]
- 1. 'સીમ અને ઘર' કાવ્યનો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો.
- 2. 'સહી નથી' ગઝલકારનું પૂરું નામ જણાવો.
- 3. કવિ ભાલકાને કયું શિરુદ આપવામાં આવ્યું છે ?
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાં તેની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. [03]
- (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.)
- 4. મદન કુંવર કયા રાજ્યનો રાજકુમાર હતો.
- (A) કૌતલપુર (B) ખદલપુર
- (C) કૌશલ (D) કૌતરપુર
- 5. આવી નગરમાં લાગી _____ પંક્તિ પૂરી કરો.
- (A) આય (B) લાય
- (C) વાય (D) યાય
- 6. ગોરી શબ્દનો સાચો અર્થ શું થાય ?
- (A) ગૌરી (B) રૂપાળી સ્ત્રી
- (C) ગાય (D) પાણીની ગોળી
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [02]
- 7. ભગવાન પોતાનો ભાગ ખાવા ક્યારે આવતા ?
- 8. કયો ડર પેદા થવાથી ફળીનું ઝાડનું જંગલમાં જવાની વાતો કરે છે ?

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો ચાર પાંચ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 2 ગુણ રહેશે.) [04]

9. હજી સુધી ઘરે કોણ પાછું ફર્યું નથી ? શા માટે ?

10. નાયકના આતિથ્ય માટે નાયિકા શી-શી વિનંતી કરે છે ?

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]

11. રાજા અશોકમાંથી સાધુ અશોક બન્યાની જીવનયાત્રા તમારા શબ્દોમાં લખો.
અથવા

11. 'મારા ફળીના બે ઝાડવા' ગીતનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ - B ગદ્ય આધારિત

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોના હેતુલક્ષી ઉત્તર લખો. (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [03]

12. 'ધુરાઈના દાર પરથી' કૃતિના લેખકનું નામ જણાવો.

13. 'તપસ્વી સારસ્વત' કૃતિના નાયકનું નામ જણાવો.

14. કયો ગ્રંથ પરમ સુખનું પગથિયું છે ?

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોના તેની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [03]

15. 'આ માણસ ગાંડો છે ?' આ વાક્ય કોણ બોલે છે ?

(A) પોસ્ટમાસ્ટર

(B) કલાર્ક

(C) અલીઝેસો

(D) લક્ષ્મીદાસ

16. મનુષ્યનું ઈશ્વર સાથેનું આત્મિક જોડાણ એટલે...

(A) જ્ઞાન

(B) યોગ

(C) ભક્તિ

(D) કર્મ

17. 'જુગલ જુગારી' નાટકની નાયિકા કોણ હતી ?

(A) રંભા

(B) લલિતા

(C) ગુલાબ

(D) કુમારિકા

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [02]

18. જીભ દ્વારા કયા બે કાર્યો થાય છે ?

19. આપણામાં કેવી મનોવૃત્તિ દઢ થઈ ગઈ છે ?

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ચાર-પાંચ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 02 ગુણ રહેશે.) [04]

20. લેખક બધી ઈન્દ્રિયોમાં કઈ ઈન્દ્રિયને સર્વશ્રેષ્ઠ માને છે ? શા માટે ?

21. લગ્નમાં ભેટ આપવાનો રિવાજ જાણીતો છે, પણ કિશને અમુને શી ભેટ આપી ? શા માટે ?

- નીચે આપેલા પ્રશ્નનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (જેના 4 ગુણ રહેશે.) [04]

22. ઘમંડી રમણિકલાલ કેવી રીતે પસ્તાવાના ઝરણામાં નાહ્યા, તે તમ્બારા શબ્દોમાં તારવો.
અથવા

22. 'રેકરન્સ બુક' લઘુકથામાંથી પ્રગટ થતું બાનું રેખાચિત્ર આલેખો.

વિભાગ - C વ્યાકરણ આધારિત

- નીચે આપેલા સમાનાર્થી શબ્દો સામ સામે શોધીને લખો. (કોઈપણ ચાર, દરેકના 0.5 ગુણ રહેશે.) [02]

23. કાષ્ઠ	જંગલ	મર્યાદા
24. સીમાડો	લાકડા	જુસ્સાદાર
25. રુઆબદાર	ઝડપ	વેગ
26. વન	હદ	બળતણ
27. ગતિ	પ્રભાવી	કાનન

- નીચે આપેલા વાક્યોમાં રેખાંકિત શબ્દનો વિરોધી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ ન બદલાય તે રીતે વાક્ય ફરીથી લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ રહેશે, કોઈપણ ચાર લખવાના રહેશે.) [02]

28. અલી મૂળ હોશિયાર શિકારી હતો.

29. પ્રણય અત્યુક્ત જ રહે છે.

30. ભજન કરે તે હારતો નથી

31. હું પિક્કારું છું.

32. પરાજિત ક્ષિત્રમાં ગુપકીદી છવાઈ રહી.

- નીચે આપેલા શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (કોઈપણ ચાર, દરેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [02]

33. રસ્તા પર ચાલતાં ચાલતાં જનાર

34. માટીની ભીંતવાળો ઓરડો

35. જેનો કોઈ સત્તુ નથી તે

36. ઝટ ન ઉકેલી શકાય તેવો પ્રશ્ન

37. ગાયનો સમૂહ કે ટોળું

- નીચે આપેલા તળપદા શબ્દોના શિષ્ટરૂપ લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [01]

38. ગોરી

39. મનુજ

- નીચે આપેલા શબ્દોની સાચી જોડણી લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ રહેશે.) [01]

40. પરીસ્થિતી

41. કઠીયારો

- નીચે આપેલા શબ્દોના અર્થભેદ લખો. (દરેકનો 0.5 ગુણ રહેશે) [01]

42. જિન-જીન

43. ભાગ - ભાંગ

- નીચે આપેલા રૂઢિપ્રયોગોમાંથી કોઈપણ બે રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. (પ્રત્યેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [02]

44. રકુચકર થઈ જવું

45. પોભારા ગણી જવું

46. પેટનું પાણીય ના હાલવું

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના કૌંસમાં દર્શાવેલ સૂચના મુજબ કોઈપણ પાંચના ઉત્તર લખો. (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [05]

47. આવ્યાં છે ત્યારે ઉતારા કરતાં જવ (સંયોજક શોધો)

48. મોટા કરીને મા તે ખોળામાં ખસતા કર્યાં (પ્રત્યય સુધારો)

49. મનુષ્યોનું મગજ વધારે બળવાન હોય છે. (વિભક્તિ ઓળખાવો)

52. હિચકરું કૃત્ય જોઈને કોણ બોલ્યું ? (વાક્યનો પ્રકાર ઓળખાવો)

51. રમણિકલાલે સો રૂપિયાની નોટ કાઢી (કર્મણિ વાક્ય બનાવો)

52. શેઠ, મરનારનું ભલું ઘાય એવા કામમાં આ રૂપિયા વાપરવા (આજ્ઞાર્થ વાક્યમાં ફેરવો)

વિભાગ - D (અર્થગ્રાહણ)

- નીચે આપેલું કાવ્ય વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે.) [05]

ઓચિંતુ કોઈ મને રસ્તે મળે
ને કદિ ધીરેથી પૂછે કે કેમ છે ?
આપણે તો કહીએ કે દરિયાની મોજમાં
ને ઉપરથી કુદરતની રહેમ છે.
ફાટેલાં ખિસ્સાની આડમાં ખૂંટી છે અમે
છલકાતી મલકાતી મોજ
એકલો ઊભું ને તોય મેળામાં હોઉં એવું
લાગ્યા કરે છે મને રોજ
તાળું વસાય નહીં એવડી પટારીમાં
આપણો ખજાનો હેમખેમ છે.
આપણે તો કહીએ કે....
આંખોમાં પાણી તો આવે ને જાય
નથી ભીતર ભીનાશ થતી ઓછી
વય-થટનો કાંઠાઓ રાખે હિસાબ
નથી પરવા સમંદરને હોતી
સુરજ તો ઊગે ને આશમીયે જાય
મારી ઉપર આકાશ એમ ને એમ છે.
આપણે તો કહીએ કે...

પ્રશ્નો :

53. 'કોઈ પૂછે કે કેમ છે ?' પ્રશ્નનો કવિ શો ઉત્તર આપે છે ?

54. 'કોઈ પૂછે કે કેમ છે ?' પ્રશ્નના આપેલા ઉત્તરમાં કવિનો કયો ભાવ પ્રગટ થયો છે ?

55. કવિએ મોજને ક્યાં મૂકી છે ?

56. 'આપણો ખજનો હેમખેમ છે' દ્વારા કવિ શું કહેવા માંગે છે ?

57. કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

● નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (દરેકનો 02 ગુણ રહેશે.) [05]

વૃક્ષો અન્યના સુખ માટે છાંયડો આપે છે, પોતે તાપમાં તપીને અને અસહ્ય ગરમી વેઠીને બીજાને પોતાનાં ફળ આપે છે. તે પરોપકારી મનુષ્યો જેવા જ હોય છે. જો આ નાશવંત કાયાનો ઉપયોગ પરોપકાર્યે ન થવાનો હોય તો તેની ઉપયોગીતા શી ? સુખડ જેમ વધારે ઘસાય તેમ વધારે સુવાસ આપે, શેરડી જેમ વધારે પિલાય તેમ વધારે રસ આપે, સોનું જેમ વધારે તપે તેમ વધારે ચળકાટ ધારણ કરે, ઉદાર મનુષ્યો પ્રાણાન્તે પણ પોતાના સદ્ગુણો તજતા નથી, જગત તેમની સ્તુતિ કરે કે ન કરે, તેઓ શ્રીમંત હો કે ગરીબ હો અલ્યાયુ હો કે દીર્ઘાયુ હો, તેઓ ગમે તે સ્થિતિમાં હો પરંતુ તેઓ પોતાના માર્ગથી ચલિત થશે નહિ. જે બીજાના માટે જીવતો નથી તેનું જીવન નિર્વર્થક છે. જીવવા ખાતર જીવવું એ તો કાગડા-કૂતરાનું જીવન. જેઓ સૃષ્ટિના કલ્યાણમાં પ્રાણ પાથરે છે તેઓ પોતાનું જીવન સાર્થક કરે છે.

પ્રશ્નો :

58. પરોપકારી મનુષ્યો કોના જેવા હોય છે ?

59. કાગડા-કૂતરાનું જીવન કોને કહેવાય ?

60. કોનું જીવન નિર્વર્થક છે ?

61. કેવા મનુષ્યો પ્રાણાન્તે પણ પોતા સદ્ગુણો તજતા નથી ?

62. ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

● નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચી, ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]

63. એક અરીસા ઉપર જો કચરો અને ધૂળ જામી ગયાં હોય તો તેમાં આપણું પ્રતિબિંબ જોઈ શકાતું નથી; તે જ રીતે અજ્ઞાન અને દુષ્ટતા આપણા હૃદયના અરીસા ઉપર કચરા અને ધૂળ સમાન છે. જેમાં આપણે આપણી જાતનો જ સૌથી પ્રથમ વિચાર કરીએ છીએ તે સ્વાર્થીયનું એ મોટામાં મોટું પાપ છે, જે એમ વિચારે છે કે 'હું પહેલો ખાઈ લઈશ. હું બીજાઓ કરતાં વધુ ધન મેળવીશ અને બધું મારી પાસે જ રાખીશ.' જે એમ વિચારે છે કે 'બીજાઓની પહેલાં હું સ્વર્ગે જઈશ, બીજાઓની પહેલાં હું મુક્તિ મેળવીશ' તે મનુષ્ય સ્વાર્થી છે. નિઃસ્વાર્થી મનુષ્ય કહે છે, 'હું' છેલ્લો રહીશ, હું સ્વર્ગમાં જવાની દરકાર રાખતો નથી. વળી, જો નરકે જવાથી પણ મારા ભાઈઓને હું મદદરૂપ થઈ શકું તો હું નરકે જવા પણ તૈયાર છું.' આ નિઃસ્વાર્થવૃત્તિ ધર્મની કસોટી છે.

— સ્વામી વિવેકાનંદ

● યોગ્ય વિરામચિહ્નનો મૂકી વાક્યો ફરીથી લખો : [02]

64. અરે આવે શું નહીં તમે મોઢામાંથી કાંક બોલો તો-તો હમણાં આવે; મોરલીને માથે નાગ આવે એમ આવે. આમ જોવોને આખી પીઠમાં કાઢિયા કેવી-કેવી બોલી કરીને લલકારી રિયા છે.

વિભાગ - E (લેખન સજ્જતા)

65. નીચે આપેલી પંક્તિનો આશરે 100 શબ્દોમાં વિચાર વિસ્તાર કરો. [03]
- 'કોઈ મારા માર્ગમાં કંટક ભલેને પાથરે;
પુષ્પ તેના માર્ગમાં વેરીશ હું, વેરીશ હું.'
66. તમારી શાળામાં યોજાયેલ ધો.-10 અને 12ના વિદ્યાર્થીઓના વિદાય સમારંભનો અહેવાલ તમારી ભાષામાં લખો. [04]
67. નીચે આપેલા પૈકી કોઈ એક વિષય પર આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [08]
- સૃષ્ટિનો શણગાર : વસંત
(પ્રસ્તાવના - વિવિધ ઋતુ - અનોખી વસંત - પ્રકૃતિની શોભા - માનવજીવન અને પ્રકૃતિમાં પરિવર્તનો - સૃષ્ટિ પર અસરો)
 - પ્રદૂષણ - એક સાર્વત્રિક સમસ્યા
(પ્રસ્તાવના - એકવીસમી સદીનો મોટો પડકાર - વૈશ્વિક સમસ્યા - વાયુ પ્રદૂષણ - જળ પ્રદૂષણ - ધ્વનિ પ્રદૂષણ - પ્રદૂષણ ઘટાડવાના ઉપાયો - ઉપસંહાર)
 - સ્વચ્છતા ત્યાં પ્રભુતા
(પ્રસ્તાવના - શરીરની સ્વચ્છતા - ઘર અને મહોલ્લાની - ગાંધીજીની સ્વચ્છતા અંગેના પ્રયત્નો - ગામડાં અને શહેરોની સ્થિતિ - સ્વચ્છતાની સહિયારી જવાબદારી - ઉપસંહાર)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (FL) (પ્રથમ ભાષા)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ	તાલ સંખ્યા
1.	જૂન	01. વૈષ્ણવજન 02. રેસનો ધોડો 03. શીલવંત સાધુને • વ્યાકરણ : ધ્વનિ શ્રેણી • લેખન : વિચાર વિસ્તાર	03 08 03 02 03
2.	જુલાઈ	04 ભૂલી ગયા પછી 05. દીકરી 06. વાઈરલ ઇન્ફેક્શન 07. હું એવો ગુજરાતી • વ્યાકરણ : જોડણી, અનુસ્વાર, પ્રત્યય • લેખન - સંક્ષેપ લેખન	08 03 05 03 06 02
3.	ઓગસ્ટ	08. છત્રી 09. માધવને દીઠો છે ક્યાંય ? 10. ડાંગવનો અને... 11. શિકારીને • વ્યાકરણ : સંધિ, સમાસ, ક્રિયાવિશેષણ	03 03 04 03 09
4.	સપ્ટેમ્બર	12. ચોપડાની ઇન્દ્રજાલ 13. વતનથી વિદાય થતાં • અહેવાલ લેખન, નિબંધ	09 03 05
5.	ઓક્ટોબર	14. જન્મોત્સવ 15. બોલીએ ના કાંઈ 25. સમર્પણ • નિબંધ (આત્મકથા)	05 02 03 02

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ	તાસ સંખ્યા
6.	નવેમ્બર	16. ગતિભંગ 17. દિવસો જુદાઈના જાય છે 18. ભૂખથીય ભૂડી ભીખ • સંલેખીકરણ • વિચાર-વિસ્તાર	04 04 09 02 02
7.	ડિસેમ્બર	19. એક બધોરે 20. વિરલ વિભૂતિ 21. થાંદલિયો 22. હિમાલયમાં એક સાહસ • વ્યાકરણ : સંજ્ઞા, સમાનાર્થી શબ્દો • વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો, શબ્દસમૂહ	03 07 03 05 04 04
8.	જાન્યુઆરી	23. લઘુ કાવ્યો 24. યોડીની સ્વામી ભક્તિ 26. રાષ્ટ્રભક્તિની સંજ્ઞવની • નિબંધ-વ્યક્તિવિશેષ • પુનરાવર્તન	03 05 05 02 02
9.	ફેબ્રુઆરી	• પુનરાવર્તન	24

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (01)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	80
ટકા(%)	36%	20%	13%	5%	26%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુવશી પ્રશ્નો (O)	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	16	16
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	08
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	09	24
5.	નિર્બંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	08
	કુલ	56	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણભાર
1.	A-(ગદ્ય વિભાગ)	20
2.	B-(પદ્ય વિભાગ)	20
3.	C-(વ્યાકરણ વિભાગ)	20
4.	D-(અર્થગ્રહણ/લેખન વિભાગ)	20
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (01)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (ગદ્ય)	[20]
1 થી 4	(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો : (કૃતિ-કર્તા, / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર / પાત્ર-કૃતિ / પાત્ર-ઉક્તિ) આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	04
5 થી 8	(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (ચાર ખાલી જગ્યા પૂછવી) (કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
9 થી 10	(ક) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
11 થી 13	(ડ) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
14 થી 16	(ઈ) આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દશ વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-B (પદ્ય)	[20]
17 થી 20	(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો : (કૃતિ-કર્તા, / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર) આ પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	04
21 થી 24	(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
25 થી 26	(ક) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
27 થી 29	(ડ) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
30 થી 32	(ઈ) આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દશ વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-C (વ્યાકરણ)	[20]
33 થી 52	માગ્યા પ્રમાણે વ્યાકરણના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો વિકલ્પો સાથે પૂછવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) • જોડણી • સંધિ • સમાસ • જોડણી ભેદે અર્થ ભેદ • અલંકાર	

	• પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય • સમાનાર્થી • સંજ્ઞા • રૂઢિપ્રયોગ • કહેવત • શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ • વિરોધી શબ્દ • વાક્ય રૂપાંતર : (કર્તારિમાંથી કર્મણિમાં અથવા કર્મણિમાંથી કર્તારિમાં બદલવાનું પૂછવું) • તળપદ્ય શબ્દો • વિશેષણ • ક્રિયાવિશેષણ • ધ્વનિશ્રેણી • પ્રેરક / ભાવે વાક્ય રચના • છંદ ઓળખાવો • છંદનું ઉદાહરણ / બંધારણ	
	વિભાગ-D (અર્થજ્ઞાન / લેખન સજ્જતા)	[20]
53	(અ) આપેલ પંક્તિઓનો અર્થવિસ્તાર કરો : (બેમાંથી કોઈપણ એક) (આશરે પંદર વાક્યમાં લખો :)	04
54	(બ) આપેલ વિષય પર આશરે 100 શબ્દોમાં અહેવાલ લખો :	04
55	(ક) આપેલ ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક આપો.	04
56	(ડ) આપેલ મુદ્દાના આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (ત્રણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ)	08
	કુલ ગુણ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- દરેક વિભાગના 20 ગુણ છે.
- જમણી બાજુનાં આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

[20]

(અ) (1) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

કૃતિ

કર્તા

1. ગતિભંજ	(અ) પન્નાલાલ પટેલ
2. ભૂખથીય ભૂડી ભીખ	(બ) મોહનલાલ પટેલ
3. વાઈરલ ઇન્ફેક્શન	(ક) ચંદ્રકાન્ત પંડ્યા
4. ચોપડાની ઇન્દ્રજાળ	(ડ) જોરાવરસિંહ જાદવ
	(ઈ) ગુણવંત શાહ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[04]

- પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થયાની ખુશીમાં રામાયણ અને મહાભારત _____ ને ભેટ મળ્યાં હતાં. (સીરભ, અંકિત, સંજય)
- દેવજી અને કાનજી નવજાત બાળકને _____ પાસે લઈ ગયા. (વેલજી, માણેક, મુખિયાજી)
- ગંદકીથી ખલેલ પામનાર સંત _____ હતા. (રવિશંકર મહારાજ, સ્વામી વિવેકાનંદ, વિનોબા ભાવે)
- શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતામાં _____ અધ્યાય છે. (15, 18, 700)

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[02]

- ભગવદ્ગીતા શાનો ત્રિવેણી સંગમ છે ?
- સંદર્ભ 'રખુનો કાગળ'માંથી કઈ કૃતિ અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ પામી છે ?

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [04]

11. મનીષાએ નિર્ભયતાનો ગુણ કેવી રીતે કેળવ્યો ?
12. રાજકોટ છત્રી લેવા જવાની વાતમાં લેખક શા માટે મક્કમ રહ્યા ?
13. હિમ નદીઓ ઓળંગતી વખતે સહયાત્રીઓને કેવી તકલીફો થઈ ?

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના દસ-૧૨ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [06]

14. લેખક ચંદ્રકાન્ત પંડ્યાના મતે 'ચોપડાની ઈન્દ્રજીવ' શીર્ષક વથાચોગ્ય છે, તે સમજાવો.
15. 'ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ' કૃતિના આધારે રાજુની મનોવ્યથા લખો.
16. 'ઢેલધોડીની ખાનદાની' વર્ણવો.

વિભાગ - B (પદ વિભાગ)

[20]

(અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

કૃતિ	કર્તા
17. ચાંદલિયો	(અ) ગઝલ
18. માપવને દીકો છે ક્યાંય ?	(બ) સોનેટ
19. વતનથી વિદાય થતાં	(ક) ઊર્મિગીત
20. દીકરી	(ડ) લોકગીત
	(ઈ) પદ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[04]

21. વૈષ્ણવજન વણલોભી ને _____ છે. (કપટરહિત, પાપી, માયાળુ)
22. હૈયું ઉઝરકાય _____ ફૂટે. (પાન, ફૂલ, રક્તટપ્સ્યા)
23. ગંગાસતી _____ માર્ગે આગળ વધેલાં હતાં.
(ભક્તિમાર્ગ, યોગમાર્ગ, જ્ઞાનમાર્ગ)
24. કવિ રાજેન્દ્ર શાહના મતે આપણી વ્યથા બીજાને મન _____ ની કથા હોઈ શકે.
(આનંદ, રસ, દુઃખ)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[02]

25. કવિની દૃષ્ટિએ 'ભારવાળો મુગટ' એટલે શું ?
26. 'હું એવો ગુજરાતી' ગીતમાં મૌન માટે ગાંધીજીને તો સરદારને શા માટે યાદ કર્યા છે ?

(ડ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

27. 'ઊછરે છે રોજ કાચમથી ફડકમાં દીકરી' એમ કવિ શા માટે કહે છે ?
28. 'બોલીએ ના કાંઈ' કાવ્યમાં કવિ આપણી વ્યથામાંથી કેવી રીતે રક્તો કાઢવાનું કહે છે ?
29. 'ચાંદલિયો' લોકગીતમાં કવ્યનાયિકા સખીને પોતાના પતિ વિશે શું કહે છે ?

(૬) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[૦૬]

30. સારસીના ઊંડી જવાથી કવિ પર થયેલી અસર તમારા શબ્દોમાં લખો.

31. નરસિંહ મહેતા રચિત 'વૈષ્ણવજન' પદના આધારે વૈષ્ણવજનનાં લક્ષણો જણાવો.

32. 'દિવસો જુદાઈના જાય છે' ગઝલમાં કવિની મનઃસ્થિતિ તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

વિભાગ - C

[20]

● માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો.

● આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.

33. નીચેના શબ્દોની સાચી જોડણી શોધીને લખો.

(1)

— સુરશીત (સુરશીત, સુરશિત, સુરશિત)

— કુલદિપક (કુલદિપક, કુલદીપક, કૂલદીપક)

34. 'તત્ + અનુસાર' શબ્દની સાચી સંધિ જોડો.

(1)

(તદાનુસાર, તતનુસાર, તદનુસાર)

35. 'માછીમાર' શબ્દનો સમાસ ઓળખાવો.

(1)

(દ્વંદ્વ, ઉપપદ, બહુવ્રીહિ)

36. બંને શબ્દના જોડણી ભેદે યત્નો અર્થભેદ જણાવો.

(1)

— માંદા (ભીમાર, વંદા, તાકાત)

— માદા (સ્ત્રીજાત, તંદુરસ્ત, નીરોગી)

37. 'આપણી બબલીની જ પગલી જાણે !' વાક્યમાંના અલંકારનો પ્રકાર જણાવો.

(1)

(સજ્જવારોપણ અલંકાર, વ્યતિરેક અલંકાર, યમક અલંકાર)

38. 'ઓળખાણ' શબ્દમાં કયો પ્રત્યય લાગેલો છે ?

(1)

(પર પ્રત્યય, પૂર્વ પ્રત્યય, એક પણ નહીં)

39. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દ શોધીને લખો.

(1)

— નિંદા (ઉંધ, નીંદલું, વગોવણી)

— કૂપ (કૂવો, કાપલું, નાળચું)

40. 'બાજરો' સંજ્ઞાનો આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો પ્રકાર લખો.

(1)

(ભાવવાચક સંજ્ઞા, વ્યક્તિવાચક સંજ્ઞા, દ્રવ્યવાચક સંજ્ઞા)

● નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.

41. નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ જણાવો.

(1)

— કંઠે પ્રાણ આવવા.

42. નીચે આપેલ કહેવતનો અર્થ લખો.

(1)

— બાવાનાં બેય બગડવાં

43. નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (1)
— માણસની અવરજવર વિનાનું
44. નીચેના શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો (1)
— શુષ્ક
45. નીચેના વાક્યને કર્મક્રિયામાં ફેરવો. (1)
— નિશીથ નિયમિત પ્રાર્થના કરે છે.
46. નીચેના તળપદ શબ્દનું શિષ્ટ રૂપ આપો. (1)
લગણ
47. નીચેના વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)
— હર્ષિદાબહેન સુંદર અક્ષરે નિબંધ લખે છે.
48. નીચેના વાક્યમાંથી ક્રિયાવિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)
— સુરેશભાઈ કૃતિ સમજાવતાં સમજાવતાં વ્યાકરણ શીખવે છે.
49. 'વિદ્યાર્થી' શબ્દના ધ્વનિ ઘટકો છૂટા પાડો. (સ્વર-વ્યંજન છૂટા પાડો.) (1)
50. નીચેના વાક્યનું પ્રેરક વાક્યમાં રૂપાંતર કરો. (1)
— બાબુભાઈ ટાઈમટેબલ બનાવે છે.
51. નીચેની પંક્તિમાંનો છંદ ઓળખાવો. (1)
— રોમે રોમે વિરહ ભયની વેદનાથી વળે છે.
52. જે છંદના પહેલા અને ત્રીજા ચરણની 13-13 માત્રા તથા બીજા અને ચોથા ચરણની 11-11 માત્રા હોય તે છંદનું નામ જણાવો. (1)

વિભાગ - D

[20]

53. નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશરે પંદર વાક્યોમાં અર્થવિસ્તાર કરો. [04]
"દેવડીએ દંડાય છે ચોર મુઠ્ઠી જરના,
ને લાખ ખાંડી લૂંટનાસ મહેફિલે મંડાય છે."
અથવા
ન રાખ આશ કદી કોઈ પાસ
કરી શકે કોણ પછી તને નિરાશ ?
54. તમારી શાળામાં યોજાયેલ 'સ્વચ્છતા અભિયાન' અંગેનો અહેવાલ આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. [04]

55. નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]
- 'સોનું એ શી ચીજ છે ? એ કાંઈ અનાજ નથી કે ખાઈને પેટ ભરાય. એ કાંઈ ફૂલ નથી કે સૂંઘીને મન પ્રસન્ન થાય; એ કાંઈ ફળ નથી કે એના રસથી પરાઈએ; એ કાંઈ ઊંન કે રેશમ નથી કે એનાં કપડાં બનાવી શરીરનું રક્ષણ કરીએ, એ કાંઈ લાકડું કે લોહું નથી કે એમાંથી નિત્ય વ્યવહારની અનેક વસ્તુઓ તૈયાર કરી લઈએ. અરે ! એ તમારું કે અહીં પછા નથી કે જેના કેફમાં દુનિયાનું દુઃખ ભૂલી જઈએ. એ ઝેર નથી એમ કહેવાય ? માણસના વ્યવહારમાં દાખલ થઈ એ પરસ્પર વિશ્વાસ, પ્રેમ અને આદર નષ્ટ કરે છે. માણસની ધર્મશુદ્ધિનો એ નાશ કરે છે. પવિત્રમાં પવિત્ર સંબંધ પણ એક શણમાં એ તોડે છે. અને એ 'નશાની ચીજ નથી.' એમ પણ કહેવાય ? એનો નશો તો માણસનું આત્મ જીવન બગાડી દે છે. મોટાં મોટાં રાષ્ટ્રોને એ સ્વાતંત્ર્યનાશક તેમજ અન્યાયમૂલક પ્રવૃત્તિમાં ઉતારે છે. સોનું એ મોટામાં મોટો અનર્થ છે."

— કાકાસાહેબ કાલેલકર

56. ગમે તે એક વિષય પર આપેલા મુદ્દા આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [8]

(1) પુરુષાર્થ એજ પ્રારબ્ધ

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — પરિશ્રમનો મહિમા — પરિશ્રમના ફાયદા — પરિશ્રમનું ફળ — ઉપસંહાર)

અથવા

(2) આધુનિક યુગનું મહાદૂષણ : પ્રદૂષણ

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — પ્રદૂષણ એટલે શું ? વિવિધ પ્રકારના પ્રદૂષણ — પ્રદૂષણથી માનવજીવન પર અસર — પ્રકૃતિ પર અસર — ઉપસંહાર)

અથવા

(3) મારું વતન — પ્યારું વતન

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — વતનની વિશેષતા — વતન પ્રેમનાં સ્મરણો — ઉપસંહાર)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1	અખિલ બ્રહ્માંડમાં	03
		2	ખીજડિયે ટેકરે	04
		3	દમયંતી સ્વયંવર	04
		4	સત્યાગ્રહાગ્રમ	04
			● વ્યાકરણ	01
			● અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થ)	02
			● લેખન (અરણ્ય)	01
2.	જુલાઈ	5	રામબાણ	03
		6	ઉછીનું યાગનારાઓ	04
		7	શ્યામ રંગ સગીપે	03
		8	અમરનાથની યાત્રાએ	04
			● વ્યાકરણ	05
			● અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ)	02
			● લેખન (વાદાત્મકગદ્ય, ભાવાત્મકગદ્ય)	(3+3) 6
3.	ઓગસ્ટ	9	ભવના અબોલા	03
		10	ધુધિફિર ધુધિયાદ	05
		11	ઉર્મિલા	04
			● વ્યાકરણ	04
			● અર્થગ્રહણ (સંશેષ)	02
			● લેખન (નિબંધ)	04
4.	સપ્ટેમ્બર	12	સૌજન્યશીલ પ્રભાસંકર	04
		13	માતમાના માણસ	04
		14	છેલ્લું દર્શન (આસ્વાદ)	03
			● વ્યાકરણ	04
			● અર્થગ્રહણ (કાળકથન રીતિનો ગદ્ય)	02
5.	ઓક્ટોબર	15	જુઓ	03
		16	સેલ્વી પંકજમ્	04
		17	પૂયર થર થર ધ્રુજે	02
		26	વૈવિકગ્રંથ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા	03

6.	નવેમ્બર	18 19 20	આંધ્રુભીનો ઉજાસ ઈશ્વર સર્વવ્યાપી બા એકલાં છવે... • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (પદ્યાર્થ) • લેખન (અરજી)	04 04 03 05 03 02
7.	ડિસેમ્બર	21 22 23 24	અનિરુદ્ધનો ગૃહત્યાગ ભાણી સમતા બંધુતાના પથદર્શક માર્ગ સલામતી : કોના માટે, કેવી રીતે ? • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (ગદ્યાર્થ) • લેખન (વાદાત્મકગદ્ય, ભાવાત્મકગદ્ય)	04 03 04 03 03 03 (3+3)6
8.	જાન્યુઆરી	25 27	શરત ભારતીય શાસ્ત્રીય મૂલ્યો અને ગીતા • વ્યાકરણ • અર્થગ્રહણ (સંક્ષેપ, કાળકથનરીતિનો ગદ્ય) • લેખન (નિબંધ)	04 04 02 (3+2)5 02
9.	ફેબ્રુઆરી		પુનરાવર્તન	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
કુલ ગુણ	24	27	33	03	13	100
ટકા%	24%	27%	33%	03%	13%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો - (O)	41	49	30
2.	અતિ ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	20	21	20
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	08	12
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	06	06	28
5.	નિર્બંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	10
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	74	85	100

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	વિભાગ દીક ગુણ
1.	વિભાગ-A પદ્ય	20
2.	વિભાગ-B ગદ્ય	20
3.	વિભાગ-C વ્યાકરણ	20
4.	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ	20
5.	વિભાગ-E લેખન સજ્જતા	20
	કુલ ગુણ	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-A પદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
1 થી 3	આપેલ બહુવિકલ્પ પરાવર્તા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે. કાવ્યના વિષયવસ્તુ અને હાર્દ આધારિત પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	03
4 થી 6	આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ હેતુલક્ષી ઉત્તર આપવાના રહેશે. કવિ પરિચય, કાવ્ય કૃતિ સ્વરૂપ, પુસ્તક સંદર્ભને ધ્યાનમાં લેવાનું રહેશે.	03
7 થી 10	આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. કાવ્ય કૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	04
11 થી 14	આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (કોઈપણ ત્રણ) કાવ્યના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી તેના આધારે પૂછવાનું રહેશે.	06
15	આપેલ પ્રશ્નોનો સવિસ્તાર ઉત્તર લખવાનો રહેશે. એક પ્રશ્ન વિકલ્પમાં આપવો. કાવ્ય કૃતિમાં વિષયવસ્તુની સમીક્ષા થાય એ દૃષ્ટિએ વિષયવસ્તુના હાર્દને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	04

વિભાગ-B ગદ્ય

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-B ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
16 થી 18	આપેલા બહુવિકલ્પ પરાવર્તા પ્રશ્નોના ઉત્તર સાચો વિકલ્પ શોધી લખવાના રહેશે.	03
19 થી 21	આપેલ પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ હેતુલક્ષી ઉત્તર આપવાના રહેશે. લેખક પરિચય, ગદ્યસ્વરૂપ, કૃતિ, પુસ્તક અને સંદર્ભને ધ્યાનમાં લેવાનું રહેશે.	03
22 થી 25	આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. ગદ્યકૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી પૂછવાનું રહેશે.	04
26 થી 29	આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખવાના રહેશે. (કોઈપણ ત્રણ) ગદ્યકૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી તેના આધારે પૂછવાનું રહેશે.	06
30	આપેલ પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખવાનો રહેશે. એક પ્રશ્ન વિકલ્પમાં આપવો. ગદ્યકૃતિના વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખી તેની સમીક્ષા થાય એ દૃષ્ટિએ વિષયવસ્તુના હાર્દને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	04

વિભાગ-C વ્યાકરણ

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-C વ્યાકરણ આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
31 થી 35	નીચે આપેલ શબ્દોને સમાન અર્થરૂપે સામ-સામે જોડીને (અણેય શબ્દો) લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 04) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી પુર્લિંગ, સ્ત્રીલિંગ, નપુંસકલિંગ તત્સમ, તદ્ભવ જેવા વિવિધ પ્રકારના શબ્દો પસંદ કરી મૂકવાના રહેશે.	02
36 થી 40	નીચે આપેલ વાક્યમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે કરીથી વાક્ય લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 04) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી પુર્લિંગ, સ્ત્રીલિંગ, નપુંસકલિંગ તત્સમ, તદ્ભવ તેમજ પૂર્વ પ્રત્યય દ્વારા ઘટાં વિરોધી શબ્દો તેના અર્થ સંદર્ભો મળી રહે તે રીતે શોધી પાઠ્યપુસ્તકનાં જ વાક્યોનો ઉપયોગ કરી પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	02
41 થી 45	નીચે આપેલ શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખવાનો રહેશે. (કોઈપણ 04) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની પદ્ય-ગદ્ય કૃતિઓમાંથી વિષયવસ્તુના અર્થો, સંદર્ભો તેનું નાવીન્ય, સંવેદના પ્રગટ કરતા વિવિધ પ્રકારના શબ્દો શોધીને મૂકવાના રહેશે.	02
46 થી 47	નીચે આપેલા તળપદા શબ્દોના શિષ્ટ માન્ય ભાષાના અર્થો વિચારીને લખવાના રહેશે. (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી લોકબોલી અને વ્યવહારમાં વપરાતાં જનપદી, તળલોક જીવનના ગામઠી, પ્રાદેશિક, દૈન્ય શબ્દોના માન્ય ભાષાના શિષ્ટ અર્થ લખવાના રહેશે.	01
48 થી 50	નીચે આપેલ શબ્દોની જોડણી સુધારી સાચી જોડણી લખવાની રહેશે. (કોઈપણ 02) (દરેક પ્રશ્નનો 1/2 ગુણ રહેશે.) પાઠ્યપુસ્તકની પદ્ય-ગદ્ય કૃતિઓ આધારિત જોડણીના નિયમોને પ્રગટ કરતાં અથવા શબ્દો પસંદ કરવાના રહેશે.	01
51 થી 57	નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર કૌંસમાં દર્શાવેલ સૂચના પ્રમાણે લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 06) (દરેકનો 1/2 ગુણ રહેશે.) - વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી લખવાનું રહેશે. - વાક્યની ખાલી જગ્યામાં પાઠ્યપુસ્તક આધારિત વિશેષણ લખવાનું રહેશે. - વાક્યમાંથી નિપાત શોધી લખવાનો રહેશે. - વાક્યની ખાલી જગ્યામાં પાઠ્યપુસ્તક આધારિત નિપાત લખવાનો રહેશે. - વાક્યમાંથી કૃદંત શોધી લખવાનું રહેશે. - વાક્યની ખાલી જગ્યામાં પાઠ્યપુસ્તક આધારિત કૃદંત લખવાનું રહેશે. - આપેલ વાક્યનો કૃદંત પ્રકાર વિચારીને લખવાનો રહેશે. (સમગ્ર પાઠ્યપુસ્તકનાં વાક્યોનો જ ઉપયોગ કરવો તેમજ વાક્યો કરીથી ઉત્તરમાં લખવાના રહેશે.)	03

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
58 થી 60	નીચેના રૂઢિપ્રયોગોનો અર્થ આપી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરવાનો રહેશે. (દરેક રૂઢિપ્રયોગનો 01 ગુણ રહેશે) (કોઈપણ 02) (અર્થનો 1/2 ગુણ અને વાક્યનો 1/2 ગુણ રહેશે.) ● પાઠ્યપુસ્તકની ગદ્ય-પદ્ય કૃતિઓમાંથી રૂઢિપ્રયોગો પસંદ કરી પૂછવાના રહેશે.)	02
61 થી 64	નીચે આપેલ વાક્યમાં કૌંસમાં દર્શાવેલ સૂચના પ્રમાણે માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) ● આપેલ વાક્ય લેખનરૂઢિની દૃષ્ટિએ સુધારી લખવાનું રહેશે. ● આપેલ વાક્યમાં ભાષાશુદ્ધિ, વિરામચિહ્ન વગેરે સુધારવાના રહેશે. ● આપેલ વાક્યમાં પદક્રમ અને પદસંવાદ રૂપે સુધારી લખવાનું રહેશે. ● આપેલ વાક્યમાં ખોટો પ્રત્યય વપરાયો છે ત્યાં પ્રત્યય સુધારી વાક્ય ફરીથી લખવાનું રહેશે. (લેખનરૂઢિ, ભાષાશુદ્ધિ, પદક્રમ, પદસંવાદ અને પ્રત્યય સુધારાના વાક્યો પાઠ્યપુસ્તકમાંથી જ પસંદ કરવાના રહેશે.)	03
65 થી 67	નીચે આપેલ સંયુક્ત-સંકુલ વાક્યોને સાદાં વાક્યોમાં ફેરવી ફરીથી લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 02) (દરેકનો 01 ગુણ રહેશે) ● પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્ય કૃતિઓ તેમજ પદ્ય કૃતિઓમાંથી મૌલિક વાક્યો બનાવી પ્રશ્નરૂપે પૂછી શકાશે.	02
68 થી 70	નીચે આપેલ સાદાં વાક્યોને સંયુક્ત-સંકુલ વાક્યોમાં ફેરવી ફરીથી લખવાના રહેશે. (કોઈપણ 02) (દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ રહેશે) ● પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્ય કૃતિઓ તેમજ પદ્ય કૃતિઓમાંથી મૌલિક વાક્યો બનાવી પ્રશ્નરૂપે પૂછી શકાશે.	02

વિભાગ-D અર્થગ્રહણ

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-D અર્થગ્રહણ આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
71 થી 75	નીચે આપેલ પાઠ્યેતર પદ્યના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં સમજ-વિચારીને ઉત્તર લખવાના રહેશે. (દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ રહેશે.) ● પાઠ્યપુસ્તકમાં વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ ન હોય તેવી અપહિત કોઈપણ ઊર્મિભાવને પ્રગટ કરતી, છવન સંદેશ વ્યક્ત કરતી કાવ્ય રચના પૂછવાની રહેશે. ● જેમાંથી પાંચ જ પ્રશ્ન પૂછવાના રહેશે.	05
76 થી 80	નીચે આપેલ પાઠ્યેતર ગદ્યના આધારે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યોમાં લખવાના રહેશે. (દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ રહેશે) ● પાઠ્યપુસ્તકમાં વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ ન હોય તેવી અપહિત કોઈપણ સાહિત્ય, ચિંતન, ધર્મ, સંસ્કૃતિ, સભ્યતા, શિક્ષણ, પ્રેરણાત્મક બાબતો જેવા કોઈ એક વિષય પર સિતેરથી-ઓશી શબ્દોમાં ગદ્યમાં પૂછવાનો રહેશે. જેમાંથી પાંચ જ પ્રશ્નો પૂછવાના રહેશે.	05

પ્રશ્ન ક્રમ		ગુણ
81	નીચે આપેલ પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને ઉચિત યોગ્ય બંધબેસતું શીર્ષક આપવાનું રહેશે. પાઠ્યપુસ્તકમાં વર્તમાન સમયમાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ ન હોય તેવી અપકિત કોઈપણ સાહિત્ય, ચિંતન, ધર્મ, સંસ્કૃતિ, સભ્યતા, શિક્ષણ, પ્રેરણાત્મક બાબતો જેવા કોઈ એક વિષય પર સિત્તેરથી એંશી શબ્દોમાં ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે.	05
82	નીચે આપેલ ગદ્યખંડને કાવ્યકથન રીતિ પ્રમાણે વિગ્રસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખવાનો રહેશે. પાઠ્યપુસ્તક આધારિત ગદ્યકૃતિઓ જે (સ્વ અધ્યયન સિવાયની) અભ્યાસમાં છે. તેમાંથી જ ગદ્ય લેવાનો છે. જેમાં પાત્રનું મનોમંથન, વિચાર સંકલન જેવી બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની છે.	05

વિભાગ-દ લેખનસજ્જતા

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ-દ લેખન સજ્જતા આધારિત પ્રશ્નોની વિગત	ગુણ
83	નીચે આપેલ પ્રશ્નમાં દર્શાવેલ વિષય પ્રમાણે એક સો શબ્દોમાં માગ્યા મુજબ અરજી લખવાની રહેશે. - અરજીમાં વ્યક્તિગત નામ, સરનામું, ફોન નંબર વગેરે દર્શાવાના નથી, પરંતુ તારીખ અનિવાર્ય દર્શાવવાની રહેશે. - તા.ક., બિડણ / જોડણ વગેરે યથોચિત દર્શાવવાના રહેશે.	05
84	નીચે આપેલ પાઠ્યેત્તર ગદ્યખંડનું વાદાત્મક ગદ્યમાં રૂપાંતર કરવાનું રહેશે. - વર્તમાન સમયમાં ક્યાંય અભ્યાસમાં ન હોય તેવા, સામાન્ય ચર્ચા કરી દાખલા, દલીલ, તાર્કિક બાબતો પ્રગટ કરી શકાય તેવો ગદ્યખંડ પૂછવાનો રહેશે. અથવા - નીચે આપેલ શબ્દચાદીનો ઉપયોગ કરીને સિત્તેરથી-એંશી શબ્દોમાં બાવાત્મક ગદ્ય લખવાનો રહેશે. - નોંધાત્મક ગદ્ય પાઠ્યેત્તર વર્તમાન સમયમાં ક્યાંય અભ્યાસમાં ન હોય તેવા કોઈપણ આનુષંગિક વિષયનો પૂછી શકાશે.	05
85	નીચે આપેલ કોઈપણ એક વિષય પર આશરે 250 શબ્દોમાં મૌલિક નિબંધ લખવાનો રહેશે. (ત્રણ વિકલ્પ આપવાના રહેશે) - નિબંધ પાઠ્યપુસ્તકનો આનુષંગિક વર્તમાન પ્રવાહો, સમસ્યાઓ, કલ્પના આધારિત, પ્રકૃતિ, ચિંતન વગેરે જેવા કોઈપણ વિષયને પૂછી શકાશે. - નિબંધમાં મૌલિકતા, ભાષાશુદ્ધિ, લેખન કૌશલ્ય વગેરેને ધ્યાનમાં લેવાના રહેશે.	10

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

ગુજરાતી (પ્રથમભાષા) (001) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં A, B, C, D, E પાંચ વિભાગમાં વહેંચાયેલું છે.
2. પ્રશ્નપ્રકાર પ્રમાણે વિકલ્પ આપેલ છે.
3. જમણી બાજુના અંક ગુણભાર દર્શાવે છે.
4. ભાષાશુદ્ધિ, લખાણ પૌલિકતાને ગુણ પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

વિભાગ - A (પદ્ય - આધારિત)

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાં સાચો વિકલ્પ શોધી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 1. સમગ્ર બ્રહ્માંડમાં કોણ વ્યાપેલું છે ?

(A) ખાજસો	(B) ઈશ્વર
(C) સંતો-ભક્તો	(D) ગ્રંથ
 2. નાયિકાએ શેનું આંધણ મેલ્યું છે ?

(A) કંસાર	(B) દાણ
(C) શિરો	(D) દૂધ
 3. ઓલિયાના ન્યાયને તમે કેવો કહેશો ?

(A) ખોટો	(B) તટસ્થ
(C) સાચો	(D) ગેરવાજબી
- નીચેના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 4. 'રામભાણ' કાવ્યનું સાહિત્યસ્વરૂપ જણાવો.
 5. 'છેલ્લું દર્શન' કાવ્યના કવિનું ઉપનામ જણાવો.
 6. 'ભાણી' કયા કાવ્યસંગ્રહમાંથી લેવામાં આવ્યું છે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [04]
 7. 'ગોપી' શેની બિંદી લગાવવાની ના પાડે છે ?
 8. 'કવિ'એ નગરને કોની ઉપમા આપી છે ?
 9. બાનું હેત (બહાલ) કેવું છે ?
 10. ભાણીએ કપડાં ધોવાનો કયો સમય પસંદ કર્યો છે ?

- નીચેના પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) [06]
 11. 'સોનું તો આખરે સોનું જ છે' એમ શાથી કહી શકાય ?
 12. નાથિકાને શા-શા દુઃખ વેઠવા પડે છે ?
 13. 'શક્યતાના દ્વાર ખખડાવવા એટલે શું ?'
 14. 'ધમાલ' શબ્દ દ્વારા કઈ મનોદશા પ્રગટે છે ? શા માટે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના સંવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (કોઈ એક) [04]
 15. ઊર્મિલાનું ચરિત્ર ચિત્રણ કરો.

અથવા

15. 'દમયંતી સ્વયંવર' આખ્યાનખંડની કથાવસ્તુ તમારા શબ્દોમાં લખો.

વિભાગ - B (ગદ્ય - આધારિત)

- નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાં સાચો વિકલ્પ શોધી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 16. ગુરુને કોની ઉપમા આપવામાં આવે છે ?

(A) વિષ્ણુ	(B) શક્તિ
(C) શિવ	(D) પરબ્રહ્મ
 17. હીરાને શાનો શોખ હતો ?

(A) કપડાંનો	(B) ધરણાનો
(C) રાષ્ટ્રપ્રેમ	(D) ખાવાનો
 18. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર જીવનની તત્વત્રયી કોને માને છે ?

(A) અસ્પૃશ્યતા નાબુદી	(B) સમાજ સુધારણા ચળવળ
(C) રાષ્ટ્રપ્રેમ	(D) સ્વતંત્રતા, સમાનતા, અંધુતા
- નીચેના પ્રશ્નોના માધ્યમ મુજબ ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 19. 'ઉછીનું માંગનારાઓ' ગદ્યખંડ કયા પુસ્તકમાંથી લેવામાં આવેલ છે ?
 20. 'સૌજન્યશીલ પ્રભાસંકર' ગદ્ય લેખકનું નામ જણાવો.
 21. 'શરત' વાર્તાના મૂળ લેખક કોણ છે ?
- નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [04]
 22. અમરનાથ યાત્રામાં વહી જતી શેષ નદીને લેખિકાએ કોની સાથે સરખાવી છે ?
 23. વાર્તાનાયક શા હેતુથી ગાંધીગ્રામમાં આવેલા ?
 24. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા કયા ત્રિવિધ દુઃખોમાંથી મુક્તિ અપાવે છે ?
 25. અનુરુદ્ધને 'નથી' શબ્દના અર્થની ખબર ક્યારે પડી ?
- નીચેના પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ) [06]
 26. અમરનાથ યાત્રામાં લેખિકાને કયા કયા અનુભવો થયા ?
 27. ગોળમેજી પરિષદના ભાષણ પછી ડૉ.આંબેડકર વિશે કેવો ખ્યાલ ઊભો થયો ?
 28. માર્ગ અકસ્માત નિવારણ કયા કયા ચેતવણી દર્શક સંકેતો ઉપયોગમાં લેવાય છે ?
 29. વસુધામાં કેળવણી પામેલ યુવાનોએ કેવા કેવા કાર્યો કરવાના છે ?

- નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (કોઈ પણ એક) [04]
- 30. 'યુદ્ધિષ્ઠિર યુદ્ધવિષાદ' ગદ્યમાં યુધિષ્ઠિરનો વિષાદ આલેખો.

અથવા

- 30. 'ખીજડીયે ટેકરે' શીર્ષક ચર્ચો.

વિભાગ - C (વ્યાકરણ આધારિત)

- નીચેના સમાનાર્થી શબ્દો સામસામે જોડી લખો. (કોઈપણ ચાર) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [02]
- 31. સલામતી - મિત્ર - અબળા
- 32. નારી - વેણુ - પૃથ્વી
- 33. ગોઠિયો - સુરક્ષા - સિકતા
- 34. વચુધા - સી - ભાઈબંધ
- 35. રેતી - ધરતી - સુરક્ષિત
- નીચેના વાક્યોમાં રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને તેનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી, વાક્યનો અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે ફરીથી લખો. (કોઈપણ ચાર) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [02]
- 36. ગામનાં ડાહ્યા લોકો ન્યાય તોળે છે.
- 37. સેલ્વી નિર્દોષ હતી.
- 38. શક્યતાના દ્વાર ખખડવી જુઓ.
- 39. પટ્ટણીના પ્રયત્નથી ભાવનગરની જીત થઈ.
- 40. વનમાં જવાનો વિચાર યોગ્ય છે.
- નીચેના શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ લખો. (કોઈપણ ચાર) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [02]
- 41. પોતાના સંબંધી જ્ઞાન, આત્માનો સાધારકાર કરનારું જ્ઞાન :
- 42. રાખવા માટે એકલું પાણી પહેલેથી જ તપવા માટે ચૂકાય છે તે
- 43. ખાધેલું મોંમાં ફરીથી ચાવવું તે
- 44. વારે વારે યાદ કરવું તે
- 45. ગિરિ (પર્વત)ને ધારણ કરનાર
- નીચેના તળપદ શબ્દોના શિષ્ટ ભાષાના માન્ય અર્થ લખો. (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [01]
- 46. સમંદર
- 47. વાંધા
- નીચેના શબ્દોની સાચી જોડણી લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [01]
- 48. વિભુતી
- 49. પરીચિત
- 50. ચીંધરૂ

- નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર કૌંસમાં દશવિલ સૂચના પ્રમાણે લખો. (કોઈપણ છ) (પ્રત્યેકનો 1/2 ગુણ) [03]
 - 51. ભાવ અને વિચારનું અદ્ભુત રસાયણ સિદ્ધ થયેલું છે. (વાક્યમાં વિશેષણ શોધો.)
 - 52. પરમેશ્વર સાકર જેવો છે. (ખાલી જગ્યામાં વિશેષણ લખો.)
 - 53. મીઠાંનો ગાંગડો તો દેખાતો નથી. (વાક્યમાંથી નિપાત શોધો.)
 - 54. રેતીની શીશીને ઉઘટાવી જુઓ તો (ખાલી જગ્યામાં નિપાત લખો.)
 - 55. સત્યાગ્રહ કરનાર જેલમાં હતાં. (વાક્યમાં કૃદંત શોધો.)
 - 56. ઈશ્વરને બધું જ પામે છે. (વાક્યમાં કૃદંત લખો.)
 - 57. કૂલે પહોંચતાં પટકાણી ભાણી. (વાક્યનો કૃદંત પ્રકાર જણાવો.)
- નીચેના રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ આપી, તેનાં વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. (કોઈપણ 2) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [02]
 - 58. હાથ ફેરવે કરવો.
 - 59. ચોર કોટવાળને દડે
 - 60. જગ્યા ત્યારથી સવાર
- નીચેના વાક્યોમાં કૌંસમાં દશવિલ સૂચના પ્રમાણે ઉત્તર લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [03]
 - 61. 1000 વર્ષમાં તરકો અંતરે ઉદ્ભવી રહ્યાં. (વાક્યમાં લેખનરૂઢિ સુધારો)
 - 62. શ્રી પ્રભાશંકર ભાવનગર રાજ્યના દિવાનપદે હતા. (વાક્યમાં ભાષા શુદ્ધ કરો.)
 - 63. હેશી રખે માગે પછી ઉછીની આવરદા (વાક્યમાં પદક્રમ ગોઠવો)
 - 64. તમે અસત્યમાં સત્ય માની લીધું છે. (વાક્યમાં પ્રત્યય સુધારો)
- નીચેના સંયુક્ત કે સંકુલ વાક્યોને સાદા વાક્યમાં ફેરવી લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [02]
 - 65. કશું બોલવાના અત્યારે ભોજને હામ કે હોશ નહોતા.
 - 66. મારું ધ્યાન બંગાળ અને હિમાલય ભણી ખેંચાયેલું રહેતું.
 - 67. કૌરવો તો મારાં ભાઈઓ, કૌરવો અને અમે હતા પિતરાઈ.
- નીચેનાં સાદાં વાક્યોને સંયુક્ત કે સંકુલ વાક્યમાં ફેરવી લખો. (કોઈપણ બે) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [02]
 - 68. કઠિયારો ઝાડ કાપે તેમાં કઠિયારાનો વાંક, કુહાડીનો ?
 - 69. પ્રભાશંકર સમજતાં હતાં. ગોળમેણ પરિપદ નિષ્ફળ જવાની છે.
 - 70. ચપ્પુ, ખાંડણી, દસ્તો ક્યાંક મૂકાઈ ગયેલ હોય છે.

વિભાગ - D (અર્ધગ્રાહણ)

- નીચેનું કાવ્ય વાંચી, તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [05]

આ છેલ્લી યાત્રના આપ પાસે,
મારા ઊંડા છેક અંતઃસ્થલેથી
છેદી નાખો શીજતા સર્વ મારી
પૂરા જોરે ખડગ, ઝીંકી, પ્રભુજી !
સુખોને ય છોરવી જાણવાની
શક્તિ દેજો દુઃખમાં એવી કે

દુઃખો મારાં શાંત મોંએ હસીને
પોતે પોતાની જ પામે ઉપેલા.
શક્તિ દેજે ભક્તિની નામ એવી
જેણે મારાં કર્મ સાફલ્ય પામે.
જેણે મારાં દુઃખવી સ્નેહ-પ્રેમ
મહેડી ઊઠે પુણ્યનાં પોયણાં શા.
કંગાલોને જ્ઞાન પીણાં કરું ના,
જાલીમોને પાપ ઝૂકી પડું ના,
ઊંચે માથે હૃદયની વચાળે
ચાલુ એવી શક્તિ આપો, પ્રભુજી !
શક્તિ દેજો આપને પાપ નામી
પોતાને હું સ્થિર રાખું સદેવ.

— ઝવેરચંદ મેઘાણી

પ્રશ્નો :

71. કવિ ક્ષીણતાને કેવી રીતે છેદી નાખવાનું કહે છે ?
72. કવિ દુઃખમાં કેવી શક્તિ માંગે છે ? શા માટે ?
73. કવિએ ભક્તિની શક્તિ શા માટે માગી છે ?
74. કંગાલો અને જાલીમો સાથે કવિ કેવી રીતે વર્તવા ઇચ્છે છે ?
75. કવિ પ્રભુ પાસે છેલ્લી યાત્રના શી કરે છે ?

- નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી તેની નીચે આપેલાં પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) [05]

પ્રજાજીવનમાં કોઈ સંસ્થાને આપીનને ગુણલક્ષી નેતૃત્વની આવશ્યકતા છે કેમ કે સંસ્થાની મર્યાદાનું બંધન હોય તો તેનું તેજસ્વી વ્યક્તિત્વ કલ્યાણકારી બને. મહાન શક્તિશાળી નેતાઓ એ પણ પોતાની મર્યાદાથી સંભાન રહેવું જોઈએ અને વ્યક્તિવાદને સમર્થન ન આપવું જોઈએ. અનુયાયીઓએ પણ કેવળ અંધશ્રદ્ધા કે વ્યક્તિપૂજાથી પોતાના નેતાને પુરૂષોત્તમ માની લેવાની ભૂલ ન કરવી જોઈએ. કેમ કે સમર્થમાં સમર્થ વ્યક્તિ પણ કોઈને કોઈ ક્ષેત્રમાં પામર હોય છે. પ્રજાજીવનમાં ગુણહીન વંશલક્ષી મહાનતાને દેશવટો આપી, ગુણલક્ષી મહત્તા સ્થાપિત કરવી એ જ પાયાનું કામ છે.

— સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

76. પ્રજાજીવનમાં શેની આવશ્યકતા છે ?
77. કોણે પોતાની મર્યાદાથી સંભાન રહેવું જોઈએ ?
78. કોણ પામર હોય છે ?
79. લેખકના મતે કયું પાયાનું કામ છે ?
80. ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- નીચેના ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગનો સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [05]

81. “આપણને ગતિ આપનારું બળ વિચાર છે. મનને ઉચ્ચ વિચારોથી ભરી દો. તેના વિશે રોજરોજ શ્રવણ કરો. મહિનાઓ ઝુપી તેનો વિચાર કરો. નિષ્ફળતાની કદી પરવા ન કરો. આ નિષ્ફળતાઓ સાવ સ્વાભાવિક છે. જીવનનું તે સૌંદર્ય છે. તેમના વિના, જીવનનો શો અર્થ છે ? જીવનમાં જો મયામજા ન હોય તો જીવનની કોઈ ઉંમત નથી. તો પછી જીવનનું કાવ્ય ક્યાં રહે? મયામજાની ભૂલોની પરવા ન કરો. ગાયને મેં કદી ખોટું બોલતી સાંભળી નથી. પણ માત્ર તે ગાય જ છે. મનુષ્ય નથી. માટે નિષ્ફળતાની, આ નાનાં નાનાં પતનોની પરવા ન કરો. ગભરાયા વગર હજાર વાર આદર્શને વળગી રહો અને એક હજાર વાર તમે ભલે નિષ્ફળ જાઓ તો પણ વધુ

એક વખત પ્રવાસ કરો. ઈશ્વરનું સર્વત્ર દર્શન કરવું તે માનવીનો આદર્શ છે. પણ જો તમે તેને દરેક વસ્તુમાં દેખી ન શકતા હો તો તમને જે ચીજ સૌથી વધારે ગમતી હોય તેમાં પ્રથમ જુઓ અને પછી અન્યમાં જુઓ. એ રીતે તમે આગળ વધી શકશો.”

— સ્વામી વિવેકાનંદ

- નીચેના ગદ્યખંડને કાળકથન રીતિ પ્રમાણે વિચાર વિકાસના ક્રમમાં ગોઠવીને ફરીથી લખો. [05]

82. તે તૈલચિત્ર પોતાના ખર્ચે તૈયાર કરાવી શ્રી પ્રભાશંકર સિંહ લાવેલા. ગાંધીજીએ લાગત આઠ દિવસ સુધી એ રીતે પોઝ આપ્યો. ગોળમેજી પરિષદ વખતે શ્રી પ્રભાશંકરે એક બીજું કાર્ય કર્યું. તે એ કે ઇંગ્લેન્ડના નામી ચિત્રકાર સર ઓસ્વાલ્ડ ચિલ્ડ પાસે ગાંધીજી નિત્ય એક કલાક જઈને સ્થિર બિભા રહે અને તે ચિત્રકાર તેમનું તૈલચિત્ર તૈયાર કરી આપે. ગાંધીજી કદી ફોટો પડાવવા બિભા રહેતા નહિ, પણ શ્રી પ્રભાશંકરે ગાંધીજીને એક વિનંતી કરી અને ગાંધીજીએ તે માની.

વિભાગ - E (લેખન સજ્જતા)

- 83. તમારા વિસ્તારમાં વરસાદી પાણીનો ભરાવો થયેલ છે તો તેને દૂર કરવા અંગે યોગ્ય અધિકારીશ્રીને અરજી લખો. [05]

- નીચેના પાઠ્યચેતર ગદ્યખંડનું વાદાત્મક ગદ્યમાં રૂપાંતર કરો. [05]

84. માણસનું જ્ઞાન એકાંગી હોય તો એનો ઇલાજ શો ? પરંતુ જો સમજે તો કેવું સારું ? શું અમુક બાબતનો વિચાર પોતાની માફક બીજાને કરવાનો હક નથી ? દરેકની દૃષ્ટિ સમાન નથી હોતી. દરેકને પોતપોતાના માટે માનવાનો એટલોયે અધિકાર ન હોય ? આપણે ખોટો હકામત શા માટે કેળવવો ? ઉદારતા એ તંદુરસ્ત મનની અને હકામત એ માંદલા મનની નિશાની છે : હીછરું મન હોય ત્યાં હક હોય.

અથવા

- નીચે આપેલ શબ્દચાદીનો ઉપયોગ કરી ‘સ્વાશ્રય’ વિશે ભાવાત્મક ગદ્ય કરો.
સ્વાશ્રય-સ્વાવલંબી-પરાધીનતા-કાર્યમાં ચોક્કસાઈ-નિયમિતતા-તંદુરસ્તી-મન અને સમયનો બચાવ-સુખમય જીવન-મહાપુરુષોના જીવન-ગ્રેરણા
- 85. નીચેનામાંથી કોઈ એક વિષય પર આપેલ મુદ્દાઓના આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [10]
ઓનલાઈન થઈ રહેલું વિશ્વ

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — ઇન્ટરનેટની સંકલ્પના — શોધ — ડિજિટલાઈઝેશનના ફાયદા — ગેરફાયદા —
વેપાર — રોજગાર — સંચાર — મુશ્કેલી — યુવાનો પર અસર — ઉપસંહાર

અથવા

નારી તું નારાયણી

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — નારી આજની સ્થિતિ — પ્રાચીનકાળમાં નારીનું સ્થાન — ઉપસંહાર

અથવા

પર્યાવરણ અને પ્રદૂષણ :

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના — પર્યાવરણ — માનવ જરૂરિયાત — પર્યાવરણને વિકૃત કરનાર પરિબળો — પ્રદૂષણ
વૈશ્વિક સમસ્યા — પ્રદૂષણ નિવારવાના ઉપાય — ઉપસંહાર

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ	તાલ સંખ્યા
1.	જૂન	1. સાંજ સમે શામળિયો - પદ 2. ચોરી અને પ્રાયશ્ચિત - ગદ્ય • વ્યાકરણ - ખનિગ્રેષી, સંજ્ઞા • લેખન - વિચાર વિસ્તાર	03 06 07 03
2.	જુલાઈ	3. પછે શામળિયોજી બોલિયા - પદ 4. ગોપાળભાષા - ગદ્ય 5. ગુર્જરીના મૃદ કુંજે - પદ • વ્યાકરણ - વિશેષણ, સર્વનામ • લેખન - પદ્યાર્થગ્રહણ, નિબંધ	07 05 05 04 06
3.	ઓગષ્ટ	6. લોહીની સગાઈ - ગદ્ય 7. કામ કરે છે જીતે - પદ 8. છાલ, છોતરાં અને ગોટલા - ગદ્ય • વ્યાકરણ - ક્ષાત્, પ્રત્યય, • લેખન-નિબંધ, અહેવાલ લેખન	08 03 04 02 05
4.	સપ્ટેમ્બર	9. પુત્રવધુનું સ્વાગત - પદ 10. ભારતીય સંસ્કૃતિની સિદ્ધિ - ગદ્ય 11. મરજીવિયા - પદ • વ્યાકરણ - રવાનુકારી, અંગસાધક, પ્રત્યય, સંધિ • લેખન - વિચાર વિસ્તાર, નિબંધ	04 06 03 08 04
5.	ઓક્ટોબર	12. સખી માર્કેટી - ગદ્ય 25. પદ્યદર્શિની ગીતા - ગદ્ય • લેખન-પદ્યાર્થગ્રહણ	05 05 02
6.	નવેમ્બર	13. રસ્તો કરી જવાના - પદ 14. વાઘી પરનાં વહાલાં - ગદ્ય • લેખન-પત્રલેખન • વ્યાકરણ : સમાનાર્થી - વિરુદ્ધાર્થી	05 09 03 04
7.	ડિસેમ્બર	15. ગોક માતની ક્યાં ? - પદ 16. કુદરતી - ગદ્ય 17. મારા સપનામાં આવ્યા હરિ - પદ • વ્યાકરણ-સમાસ • લેખન-ગદ્યાર્થગ્રહણ, પદ્યાર્થગ્રહણ	04 09 03 06 04

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ	તારા સંખ્યા
8.	જાન્યુઆરી	18. પંચમુ લંધયતે ગિરિમુ - ગદ્ય 19. પપ્પા હવે કોન મૂકું ? - પદ્ય 20. સમાજ સમર્પિત શ્રેણી - ગદ્ય • વ્યાકરણ - વાક્યના પ્રકાર • લેખન - નિબંધ, પત્રલેખન	05 03 05 08 04
9.	ફેબ્રુઆરી	21. તેજમલ - પદ્ય 22. બોળો - ગદ્ય 23. લપુકાવ્યો - પદ્ય • વ્યાકરણ - અલંકાર • લેખન - અહેવાલ, પત્રલેખન	03 06 03 08 04
10.	માર્ચ	24. પ્રેરક પ્રસંગો - ગદ્ય 26. ભગવદ્ગીતા અને હું - ગદ્ય • લેખન-ગદ્યાર્થસહજ, નિબંધ	05 11 06
11.	એપ્રિલ	• પુનરાવર્તન	24

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 3 કલાક

ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	28	12	16	04	20	80
ટકા(%)	35%	15%	20%	05%	25%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	20	20	20
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	04	06	08
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	06	08	20
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	01	08
	કુલ	55	59	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણભાર
1.	A-(ગદ્ય વિભાગ)	20
2.	B-(પદ્ય વિભાગ)	20
3.	C-(વ્યાકરણ વિભાગ)	20
4.	D-(અર્થગ્રહણ/લેખન વિભાગ)	20
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (ગદ્ય)	20
1 થી 4	(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો. (કર્તા/કૃતિ, કૃતિ/સાહિત્યપ્રકાર, કૃતિ/પાત્ર, પાત્ર/ઉક્તિ આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું.) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
5 થી 8	(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. ચાર ખાલી જગ્યાઓ પૂછવી. (વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
9 થી 10	(ક) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (દરેકનો 1 ગુણ) (બે પ્રશ્નો પૂછવા)	02
11 થી 13	(ડ) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા) (ગમે તે બે લખવા.)	04
14 થી 16	(ઈ) આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (ગમે તે બે લખવા)	06
	વિભાગ-B (પદ્ય)	20
17 થી 20	(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો. (કર્તા/કૃતિ, કૃતિ/સાહિત્યપ્રકાર, કર્તા-ઉપનામ)માંથી કોઈપણ એકનું જોડકું પૂછવું.	04
21 થી 24	(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. ચાર ખાલી જગ્યાઓ પૂછવી. (કોંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
25 થી 26	(ક) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્નો પૂછવા) (પ્રત્યેકના 1 ગુણ)	02
27 થી 29	(ડ) આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા) (ગમે તે બે લખવા)	04
30 થી 32	(ઈ) આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્નો પૂછવા) (ગમે તે બે લખવા.)	06
	વિભાગ-C (વ્યાકરણ)	20
•	નીચેના પ્રશ્નોમાં આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) (પ્રશ્ન 33 થી 40)	
33	જોડણી (બે જોડણી પૂછવી, ત્રણ વિકલ્પો આપવા)	01
34	સંધિ છોડો/જોડો (એક પૂછવી, ત્રણ વિકલ્પો આપવા)	01

35	સંજ્ઞા (એક પૂછવી, ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)	01
36	સમાનાર્થી શબ્દો (બે પૂછવા, ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)	01
37	પ્રત્યય ઓળખાવો (એક પૂછવો, ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)	01
38	લિંગ (એક શબ્દ પૂછવો, ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)	01
39	અલંકાર (એક પૂછવો, ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)	01
40	સમાસ (એક પૂછવો, ત્રણ વિકલ્પો આપવા.)	01
●	માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો. (પ્રશ્ન 41 થી 52)	
41	વિશેષણ (એક પૂછવું) વાક્ય આપવું.	01
42	સર્વનામ (એક પૂછવું) વાક્ય આપવું.	01
43	તળપદા શબ્દનું શિષ્ટરૂપ (એક શબ્દ આપવો.)	01
44	વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ (એક શબ્દ આપવો.)	01
45	કાળ ઓળખાવો (વાક્ય આપવું.)	01
46	રૂઢિપ્રયોગ/કહેવત-નો અર્થ (બંનેમાંથી ગમે તે એક પૂછવું.)	01
47	શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ આપો. (એક પૂછવો.)	01
48	કર્તારિ/કર્મણિ બનાવો. (બંનેમાંથી ગમે તે એક વાક્ય આપવું.)	01
49	નિષેધ/વિધિવાક્ય રૂપાંતર (બંનેમાંથી ગમે તે એક વાક્ય આપવું.)	01
50	સાદૃશ્ય/સંયુક્ત અને મિશ્ર વાક્ય (ગમે તે એક વાક્ય આપવું.)	01
51	ધ્વનિશ્રેણી (એક શબ્દ પૂછવો)	01
52	રવાનુકારી શબ્દ (એક વાક્ય આપવું)	01
	વિભાગ-D (અર્થશબ્દ / લેખન)	20
53 અથવા 53	(અ) અર્થવિસ્તાર (બેમાંથી કોઈપણ એક)	04
54 અથવા 54	(બ) અહેવાલ લેખન અથવા પત્રલેખન (ગમે તે એક લખવો.)	04
55 થી 58	(ક) ગદ્યાર્થશબ્દ/પદ્યાર્થશબ્દ (ચાર પ્રશ્નો પૂછવા.)	04
59	(ડ) આપેલ મુદ્દાના આધારે નિબંધ લખો. (ત્રણમાંથી એક.)	08
	કુલ ગુણ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

સમય : 3 કલાક

ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગો છે.
- દરેક વિભાગના 20 ગુણ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ)

(અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને કરીશી લખો :

[04]

(અ) (ઉક્તિ)

(બ) (પાત્ર)

1. આપું, શું કરશો ? બોરડી ઉછેરશો ?	(અ) કાશી
2. 'એને દહીં બહુ ભાવે છે.'	(બ) થોડેસવાર
3. મારો દીકરો મારો સાત ખોટનો બાબુડો	(ક) સયાજીરાવ
4. ભાઈ ! ભાવનગર કોઈ દિવસ આવશો ને ?	(ડ) ગાંધીજી
	(ઈ) અમરતકાકી

(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

[04]

- મહાભારતમાં _____ પર્વ છે. (અઢાર, વીસ , બાવીસ)
- ગાંધીજીનું જન્મસ્થાન _____ નામથી ઓળખાય છે. (ગીતામંદિર, કીર્તિમંદિર, ભારતમંદિર)
- માર્કી _____ ના ડુંગરમાંથી આવે છે. (વૈજનાથ, અમરનાથ, કેદારનાથ)
- બાબુનો મિત્ર દેવલો સ્વર્ગમાં _____ બની ગયો હતો.
(ઈન્દ્રરાજ, દેવાંશી અપ્સરા, ગંધર્વ)

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

[02]

- અરુણિમાના સંકલ્પના આધારે તમે શો સંકલ્પ લેશો ?
- વિદ્યાર્થી તરીકેનો અર્જુનનો કયો ગુણ તમને વધુ ગમ્યો ?

(ડ) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)

[04]

- અમેરિકાના ખેલાડીઓને લેખકે કઈ ચેલેન્જ કરી ? શા માટે ?
- અમરતકાકીએ દવાખાનામાં મંગુ માટે કરેલી ભલામણો નોંધો.
- ગાંધીજીએ ચિઢીમાં શું લખ્યું હતું ?

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)

[06]

14. ગોપાલબાપાનું પાત્રાલેખન કરો.

15. ભારતીય સંસ્કૃતિની કઈ-કઈ વિશિષ્ટતાઓ પસંદ છે ? શા માટે ?

16. મહારાજા વજ્રેસંગજીની ઉદારતા તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ)

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

(અ) કૃતિ

(બ) સાહિત્ય પ્રકાર

17. પુત્રવધૂનું સ્વાગત

(અ) ગઝલ

18. મરજીવિયા

(બ) લોકગીત

19. રસ્તો કરી જવાના

(ક) પદ્ય

20. તેજમલ

(ક) સોનેટ

(ઈ) ગીત

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

[04]

21. સાંજ સમે શામળિયો વહાલો, _____ થી આવે. (ગોકુળ, મથુરા, વૃંદાવન)

22. શ્રીકૃષ્ણ અને સુદામા _____ ઋષિના આશ્રમમાં ભણેલા.
(સાંદીપનિ, વિશ્વામિત્ર, વાલ્મીકિ)

23. _____ થી ના ડરે એ મોતને ડારી શકે. (દુશ્મન, જિંદગી, દુઃખ)

24. માતાનાં સ્વપ્નોને દીકરી _____ પક્ષે નીંદરમાં આંજતી. (સવાર, બપોર, રાત)

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

[02]

25. 'કામ કરે ઈ જીતે' ગીતમાં શેનું મહત્વ પ્રગટ થાય છે ?

26. 'રદીફ અને કાફીયા' કયા કાવ્યસ્વરૂપને સુસંગત છે ?

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)

[04]

27. તમારી પ્રિય ઋતુ કઈ છે ? શા માટે ?

28. ઘરની અડવી ભીંતો હવે શણગારથી કેમ શોભવા લાગી ?

29. મરજીવિયાને પ્રિયજનોએ કઈ શિખામણ દીધી ?

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે)

[06]

30. શ્રીકૃષ્ણ-સુદામાનું વિદ્યાર્થીજીવન તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

31. સ્ત્રીના સાહસ અને શૌર્યને પ્રગટ કરતો પ્રસંગ તમારા શબ્દોમાં લખો.

32. ટાંકણાના પા સહીને... પંક્તિમાંથી તમને શું શીખવા મળે છે ? સમજાવો.

વિભાગ - C (વ્યાકરણ વિભાગ)

- આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો : [20]
- 33. નીચેના શબ્દોની સાચી જોડણી શોધીને લખો. (1)
 - પરચાતાપ (પચ્ચાતાપ, પચ્ચાતાપ, પચ્ચતપ)
 - શીધીલ (શિથિલ, શિથીલ, શીથિલ)
- 34. 'વાફ + દાન' શબ્દની સાચી સંધિ જોડો. (1)

(વાફદાન, વાફદાન, વાગ્દાન)
- 35. નીચેનામાંથી દ્રવ્યવાચક સંજ્ઞા શોધીને લખો. (1)

(શ્રીકૃષ્ણ, ઢગલો, મિત્ર, લાકડું)
- 36. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દ શોધીને લખો. (1)

હેમ (ચાંદી, સુવર્ણ, પિત્તળ)

પ્રાચીન (આધુનિક, અર્વાચીન, જૂનું)
- 37. નીચેનામાંથી કયો પ્રત્યય 'પૂર્વપ્રત્યય' તરીકે લાગે છે ? (1)

(તા, ઈ, પછા, કુ)
- 38. 'નદી' શબ્દનો લિંગ પ્રકાર જણાવો. (1)

(પુલિંગ, સ્ત્રીલિંગ, નપુસકલિંગ)
- 39. નીચેનામાંથી વર્ણાનુપ્રાસ અલંકારનું ઉદાહરણ કયું નથી ? (1)

(અ) પીંગળે પીંગલે પહણ્યાના પહાડ

(બ) મહારાજ મીઠા લીંબુ જેવાં બોરને જોઈ રહ્યા.

(ક) પ્રભાસંકર પશિયારા પાસે ગયા.
- 40. 'રોકકળ' શબ્દનો સમાસ ગોળખાવો. (1)

(દ્વિગુ, દ્વન્દ્વ, તત્પુરુષ)
- નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો :
- 41. નીચેના વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)

મેં પ્રજ્જતે હાથે ચિઢી પિતાજીના હાથમાં મૂકી.
- 42. નીચેના વાક્યમાંથી સર્વનામ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)

પેલું મંદિર જોયું ?
- 43. નીચેના તળપદા શબ્દનું શિષ્ટરૂપ લખો. (1)

ઢાંઢો
- 44. નીચેના શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો. (1)

પ્રત્યક્ષ
- 45. નીચેના વાક્યની કાળ અવસ્થા જણાવો. (1)

મારડમાં હું મગફળીના સોદા માટે ગયો હતો.

46. રેખાંકિત વાક્યાંશ માટે કયો રૂઢિપ્રયોગ યોગ્ય રહેશે તે શોધીને લખો. (1)
માણસે દુઃખી લોકોને સહાય કરવા આગળ આવવું જોઈએ.
(અ) સમસમી જવું (બ) વહારે ધાવું (ક) ગોડી જવું
47. નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (1)
રસ્તામાં મુસાફરોને પાણી પાવાની જગ્યા.
48. નીચેના વાક્યને કર્મણિ વાક્યમાં ફેરવો. (1)
જનક ખડખડાટ હસે છે.
49. નીચેના વાક્યનું વિધિવાક્યમાં રૂપાંતર કરો. (1)
એ મુંગી છે પણ કંઈ બહેરી નથી.
50. નીચેનું વાક્ય સાદું-સંપૂર્ણ કે મિશ્ર વાક્ય છે - તે ઓળખાવો. (1)
ઢોસી રાંધતાં હતાં
51. 'બિંદુ' શબ્દના ધ્વનિષ્ટકો છૂટા પાડો. (1)
52. નીચેના વાક્યમાંથી સ્વાનુકારી શબ્દ શોધો. (1)
અપાઠનાં ઘનગર્જન ઝીલ્યાં, સ્ફાગ્નતાં ઉરતંતે.

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ-લેખન)

53. નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશરે પંદર વાક્યોમાં અર્થવિસ્તાર કરો : [04]
સફળતા જિંદગીની હસ્તરેખામાં નથી હોતી,
ચણાગેલી ઈમારત એના નકશામાં નથી હોતી.
અથવા
53. છે ગરીબોના કૂબામાં તેલ ટીપુપ દોઢાલું,
ને અમીરોની કબરો પર ધીના દીવા ઘાય છે.
54. તમારી શાળામાંથી નિવૃત્ત ઘતા શિક્ષકના વિદાય સમારોહનો અહેવાલ આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. [04]
અથવા
54. તમારો મિત્ર એસ.એસ.સી. બોર્ડ પરીક્ષામાં શાળા કક્ષાએ પ્રથમ આવવા બદલ અભિનંદન પાઠવતો એક પત્ર લખો.
- નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચી તેની નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : [04]
વૃક્ષો અન્યના મુખને માટે છાંયડો આપે છે. પોતે તાપમાં તપીને અસહ્ય ગરમી વેકીને બીજાને પોતાનાં ફળ આપે છે. પરોપકારી મનુષ્યો એવા જ હોય છે. જો, આ નાશવંત કાયાનો ઉપયોગ પરોપકારાર્થે ન થવાનો હોય તો તેની ઉપયોગિતા શી ? સુખડ જેમ વધારે ઘસાય તેમ વધારે સુવાસ આપે, શેરડી જેમ વધારે પિલાય તેમ વધારે રસ આપે, સોનું જેમ વધારે તપે એમ વધારે ચળકાટ ધારણ કરે. ઉદાર મનુષ્યો પ્રાણાન્તે પણ પોતાના સદ્ગુણો તજતા નથી. જગત તેમની સ્તુતિ કરે કે ન કરે, તેઓ ગમે તે સ્થિતિમાં હો, પરંતુ તેઓ પોતાના માર્ગમાંથી ચલિત થશે નહિ. જે બીજાના માટે જીવતો નથી તેનું જીવન નિરર્થક છે. જીવવા ખાતર જીવવું એ તો કાગળ-કૂતરાનું જીવન. જેઓ સૃષ્ટિના કલ્યાણમાં પોતાના પ્રાણ પાથરે છે તેઓ પોતાનું જીવન સાર્થક કરે છે.

પ્રશ્નો :

55. પરોપકારી મનુષ્યો શી વિશેષતાઓ પસાવે છે ?
56. જીવવા ખાતર જીવવું નો અર્થ ફકરાને આધારે લખો.
57. ગદ્યખંડના આધારે જીવનમાં તમે કયો સંકલ્પ લેશો ?
58. ફકરાને આધારે જીવનનું સાર્થક્ય શામાં છે ?

અથવા

- નીચેનું કાવ્ય વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

એક જ દે ચિનગારી,
મહાનલ ! એક જ દે ચિનગારી.
ચક્રમક લોહું ઘસતાં-ઘસતાં,
ખરચી જિંદગી સારી,
જામગરીમાં તણખો ન પડ્યો,
ના કળી મહેનત મારી !
મહાનલ... એક જ દે ચિનગારી.
ચાંદો સળગ્યો, સૂરજ સળગ્યો,
સળગી આભ-ઝટારી,
ના સળગી એક સગડી મારી,
વાત વિપતની ભારી,
મહાનલ એક જ દે ચિનગારી.
ઠંડીમાં મુજ કાયા ઘસરે,
ખૂટી ધીરજ મારી,
વિશ્વાનલ ! હું અધિક ન મારું,
મારું એક ચિનગારી,
મહાનલ.... એક જ દે ચિનગારી.

— હરિહર ભટ્ટ

પ્રશ્નો :

55. આ કાવ્ય કોને સંબોધીને લખાયું છે ?
56. ચિનગારી દ્વારા કવિ શું કહેવા માગે છે ?
57. કવિએ પોતાનું જીવન શું કરવામાં ખરચી નાંખ્યું ?
58. કાવ્યને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- ગમે તે એક વિષય પર આપેલા મુદ્દાને આધારે 250 શબ્દોમાં નિર્બંધ લખો.

[08]

59. ઋતુરાજ વસંત

(પ્રસ્તાવના - કુદરતી ઋતુચક્ર - પરિવર્તન - વસંતનો વૈભવ - પ્રકૃતિ પર થતી અસર -ઉપસંહાર)

અથવા

59. તહેવારોનું મહત્વ

(પ્રસ્તાવના - જુદા જુદા તહેવારો - તહેવારોનું જીવનમાં મહત્વ - ઉત્સવનો આનંદ - ઉપસંહાર)

અથવા

59. જાગ્યા ત્યાંથી સવાર

(પ્રસ્તાવના - ભૂલ થવી સાહજિક છે - ભૂલને પુનરાવર્તિત ન કરવી - ભૂલને સુધારવાના

મયત્ન કરવા - ઉપસંહાર)

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-10 બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર. તા.01/08/2025

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ),
ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:-ધોરણ-9 થી 12ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ
પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.
સંદર્ભ:-તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિના ઠરાવ ક્રમાંક:12/2025

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ-9 થી 12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) તેમજ ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ના પાઠ્યપુસ્તકોમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના મૂલ્યોને લગતા પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. ધોરણ-9 થી 12ના કમ્પ્યુટર અધ્યયન વિષયનો અભ્યાસક્રમ રીવાઈઝ કરવામાં આવેલો છે. ધોરણ-12 અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીના પ્રકરણનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવેલ છે. તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિની બેઠકમાં સંદર્ભ દર્શિત ઠરાવથી કરવામાં આવેલ નિર્ણય અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 થી ધોરણ-9 થી 12માં ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપનો અમલ કરવામાં આવનાર છે.

આ સાથે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલી આપવામાં આવે છે. વિશેષમાં જણાવવાનું કે ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તે પૈકી ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં આ અંગેના પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) અને ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ની પૂરક પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત પૂરક પુસ્તિકાની સોફ્ટ કોપી આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ પૂરક પુસ્તિકા આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપશે.

સંયુક્ત નિયામક

બીડાણ:-ઉપર મુજબ

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ સવિનય રવાના:-

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

कक्षा - 9

विषय : हिन्दी (FL) (02)

मासवार अभ्यासक्रम का आयोजन - 2025-26

क्रम	मास	विषय वस्तु	तास
1.	जून	गद्य - 1 - दो चैलों की कथा पद्य - 7 - साखियाँ एवं सवद व्याकरण : समानार्थी शब्द, उपसर्ग, मुहावरे	08 07 05
2.	जुलाई	गद्य - 2 - ल्हासा की ओर पद्य - 8 - बाछ व्याकरण : विलोम शब्द, प्रत्यय, मुहावरे	08 07 05
3.	अगस्त	गद्य - 3 - उपभोक्तावाद की संस्कृति पद्य - 9 - सवैये व्याकरण : कहावत, मुहावरे	08 08 05
4.	सितंबर	गद्य - 4 - साँवले सपनों की याद गद्य - - कृतिका - 1, निबंध लेखन	08 03
5.	अक्टूबर	पद्य - 10 - कैदी और कोकिला व्याकरण : शब्दसमूह के लिए एक शब्द, मुहावरे भगवद् गीता - प्रकरण - 25 मार्गदर्शिका गीता	07 05 04
6.	नवंबर	व्याकरण : समास परिचय, निपात परिचय	07
7.	दिसंबर	गद्य - 5 - प्रेमचंद के फटे जूते पद्य - 11 - ग्रामश्री	08 07
8.	जनवरी	पद्य - 12 - मेघ आए गद्य - - कृतिका - 2, निबंध लेखन	07 03
9.	फरवरी	गद्य - 6 - मेरे बचपन के दिन व्याकरण : मुहावरे, कहावत भगवद् गीता : प्रकरण-26 -- भगवद् गीता और मैं	08 03 04
10.	मार्च	पद्य - 13 - वच्चे काम पर जा रहे हैं गद्य - कृतिका - 3, निबंध लेखन	05 03
11.	अप्रैल	पुनरावलोकन	

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

કક્ષા - 9
વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિધ્યોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર ભારાંક :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાંક	12	25	16	16	11	80
પ્રતિશત	15%	31.25%	20%	20%	13.75%	100%

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર ભારાંક :

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	પ્રશ્નો કી સંખ્યા		કુલ અંક
		વિકલ્પ રહિત	વિકલ્પ સહિત	
1.	વસ્તુનિઠ પ્રશ્ન (O)	24	24	24
2.	ઑતિલધૂત્તરીય પ્રશ્ન (VSA)	15	15	15
3.	લઘૂત્તરીય પ્રશ્ન (SA - I)	08	10	16
4.	લઘૂત્તરીય પ્રશ્ન (SA - II)	03	03	09
5.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA)	02	02	08
6.	નિર્વિધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	08
	કુલ	53	55	80

વિભાગ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વિભાગ	ભારાંક
1.	વિભાગ - A (ગદ્ય)	25
2.	વિભાગ - B (પદ્ય)	25
3.	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	15
4.	વિભાગ - D (લેખન)	15
	કુલ	80

વ્યાકરણ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વ્યાકરણ	ગુણાંક
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	વિલોમ શબ્દ	02
3.	રૂપસર્ગ યા પ્રત્યય	01
4.	શબ્દસમૂહ ક લિષ્દ ઁક શબ્દ	01
5.	નિષાદ	01
6.	ક્રિયપદ	01
7.	સમાસ-વિગ્રહ	02
8.	કહાવત	01
9.	મુણવરા	04
	કુલ	15

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा - 9

विषय - हिन्दी (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 80

प्रश्न क्रम	विभाग एवं प्रश्न का विवरण	अंक
	विभाग : A (गद्य)	[25]
(1 से 5)	चस्तुनिष्ठ (वैकल्पिक) प्रश्न पूछिए। (प्रत्येक प्रश्न में उत्तर के लिए चार विकल्प दीजिए)	[05]
(6 से 10)	सही जोड़ मिलाइए	[05]
(11 से 12)	एक-एक वाक्य में उत्तर हो ऐसे दो प्रश्न पूछिए।	[02]
(13 से 16)	दो-तीन वाक्यों में उत्तर हो ऐसे चार प्रश्न पूछिए। (कोई तीन लिखने हैं)	[06]
(17 अथवा 17)	छः-सात वाक्यों में उत्तर हो ऐसा एक प्रश्न पूछिए, और उसके विकल्प में एक प्रश्न पूछिए।	[04]
(18 अथवा 18)	सन्दर्भ व्याख्या करने के लिए कोई एक गद्यांश पूछिए, और उसके विकल्प में एक गद्यांश पूछिए।	[03]
	विभाग : B (पद्य)	[25]
(19 से 28)	चस्तुनिष्ठ (वैकल्पिक) प्रश्न पूछिए, प्रत्येक प्रश्न में उत्तर के लिए चार विकल्प दीजिए।	[10]
(29 से 30)	एक-एक वाक्य में उत्तर हो ऐसे दो प्रश्न पूछिए।	[02]
(31 से 34)	दो-तीन वाक्यों में उत्तर हो ऐसे चार प्रश्न पूछिए। (कोई तीन लिखने हैं)	[06]
(35 अथवा 35)	छः-सात वाक्यों में उत्तर हो ऐसा एक प्रश्न पूछिए, और उसके विकल्प में एक प्रश्न पूछिए।	[04]
(36 अथवा 36)	सन्दर्भ व्याख्या करने के लिए कोई एक पद्यांश पूछिए और उसके विकल्प एक प्रश्न पूछिए।	[03]
	विभाग : C (व्याकरण)	[15]
(37 से 38)	दो प्रश्न पर्यायवाची शब्द के लिए पूछिए।	[02]
(39 से 40)	दो प्रश्न विलोम शब्द के लिए पूछिए।	[02]
(41)	एक प्रश्न उपसर्ग या प्रत्यय के लिए पूछिए।	[01]
(42)	एक प्रश्न शब्दसमूह के लिए एक शब्द पूछिए।	[01]
(43)	एक प्रश्न निपात के लिए पूछिए।	[01]
(44)	एक प्रश्न क्रियापद का पूछिए।	[01]
(45 से 46)	समास-विग्रह करके नाम दीजिए।	[02]
(47)	कहावत का अर्थ लिखिए।	[01]
(48 से 49)	दो मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग के लिए पूछिए।	[04]
	विभाग : D (लेखन)	[15]
(50)	औपचारिक पत्र लिखने के लिए दीजिए।	[03]
(51 से 54)	अपठित गद्यांश (पूरकवाचन - कृतिका भाग-1) आधारित चार प्रश्न पूछिए।	[04]
(55)	किसी एक विषय पर 250 शब्दों में निबंध पूछिए, और उसके चार विकल्प दीजिए।	[08]

- सूचना : (1) इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं एवम् 1 से 55 प्रश्न हैं ।
(2) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं, आंतरिक विकल्प दिये गये हैं ।
(3) नया विभाग नये पन्ने पर लिखिए । प्रश्नों के उत्तर क्रमानुसार लिखें ।

विभाग : A (गद्य)

[25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर उचित विकल्प चुनकर लिखिए :

[05]

1. प्रेमचन्दजी के बचपन का नाम क्या था ?
(क) धनपतराय (ख) चंपतराय (ग) चंपकराय (घ) राजपतराय
2. जानवरों में सबसे ज्यादा बुद्धिहीन किसे समझा जाता है ?
(क) गाय (ख) भैंस (ग) गधा (घ) बैल
3. फौजी-चोकियों में कौन रहा करते थे ?
(क) भारतीय फौजें (ख) नेपाली फौजें (ग) तिब्बती फौजें (घ) चीनी फौजें
4. महाभारत में कितने पर्व (अध्याय) हैं ?
(क) 18 (ख) 21 (ग) 19 (घ) 24
5. परिवार में कितने वर्ष तक कोई लड़की नहीं थी ?
(क) 200 (ख) 400 (ग) 600 (घ) 800

- रचनाकार की रचना से सुमेलित कीजिए (जोड़े मिलाइए) ।

[05]

रचनाकार	रचना
6. प्रेमचन्द	(अ) साँवले सपनों का याद
7. श्यामाचरण टूवे	(ब) दो बैलों की कथा
8. जाधिर हुसैन	(क) उपभोक्तावाद की संस्कृति
9. हरिसंकर परसाई	(ख) मेरे बचपन के दिन
10. महादेवी वर्मा	(ग) लहासा की ओर
	(घ) प्रेमचन्द के फटे जूते

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :

[02]

11. गधे का छोटा भाई किसे कहा गया है ?
 12. पाठ के अन्दर किसके जूते की यात की गई है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्न के उत्तर दो-तीन वाक्य में लिखिए :
- [06]
13. बुद्धि का विनाश मनुष्य का विनाश है - स्पष्ट करें ।
 14. भारत की तरह तिब्बत में भी 'अतिथि देवो भव' की प्रथा है, पाठ के आधार पर स्पष्ट कीजिए ।
 15. दिखावे की संस्कृति का हमारे समाज पर क्या प्रभाव पड़ रहा है ? अपने शब्दों में वर्णन कीजिए ।
 16. 'साँवले सपनों की याद' पाठ से आपको क्या शिक्षा मिलती है ?

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर छः-सात वाक्यों में लिखिए :

[04]

17. 'दो वीलों की कथा' के आधार पर सिद्ध कीजिए कि एकता में शक्ति है ।

अथवा

17. 'प्रेमचंद के फटे चूते' पाठ के आधार पर प्रेमचंद की उन दो विशेषताओं का उल्लेख कीजिए, जिन्होंने आपको सर्वाधिक प्रभावित किया ।

- निम्नलिखित गद्यांशों की ससंदर्भ व्याख्या लिखिए ।

[03]

18. 'मैं उत्पन्न हुई तो मेरी बड़ी खातिर हुई और मुझे वह सब नहीं सहना पड़ा जो अन्य लड़कियाँ को सहना पड़ता'

अथवा

18. उस एक रोटी से उनकी भूख तो क्या शांत होती पर दोनों के हृदय को मानो भोजन मिल गया ।"

विभाग - B (पद्य)

[25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर उचित विकल्प चुनकर लिखिए :

[05]

19. कबीर का जन्म कहाँ पर हुआ था ?

(क) अयोध्या (ख) काशी (ग) मथुरा (घ) प्रयाग

20. में प्रभु को किस नाम से पुकारा गया है ?

(क) शिव (ख) राम (ग) कृष्ण (घ) प्रभु

21. कोयल को कूक कैसी लग रही है ?

(क) अच्छी (ख) दर्दभरी (ग) मधुर (घ) कड़वी

22. भूतल पर कौन झुका हुआ है ?

(क) नीला आसमान (ख) काला बादल (ग) भूरा बादल (घ) पठार

23. गंगा के तट पर किसकी खेती की गई है ?

(क) तरबूज (ख) पपीता (ग) खरबूजा (घ) ककड़ी

- कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

[05]

24. मेघ के आने पर घूँटें पीपल ने _____ किया । (स्वागत, अपमान, जुहार)

25. चने ने _____ की पगड़ी बाँध रखी है ? (गुलाबी फूल, कमल फूल, चमेली फूल)

26. कवि _____ पर्वत का पत्थर बनना चाहता है ? (हिमालय, गोवर्धन, गिरनार)

27. कबीरने _____ ओंधी आने की बात कही है । (ज्ञान की, अज्ञान की, बखार की)

28. कोहरे से ढकी सड़क पर बच्चे _____ पर जा रहे हैं । (काम, मेला, पढ़ने)

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में दीजिए :

[02]

29. गोपी किसे अच्छा लगनेवाला श्रृंगार करना चाहती है ?

30. कविने हथकड़ियों को क्या कहा है ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए :

[06]

31. 'निरपेक्ष होइ के हरि भजै सोई संत सुजान' के माध्यम से कवि ने क्या सीख दी है स्पष्ट कीजिए ।

32. रसखान द्वारा रचित सर्वियों का सारांश अपने शब्दों में लिखिए ।

33. 'शासन की करनी भी कात्नी' काव्य पंक्ति के माध्यम से कवि ने किस करनी की ओर संकेत किया है अपने विचार से उत्तर लिखें ।

34. गांव के उस सौंदर्य का वर्णन कीजिए जो आपके मन को प्रभावित किया हो ।

- निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर छः - सात वाक्य में लिखिए : [04]
- 35. बादलों के आने पर प्रकृति में किन गतिशील क्रियाओं को कविने चित्रित किया है, उन्हें अपने शब्दों में लिखिए ।

अथवा

- 35. कवि रसखान श्री कृष्ण और ब्रजभूमि के प्रति सच्चा प्रेम है - काव्य के आधार पर स्पष्ट कीजिए ।
- निम्नलिखित गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [03]
- 36. जेब-टोली कौड़ी न पाई ।
अथवा
- 36. हसमुख हरियाली हिमआतप, ।
सुख से अलसाए से सोये ॥

विभाग - C (व्याकरण)

[15]

- निर्देशानुसार 'पर्यायवाची' पर आधारित दो बहुविकल्पीय प्रश्नों में से रेखांकित शब्द का सही उत्तर चुनकर दीजिए [02]
- 37. आज आसमान में घनघोर बादल छये हुए हैं ।
(अ) मेघ (व) नभ (क) धरा
- 38. प्राह्न पूजे तो हरि मिले तो मैं पूजे पहार ।
(अ) पत्थर (व) पहाड़ (क) नदी
- निर्देशानुसार 'विलोम' पर आधारित दो बहुविकल्पीय प्रश्नों में से रेखांकित शब्द का सही उत्तर चुनकर दीजिए [02]
- 39. तेनालीराम बहुत ही विद्वान् व्यक्ति थे । (चतुर, बुद्धिशाली, मुख)
- 40. आज विश्व में बहुत ही शान्ति है । (अशांति, सौहार्द, सद्भावना)
- निर्देशानुसार 'शब्दसमूहों' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
- 41. जिसके माता-पिता न हों उसे । (अनाथ, दिव्यांग, लापरवाह)
- निर्देशानुसार 'उपसर्ग' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से रेखांकित शब्द का सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
- 42. किसी को चरदस्ती गलत साबित करना अनुचित है । (अनुचित, अ+नुचित, अन+वचित)
- निर्देशानुसार 'निपात' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
- 43. मैं भी पढ़ता हूँ । (मैं, भी, पढ़ता)
- निर्देशानुसार 'क्रियापद' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
- 44. अशोक लिखता है । (अशोक, लिखता, लिखता है)
- निर्देशानुसार 'समास' पर आधारित बहुविकल्पीय प्रश्नों में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [02]
- 45. माता-पिता - (द्वन्द्व समास, द्विगु समास, तत्पुरुष समास)
- 46. त्रिलोचन - (द्वन्द्व समास, द्विगु समास, तत्पुरुष समास)
- निर्देशानुसार 'कहावत' पर आधारित बहुविकल्पीय प्रश्नों का उत्तर दीजिए । [01]
- 47. काला अक्षर भैस बराबर (पदा लिखा होना, अनपद होना, चतुर होना)

- निर्देशानुसार मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए ।

[04]

48. मजा चखना

49. संकेत करना

विभाग - D (लेखन)

[15]

50. निम्नलिखित विषय पर लगभग 100 शब्दों में पत्र लिखिए :

[03]

आपका नाम रुद्र है । E-301 आप ईशान सिल्वर, चाँदखेडा, अहमदाबाद, गुजरात के निवासी हैं । आपके मित्र का नाम गौरंग है । वह A-128 स्वागत बंगलो-3, मोटेरा रोड, महेसाणा, गुजरात के निवासी है । जन्मदिन की बधाई देते हुए अपने मित्र को पत्र लिखिए ।

- निम्नलिखित परिच्छेद को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[04]

समाचार दिल दहलाने वाला था । कलेश धड़क उठा मित्र के चेहरे पर भी आतंक की कई रेखाएँ उभरी । किंतु हम तुरंत ही सहज हो गये, यानि चेहरे पर चेष्टा करके सहजता ले आए, क्योंकि हमारे चारों ओर कहीं कोई परेशान नजर नहीं आ रहा था । पानी देखकर लौटते हुए लोग आयु दिनों की तरह ईस-वोल रहे थे : बल्कि आज तनिक अधिक ही उत्साहित थे । हाँ, दुकानों में थोड़ी हड़बड़ी थी । नीचे के सामान ऊपर किये जा रहे थे । रिक्शा, टमटम, ट्रक और टेम्पो पर सामान लादे जा रहे थे । खरीद-विक्री बंद हो चुकी थी । पानवालों की विक्री अचानक बढ़ गई थी । आज संकट से कोई प्राणी आतंकित नहीं दिख रहा था ।

51. समाचार कैसा था ?

52. मित्र के चेहरे पर किसकी रेखाएँ उभरी ?

53. रिक्शा, टम-टम, ट्रक और टेम्पो पर क्या लादे जा रहे थे ?

54. उपयुक्त अपठित गद्यांश का उचित शिर्षक दीजिए ।

55. निम्नलिखित विषयों में से किसी एक विषय पर 250 शब्दों में निबंध लिखिए :

[08]

(अ) मेरा प्रिय खेल :

प्रस्तावना, खेल की जानकारी, मेरा प्रिय खेल, खेल से होनेवाले लाभ, जीवन को आर्थिक रूप संभालने में खेल का योगदान, निष्कर्ष ।

(ब) मेरा प्रिय त्यौहार :

प्रस्तावना, भारत में विविध प्रकार के त्यौहार, त्यौहारों का धार्मिक महत्व, त्यौहार का महोत्सव, त्यौहारों से सर्वधर्म समभाव की भावना, निष्कर्ष ।

(क) आतंकवाद का बढ़ता चरण :

प्रस्तावना, आतंकवाद का अर्थ, आतंकवाद से आर्थिक नुकसान, आतंकवाद का समाज पर असर, शांति-सहिष्णुता भंग होना, आतंकवाद का वैश्विक प्रभाव, निष्कर्ष ।

(ड) राममंदिर प्राण प्रतिष्ठ महोत्सव :

प्रस्तावना, अयोध्या का पौराणिक महत्व, राम का आदर्श, मर्यादापुरुषोत्तम राम की विशेषता, राममंदिर का ऐतिहासिक महत्व, प्राणप्रतिष्ठ का समयकाल, निष्कर्ष ।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
 શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
 ધોરણ-12 વિષય : હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) (002)
 અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	આરોહ : (પદ્ય) 1.1 આત્મપરિચય 1.2 એક ગીત (ગદ્ય) 10 કવિતન વ્યાકરણ : છંદ પરિચય, દોહા, સમાસ પરિચય	08 05 04
2.	જુલાઈ	આરોહ : (પદ્ય) 2 પતંગ 3.1 કવિતા કે વહાને 3.2 યાત્ર સૌથી થી પર (ગદ્ય) 11 ચાણર દર્શન વ્યાકરણ : છંદ-સોરઝા, ઝોપાઈ, અલંકાર પરિચય અવ્યવીભાવ સમાસ, તત્પુરુપ સમાસ	08 04 05
3.	અગસ્ટ	આરોહ : (પદ્ય) 4 કેમરે મેં વંદ અપહિત (ગદ્ય) 12 કાલે મેઘા પાની દે વિતાન : (ગદ્ય) 1 સિલ્લર વૈડિમ વ્યાકરણ : છંદ-સવૈયા, કવિત્ત, અલંકાર, અનુપ્રાસ, ચમક, શ્લેષ	08 04 04 04
4.	સિતંબર	આરોહ : (પદ્ય) 5 ઝપા 6 ચાદલરાગ (ગદ્ય) 13 પહલવાન કો ઢોલક વ્યાકરણ : અલંકાર-વક્રોપિત, કર્મધારય સમાસ	08 06 06
5.	અક્ટૂબર	વિતાન : (ગદ્ય) 2 જૂઝ વ્યાકરણ : અલંકાર-રૂપમા, રૂપક, ઝત્રેશા, સંદેહ મગવદ્ગીતા - 1 વૈવિશ્ક ગ્રંથ - શ્રીમદ્ મગવદ્ગીતા	07 04 04
6.	નવંબર	આરોહ : (પદ્ય) 7.1 કવિતાવલી (ઝત્રકાંડ સે) 7.2 લક્ષ્મણ-મૂર્ચ્છાં ઓર રામ કા વિલાપ 8 રુવાઈયો (ગદ્ય) 14 શિરોપ કે પૂલ વ્યાકરણ : અલંકાર-પ્રાંતિમાન, માનવીકરણ સમાસ, દ્વિગુસમાસ, દ્વન્દ્વ સમાસ	07 06 06

7.	दिसंबर	आरोह : (पद्य) 9.1 छोटा मेघ छोट 9.2 चगुलों के पंख (गद्य) 15.1 श्रमविभाजन और जातिप्रथा 15.2 मेरी कल्पना का आदर्श समाज व्याकरण : बहुव्रीह समास	06 07 03
8.	जनवरी	वितान : (गद्य) 3 अतीत में दबे पाँव भगवद्गीता-2 भारतीय शाश्वत मूल्य और गीता	07 04
9.	फरवरी	पुनरावर्तन	
10.	मार्च	पुनरावर्तन	

नोट : संधि, तत्सम-तद्धव, उपसर्ग-प्रत्यय, मुहावरे शब्दसमूह के लिए एक शब्द जैसे व्याकरण पाठ पढ़ाते समय सिखाते रहें। इसके अतिरिक्त अपठित (गद्यांश-पद्यांश) बोध और निबंध लेखन संबंधी चर्चा भी करते रहें।

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (सामान्य प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

सूचना : यह परिरूप छात्रों, अध्यापकों, प्राशिनकों तथा मोडरेटर्स के मार्गदर्शन हेतु है। विभिन्न विषयों के प्रश्न-पत्र का निर्माण करने वाले प्राशिनक तथा मोडरेटर्स को माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण के बृहद हार्द/उद्देश्य के सुसंगत प्रश्नपत्र की संरचना के संदर्भ में बदलाव का अवकाश रहेगा।

उद्देश्य के अनुसार भारांक

उद्देश्य	ज्ञान (K)	समझ (U)	उपयोजन (A)	उच्च वैचारिक कौशल		कुल
				संयोजन/विश्लेषण	अनुमान/मूल्यांकन	
कुल अंक	18	28	20	24	10	100
प्रतिशत	18%	28%	20%	24%	10%	100%

प्रश्न के प्रकार के अनुसार भारांक

क्रम	प्रश्नों के प्रकार	विकल्प सहित प्रश्नों की संख्या	विकल्प रहित प्रश्नों की संख्या	कुल अंक
1.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न (O)	30	30	30
2.	अति-लघुचुत्तरीय प्रश्न (VSA)	06	06	06
3.	लघुचुत्तरीय प्रश्न (SA-I)	13	11	22
4.	लघुचुत्तरीय प्रश्न (SA-II)	06	04	12
5.	विस्तृत प्रश्न (LA)	06	04	20
6.	निबंधात्मक प्रश्न (EA)	01	01	10
	कुल	62	56	100

विभाग के अनुसार भारांक :

1.	गद्य विभाग	30
2.	पद्य विभाग	30
3.	व्याकरण	20
4.	अपठित अथशोध एवं लेखन	20
	कुल	100

व्याकरण के अनुसार भारांक

1.	संधि-विच्छेद	02
2.	तत्सम रूप	02
3.	उपसर्ग-प्रत्यय	02
4.	समास भेद	02
5.	शब्द समूह के लिए एक शब्द	02
6.	मुहावरे	04
7.	छंद (दोहा, सोरठा, चौपाई, सवैया और कवित्त ही अभ्यासक्रम में है।)	02
8.	अलंकार (अनुप्रास, यमक, श्लेष, वक्रोक्ति, उपमा, रूपक, उत्प्रेक्षा, संदेह, भ्रांतिमान और मानवीकरण अलंकार ही अभ्यासक्रम में है)	04
	कुल	20

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (सामान्य प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

विभाग - A

[30]

- वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 1,2,3,4,5 [05]
- सही जोड़े मिलाइए : 6,7,8,9,10 (रचना-रचनाकार, पात्र-संवाद जैसे मुद्दे हो सकते हैं।) [05]
- एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए : 11,12,13 [03]
- दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : 14,15,16,17 (चार में से कोई तीन) [06]
- पंद्रह-बीस वाक्यों में उत्तर दीजिए : 18,19 (दो में से कोई एक) [05]
- गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : 20,21,22 (तीन में से कोई दो, तीनों गद्यांश वितान भाग-2 से लेना है।) [06]

विभाग - B

[30]

- वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 23,24,25,26,27 [05]
- सही जोड़े मिलाइए : 28,29,30,31,32 (रचनाकार-रचना या काव्यांश जैसे मुद्दे हो सकते हैं।) [05]
- एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए : 33,34,35 [03]
- दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : 36,37,38,39 (चार में से कोई तीन) [06]
- पंद्रह-बीस वाक्यों में उत्तर दीजिए : 40,41 (दो में से कोई एक) [05]
- गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : 42,43,44 (तीन में से कोई दो) [06]

विभाग - C

[20]

- संधि-विच्छेद कीजिए : 45,46 [02]
- तत्सम रूप लिखिए : 47,48 [02]
- उपसर्ग या प्रत्यय अलग कीजिए : 49,50 [02]
- सामासिक शब्द का विग्रह करके समास नाम लिखिए : 51,52 [02]
- शब्दसमूह के लिए एक शब्द लिखिए : 53,54 [02]
- मुहावरे का अर्थ लिखकर वाक्यप्रयोग कीजिए : 55,56 [04]
- उदाहरण सहित छन्द की परिभाषा लिखिए : 57 [02]
- उदाहरण सहित अलंकार की परिभाषा लिखिए : 58, 59 [04]

विभाग - D

[20]

- अपठित गद्यांश का एक-तिहाई में सारलेखन कीजिए और उचित शीर्षक भी दीजिए : 60 [05]
- निबंध-लेखन लगभग 300 शब्दों में पूरिए : 61 अथवा 61 अथवा 61 अथवा 61 [10]
- अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखिए : 62 (काव्यांश आधुनिक काल से होगा) [05]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (सामान्य प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं।
2. सभी प्रश्न के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
3. वाक्य रचना, भाषा-शैली और स्वच्छता पर ध्यान दें।

विभाग - A

● निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर लिखिए : [05]

1. 'वाजार दर्शन' पाठ किस साहित्यिक विधा में लिखा गया है ?
(A) कहानी (B) संस्मरण
(C) निबंध (D) उपन्यास
2. फ्रांसीसी क्रांति के बारे में कौन-सा शब्द विवाद का विषय है ?
(A) लोकतंत्र (B) समता
(C) दासता (D) स्वतंत्रता
3. इलवाई रसगुल्ला किसे खिलाना चाहता था ?
(A) काला खाँ (B) चाँद सिंह
(C) राजा साहव (D) लुददन सिंह
4. पूरा गाँव कौन-सी बीमारी से तबाह हो गया था ?
(A) हैजा-मलेरिया (B) प्लेग
(C) पीलिया (D) काली खाँसी
5. गीता का अध्ययन करने से मेरी समस्याएँ हल-हो-जाती हैं ? यह कथन-किसका है ?
(A) अब्दुल कलाम (B) आइन्स्टाइन
(C) डेविड बोरो (D) गाँधीजी

● सही जोड़े मिलाइए :

[05]

अ

ब

6. जीजी	(A) एक भी दिन छः आने से ज्यादा नहीं कमाए।
7. भगतजी	(B) देखा तू तो अभी से पढ़ लिख गया।
8. महादेवी वर्मा	(C) उसने क्षत्रिय का काम किया है।
9. धर्मवीर भारती	(D) काले मेघ पानी दे
10. राजा साहव	(E) मैंने रूआंसे भाव से कहा — 'बह क्या बनाया है ?'
	(F) हैरिदुल

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए : [03]
- 11. ढोलक की आवाज का पूरे गाँव पर क्या असर होता है ?
- 12. यचन से ही लेखक धर्मवीर भारती किस संस्था से प्रभावित हो गए थे ?
- 13. याजारूपन से क्या तात्पर्य है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [06]
- 14. 'मेरी कल्पना का आदर्श समाज' के आधार पर भ्रातृता के स्वरूप को स्पष्ट कीजिए ।
- 15. भक्तिन के समुरालकाले भक्तिन के साथ कैसा व्यवहार करते थे ?
- 16. याजार का जादू चढ़ने और उतरने पर मनुष्य पर क्या-क्या असर होता है ?
- 17. सत्कार्य करनेवालों के लिए अवतारवाद किस-प्रकार भरोसा देने वाला है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए : [05]
- 18. भगताजी के चरित्रिक विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।
- 19. द्विपेदीजी ने शरीर के माध्यम से कोलाहल व संघर्ष से भरी जीवन-स्थितियों में अविचल रहकर जिजीविषु बने रहने की सीख दी है, स्पष्ट कीजिए ।
- निम्नलिखित गद्यांशों में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [06]
- 20. टूटे-फूटे खंडहर, सभ्यता और संस्कृति के इतिहास के साथ-साथ घड़कड़ी जिंदगियों के अनछुए समयों का भी दस्तावेज होते हैं ।
- 21. सरकार ने दादा से जिरह करना शुरू किया तो सारा इतिहास बाहर निकल आया । सरकार ने दादा पर खूब-गुस्सा किया ।
- 22. "ओरे ये 'सैंडिंग एनिवर्सरी' वगैरह सब गोरे सवहनों के चोंचले हैं — हमारे यहाँ घोड़ी मानते हैं ।"

विभाग - B

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर दीजिए : [05]
- 23. 'कैमरे में बन्द अपाहिज' कविता किस काव्यसंग्रह से ली गई है ?

(A) टूटी-फूटी फुटिया	(B) चाँद का मुँह टेढ़ा
(C) इन दिनों	(D) लोग भूल गये
- 24. 'पतंग' कविता के अन्तर्गत कवि ने किन इच्छाओं-ढंगों का चित्रण किया है ?

(A) जन्मजात इच्छाएँ	(B) नैसर्गिक इच्छाएँ
(C) बालसुलभ इच्छाएँ	(D) युवावस्था की इच्छाएँ
- 25. 'दिन जल्दी-जल्दी डलता है' काव्यगीत के रचनाकार कौन हैं ?

(A) रघुवीर सहाय	(B) हरिवंशराय चव्वा
(C) तुलसीदास	(D) आलोक घन्वा
- 26. तुलसीदास का संबंध भक्तिकाल की किस शाखा या धारा से है ?

(A) प्रेमाश्रयी शाखा	(B) निर्गुण धारा
(C) समुप धारा	(D) ज्ञानाश्रयी शाखा

27. भोर का नम कैसा लगता है ?

(A) नीला शंख जैसा

(B) सुनहरा शंख जैसा

(C) लाल शंख जैसा

(D) पीला शंख जैसा

• सही जोड़े मिलाइए :

[05]

रचनाकार

रचना/काव्यांश

28. रघुवीर सहाय

(A) रुवाईयाँ

29. सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला'

(B) हम पूछ-पूछकर उसको रुला देंगे ।

30. फिरोक गोरखपुरी

(C) बादल राग

31. तुलसीदास

(D) नील जल में झिलमिलती गोरी देह ।

32. शमशेरबहादुर सिंह

(E) लक्ष्मण-मुच्छ्र

(F) पतंग

• निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :

[03]

33. 'बिजली' की तरह चमक रहे हैं लच्चे' से क्या तात्पर्य है ?

34. काली सिल को किससे धो दिया है ?

35. कवि ने चौकोन खेत की तुलना किससे की है ?

• निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए :

[06]

36. वच्चे किस बात की आशा में नौड़ों से झाँक रहे होंगे ?

37. छोटे छोटे पौधे यादलों का स्वागत कैसे करते हैं ?

38. 'कविता के वहने' में उड़ने और खिलने का कविता से क्या संबंध बनता है ?

39. रावण की बातों पर कुंभकरण ने क्या प्रतिक्रिया जताई ?

• निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए :

[05]

40. 'आत्मपरिचय' कविता का केन्द्रीय भाव लिखिए ।

41. 'परदे पर वनत की कीमत है' - कहकर कवि ने पूरे साक्षात्कार के प्रति अपना नजरिया किस रूप में रखा है ?

• निम्नलिखित पद्यांशों में से किन्हीं दो की ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए :

[06]

42. जथा पंख बिनु खग अति दीना । मनि बिनु फनि करियर कर होना ॥

अस भम जिवन बंधु बिनु तोही । जौ जइ दैव जिआवै मोही ॥

43. जोर जबरदस्ती से

वात की चूड़ी भर गई

और वह भापा में बेकार घूमने लगी ।

44. अगर वे कभी गिरते हैं छाँों के खतरनाक किनारों से

और यच जाते हैं तब तो

और भी निडर होकर सुनहले सूरज के सामने आते हैं ।

विभाग - C

- निम्नलिखित शब्दों का संधि-विच्छेद कीजिए : [02]
 - 45. नीरव
 - 46. अत्यधिक
- निम्नलिखित शब्दों के तत्सम रूप लिखिए : [02]
 - 47. आँख
 - 48. दरसन
- निम्नलिखित शब्दों से प्रत्यय अलग करके लिखिए : [02]
 - 49. गाड़ीवान
 - 50. सदस्यता
- निम्नलिखित सामासिक शब्दों का विग्रह करके समास का नाम लिखिए : [02]
 - 51. दशानन
 - 52. आजन्म
- निम्नलिखित शब्दसमूह के लिए एक-एक शब्द दीजिए : [02]
 - 53. जिसका कोई शत्रु न हो
 - 54. जो उपकार न मानता हो
- निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्यप्रयोग कीजिए : [04]
 - 55. ईद का चौद होना
 - 56. नौ-दो ग्यारह होना
- निम्नलिखित छन्द का लक्षण लिखकर उदाहरण दीजिए : [02]
 - 57. दोहा
- निम्नलिखित अलंकारों के लक्षण सहित उदाहरण लिखिए : [04]
 - 58. यमक अलंकार
 - 59. वक्रवृत्ति अलंकार

विभाग - D

- निम्नलिखित अपठित परिच्छेद का एक तिहाई भाग में सारांश लिखकर उचित शीर्षक दीजिए : [05]

60. इक्कीसवीं सदी में प्रवेश का अर्थ यह कदापि नहीं कि हम आगामी कई वर्षों में उसमें प्रवेश कर जायेंगे। इस बात का भय भूलतः यह है कि हम वर्तमान के यथार्थ और भविष्य के स्वप्न के बीच अपना मार्ग प्रशस्त करेंगे। विकास की संरचना और न्याय के निर्माण के अभियान में हम संतोष की सांस नहीं लेंगे और आशा, विश्वास एवं साहस के साथ अपने मार्ग पर अग्रसर होंगे क्योंकि हमारे लक्ष्य महान और कठिन हैं। हम कम्प्यूटर की बटन दबाते हुए दिखावा करने नहीं जा रहे हैं। हम काम करके अपने विचारों को मूर्त रूप दें, राष्ट्रीय एकता और सहमति की प्रतिष्ठा करें, वसुधा को एक कुटुम्ब के रूप में प्रस्थापित करने के प्रयत्न करें तथा विज्ञान और व्यवसाय के नये सीमांतों की खोज करते हुए व्यक्ति की अस्मिता और गरिमा की सुरक्षा के लिए न केवल कटिबद्ध हों, बल्कि उसकी गारंटी भी दें।

- निम्नलिखित विषय पर लगभग 300 शब्दों में निबंध लिखिए : [10]

61. प्रदूषण की समस्या

अथवा

कम्प्यूटर युग

अथवा

मेरा प्रिय खेल

अथवा

मोबाइल फोन बिना सब सूना

- निम्नलिखित अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखिए : [05]

62. जो चीत गई सो बात गई।

जीवन में एक सितारा था,

माना, वह बेहद प्यारा था,

वह डूब गया तो डूब गया,

अम्बर के आलम को देखो,

कितने इसके तारे टूटे

कितने इसके प्यारे छूटे

जो छूट गए फिर कहां मिले,

पर बोली टूटे तारों पर

कव अंबर शोक मनाता है।

जो चीत गई सो बात गई।

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

કક્ષા-12 હિન્દી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) (002) (FL)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિધ્યોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઝોણ અનુસાર મારાંક :

ઉદ્દેશ્ય	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઢપયાજન (A)	ઉચ્ચ વેંચારિક કોશલ		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
PART-A	24	21	05	-	-	50
PART-B	04	10	10	16	10	50
કુલ પૂર્ણાંક	28	31	15	16	10	100

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર મારાંક : PART-A

પ્રશ્ન કા સ્વરૂપ	પ્રશ્નો કા સંખ્યા	કુલ પૂર્ણાંક
વેંકલિક	50	50

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર મારાંક : PART-B

ક્રમ	પ્રશ્ન કા સ્વરૂપ	વિકલ્પ સહિત પ્રશ્નો કા સંખ્યા	વિકલ્પ રહિત પ્રશ્નો કા સંખ્યા	પૂર્ણાંક
1.	સંક્ષિપ્ત પ્રશ્ન (SA)	09	07	14
2.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA-1)	06	04	16
3.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA-2)	04	02	10
4.	નિર્વંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	10
	કુલ	20	14	50

પ્રકરણ અનુસાર મારાંક :

ક્રમ	વિધયવસ્તુ	PART-A	PART-B	પૂર્ણાંક
1.	મઘ	20	13	33
2.	પદ્ય	16	13	29
3.	મઘાંશ-પદ્યાંશ અર્થવોધ	-	08	08
4.	નિર્વંધ લેખન	-	10	10
5.	વ્યાકરણ			
	1. સંધિ-વિચ્છેદ	02	-	20
	2. તત્સમ રૂપ	02	-	
	3. ઢપસર્ગ-પ્રત્યય	02	-	
	4. સમાસ ષેદ	02	-	
	5. શબ્દ સમૂહ કો લિણ્ણ ઀ક શબ્દ	02	-	
	6. મુહાવરો	02	02	
	7. ઊંદ (દોહા, સોરઠા, ઑપાઈ, સર્વેશ ઓર કવિંદ હો અધ્યાસક્રમ મેં હૈં 1)	-	02	
	8. અલંકાર (અનુપ્રાસ, ચમક, શ્લેષ, વલોલિ, ઢપમા, રૂપક, ઢત્પ્રેક્ષા, સંદેહ, ઘ્રાંતિમાન ઓર માનવીકરણ હો અધ્યાસક્રમ મેં હૈં 1)	02	02	
	કુલ	50	50	100

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष - 2025-26

कक्षा-12 हिन्दी (विज्ञान प्रवाह) (002) (FL)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 100

समय : 1 घंटे

PART-A

पूर्णांक : 50

- वैकल्पिक प्रश्न-50, प्रत्येक प्रश्न का 1 अंक है।

[50]

समय : 2 घंटे

PART-B

पूर्णांक : 50

विभाग - A गद्य विभाग

- दो-तीन वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे तीन प्रश्न दीजिए, जिनमें से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखें। [04]
- दस-पंद्रह वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे दो प्रश्न पूछिए, जिनमें से किसी एक का उत्तर लिखें। [05]
- ससंदर्भ व्याख्या के लिए कोई दो गद्यांश पूछिए, जिनमें से एक करना है। [04]

विभाग - B पद्य विभाग

- दो-तीन वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे तीन प्रश्न पूछिए, जिनमें से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखें। [04]
- दस-पंद्रह वाक्यों में उत्तर हो, ऐसे दो प्रश्न पूछिए, जिनमें से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखें। [05]
- ससंदर्भ व्याख्या के लिए कोई दो पद्यांश पूछिए, जिनमें से एक करना है। [04]

विभाग - C

- कोई एक मुहावरा का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग करने के लिए दीजिए। [02]
- कोई एक छंद सोदाहरण समझाने के लिए दीजिए। [02]
- कोई एक अलंकार सोदाहरण समझाने के लिए दीजिए। [02]
- 'वितान भाग-२' में से कोई एक परिच्छेद एक तिहाई भाग में सार लिखकर उचित शीर्षक देने के लिए दीजिए। [04]

विभाग - D

- निबंध लेखन के लिए चार विषय दीजिए, जिनमें से किसी एक विषय पर लगभग 300 शब्दों में निबंध लिखना है। [10]
- अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखने के लिए दीजिए। (कविता आधुनिक काल की हो) [04]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
कक्षा-12 हिन्दी (विज्ञान प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

नमूने का प्रश्नपत्र

पूर्णांक : 100

समय : 1 घंटा

PART-A

पूर्णांक : 50

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में वस्तुनिष्ठ प्रकार के कुल 50 प्रश्न हैं। सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2. प्रत्येक प्रश्न एक अंक का है।
3. आपको अलग से दिए गए O.M.R पत्रक के प्रश्नों के सामने (A) O, (B) O, (C) O, (D) O दिए गए हैं। जिस प्रश्न का जो उत्तर सही हो उस विकल्प के गोलाकार को पेन से पूर्ण गाय • करना होगा।

विभाग - A

[50]

1. महादेवी ने कहानी के मुख्य पात्र को 'भक्तिन' नाम से क्यों सम्बोधित किया ?
(A) हाथ में माला देखकर (B) उनके शान को समझकर
(C) बापों को सुनकर (D) पड़ोसियों के बताने पर
2. किसकी आवाज मृदु गाय में संजीवनी शक्ति भरती थी ?
(A) लुट्टन पहलवान की खेलक (B) चाँद सिंह का मृदंग
(C) राजा साहब की बाँसुरी (D) लोगों के मधुर गीत
3. 'बाजार दर्शन' पाठ में पैसे की गरमी के लिए कौन-सा शब्द प्रयुक्त किया गया है ?
(A) पर्चेजिंग (B) मनीवैम
(C) बाजार (D) लोकवैभव
4. जैनेन्द्रकुमार ने बाजार का पोषण करने वाले अर्थशास्त्र को किस शास्त्र के रूप में बताया है ?
(A) राजनीतिशास्त्र (B) अनीतिशास्त्र
(C) समाजशास्त्र (D) धर्मशास्त्र
5. "गीता का अध्ययन करने से मेरी समस्याएँ हल हो जाती हैं। यह कथन किसका है ?"
(A) अब्दुल कलाम (B) आइन्स्टाइन
(C) डेविडघोरे (D) गाँधीजी
6. इन्द्रसेन घर जा-जाकर किसकी गुहार लगाती थी?
(A) गंगा मैया (B) इन्द्रदेव
(C) दुर्गा मैया (D) पार्वती मैया
7. लुट्टन पहलवान दंगल देखने कहाँ गये थे ?
(A) श्रावणी के मेले में (B) श्यामनगर के मेले में
(C) चन्द्रनगर के मेले में (D) औराही के मेले में

8. सारा गाँव क्यों काँप रहा था ?
 (A) मलेरिया और हैजे के प्रकोप से (B) लुट्टन पहलवान के प्रकोप से
 (C) राजा श्यामनंद के प्रकोप से (D) अतिवृष्टि के प्रकोप से
9. भक्ति का वास्तविक नाम क्या था ?
 (A) तिरधिया (B) लछमिन
 (C) चंदुला (D) सिक्पता
10. फ्राँसीसी क्रांति के नारे में कौन-सा शब्द विवाद का विषय रहा है ?
 (A) दासता (B) स्वतंत्रता
 (C) लोकतंत्र (D) समता
11. महादेवी बर्मा के तक्ति पर अक्सर सिकुड़कर कौन सो जाता है ?
 (A) हिरनी सोना (B) बिल्ली गोधूली
 (C) कुत्ता बसंत (D) गिलहरी गिल्लू
12. शिरीष को कालजयी अवधूत क्यों कहा है ?
 (A) कठिन परिस्थिति में फलता-फूलता है (B) वह अल्पायु होता है
 (C) वह दस-पन्द्रह दिन ही फूलता है (D) वह बहुत सुन्दर होता है
13. कवि कालिदास की रचना पहचानिए ।
 (A) कूटज (B) मेघदूत
 (C) वादल-राग (D) दुमरी
14. इलवाई रसगुल्ला किसे खिलाना चाहता था ?
 (A) राजा साहब (B) लुट्टन सिंह
 (C) काला खाँ (D) चाँद सिंह
15. 'काले मेघा पानी दे' पाठ के लेखक कौन हैं ?
 (A) महादेवी बर्मा (B) रघुवीर सहाय
 (C) धर्मवीर भारती (D) फणीश्वरनाथ रेणु
16. 'शिरीष के फूल' पाठ की साहित्यिक विधा बताइए ।
 (A) ललित निबंध (B) आत्मकथा
 (C) संस्मरण (D) कहानी
17. व्यवसाय चुनने की स्वतंत्रता न दिए जाने पर लेखक को क्या लगता है ?
 (A) लोगों की स्वतंत्रता का हनन (B) लोगों को दासता में जकड़कर रखना
 (C) लोगों की स्वतंत्रता का अस्वभाविक विभाजन (D) लोगों की स्वतंत्रता का अवमूल्यन
18. डॉ. आम्बेडकर का जन्म मध्यप्रदेश के में हुआ था ।
 (A) महु (B) इटारसी
 (C) जबलपुर (D) सागर

19. जेठ की जलती धूप में धरती कैसी प्रतीत हो रही है ?
 (A) अमलतास के फूलों सी (B) निर्धूम अग्निकुंड
 (C) लाल अग्निकुंड (D) हरितिका में परिवेष्टित
20. बाजार हमें कब आनंदित करता है ?
 (A) हमारा मन लक्ष्य से भरा हो (B) जेब पैसे से भरा हो
 (C) मनमोहक वस्तुएँ खरीदी हों (D) खाने से संतुष्टि प्राप्त की हो
21. 'दिन जल्दी-जल्दी डलता है।' गीत किस संग्रह से लिया गया है ?
 (A) नए पुराने झरोखे (B) आकुल-अंतर
 (C) एकांत संगीत (D) निशा निमंत्रण
22. 'पतंग' कविता में कौन-सा विषय है ?
 (A) प्रासंगिक (B) श्रव्य
 (C) दृश्य (D) सुंदर
23. काव्यपंक्ति पूर्ण कोनिए - जन्म से ही वे अपने साथ लाते हैं कपास.....
 (A) पृथ्वी घूमती हुई आती है (B) जब वे पैर भरते हुए चले
 (C) कि पतंग उड़ सके (D) जब वे दीड़ते हैं बेसुध
24. 'बात सीधी थी पर' काव्य में कवि किस प्रकार की भाषा का प्रयोग करता दिखाई दे रहा है ?
 (A) भाषा की मौलिकता (B) अप्रासंगिक कथ्य
 (C) भाषा की यांत्रिकता (D) दुरुद्ध भाषा
25. 'कैमरे में चंद अपाहिज' कविता किस काव्यसंग्रह से ली गई है ?
 (A) लोग भूल गये (B) कगारमयी
 (C) तारसप्तक (D) ग्रिय-प्रवास
26. 'पतंग' कविता के अंतर्गत कवि ने किन इच्छाओं-उत्पत्तियों का चित्रण किया है ?
 (A) जन्मजात इच्छाएँ (B) नैसर्गिक इच्छाएँ
 (C) बालसुलभ इच्छाएँ (D) युवावस्था की इच्छाएँ
27. 'शीतल वाणी में आग लिए फिरता हूँ' से कवि का क्या तात्पर्य है ?
 (A) मधुर आवाज (B) संघर्ष
 (C) कटुवचन (D) शृणा
28. 'वादस राग' कविता अनामिका में कितने खंडों में प्रकाशित है ?
 (A) पाँच (B) सात
 (C) चार (D) छ
29. प्रातःकालीन आकाश के लिए किन उपमानों का प्रयोग किया गया है ?
 (A) नीलाशंख और राख से लीपा चौंका (B) सफेद शंख और मिट्टी से लीपा चौंका
 (C) लालशंख और गेरू से लीपा चौंका (D) सुनहरा शंख और सिन्दूर से लीपा चौंका

30. 'बादल राग' कविता में कवि ने अट्टालिका को किसका प्रतीक माना है ?
 (A) शोषक धनवान (B) पूँजीपति किसान
 (C) साम्यवादी कृषक (D) शोषक धनवान
31. 'बादल राग' कविता के कवि कौन हैं ?
 (A) सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला' (B) जयशंकर प्रसाद
 (C) महादेवी वर्मा (D) सुमित्रानन्दन 'पंत'
32. कवि तुलसीदास ने दसिदा की तुलना किससे की है ?
 (A) मेघनाथ (B) कृष्ण
 (C) रावण (D) खर-दूषण
33. कवि तुलसीदास का संबंध भक्तिकाल की किस धारा या शाखा से है ?
 (A) प्रेमाश्रयी शाखा (B) निर्गुण धारा
 (C) सगुण धारा (D) ज्ञानाश्रयी शाखा
34. रुवाइयों में कवि ने किस त्योहार का वर्णन किया है ?
 (A) होली (B) दशहरा
 (C) दिवाली (D) वसंतपंचमी
35. 'छोटा मेरा खेत' कविता मूलतः किस भाषा में लिखी गई है ?
 (A) मराठी (B) गुजराती
 (C) पंजाबी (D) सिन्धी
36. 'रामचरित मानस' किस भाषा में लिखा गया है ?
 (A) ब्रज (B) मैथिली
 (C) भोजपुरी (D) अवधी
37. किस शब्द का संधि-विच्छेद गलत है ?
 (A) नरेन्द्र = नर + इन्द्र (B) यद्यपि = यदि + अपि
 (C) यथैव = यथा + एव (D) महोत्सव = महात् + सव
38. 'हथेली पर सरसों उगाना' मुहावरे का अर्थ बताइए ?
 (A) चुरी तरह बिखेरना (B) गड़बड़ करना
 (C) पश्चाताप करना (D) असंभव बातें करना
39. 'भयभीत होना' - इस अर्थ से संबंधित मुहावरा पहचानिए ।
 (A) कलेजा मुँह को आना (B) दूर की कोड़ी लाना
 (C) नौ-दो ग्यारह होना (D) सिर धुनना
40. 'रसास्वादन' शब्द का समास पहचानिए ।
 (A) अव्ययीभाव समास (B) तत्पुरुष समास
 (C) द्विगु समास (D) कर्मधारय समास

41. बहुव्रीहि समास का उदाहरण बताइए ?
 (A) गजानन (B) यथाशक्ति
 (C) महासागर (D) राजपुत्र
42. 'अत्याचार' शब्द का संधि-विच्छेद कीजिए ।
 (A) अति + आचार (B) अत् + आचार
 (C) अत्य + चार (D) अत्य + आचार
43. 'ऐतिहासिक' शब्द किस प्रत्यय के मेल से बना है ?
 (A) इक (B) सिक
 (C) ईक (D) क
44. 'अनपद' शब्द किस उपसर्ग के मेल से बना है ?
 (A) आ (B) अ
 (C) अन (D) पद
45. तत्सम शब्द बताइए ।
 (A) आप्र (B) आँख
 (C) हवा (D) कान
46. तत्सम शब्द पहचानिए ।
 (A) ओछ (B) ओठ
 (C) होठ (D) ओंठ
47. 'नया आने वाला' शब्द समूह के लिए एक शब्द पहचानिए ।
 (A) नव आगन्तुक (B) नवागन्तुक
 (C) नवागमन (D) नवगमन
48. 'जो कृपा या अनुग्रह से युक्त है' शब्द समूह के लिए एक शब्द पहचानिए ।
 (A) अनुज (B) अनुसेवक
 (C) कृपायोग्य (D) अनुगृहीत
49. 'मैं स्नेह-सुरा का पान किया करता हूँ' में कौन-सा अलंकार है ?
 (A) अनुप्रास (B) रूपक
 (C) यमक (D) उपमा
50. 'हँसते हैं छोटे पीछे लसुभार -
 शस्य अपार,
 हिल-हिल,
 खिल-खिल,
 हाथ-हिलते,
 हुंसे बुलते,
 विप्लव-रव से छोटे ही है शोभा पाते ।'
 उपर्युक्त पंक्तियों में कौन-सा अलंकार है ?
 (A) श्लेष (B) यमक
 (C) मानवीकरण (D) उपमा

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
कक्षा-12 हिन्दी (विज्ञान प्रवाह) (002) (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 2 घंटे

PART-B

पूर्णांक : 50

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं।
2. सभी प्रश्न के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
3. वाक्य रचना, भाषा-शैली और स्वच्छता पर ध्यान दें।
4. सभी प्रश्नों के अंक दाहिनी ओर दिए गए हैं।

विभाग - A

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [04]
- 1. जीजो ने इंदर सेना पर पानी फेंके जाने को किस तरह सही ठहराया ?
- 2. बाजार में भगतजी के व्यक्तित्व का कौन-सा संकेत पहलू उभर कर आता है ?
- 3. डोलक की आवाज का पूरे गाँव पर क्या असर होता था ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए : [05]
- 4. श्रम विभाजन और जाति-प्रथा के सम्बन्ध में आंबेडकर के विचार अपने शब्दों में लिखिए।
- 5. सत्कार्य करनेवालों के लिए अवतारवाद किस प्रकार भरोसा देने वाला है ?
- निम्नलिखित गद्यांशों में से किसी एक की संदर्भ व्याख्या कीजिए : [04]
- 6. 'फूल हो या पेड़, वह अपने आप में समाप्त नहीं है। वह किसी अन्य वस्तु को दिखाने के लिए उठी हुई अंगुली है। वह इशारा है।
- 7. भक्तिन अच्छी है, यह कहना कठिन होगा, क्योंकि उसमें दुर्गुणों का अभाव नहीं।

विभाग - B

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [04]
- 8. राम विलाप करते हुए लक्ष्मण से क्या कहते हैं ?
- 9. कविता और बच्चे को समीप रखने के क्या कारण हो सकते हैं ?
- 10. छंदे-चौकोने खेत को कागज का पन्ना कहने में क्या अर्थ निहित है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर पंद्रह-बीस वाक्यों में लिखिए : [05]
- 11. 'आत्मपरिचय' कविता का केन्द्रीय भाव लिखिए।
- 12. 'बादल राग' कविता में प्रकृति का मानवीकरण किया गया है, समझाइए।

- निम्नलिखित पद्यांशों में से किसी एक की ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : [04]

13. अगर वे कभी गिरते हैं छतों के खतरनाक किनारों से
और बच जाते हैं तब तो
और भी निडर होकर सुनहले सूरज के सामने आते हैं ।
14. शब्द के अंकुर फूटे
फलस्रग् पुष्पों से गमित हुआ विशेष ।

विभाग - C

- सूचानुसार उत्तर लिखिए :

15. 'भातम छ जाना' मुलबरे का अर्थ लिखकर वाक्य में प्रयोग कीजिए । [02]
16. 'दोहा' छंद को सोदाहरण समझाइए । [02]
17. 'यमक' अलंकार की परिभाषा सोदाहरण लिखिए । [02]
18. निम्नलिखित गद्यांश एक लिहाई में सार लिखकर उचित शीर्षक दीजिए : [04]

यशोधर बाबू को धार्मिक प्रवचन सुनते हुए भी अपना पारिवारिक चिन्तन में ध्यान डूबा रहना अच्छा नहीं लगा । सुबह-शाम संध्या करने के बाद जब वह थोड़ा ध्यान लगाने की कोशिश करते हैं तब भी मन किसी परम सत्ता में नहीं, इसी परिवार में लीन होज है । यशोधर जी चाहते हैं कि ध्यान लगाने की सही विधि सीखें तथा साथ ही साथ वह अपने से भी कहते हैं कि परहेस ऐसी चीज के लिए रिटायर होने के बाद का समय ही प्रोपर ठहरा । वानप्रस्थ के लिए प्रैसन्नइव्ड ठहरी ये चीजें । वानप्रस्थ के लिए यशोधर बाबू का अपने पुस्तैनी गाँव जाने का इरादा है रिटायर होकर । फार फ्राम द मैडिंग चाउड-समझे ।

विभाग - D

19. निम्नलिखित विषय पर लगभग 300 शब्दों में निबंध लिखिए : [10]
पर्यावरण प्रदूषण अथवा मोबाइल की आत्मकथा अथवा स्त्री शिक्षा अथवा कम्प्यूटर दुर्ग
20. निम्नलिखित अपठित काव्यांश का भावार्थ लिखिए : [04]

दनाया है मैंने वे घर धीरे-धीरे,
खुले भरे छाव्यों के घर धीरे-धीरे ।
किसी को गिराया न खुद को उखला,
कटा जिन्दगी का सफर धीरे-धीरे ।
जहाँ आप पहुँचे छलांगे लगाकर,
वहाँ मैं भी पहुँचा मगर धीरे-धीरे ।
पहाड़ों की कोई चुनौती नहीं थी,
उठाता गया मैं ही सर धीरे-धीरे ।
न हँसकर न रोकर किसी में उड़ेला,
पिया खुद ही अपना जहर धीरे-धीरे ।

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

कक्षा - 10

विषय : हिन्दी (FL) (02)

वार्षिक पाठ - आयोजन - 2025-26

क्रम	मास	विषय वस्तु	तास
1.	जून	पद्य - 1 - ऊधौ तुम.... । (सूरदास सम्पूर्ण) गद्य - 1 - नेताजी का चरमा व्याकरण : समास परिचय, लेखन : निबंध - 1	06 08 08
2.	जुलाई	पद्य - 2 - राम-लक्ष्मण-परशुराम संवाद गद्य - 8 - बालगोविन्द भगत व्याकरण : ललपुरुष समास, अव्ययी भाव समास कृतिका : गद्य-1 माता का आँचल	07 08 04 02
3.	अगस्त	पद्य - 3 - आत्मकथ्य गद्य - 9-10 - लखनवाँ अंदाज, एक कहानी यह भी व्याकरण : समास - कर्मधारय, बहुव्रीहि, लेखन : पत्र-1	05 12 06
4.	सितंबर	पद्य - 4 - उत्साह, अट नहीं रही है गद्य - 11 - नीलकण्ठ ने मैं इबादत व्याकरण : समास - द्विगु, द्वन्द्व, लेखन : निबंध-2	08 08 06
5.	अक्टूबर	पद्य - 05 - यह दंतुरित मुसकान, फसल व्याकरण : निपात, क्रियाविशेषण भगवद् गीता : प्रकरण : 1 - समर्पण	08 04 04
6.	नवंबर	गद्य - कृतिका-2 साना साना हाथ जोड़ि व्याकरण : किराणपद, समानार्थी, मुहावरें लेखन : पत्र-2, निबंध-3	02 04 04
7.	दिसंबर	गद्य - 12 - संस्कृति पद्य - 06 - संगतकार भगवद् गीता : प्रकरण-2 देशभक्ति की संजीवनी व्याकरण : कहावतें, शब्दसमूह के लिए एक शब्द	05 04 04 04
8.	जनवरी	व्याकरण : पर्यायवाची शब्द, मुहावरें, कहावत, निपात लेखन : पत्र, अपठित गद्यांश	04 04
9.	फरवरी	पुनरावर्तन	

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26

કક્ષા-10

વિષય : હિન્દી (FL) (02)

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા ગ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર મારાંક :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાંક	12	25	16	16	11	80
પ્રતિશત	15%	31.25%	20%	20	13.75	100

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર મારાંક

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	પ્રશ્નો કી સંખ્યા	કુલ અંક
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્ન (O)	24	24
2.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્ન (VSA)	15	15
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્ન (SA-I)	10	16
4.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્ન (SA-II)	03	09
5.	લોર્થ પ્રશ્ન (LA)	02	08
6.	નિવંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	08
	કુલ	55	80

વિભાગ અનુસાર મારાંક :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણાંકન
1.	ગદ્ય વિભાગ	25
2.	પદ્ય વિભાગ	25
3.	વ્યાકરણ	15
4.	લેખન વિભાગ	15
	કુલ ગુણ	80

व्याकरण अनुसार भारांक :

क्रम	व्याकरण	गुणांकन
1.	पर्यायवाची शब्द	02
2.	समास-विग्रह	02
3.	शब्दसमूह के लिए एक शब्द	02
4.	निपात	02
5.	समुच्चय बोधक, क्रियापद या क्रियाविशेषण	02
	(कोई एक)	
6.	कहावत	01
7.	मुहावरे	04
	कुल गुण	15

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष 2025-26

कक्षा-10

विषय : हिन्दी (FL) (02)

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 80

विभाग-A (गद्य विभाग)	[25]
• वस्तुनिष्ठ (हेतुलक्षी) प्रश्नों के उत्तर दीजिए । 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	[10]
• एक-एक में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 11, 12	[02]
• दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 13, 14, 15, 16 (कोई तीन)	[06]
• छ-सात वाक्यों में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 17 अथवा 17	[04]
• ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : प्रश्न - 18 अथवा 18	[03]
विभाग-B (पद्य विभाग)	[25]
• वस्तुनिष्ठ (हेतुलक्षी) प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28	[10]
• एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 29, 30	[02]
• दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : (कोई तीन) प्रश्न - 31, 32, 33, 34	[06]
• छ-सात वाक्यों में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 35 अथवा 35	[04]
• ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : प्रश्न - 36 अथवा 36	[03]
विभाग-C (व्याकरण विभाग)	[15]
• पर्यायवाची शब्द लिखिए । प्रश्न - 37, 38	[02]
• सामासिक पद का विग्रह करके नाम दीजिए : प्रश्न - 39, 40	[02]
• शब्दसमूह के लिए एक शब्द दीजिए : प्रश्न - 41, 42	[02]
• निम्नात खंडकर लिखिए : प्रश्न - 43, 44	[02]
• समुच्चयबोधक, क्रियापद या क्रिया विशेषण : प्रश्न - 45, 46 (कोई एक पहचानने के लिए दीजिए)	[02]
• कहावत का अर्थ लिखिए : प्रश्न - 47	[01]
• मुहावरे का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए : प्रश्न - 48, 49	[04]
विभाग-D (लेखन कार्य)	[15]
• औपचारिक पत्र लिखने के लिए दीजिए । प्रश्न - 50	[03]
• पूरक पाठन (कृतिका भाग-2) में से किसी एक परिच्छेद के आधार पर चार प्रश्न पूछिए । प्रश्न - 51, 52, 53, 54	[04]
• निबंधलेखन लगभग 250 शब्दों में पूछिए : प्रश्न - 55 (अ, ब, क, ड)	[08]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
कक्षा-10 हिन्दी (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

नमूने का प्रश्नपत्र

पूर्णांक : 80

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं।
2. सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य है।
3. सभी प्रश्नों के उत्तर क्रमशः लिखिए।

विभाग - A गद्य विभाग

[25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सही विकल्प चुनकर दीजिए :

[05]

1. नेताजी की मूर्ति कितने फुट उँची थी ?
(A) दो फुट (B) चार फुट
(C) पाँच फुट (D) आठ फुट
2. भगत की पुत्रवधू भगत को छोड़कर अकेले कहाँ जाना नहीं चाहती थी ?
(A) समुद्राल (B) मायके
(C) चाचापर (D) मामा के घर
3. भगवत गीता किस योग का त्रिवेणी संगम कहा गया है ?
(A) कर्म, भक्ति, ज्ञान (B) शक्ति, भक्ति, साधना
(C) ज्ञान, धन, वैभव (D) बल, बुद्धि, धन
4. रामवृक्ष बेनोपुरी द्वारा रचित 'बालगोविन भगत' पाठ किस साहित्यिक विद्या में लिखा गया है ?
(A) रेखाचित्र (B) कहानी
(C) उपन्यास (D) संस्मरण
5. लेखिका मनु भण्डारी की तुलना किससे की जाती थी ?
(A) बड़ी बहन सुशीला (B) बहन सुनीता
(C) चित्रलेखा (D) शीला अग्रवाल

- जोड़े मिलाईए।

[05]

रचनाकार

रचना

6. यशपाल	(अ) नेताजी का चश्मा
7. भद्रत आनंद कौशल्यायन	(ब) बालगोविन भगत
8. यतीन्द्र मिश्र	(क) संस्कृति
9. स्वयं प्रकाश	(ड) एक कहानी यह थी
10. मनु भण्डारी	(प) नौवतखाने में इयादत
	(फ) लखनबी अन्दाज

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । [02]

11. हुमराव को क्यों याद किया जाता है ?

12. चालमखौरा कौन-से स्टेशन पर मिलता है ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए । [06]

13. भगत की पुत्रवधू उन्हें अकेले क्यों नहीं छोड़ना चाहती थी ?

14. लेखक ने नवाब साहब का प्रस्ताव क्यों अस्वीकार कर दिया ?

15. लोकमान्य तिलक के अनुसार गीता का क्या तात्पर्य है ?

16. विर्मिल्ला खाँ को शहनाई की मंगल-ध्वनि का नायक क्यों कहा गया है ?

- निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर छः-सात वाक्यों में लिखिए : (कोई एक) [04]

17. लेखक यशपाल को नवाब साहब के फिन हाव-भावों से महसूस हुआ कि वे उनसे यातपीत करने के लिए तनिक भी उत्सुक नहीं है ?

अथवा

17. लेखिका मनु भंडारी ने अपने पिता से वैचारिक टकराव को अपने शब्दों में कैसे व्यक्त किया है ?

- निम्नलिखित गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए । [03]

18. 'मेरे मासिक सुर यच्छ दे । सुर में वह सासोर पैदा कर कि आँखों से सच्चे मोती घो तरह अगगद आँसू निकल आएँ ।'

अथवा

18. 'वालगोविन भगत गृहस्थ होते हुए भी सन्यासी थे'

विभाग-B पद्य विभाग

[25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सही विकल्प चुनकर दीजिए । [05]

19. 'राम-लक्ष्मण-परशुराम' संवाद में भृगुकुलकेतु शब्द किसके लिए प्रयुक्त हुआ है ?

(क) राम

(ख) लक्ष्मण

(ग) परशुराम

(घ) विश्वामित्र

20. गोपियों ने किसे बड़भागी कहा है ?

(क) उद्धव

(ख) हरित

(ग) कमल

(घ) कृष्ण

21. 'पंथा' शब्द का अर्थ लिखो ।

(क) रास्ता

(ख) पक्षी

(ग) धरती

(घ) गगन

22. गोपियों श्री कृष्ण को क्या पढ़ने की बात करती है ?

(क) इतिहास

(ख) राजनीति

(ग) कूटनीति

(घ) अनीति

23. परशुराम क्यों क्रोधित हो गए ?

(क) राम के व्यवहार से

(ख) शिव-धनुष टूटने पर

(ग) लक्ष्मण के कटुवचन सुनकर

(घ) निर्मंत्रण न मिलने से

- कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । [05]
- 24. शिशु को मनोहर मधुर भुस्कान देखकर कवि के हृदय में फूट पड़ा है ।
(ज्येष्ठ, चात्सल्य, ईर्ष्या)
- 25. 'क्या यह अच्छा नहीं कि औरों की सुनता मैं ।
(मौन रहूँ, वाचात हो जाऊँ, शमन करूँ)
- 26. 'हे देव ! हमारे ज्ञान से तो सभी समान ही हैं ।
(धनुष, बाण, राजसभा)
- 27. गोपियाँ उद्धव के व्यवहार की तुलना से करती हैं ।
(हारिल, भीरा, कमल-पत्र)
- 28. तुलसीदास का जन्म गाँव में हुआ था ।
(रामपुर, राजापुर, कानपुर)
- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । [02]
- 29. सूरदास ने हारिल की ठपमा किसके लिए दी है ?
- 30. राम-लक्ष्मण किस के साथ जनकपुर गये थे ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [06]
- 31. कवि आत्मकथा लिखने से क्यों घबरा चाहते हैं ?
- 32. गोपियों के अनुसार राजा का धर्म क्या होना चाहिए ?
- 33. संगतकार की भूमिका का महत्व कब सामने आता है ?
- 34. कविता का शीर्षक उत्साह क्यों रखा गया है ?
- निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर छ-सात वाक्यों में लिखिए : [04]
- 35. लक्ष्मण ने वीर योद्धा की क्या-क्या विशेषताएँ बताई हैं ?
अथवा
- 35. 'स्मृति को षष्ठेय' बनाने से कवि का क्या आशय है ?
- निम्नलिखित पद्यांश की सन्दर्भ सहित व्याख्या कीजिए : [03]
- 36. मिला कहाँ वह सुख जिसका मैं
स्वप्न देखकर जाग गया ।
अलिखन में आते-आते
मुसक्या कर जो भाग गया ।
अथवा
- 36. अट नहीं रही है
आशा फागुन की तन
सट नहीं रही है ।
- विभाग-C व्याकरण विभाग [15]
- निम्नलिखित शब्दों के पर्यायवाची शब्द लिखिए : [02]
- 37. पवन
- 38. गगन

- निम्नलिखित सामासिक पद का विग्रह करके समास का नाम लिखिए : [02]
- 39. गिरिश
- 40. माता-पिता
- निम्नलिखित शब्दसमूह के लिए एक शब्द लिखिए : [02]
- 41. पूर्य से बहने वाली हवा
- 42. काँटेदार छिलके वाला एक फल
- निम्नलिखित वाक्यों में से निपात ढूँढकर लिखिए : [02]
- 43. तुम तो रोते ही रहते हो ।
- 44. सुमन ही बाजार जायेगी ।
- निम्नलिखित वाक्यों में से क्रियापद ढूँढकर लिखिए : [02]
- 45. रमेश ने लिखा ।
- 46. नवाब साहब ने संगति के लिए उत्साह नहीं दिखाया ।
- निम्नलिखित कहावत का अर्थ लिखिए : [01]
- 47. काला अक्षर गैस बराबर ।
- निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्यप्रयोग कीजिए : [04]
- 48. रफूचककर होना
- 49. आँखे लाल होना

विभाग-D लेखन

- 50. श्री वर्धमान विद्यालय, महेसाणा में 'ग्रंथापाल' पद हेतु अपना आवेदन पत्र लिखिए । [03]
 - निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए । [04]
- औपधि शरीर को रोगों से मुक्त करती है । तरह-तरह की बीमारियाँ भी औपधियों से दूर होती हैं । इसी प्रकार सच्चा मित्र व्यक्ति के जीवन के रोग दूर करता है । वह उसकी घुरी आदतें छुड़ाता है । जब व्यक्ति निराश होकर धैर्य खो बैठता है, तब सच्चा मित्र उसे आशा बँधाता है और जीने का साहस देता है । कर्तव्य-पथ से भटकते हुए व्यक्ति को सही मार्ग पर लानेवाला उसका सच्चा मित्र ही होता है । सच्चा मित्र संकट में व्यक्ति की रक्षा करता है । इस प्रकार सच्चा मित्र हर तरह से व्यक्ति के जीवन को स्वस्थ और सुखी रखने का प्रयत्न करता है । इसलिए उसे जीवन की औपधि कहा गया है ।

प्रश्न :

- 51. जीवन की औपधि किसे कहा गया है ?
- 52. संकट में किसकी परीक्षा होती है ?
- 53. रोगों से शरीर को कौन मुक्त करवाता है ?
- 54. इस परिच्छेद के लिए एक उचित शीर्षक दीजिए ।
- 55. निम्नलिखित विषयों में से किसी एक विषय पर लगभग 250 शब्दों में निबंध लिखिए : [08]
- (अ) वैश्विक युद्ध का मानवजीवन पर असर
- (ब) देश के प्रति युवकों का कर्तव्य
- (क) मेरा प्रिय प्रवास
- (ड) महंगाई एक विकट समस्या

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11

વિષય : હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાલ
1.	જૂન	1. 1.	નમક का दारोगा । (ગદ્ય) हम तो एक एक करि जानां (પદ્ય) વ્યાકરણ : ઇપસર્ગ, સમાનાર્થી શબ્દ	08 06 05
2.	જુલાઈ	2. 2.	मियाँ नसीरुद्दीन (ગદ્ય) मेरे तो गिरफ्तार गोपाल, दूसरे न कोई (પદ્ય) (વિતાન-1) भारतीय गायिकाओं में येजोड : लता मंगेशकर (ગદ્ય) વ્યાકરણ : પ્રત્યય, વિરોધી શબ્દ	08 04 06 04
3.	અગસ્ત	3. 3.	अपू के साथ ढाई साल (ગદ્ય) घर की याद (પદ્ય) વ્યાકરણ : નિર્બંધલેખન, તદ્ભવ, તત્સમ	07 07 05
4.	સિતંબર	4. 4.	विदाई सभाषण (ગદ્ય) चंपा काले काले अच्छे नहीं चीन्ही (પદ્ય) વ્યાકરણ : સંધિ, મુહાવરે	08 06 04
5.	અક્ટૂબર	5.	गलता लोहा (ગદ્ય) भगवद्गीता-1 परम सुख के सोपान	08 04
6.	નવંબર	5.	गजल (પદ્ય) (વિતાન-2) राजस्थान की रजत घूँदें (ગદ્ય) વ્યાકરણ : કહાવત, એકતિહાઈ ભાગ મેં સાર એવં શીર્ષક	07 08 04
7.	દિસંબર	6. 6.1. 6.2.	रजनी (ગદ્ય) हे भूख मत मचल, (પદ્ય) हे मेरे जूही के फूल जैसे ईश्वर (પદ્ય) વ્યાકરણ : શબ્દસમૂહ કે લિપ્ત એક શબ્દ	08 06 05
8.	જાનવરી	7. 7.	जामुन का पेड़ (ગદ્ય) सबसे खतरनाक (પદ્ય) વ્યાકરણ : સમાસ	06 06 05

9.	फरवरी	8.	भारत माता (गद्य) भगवद्गीता - 2 श्रवणी व्याकरण : विशेषण रूप, विचार विस्तार	06 06 04
10.	मार्च	8.	आओ मिलकर बचाएँ (पद्य) (वितान-2) अल्लो आँधारी (गद्य)	04 07
11.	अप्रैल	-	पुनरावर्तन	

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ : 2025-26

કક્ષા-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પરિરૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર ભારાંક :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વર્ણિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાંક	16	10	24	16	14	80
પ્રતિશત	20%	12.5%	30%	20%	17.5%	100%

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર ભારાંક :

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	પ્રશ્નો કી સંખ્યા		કુલ અંક
		વિકલ્પ સહિત	વિકલ્પ રહિત	
1.	વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્ન (O)	24	24	24
2.	અતિ લઘુત્તરીય પ્રશ્ન (VSA)	08	08	08
3.	લઘુત્તરીય પ્રશ્ન (SA-I)	04	06	08
4.	લઘુત્તરીય પ્રશ્ન (SA-II)	02	04	06
5.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA-I)	01	01	04
6.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA-II)	04	06	20
7.	નિર્વંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	04	10
	કુલ	44	53	80

વિભાગ અનુસાર ભારાંક :

ક્રમ	વિભાગ	ભારાંક
1.	વિભાગ - A (ગદ્ય)	25
2.	વિભાગ - B (પદ્ય)	25
3.	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	16
4.	વિભાગ - D (લેખન)	14
	કુલ	80

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष : 2025-26

कक्षा-11 (विज्ञान/सामान्य प्रवाह)

विषय : हिन्दी (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 80

प्रश्न क्रम	विभाग एवं प्रश्न का विवरण	अंक
	विभाग : A (गद्य खण्ड)	[25]
1 से 5	● वस्तुनिष्ठ (हेतुलक्षी) प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।	[05]
6, 7	● सही जोड़े मिलाइए । (रचना-रचनाकार, पात्र-संवाद जैसे जुड़े हो सकते हैं ।)	[02]
8 से 10	● एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए ।	[03]
11, 12	● दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए । (दो में से कोई एक)	[02]
13 से 15	● दस-बारह वाक्यों में उत्तर दीजिए । (तीन में से कोई दो)	[10]
16, 17	● गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या दीजिए । (दो में से कोई एक) (दोनों गद्यांश वितान भाग-1 से लेना है ।)	[03]
	विभाग : B (पद्य खण्ड)	[25]
18 से 22	● वस्तुनिष्ठ (हेतुलक्षी) प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।	[05]
23, 24	● सही जोड़े मिलाइए । (रचनाकार-रचना या काव्यांश जैसे जुड़े हो सकते हैं ।)	[02]
25 से 27	● एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए ।	[03]
28, 29	● दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए । (दो में से कोई एक)	[02]
30 से 32	● दस-बारह वाक्यों में उत्तर दीजिए । (तीन में से कोई दो)	[10]
33, 34	● पद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या दीजिए । (दो में से कोई एक)	[03]
	विभाग : C (व्याकरण)	[16]
35, 36	● पर्यायवाची शब्द लिखिए ।	[02]
37, 38	● विरोधी शब्द लिखिए ।	[02]
39, 40	● वत्सम रूप लिखिए ।	[02]
41, 42	● संधि-विच्छेद कीजिए ।	[02]
43, 44	● शब्दसमूह के लिए शब्द लिखिए ।	[02]
45, 46	● कहावत का अर्थ लिखिए ।	[02]
47, 48	● मुहावरे का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए ।	[04]
	विभाग : D (लेखन)	[14]
49	● अपठित गद्यांश का एक-तिहाई भाग में सार लिखिए और उचित शीर्षक दीजिए ।	[04]
50 से 53	● निबंधलेखन लगभग 300 शब्दों में पूर्णिए : (चार में से कोई एक)	[10]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष : 2025-26

कक्षा-11 (विज्ञान/सामान्य प्रवाह)

विषय : हिन्दी (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

नमूने का प्रश्नपत्र

पूर्णांक : 80

- सूचना : (1) इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं।
(2) सभी प्रश्न के उत्तर लिखना अनिवार्य है।
(3) वाक्य रचना, भाषा-शैली और स्वच्छता पर ध्यान दें।

विभाग : A

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर लिखिए : [05]

1. 'विदाई-संभाषण' पाठ किस व्यंग्यकृति का अंश है ?
(क) शंभर पांचाली (ख) निर्मला (ग) शिवशंभु के चिट्ठे (घ) खेल तन्त्रशा
2. 'बेचारा जामुन का पेड़, कितना फलदार था' - कथन किसका है ?
(क) चंपरासी का (ख) कलक का (ग) कांस्टेबल का (घ) माली का
3. मियाँ नसीरुद्दीन अपना उस्ताद किसे मानते हैं ?
(क) अपने नागा को (ख) अपने मामा को (ग) अपने दादा को (घ) अपने वालिद को
4. नमक के बोरो से बरी गाड़ियाँ किसकी थीं ?
(क) अलोपीदीन (ख) बदलू सिंह (ग) पंशीघर (घ) वकील
5. वैदिक साहित्य के कुछ हिस्सों को कौन-सा ग्रंथ-कहा जाता है ?
(क) आरण्यक ग्रंथ (ख) बृहदारण्यकोपनिषद् (ग) तत्त्वज्ञान (घ) अथर्ववेद

- सही जोड़े मिलाइए :

[02]

अ

ब

6. गलत लोहा (अ) कृष्णचंदर
7. रजनी (ब) मन्नु भंडारी
(क) शेखर जोशी

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :

[03]

8. मासिक चेतन को पूर्णमासी का चाँद क्यों कहा गया है ?
9. अपू की भूमिका निभाने वाले लड़के का क्या नाम था ?
10. किसान सामान्यतः भारत माता का क्या अर्थ लेते थे ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर दो-तीन वाक्य में लिखिए :

[02]

11. भक्ति के कोई भी चार प्रकार बताइए ?
12. अमिता की मम्मी ने गणित का द्युशन लगाने से क्यों मना किया ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दस-बारह वाक्यों में लिखिए : [10]

13. 'मियाँ कहीं अखबारनवीस तो नहीं हो ? यह तो खोजियों की खुराफात है' - अखबार की भूमिका को देखते हुए इस पर टिप्पणी कीजिए ।
14. 'गलता लोहा' कहानी का अंत एक खास तरीके से होता है । क्या इस कहानी का कोई अन्य अंत हो सकता है ? अपने शब्दों में लिखिए ।
15. 'भारत माता' पाठ के आधार पर नेहरूजी के विचार लिखिए ।

- निम्नलिखित गद्यांशों में से किसी एक की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [03]

16. जनजातीय और लोककला शैलियों के सभी रूपों में एक व्यवस्था भी दिखाई पड़ती है, जो आगे चलकर शास्त्रीय कलाओं का आधार बनी । एक बात ध्यान देने की है कि शुरुआती दौर में सभी कलाओं का संबंध लोक या समूह से ही था । बाद में चलकर जब इनका संबंध व्यवसाय से जुड़ा तो व्यक्ति केंद्रित होती चली गई ।
17. निजी होते हुए भी सार्वजनिक क्षेत्र में बनी कुइयों पर ग्राम समाज का अंकुश लगा रहता है । बहुत जरूरत पड़ने पर ही समाज में नई कुई के लिए अपनी स्वीकृति देता है ।

विभाग - B

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर लिखिए : [05]

18. कबीर भक्तिकाल की किस शाखा के कवि थे ?
(क) प्रेमाश्रयी (ख) ज्ञानाश्रयी (ग) रामभक्ति (घ) कृष्णभक्ति
19. 'गजल' किस संग्रह से ली गई है ?
(क) नये पते (ख) परिमल (ग) सूर्य का स्वागत (घ) साथे में धूप
20. 'कुछ दिन बालम संग साथ रह चला जाएगा जब कलकत्ता' काव्यांश के आधार पर 'बालम' शब्द का अर्थ बताइए ।
(क) पुत्र (ख) मित्र (ग) पिता (घ) पति
21. कवि त्रिलोचन का मूल नाम क्या है ?
(क) नामवर सिंह (ख) काशीनाथ सिंह (ग) वासुदेव सिंह (घ) शिव सिंह
22. कबयित्री ने किस समाज को बेबाकी से प्रकट किया है ?
(क) मुंडा (ख) संभाली (ग) कोंकडी (घ) भील

- सही जोड़े मिलाइए :

[02]

रचनाकार

रचना/काव्यांश

23. अक्क महदेवी (अ) ठंडी होती दिनचर्या में, जीवन की गरमाहट
24. त्रिलोचन (ब) आई हूँ संदेश लेकर चन्नमल्लिकार्जुन का
(क) कलकत्ते पर वज्र गिरे ।

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए : [03]
- 25. 'चंपा काले अच्छ नहीं चीन्ही' कविता किस संग्रह से ली गई है ?
- 26. आजादी के बाद क्या तय हुआ था ?
- 27. जेल में कवि क्या करने में व्यस्त रहता था ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर दो-तीन वाक्यों में दीजिए : [02]
- 28. लोग मीरा को वावरी क्यों कहते हैं ?
- 29. कवि भवानी प्रसाद घर की यादों में कब व्याकुल हो जाते हैं ?
- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दस-चारह वाक्यों में लिखिए : [10]
- 30. कबीर ने बाढ़ाडंबरों की अपेक्षा स्वयं (आत्मा) को पहचानने की बात की है, समझाइए ।
- 31. 'हे मेरे जूही के फूल जैसे ईश्वर' कविता में अपने घर से क्या सात्पर्य है ? इसे भूलने की बात क्यों कही गई है ?
- 32. 'सबसे खतरनाक' कविता का केन्द्रीयभाव लिखिए ।
- निम्नलिखित पद्यांशों में से किसी एक की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [03]
- 33. 'दूध की मधनियों बड़े प्रेम से विलोयी
दधि मधि घृत काढ़ि लियो, डारि दयी जेयी'
- 34. थोड़ा-सा विश्वास
थोड़ी-सी उम्मीद
थोड़े-से सपने
आओ, मिलकर बचाएँ ।

विभाग - C

- निम्नलिखित शब्दों के पर्यायवाची शब्द लिखिए : [02]
- 35. दरज़ा
- 36. चालम
- निम्नलिखित शब्दों के विरोधी शब्द लिखिए : [02]
- 37. आरोह
- 38. कृतज्ञ
- निम्नलिखित शब्दों के तत्सम रूप लिखिए : [02]
- 39. विस
- 40. ग्यान
- निम्नलिखित शब्दों का संधि-विच्छेद कीजिए : [02]
- 41. करुणोत्पादक
- 42. अत्यधिक

- निम्नलिखित शब्दसमूह के लिए एक शब्द लिखिए : [02]

43. घास काटने का काम करनेवाला

44. जिसका अंत दुखद हो

- निम्नलिखित कहावतों का अर्थ लिखिए : [02]

45. चोर की दाढ़ी में तिनका

46. बंदर क्या जाने अदरक का स्वाद

- निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए : [04]

47. इज्जत धूल में मिलना

48. विजस्ती गिरना

विभाग - D

- निम्नलिखित अपठित परिच्छेद का एक तिहाई में सारांश लिखकर उचित शीर्षक दीजिए : [04]

49. इस संसार में धन ही सब कुछ नहीं है। धन की पूजा तो बहुत कम जगहों में होती है। संसार का इतिहास उठाकर देखिए और उदाहरण ढूँढ़-ढूँढ़कर सामने रखिए तो आपको विदित हो जाएगा कि जिनकी हम उपासना करते हैं, जिनके लिए हम आँखें मिछाने तक को तैयार रहे हैं, जिनकी स्मृति तरोताजा रखने के लिए हम अनेक तरह के स्मारक चिह्न बनाकर छड़े करते हैं, उन्होंने रुपया कमाने में अपना समय नहीं बिताया था, बल्कि उन्होंने कुछ ऐसे काम किए थे, जिनकी महत्ता हम रुपये से अधिक मूल्यवान समझते हैं। जिन लोगों के जीवन का उद्देश्य केवल रुपया बढ़ोत्तरी है, उनकी प्रतिष्ठा कम हुई है। अधिकांश अवस्थाओं में उन्हें किसी ने पूछा तक नहीं है। उन्होंने जन्म लिया, रुपया कमाया और परलोक की यात्रा की। किसी ने जाना तक नहीं कि वे कौन थे और कहाँ गए। मानव समाज स्वार्थी अवश्य है, पर वह स्वार्थ की उपासना करना नहीं जानता। अन्त में वे ही पूजे जाते हैं, जिन्होंने अपने जीवन को अर्पित करते समय सच्चे मनुष्यत्व का परिचय दिया है।

- निम्नलिखित विषयों में से किसी एक विषय पर 300 शब्दों में निबंध लिखिए : [10]

50. क्रिकेट का नशा

51. कम्प्यूटर युग

52. भारतीय नारी

53. प्रदूषण की समस्या

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-10 બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર. તા.01/08/2025

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ),
ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:-ધોરણ-9 થી 12ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ
પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.
સંદર્ભ:-તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિના ઠરાવ ક્રમાંક:12/2025

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ-9 થી 12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) તેમજ ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ના પાઠ્યપુસ્તકોમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના મૂલ્યોને લગતા પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. ધોરણ-9 થી 12ના કમ્પ્યુટર અધ્યયન વિષયનો અભ્યાસક્રમ રીવાઈઝ કરવામાં આવેલો છે. ધોરણ-12 અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીના પ્રકરણનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવેલ છે. તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિની બેઠકમાં સંદર્ભ દર્શિત ઠરાવથી કરવામાં આવેલ નિર્ણય અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 થી ધોરણ-9 થી 12માં ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપનો અમલ કરવામાં આવનાર છે.

આ સાથે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલી આપવામાં આવે છે. વિશેષમાં જણાવવાનું કે ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તે પૈકી ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં આ અંગેના પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) અને ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ની પૂરક પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત પૂરક પુસ્તિકાની સોફ્ટ કોપી આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ પૂરક પુસ્તિકા આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપશે.

સંયુક્ત નિયામક

બીડાણ:-ઉપર મુજબ

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ સવિનય રવાના:-

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

**GUJARAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY
EDUCATION BOARD GANDHINAGAR**

Standard - 9

Subject : English (FL) (04)

Month-wise Planning - 2025-26

Textbooks :

1. **Beehive (Prose and Poetry)**
2. **Moments (Supplementary Reader)**
3. **Shreemad Bhagavad Gita**

Sr. No.	Month	Units	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1	June	Ch. 1 The Fun They Had Po. 1 The Road Not Taken SR.: 1 The Lost Child	- Parts of Speech (Fill in the blanks) - Figures of Speech - Punctuations	- Email Writing - Letter Writing	PR.: 04 Po.: 03 Sr.: 02 Gr.: 05 Comp: 05
2	July	Ch. 2 The Sound of Music Ch. 3 The Little Girl Po.2 Wind SR.: 2 The Adventure of Toto Shreemad Bhagavad Gita Unit: 1 My Guide-The Gita (SBG)	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Rectification of Errors - Punctuations	- Unseen Poem Comprehension - Report Writing - Advertisement	PR.: 06 Po.: 03 SR: 03 Gr.: 06 Comp: 06 SBG: 03
3	August	Ch. 4 A Truly Beautiful Mind Po. 3 Rain on the Roof Po. 4. The Lake Isle of Innisfree SR: 3 Ishwaran - the Story Teller	- Direct Indirect Speech - Fill in the blanks (Parts of Speech-Tenses) - Figures of Speech	- Notice Writing - Poster Making - Dialogue Writing - Diary Writing	Po.: 03 Po.: 02 SR: 03 Gr.: 07 Comp: 07
4	September	Ch. 5 The Snake and the Mirror Po.5. A Legend of the Northland SR. 4 In the Kingdom of Fools	- Direct Indirect Speech - Figures of Speech - Punctuations - Rectification of Errors	- Essay Writing - Story Writing	PR.: 04 Po.: 03 Sr.: 03 Gr.: 08 Comp: 07
5	October	Ch. 6 My Childhood SR. 5. The Happy Prince	- Transformation of sentences	- Story Writing - Essay Writing	PR. 04 Sr.: 02 Gr.: 03 Comp: 03

6	November	Ch. 7 Reach for the Top - (1) Santosh Yadav (2) Maria Sharapova Po. 6 No Men are Foreign Shreemad Bhagavad Gita Unit 2: Bhagavad Gita and 1 (SBC)	- Direct-Indirect Speech - Figures of Speech	- Unseen Poem Comprehension - Report Writing - Advertisement	Pr.: 04 Po.: 03 Gr.: 06 Comp: 05 SBC: 03
7	December	Ch. 8 Kathmandu Po. 7 On Killing a Tree SR. 6 The Last Leaf	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect Speech - Figures of Speech	- Notice Writing - Poster Making - Dialogue Writing - Diary Writing	Pr.: 04 Po.: 03 SR.: 03 Gr.: 08 Comp: 08
8	January	Ch. 9 If-I Were You Po. 8 A Slumber Did My Spirit Seal SR. 7 A House is Not a Home	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Figures of Speech - Fill in the blanks (Parts of Speech)	- Email Writing - Letter Writing	Po.: 05 Po.: 03 SR.: 05 Gr.: 08 Comp: 04
9	February	SR. 8 The Beggar	- Transformation of sentences - Punctuations - Rectification of Errors - Direct-Indirect Speech	- Email Writing - Letter Writing - Comprehension of poem (unseen) - Essay Writing - Story Writing	SR.: 04 Gr.: 10 Comp. 10
10	March	Revision	Revision	Revision	22
11	April	Revision	Revision	Revision	24

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

First Term

સમય : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective wise weightage.

Objectives	Knowledge	Under Standing	Application	Higher order thinking skill		Total
				Synthesis/Analysis	Evaluation	
Marks	08	12	10	12	08	50
Percentage	16%	24%	20%	24%	16%	100%

Question-wise Weightage :

Sr. No.	Type of Questions	No. of Questions		Total Marks
		without option	with option	
1.	Objective type questions (O)	17	17	15
2.	Short Answer type questions (SA-I)	08	08	08
3.	Short Answer type questions (SA-II)	04	06	08
4.	Long answer type questions (LA)	05	05	15
5.	Essay type questions (EA)	01	01	04
	Total	35	37	50

Section-wise Wightage :

Sr. No.	Language Skills	Weightage
1.	Reading Skill	04
2.	Writing Skill	16
3.	Grammar	10
4.	Literature Comprehension	20
	Total Marks	50

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

First Term

સમય : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION-A (Prose- BEEHIVE)	10
Q. 1 to 3	Comprehension of Passage of (MCQs-Objective)	03
Q. 4 to 6	Fill in the blanks. (Vocabulary-Objective)	03
Q. 7 to 9	Textual Prose questions. (2 out of 3)	04
	SECTION-B (Poetry-BEEHIVE and Supplementary-MOMENTS)	10
Q. 10 to 11	Comprehension of Stanza. (VSA)	02
Q. 12 to 13	Figures of Speech (MCQs-Objective)	02
Q. 14 to 16	Textual Poetry Questions (2 out of 3)	04
Q. 17 to 18	Comprehension passage-Supplementary (VSA)	02
	SECTION-C (GRAMMAR)	10
Q. 19 to 21	Rectification of Errors (Objective)	03
Q. 22 to 25	Fill in the blanks. (Preposition, Article, Conjunction)(Objective)	02
Q. 26	Direct-Indirect Speech (Paragraph)	03
Q. 27 to 28	Do as directed. (MCQs-Objective)	02
	SECTION-D	10
Q. 29 to 32	Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) OR Poetry Comprehension (Unseen) (VSA)	04
Q. 33	Diary OR Dialogue writing	03
Q. 34	Advertisement or Notice or Poster	03
	SECTION-E	10
Q. 35	Report Writing	03
Q. 36	E-mail Writing OR Letter Writing	03
Q. 37	Essay Writing OR Story Writing	04

- નોંધ :** (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.
 (2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પુરૂવવાના રહેશે.

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

Second Term

સમય : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર-માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective wise weightage.

Objectives	Knowledge	Under Standing	Application	Higher order thinking skill		Total
				Synthesis/Analysis	Evaluation	
Marks	08	12	10	12	08	50
Percentage	16%	24%	20%	24%	16%	100%

Question-wise Weightage :

Sr. No.	Type of Questions	No. of Questions		Total Marks
		without option	with option	
1.	Objective type questions (O)	17	17	15
2.	Short Answer type questions (SA-I)	08	08	08
3.	Short Answer type questions (SA-II)	04	06	08
4.	Long answer type questions (LA)	05	05	15
5.	Essay type questions (EA)	01	01	04
	Total	35	37	50

Section-wise Wightage :

Sr. No.	Language Skills	Weightage
1.	Reading Skill	04
2.	Writing Skill	16
3.	Grammar	10
4.	Literature Comprehension	20
	Total Marks	50

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

Second Term

સમય : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION-A (Prose- BEEHIVE)	10
Q. 1 to 3	Comprehension of Passage (MCQs-Objective)	03
Q. 4 to 6	Fill in the blanks. (Vocabulary-Objective)	03
Q. 7 to 9	Textual Prose questions. (2 out of 3)	04
	SECTION-B (Poetry-BEEHIVE and Supplementary-MOMENTS)	10
Q. 10 to 11	Comprehension of Stanza. (VSA)	02
Q. 12 to 13	Figures of Speech (MCQs-Objective)	02
Q. 14 to 16	Textual Poetry Questions (2 out of 3)	04
Q. 17 to 18	Comprehension of passage-Supplementary (VSA)	02
	SECTION-C (GRAMMAR)	10
Q. 19 to 21	Rectification of Errors (Objective)	03
Q. 22 to 25	Fill in the blanks. (Preposition, Article, Conjunction)(Objective)	02
Q. 26	Direct-Indirect Speech (Paragraph)	03
Q. 27 to 28	Do as directed. (MCQ-Objective)	02
	SECTION-D	10
Q. 29 to 32	Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) VSA OR Poetry Comprehension (Unseen)	04
Q. 33	Diary OR Dialogue writing	03
Q. 34	Advertisement or Notice or Poster	03
	SECTION-E	10
Q. 35	Report Writing	03
Q. 36	E-mail Writing OR Letter Writing	03
Q. 37	Essay Writing OR Story Writing	04

- નોંધ :** (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30 ટકા અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70 ટકા અભ્યાસક્રમ રહેશે.
- (2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ શમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

Annual Exam 2025-26

સમય : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચીનકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચીનક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ ઇર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective wise weightage.

Objectives	Knowledge	Under Standing	Application	Higher order thinking skill		Total
				Synthesis/Analysis	Evaluation	
Marks	12	20	18	16	14	80
Percentage	15%	25%	22.5%	20%	17.5%	100%

Weightage as per types of Questions :

Sr. No.	Type of Questions	No. of Questions		Total Marks
		without option	with option	
1.	Objective type questions (O)	26	26	24
2.	Short Answer type questions (SA-I)	15	15	15
3.	Short Answer type questions (SA-II)	06	10	12
4.	Long answer type questions (LA)	04	04	15
5.	Essay type questions (EA)	02	02	14
	Total	53	57	80

Skill-wise Wightage :

Sr. No.	Language skills	Weightage
1.	Reading Skill	04
2.	Writing Skill	26
3.	Grammar	18
4.	Literature and Comprehension	32
	Total Marks	80

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

Annual Exam 2025-26

સમય : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિચય

Total Marks : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION-A (Prose- BEEHIVE)	16
Q. 1 to 2	Comprehension of Passage (MCQs-Objective)	02
Q. 3 to 5	Comprehension Passage (VSA)	03
Q. 6 to 10	Fill in the blanks. (Vocabulary-Objective)	05
Q. 11 to 15	Textual Prose questions. (3 out of 5)	06
	SECTION-B (Poetry-BEEHIVE and Supplementary-MOMENTS)	16
Q. 16 to 18	Comprehension of Stanza. (VSA)	03
Q. 19 to 20	Figures of Speech (MCQs-Objective)	02
Q. 21 to 25	Textual Poetry Questions (3 out of 5)	06
Q. 26 to 28	Comprehension of passage-Supplementary (VSA)	03
Q. 29 to 30	Comprehension of passage-Supplementary (VSA)	02
	SECTION-C (GRAMMAR)	18
Q. 31 to 34	Rectification of Errors (Objective)	04
Q. 35 to 38	Punctuate the following. (Objective)	02
Q. 39 to 42	Fill in the blanks. (Preposition, Article, Conjunction)(Objective)	04
Q. 43	Direct-Indirect Speech (Paragraph)	03
Q. 44 to 48	Do as directed. (MCQs-Objective)	05
	SECTION-D	12
Q. 49 to 52	Shreemad Bhagvad Gita (Prose Comprehension - VSA) OR Poetry Comprehension (Unseen)	04
Q. 53	Diary OR Dialogue writing	04
Q. 54	Advertisement or Notice or Poster	04
	SECTION-E	18
Q. 55	Report Writing	04
Q. 56	E-mail Writing OR Letter Writing	06
Q. 57	Essay Writing OR Story Writing	08

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-9

Subject : English (FL) (04)

Annual Exam 2025-26

સમય : 3 Hours

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

Total Marks : 80

Instruction :

1. There are 5 sections in this question paper.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Read the instructions carefully before answering the questions.
4. Number the answers correctly.
5. Write in legible handwriting.

SECTION : A

- Read the following paragraph and select the correct answer from the options given below : [02]

He was a round little man with a red face and a whole box of tools with dials and wires. He smiled at Margie and gave her an apple, then took the teacher apart. Margie had hoped he wouldn't know, how to put it together again, but he knew how all right, and, after an hour or so, there it was again, large and black and ugly, with a big screen on which all the lessons were shown and the questions were asked. That wasn't so bad. The part Margie hated most was the slot where she had to put homework and test papers.

1. What kind of man was the County Inspector ?
(A) round with a red face. (B) square with a white face.
(C) short and bald. (D) having full hair.
2. Which part of the mechanical teacher was most hated by Margie ?
(A) screen of it (B) slot to submit work
(C) speakers (D) body of it

- Read the following paragraph and answer the questions : [03]

Thereafter, Santosh went on an expedition every year. Her climbing skills matured rapidly. Also, she developed a remarkable resistance to cold and the altitude. Equipped with an iron will, physical endurance and an amazing mental toughness, she proved herself repeatedly. The culmination of her hard work and sincerity came in 1992, just four years after she had shyly asked the Aravalli mountaineers if she could join them. At barely twenty years of age, Santosh Yadav scaled Mt Everest, becoming the youngest woman in the world to achieve the feat. If her climbing skills, physical fitness, and mental strength impressed her seniors, her concern for others and desire to work together with them found her a special place in the hearts of fellow climbers.

Questions :

3. Which amazing feat did Santosh achieve at the age of 20 ?
4. Which record did Santosh hold when she climbed Mount Everest for the first time ?
5. Find the synonym from the passage for 'climax'.
- Fill in the blanks choosing the correct words given in the bracket : [05]
Write only the answers.
[walrus, study, finishing, highly, wasn't]
Einstein was _____ 6 _____ gifted in mathematics and interested in physics, and after _____ 7 _____ school, he decided to _____ 8 _____ at a university in Zurich, But science _____ 9 _____ the only thing that appealed to the dashing young man with the _____ 10 _____ moustache.
- Answer any Three of the following questions in five to six sentences [06] each :
 11. Who helped Evelyn to continue with music? What did he do and say ?
 12. What two 'important' and 'earth-shaking' decisions did the doctor take while he was looking into the mirror ?
 13. Who were Abdul Kalam's school friends? What did they later become ?
 14. What does Vikram Seth compare to the quills of porcupine ?
 15. Grandparents are caring and help us to cope up with stress, and anxiety and motivate us when we are feeling low. In what ways did Kezia's grandmother support and encourage her to get to know her father better ?

SECTION-B

- Read the following stanza and answer the questions, given below : [03]

When the humid shadows hover
Over all the starry spheres
And the melancholy darkness
Gently weeps in rainy tears,
What a bliss to press the pillow
Of a cottage-chamber bed
And lie listening to the patter
Of the soft rain overhead !

Questions :

16. What is so blissful for the poet ?
17. What does the poet mean by 'humid shadows' ?
18. Find out the nearest meaning of 'sad'.
- Select the correct figure of speech from the options given below : [02]
19. 'Remember, no men are strange, no countries foreign.'
 - (A) Litotes
 - (B) Personification
 - (C) Repetition
 - (D) Internal Rhyme
20. 'The bleeding bark will heal.'
 - (A) Metaphor
 - (B) Simile
 - (C) Personification
 - (D) Antithesis

- Answer Any Three of the following questions in five to six sentences each : [06]

21. Where does the traveler find himself in the poem, 'The Road Not Taken'? What problem does he face ?
22. How does the poet William Wordsworth react to his loved one's death ? Does he feel, bitter grief or a great peace ?
23. What should we do to make friends with the wind ?
24. Do you think Innisfree is only a place or a state of mind ? Does the poet miss the place of his boyhood days ?
25. Write the central idea of the poem, 'A Legend of the Northland'.

- Read the passage and answer the questions :

[03]

"When I was alive and had a human heart," answered the statue, "I did not know what tears were, for I lived in the Palace, where sorrow is not allowed to enter. My courtiers called me the Happy Prince, and happy indeed I was. So I lived, and so I died. And now that I am dead they have set me up here so high that I can see the ugliness and all the misery of my city, and though my heart is made of lead yet I cannot choose but weep." "What! Is he not solid gold?" said the swallow to himself. He was too polite to make any personal remarks. "Far away," continued the statue in a low musical voice, "far away in a little street there is a poor house. One of the windows is open, and through it I can see a woman seated at a table. Her face is thin and worn, and she has coarse, red hands, all pricked by the needle, for she is a seamstress. She is embroidering flowers on a satin gown for the loveliest of the Queen's maids of honour, to wear at the next Court ball. In a bed in the corner of the room her little boy is lying ill. He has a fever, and is asking his mother to give him oranges. His mother has nothing to give him but river water, so he is crying. Swallow, Swallow, little Swallow, will you not bring her the ruby out of my sword hilt? My feet are fastened to this pedestal and I cannot move."

Questions :

26. What was not allowed in the palace to enter ?
27. What is the seamstress doing and for whom ?
28. Why is the prince not able to reach the seamstress ?

- Read the passage and answer the questions :

[02]

Toto was a pretty monkey. His bright eyes sparkled with mischief beneath deep-set eyebrows, and his teeth, which were a pearly white, were very often displayed in a smile that frightened the life out of elderly Anglo-Indian ladies. But his hands looked dried-up as though they had been pickled in the sun for many years. Yet his fingers were quick and wicked; and his tail, while adding to his good looks (Grandfather believed a tail would add to anyone's good looks), also served as a third hand. He could use it to hang from a branch; and it was capable of scooping up any delicacy that might be out of reach of his hands.

Questions:

29. Who was Toto ?
30. How were Toto's fingers ?

SECTION-C

- Rectify the errors :

[04]

	Error	Correction
The game's up as for as I'm concerned. Things went	31. _____	_____
wrong with me. I say it with bullets and	32. _____	_____
got away. Unfortunately they got one of my man,	33. _____	_____
and found thinks the fool should have burnt.	34. _____	_____

- Punctuate the following passage appropriately.

[02]

_____ 35 _____ I've just got to work _____ 36 _____ often harder than classical musicians _____ 37 _____ But the rewards are enormous _____ 38 _____

- Fill in the blanks with proper article/s, conjunction/s and preposition/s. [04]

Write only the answers :

[from, no, the, while]

_____ 39 _____ her journey _____ 40 _____ the frozen plains of Siberia to _____ 41 _____ summit of women's tennis has touched the hearts of tennis fans, for the youngster herself there appears to be _____ 42 _____ room for sentiment.

43. Imagine you are Gerrard's guest on the day when the intruder broke into his house narrate this conversation given below to your younger brother in an indirect manner. [03]

INTRUDER : So that's what you think.

GERRARD : You'll let me go, and thank God you didn't shoot sooner.

INTRUDER : Come on. What's on your mind! Better be quick. This conversation bores me.

- Do as directed :

[05]

44. Emperor Aurangzeb banned a 'musical instrument called Pungi.

[Select the correct Voice]

- (A) A musical instrument called Pungi is banned by Emperor Aurangzeb.
- (B) A musical instrument called Pungi was banned by Emperor Aurangzeb.
- (C) A musical instrument called Pungi has been banned by Emperor Aurangzeb.
- (D) A musical instrument called Pungi is being banned by Emperor Aurangzeb.

45. Einstein felt so stifled there that he left the school for good.

[Select the correct use of 'too']

- (A) Einstein felt too stifled there not to left the school for good.
- (B) Einstein felt too stifled there to leave the school for good.
- (C) Einstein felt so stifled there not to leave the school for good.
- (D) Einstein felt too stifled there not to leave the school for good.

46. Santosh Yadav became the youngest woman in the world to scale Mt Everest. [Select the correct Comparative Degree]
- (A) Santosh Yadav became younger than any other woman in the world to scale Mt Everest.
- (B) Santosh Yadav became the younger than any other woman in the world to scale Mt Everest.
- (C) Santosh Yadav became younger than many other women in the world to scale Mt Everest.
- (D) Santosh Yadav became younger than most other woman in the world to scale Mount Everest.
47. I would shave daily and grow a thin moustache to look more handsome. [Select the correct Simple Sentence]
- (A) I would shave daily but grow a thin moustache to look more handsome.
- (B) I would shave daily growing a thin moustache to look more handsome.
- (C) Shaving daily, I would grow a thin moustache to look more handsome.
- (D) Shaving daily and I would grow a thin moustache to look more handsome.
48. At the age of 14, Bismillah accompanied his uncle to the Allahabad Music Conference. [Select the correct use of 'No sooner...than']
- (A) No sooner was Bismilla 14 then he accompanied his uncle to the Allahabad Music Conference.
- (B) No sooner was Bismilla 14 than he accompanied his uncle to the Allahabad Music Conference.
- (C) No sooner is Bismilla 14 than he accompanied his uncle to the Allahabad Music Conference
- (D) No sooner was Bismilla 14 when he accompanied his uncle to the Allahabad Music Conference

SECTION-D

- Read the following passages and answer the questions given below: [04]
- Dadaji : Let me tell you what Gitaji says about the qualities to become an ideal human being.
- अद्वेषासर्वभूतानामैत्रः करुणाएवच । निर्ममो निरहंकारः समदुःखसुखः क्षमी ॥ (१२, १३)
- (Meaning : Those devotees are very dear to me who are free from malice toward all living beings who are friendly and compassionate, and free from the feelings of 'I' and 'mine', balanced in joy and sorrow, and forgiving by nature.)
- Akshara : Dadji, tell us about someone who led an ideal life guided by Gitaji !
- Dadaji : Sri Sat Devidas. He lived about 350 years ago in Parab-Vavdi village in Bhensaan tehsil of Junagadh district in Saurashtra. He was a great saint of this region in this times, people suffered from certain incurable illnesses like leprosy and tuberculosis. He served them with all his might. His Ashram is famous today as a pilgrimage site called Parabdham.
49. Dadaji describes qualities to become an ideal human being Mention any two qualities which you would like to adopt in your life to be an ideal human being.

50. What made Sri Sat Devidas a great saint ?

You all know, that, Robert Oppenheimer was the inventor of the Atom bomb. He himself mentioned that he quoted a verse from the eleventh chapter of the Gita at the time of witnessing the explosion of the atomic bomb or the first time. How he must have studied the Gita ! You may be surprised to learn that he studied the Bhagvad Gita in its original Sanskrit form. He has confessed that the Gita has played a crucial role in shaping the philosophy of his life.

When the Indian physicist Dr. B. M. Gupta went to America in 1948 to pursue advanced research, he met Albert Einstein in Princeton University. When Einstein learned that Dr. Gupta hailed from India, he enthusiastically discussed the Bhagvad Gita, and the spiritual and philosophical traditions of India with him. He also showed Mr. Gupta his collection of the Gita and other spiritual works.

51. When did Robert Oppenheimer quote a verse from Bhagvad Gita ?
52. How can you say that Albert Einstein was interested in Bhagvad Gita ?

OR

- Read the following poem and answer the questions :

WEAVERS, weaving at break of day,
Why do you weave a garment so gay? ...
Blue as the wing of a halcyon wild,
We weave the robes of a new-born child.

Weavers, weaving at fall of night,
Why do you weave a garment so bright? . . .
Like the plumes of a peacock, purple and green,
We weave the marriage-veils of a queen.

Questions :

49. Every morning has a different mood. What do you think the mood of the weavers in the morning expressed in the given stanza ?
50. To what is the new born child's robe compared ?
51. How is the garment in the night ?
52. Like a painter the poet has tried to visualise the poem through mentioning of colours. Kindly list all the colours which are mentioned in the poem.
53. You have been admitted to a high school in a city far from your home and living in a hostel. Write an account of your daily schedule in the form of a diary and mention how your life has been changed in a new environment. [04]

OR

53. A popular politician visited your area for the Election Campaign. You are the Sarpanch of your village. Write at least four dialogues which you used to interview him/her.
54. As there is a great scope for alternative usage of energy resources, Electronic [04]
Vehicles have a great scope. Draft an advertisement as Ritu Patel owner of EV bike showroom, for the promotion of the E-Vehicles.

OR

54. You are selected as a program in charge of Praveshotsav at your school. Draft a notice discussing the outline of the program to the students' committee and the teachers in charge.

OR

54. You and your friend Amit had food poisoning last week. As a result, you could not attend school and had loss in studies. Prepare a poster on SAY NO TO UNHEALTHY EATING HABITS : Good Eating Habits to educate your fellow friends.

SECTION-E

55. Recently your city traffic police department has organized a programme on 'Traffic Awareness and Road Safety'. Prepare a report in about 70 words keeping in mind safety rules and instructions given by them. [04]
56. The authorities have cut many trees to construct the flyovers and metros in the city. Write an email to the municipal commissioner suggesting new ideas to develop the infrastructure without damaging the city's green cover. [06]

OR

56. You are a member of the Society for Prevention of Cruelty to Animals in your locality. Write a letter to your friend who is an animal lover, stating why animals are ill-treated and what can be done to prevent it.
57. Write an essay on any One of the following in about 200 words : [08]

- (A) You have participated in Kala Utsav and won first prize in an event. Write an essay on 'The Importance of Co-Curricular Activities in Student's Life' in about 200 words.

[Participation in Kala Utsav-took part in various activities-painting, singing, dancing etc.-great experience-importance of co-curricular activities in school curriculum-conclusion]

- (B) Your sister has exercised her right to vote for the first time. You had a discussion with her about the importance of an election to choose the right government. Write an essay on the 'Power of Election in Democracy' in about 200 words.

[Why election is important-its process-powerful tool-a soul of democracy-your opinion-conclusion]

OR

57. Complete the story with the help of the points given below :

As I walked through the forest, I stumbled upon a strange door in the middle of nowhere I opened it, and a bright light surrounded me. When I closed my eyes, I found myself in a completely different world. And then I...

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Standard : 11

Subject : English (FL) (006)

(Science & General Stream)

Textbooks : Month-wise Planning of Syllabus

1. Hornbill (Prose and Poetry)
2. Snapshots (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Units	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1.	June	Ch. 1 The Portrait of a Lady Poem: 1 A Photograph	- Tenses & Parts of Speech (Fill in the blanks) - Idioms & Phrases - Figures of Speech	- E-mail Writing - Advertisement - Note - Making	Pr : 04 Po. : 03 Gr. : 07 Comp : 05
2.	July	Ch. 2 We're Not Afraid to Die... if we can All be Together Ch. 3 Discovering Tut: The Saga Continues SR:- 1. The Summer of the Beautiful White Horse Shreemad Bhagavad Gita (SBG) Unit 1 - Steps to Ecstasy	- Transformation of sentences - Idioms & Phrases - Punctuations	- Unseen Poem Comprehension - Report Writing - Article Writing	Pr. : 06 Sr. : 04 Gr. : 07 Comp : 07 SBG : 03
3.	August	Po. :2 The Laburnum Top SR. 2 The Address	- Direct-Indirect Speech - Rectification of Errors - Fill in the blanks (Parts of Speech-Tenses) - Figures of speech	- Data Interpretation - Job Application	Po. : 03 SR : 03 Gr. : 08 Comp : 08
4.	September	Ch-4. The Ailing Planet: The Green Movement's Role Poem-3. The voice of the Rain	- Direct-Indirect Speech - Punctuations - Rectification of Error	- Essay Writing - Speech Writing	Pr. : 04 Po. : 03 Gr. : 09 Comp. : 09
5.	October	Ch. 5. The Adventure	- Transformation of sentences	- Speech Writing - Essay Writing	Pr. : 04 Gr. : 04 Comp : 04

Sl. No.	Month	Units	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
6.	November	Sr. 3 Mother's Day Po. 4. Childhood Shrimad Bhagavad Gita (SBG) Unit-2 Confluence	- Transformation of sentences - Speech	- Note Making - Data- Interpretation	SR. : 06 Po. : 02 Gr. : 05 Comp : 05 SBG : 03
7.	December	Gh. 6. Silk Road SR. 4 The Ghat of the Only World	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect Speech	- Job Application - Report Writing - Note-Making	Pr. : 06 SR. : 04 Gr. : 08 Comp : 08
8.	January	Po. 5. Father to Son SR. 5 Birth	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Fill in the blanks (Parts of Speech)	- Article Writing - Advertisement - Essay Writing - Data- Interpretation	Po. : 03 SR. : 05 Gr. : 08 Comp : 09
9.	February	SR. 6 The Tale of Melon City	- Idioms and Phrases - Transformation of sentences - Punctuations - Figures of Speech	- Email Writing - Speech Writing - Comprehension of poem (unseen) - Essay Writing	SR. : 04 Gr. : 10 Comp : 10
10.	March	Revision	- Revision	- Revision	22
11.	April	Revision	- Revision	- Revision	24

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

**Academic Year - 2025-26
Standard - 11 (Science / General Stream)
Subject - English (FL) (006)
First Term - 2025-26**

Time : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks: 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વચેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક-શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/વિદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage :

Objectives	Knowledge (K)	Understanding (U)	Application (A)	Higher order thinking Skills		Total
				Synthesis and Analysis	Interpretation and Evaluation	
Mark	08	14	10	08	10	50
Percentage	16%	28%	20%	16%	20%	100%

Weightage as per type of Questions :

Sr.No.	Type of Question	No. of Questions		Total
		Without General Options	With General Options	
1.	Objective Type (O)	18	18	15
2.	Very Short Answer Type (VSA)	06	06	06
3.	Short Answer Type (SA-I)	04	06	08
4.	Short Answer Type (SA-II)	04	04	15
5.	Long Answer Type (LA)	01	01	06
	Total	33	35	50

Skill-wise Weightage :

Sr.No.	Language Skills	Weightage
1.	Literature Comprehension	20
2.	Grammar	10
3.	Reading Skill	06
3.	Writing	14
	Total Marks	50

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Standard - 11 (Science / General Stream)

Subject - English (FL) (006)

First Term - 2025-26

Time : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks: 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION-A (Prose- Hornbill)	
Q. 1 to 3	• Comprehension of Passage (MCQs-Objective)	03
Q. 4 to 9	• Fill in the blanks (Parts of Speech) (Objective)	03
Q. 10 to 12	• Prose Textual Questions (Two out of Three)	04
	SECTION-B (Poetry- Hornbill and Supplementary - Snapshots)	
Q. 13 & 14	• Comprehension of Stanza (VSA)	02
Q. 15 & 16	• Figures of Speech (MCQs-Objective)	02
Q. 17 to 19	• Poetry Textual Questions (Two out of Three)	04
Q. 20 & 21	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	02
	SECTION-C (Grammar)	
Q. 22 to 24	• Rectification of Errors (Objective)	03
Q. 25 & 26	• Idioms and Phrases (Objective)	02
Q. 27	• Direct- Indirect Speech (Paragraph)	03
Q. 28 & 29	• Do as Directed (MCQs-Objective)	02
	SECTION-D (Comprehension and Writing)	
Q. 30 & 31	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) (VSA) OR Poetry Comprehension (Unseen) (VSA)	02
Q. 32	• Data interpretation OR Note making	04
Q. 33	• Email Writing (Formal or Informal)	04
	SECTION-E (Writing)	
Q. 34	Report Writing OR Article Writing	04
Q. 35	Essay OR Speech Writing	06

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મુકવામાં આવેલ લક્ષતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) પુરજના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પુછવાના રહેશે.

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Standard - 11 (Science / General Stream)

Subject - English (FL)

Second Term - 2025-26

Time : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks: 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક-શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage :

Objectives	Knowledge (K)	Understanding (U)	Application (A)	Higher order thinking skills		Total
				Synthesis & Analysis	Interpretation & Evaluation	
Mark	08	14	10	08	10	50
Percentage	16%	28%	20%	16%	20%	100%

Weightage as per type of Question :

Sr. No.	Type of Question	No. of Questions		Marks
		Without General Options	With General Options	
1.	Objective type (O)	20	20	15
2.	Very short answer type (VSA)	06	06	06
3.	Short answer type (SA-I)	04	06	08
4.	Short answer type (SA-II)	04	04	15
5.	Long answer type (LA)	01	01	06
	Total	35	37	50

Skill-wise Weightage

Sr.No.	Language Skills	Weightage
1.	Literature Comprehension	20
2.	Grammar	10
3.	Reading Skill	02
3.	Writing Skill	18
	Total Marks	50

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

**Academic Year - 2025-26
Standard - 11 (Science / General Stream)
Subject - English (FL) (006)
Second Term - 2025-26**

Time : 2 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks: 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION-A (Prose- Hornbill)	
Q. 1 to 3	• Comprehension of Passage (MCQs-Objective)	03
Q. 4 to 9	• Fill in the blanks (Parts of Speech) (Objective)	03
Q. 10 to 12	• Prose Textual Questions (Two out of Three)	04
	SECTION-B (Poetry- Hornbill and Supplementary - Snapshots)	
Q. 13 & 14	• Comprehension of Stanza (VSA)	02
Q. 15 & 16	• Figures of Speech (MCQs-Objective)	02
Q. 17 to 19	• Poetry Textual Questions (Two out of Three)	04
Q. 20 & 21	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	02
	SECTION-C (Grammar)	
Q. 22 to 24	• Rectification of Errors (Objective)	03
Q. 25 to 28	• Punctuations (Objective)	02
Q. 29	• Direct- Indirect Speech (Paragraph)	03
Q. 30 & 31	• Do as Directed (MCQs- Objective)	02
	Section - D (Comprehension and Writing)	
Q. 32 & 33	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) (VSA) and OR Poetry Comprehension (Unseen) (VSA)	02
Q. 34	• Advertisement	04
Q. 35	• Email Writing (Formal or Informal)	04
	Section - E (Writing)	
Q. 36	• Job Application	04
Q. 37	• Essay OR Speech Writing	06

- નોંધ :** (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાંથી જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30% અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર માસ સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70% અભ્યાસક્રમ રહેશે.
- (2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મુકવામાં આવેલ શ્રમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પુછવાના રહેશે.

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

**Academic Year - 2025-26
Standard - 11 (Science / General Stream)
Subject - English (FL) (006)
Annual Exam - 2025-26**

Time : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks: 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચીનકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચીનક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક-શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage

Objectives	Knowledge (K)	Understanding (U)	Application (A)	Higher order thinking Skills		Total
				Without General Options	With General Options	
Mark	14	22	16	16	12	80
Percentage	17.5%	27.5%	20%	20%	15%	100%

Skill-wise Weightage :

Sr. No.	Type of Question	No. of Questions		Marks
		Without Genral Options	With General Options	
1.	Objective Type (O)	31	31	24
2.	Short Answer Type (VSA)	12	12	12
3.	Short Answer Type (SA-I)	05	10	12
4.	Short Answer Type (SA-II)	05	05	20
5.	Long Answer Type (LA)	02	02	12
	Total	55	60	80

Skill-wise Weightage :

Sr.No.	Language Skills	Weightage
1.	Literature Comprehension	32
2.	Grammar	16
3.	Reading Skill	08
4.	Writing	24
	Total Marks	80

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26
Standard - 11 (Science / General Stream)
Subject - English (FL) (006)
Annual Exam - 2025-26

Time : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks: 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	SECTION-A (Prose- Hornbill)	
Q.1 to 5	• Comprehension of Passage (MCQs-Objective)	05
Q. 6 to 15	• Fill in the blanks (Parts of Speech) (Objective)	05
Q. 16 to 20	• Prose Textual Questions (Three out of five)	06
	SECTION-B (Poetry- Hornbill and Supplementary - Snapshots)	
Q. 21 to 23	• Comprehension of Stanza (VSA)	03
Q. 24 to 25	• Figures of Speech (MCQs-Objective)	02
Q. 26 to 30	• Poetry Textual Question (Three out of Five)	06
Q. 31 & 32	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	02
Q. 33 to 35	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	03
	SECTION-C (Grammar)	
Q. 36 to 38	• Rectification of Errors (Objective)	03
Q. 39 to 42	• Punctuations (Objective)	02
Q. 43 & 44	• Idioms and Phrases (Objective)	02
Q. 45	• Direct- Indirect Speech (Paragraph)	04
Q. 46 to 50	• Do as Directed (MCQs-Objective)	05
	SECTION-D (Comprehension and Writing)	
Q. 51 to 54	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) (VSA) OR Poetry Comprehension (Unseen) (VSA)	04
Q. 55	• Advertisement	04
Q. 56	• Data Interpretation OR Note making	04
Q. 57	• Email Writing (Formal or Informal)	04
	SECTION-E (Writing)	
Q. 58	• Report Writing OR Article Writing	04
Q. 59	• Job Application	05
Q. 60	• Essay OR Speech Writing	07

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26
Standard - 11 (Science / General Stream)
Subject - English (FL) (006)
Annual Exam - 2025-26

Time : 3 Hours

SAMPLE PAPER

Total Marks: 80

SECTION : A

- Read the following passage and select the appropriate answer. [05]

In the zoo at Lusaka, Zambia, there is a cage where the notice reads, 'The world's most dangerous animal'. Inside the cage there is no animal but a mirror where you see yourself. Thanks to the efforts of a number of agencies in different countries, a new awareness has now dawned upon the most dangerous animal in the world. He has realized the wisdom of shifting from a system based on domination to one based on partnership. Scientists have catalogued about 1.4 million living species with which mankind shares the earth. Estimates vary widely as regards the still uncatalogued living species - biologists reckon that about three to a hundred million other living species still languish unnamed in ignominious darkness.

- Who do you think is the most dangerous animal on earth ?
(A) Human (B) Monkeys
(C) African lion (D) Unnamed species
- What kind of awareness has dawned upon the people ?
(A) System based on domination
(B) Shifting to the system based on partnership
(C) Generating awareness about the animals
(D) Cataloguing the species
- Point out the speciality about the zoo at Lusaka.
(A) It has very modern facilities for animals.
(B) It has a mirror inside the cage.
(C) It treats animals carefully.
(D) All sorts of animals are found there.
- Biologists reckon that _____
(A) a hundred million living species still languish unnamed.
(B) almost all species are catalogued.
(C) cataloguing species is the need of the hour.
(D) animals are getting extinct.
- Select the correct meaning for the word 'ignominious'.
(A) disregarded (B) respected
(C) unknown (D) unaware

- Fill in the blanks using the appropriate option from the brackets. [05]

Write the answers only.

(clung, permanent, and, before, his, snorted, icy, hunks, gear, sharper)

The turns became _____ 6 _____ and the ride bumpier, Tsetan now in third _____ 7 _____ as we continued to climb. The track moved away from the _____ 8 _____ river, labouring through steeper slopes that sorted big rocks daubed with patches of bright orange lichen. Beneath the rocks, _____ 9 _____ of snow _____ 10 _____ on in the near _____ 11 _____ shade. I felt the pressure building up in my ears, held my nose, _____ 12 _____ and cleared them. We struggled round another tight bend _____ 13 _____ Tsetan stopped: He had opened _____ 14 _____ door and jumped out of his seat _____ 15 _____ I realized what was going on.

- Answer the following questions in about six to seven sentences each. [06]

(Any three)

16. "You neither travelled to the past nor the future. You were in the present experiencing a different world". Explain the statement with reference to the lesson 'The Adventure'.
17. Grandparents are often very attached to the grand kids and want to contribute in their development in every possible way. On the basis of your experience and reading of the text 'The Portrait of a Lady', state three reasons why the author's grandmother was disturbed when he started going to the city- school.
18. How does the story 'We're Not Afraid to Die' suggest that optimism helps to endure "the direst stress" ?
19. Describe the initial phase of the journey in 'The Silk Road'.
20. Archaeological Investigation Methods have changed with times. Explain how the repeated scientific investigations with different methods conducted on King Tut's mummy have revealed multiple facts related to his life and Egyptian civilization.

SECTION - B

- Read the following stanza and answer the questions. [03]

I do not understand this child
Though we have lived together now
In the same house for years. I know
Nothing of him, so try to build
Up a relationship from how
He was when small.

21. Who have lived in the same house ? How long ?
22. Mention the father's dilemma.
23. What kind of relationship does the father want to build up with his son ?

- Choose the correct figure of speech from the options given below. [02]
24. The whole tree trembles and thrills.

(A) Personification	(B) Simile
(C) Metaphor	(D) Litotes
 25. I realised that Hell and Heaven could not be found in Geography.

(A) Metonymy	(B) Pun
(C) Antithesis	(D) Apostrophe
- Answer the following questions in about four to five sentences each. [06]
(Any three)
26. Responsible citizens should have concern for the nature and wild life around them. Based on your observation, describe the changes after the arrival and departure of Goldfinch in the poem 'Laburnum Top'.
 27. How is the cyclic movement of rain brought out in the poem, 'The Voice of the Rain'? Compare it with what you have learnt in science.
 28. Comment on the beginning and ending of the poem 'The Laburnum Top'.
 29. The poem 'A Photograph' and 'The Portrait of a Lady' have similar themes. Based on your understanding of the chapters explain the similar elements.
 30. What is the poet Markus Natten's feelings about childhood?
- Read the following passage and answer the questions : [02]
- In 1998, I quoted a line from *The Country Without a Post Office* in an article that touched briefly on Kashmir. At the time all I knew about Shahid was that he was from Srinagar and had studied in Delhi. I had been at Delhi University myself, but although our time there had briefly overlapped, we had never met. We had friends in common however, and one of them put me in touch with Shahid. In 1998 and 1999 we had several conversations on the phone and even met a couple of times. But we were no more than acquaintances until he moved to Brooklyn the next year.
31. Name the book written by Shahid from which the narrator quoted a line.
 32. Mention the common factors between the narrator and Shahid.
- Read the following passage and answer the questions : [03]
- We were poor. We had no money. Our whole tribe was poverty-stricken. Every branch of the Garoghlanian family was living in the most amazing and comical poverty in the world. Nobody could understand where we ever got money enough to keep us with food in our bellies, not even the old men of the family. Most important of all, though, we were famous for our honesty. We had been famous for our honesty for something like eleven centuries even when we had been the wealthiest family in what we liked to think was the world.
33. State the present situation of the family.
 34. For what was the narrator's family famous?
 35. Name the tribe mentioned in the passage.

SECTION - C

- Rectify the Errors :

[03]

	Error	Correction
36. One afternoon I sat ponder my	_____	_____
37. options under a glass of tea	_____	_____
38. on Darchen's only cafe.	_____	_____

- Punctuate the following passage correctly.

[02]

When I went in to comfort the children, Jon asked, _____ 39 _____ Daddy _____ 40 _____ are we going to die _____ 41 _____ " I tried to assure him that we could make it _____ 42 _____

- Rewrite the sentences using the correct meaning of the given idioms/ phrases.

[02]

43. Dark clouds had scudded across the desert sky all day.
(hastily moved over, reluctantly moved over, slowly moved over)
44. Visiting Mount Kailash has proved to be a turning point in the life of Nick Middleton.
(the time of important change, change in the way of life, to take a turn)

45. Convert the following into indirect speech :

[04]

Imagine that you are Nick Middleton and travelled to the Himalayas. You had suffered through cold and higher altitude health issues for which you visited a doctor. Recalling that incident narrate the following dialogue to your parents in an indirect manner.

When I explained my sleepless symptoms and my sudden aversion to lying down, he shot me a few questions while feeling the veins in my wrist. "It's a cold," he said finally through Tsetan. "A cold and the effects of altitude. I'll give you something for it." I asked him if he thought I'd recover enough to be able to do the Kora. "Oh yes," he said, "you'll be fine."

- Do as Directed :

[05]

46. My parents left me with her. (Choose the correct Passive Voice Sentence)
- (A) She was left with me by my parents.
- (B) I was left with her by my parents.
- (C) My parents were left with me by her.
- (D) I had been left with her by my parents.
47. My grandmother always went to school with me because the school was attached to the temple. (Choose the correct Compound Sentence)
- (A) The school was attached to the temple so my grandmother always went to school with me.
- (B) As the school was attached to the temple, my grandmother always went to school with me.
- (C) The school being attached to the temple, my grandmother went to school with me.

- (D) Though the school was attached to temple, my grandmother always went to school with me.
48. King Tut was the youngest pharaoh of Egyptian civilization. (Choose the correct Positive Degree Sentence)
- (A) Very few kings were as young as the Pharaoh King Tut of the Egyptian civilization.
- (B) No other pharaoh of the Egyptian civilization was so young as King Tut.
- (C) King Tut was younger than many other Pharaohs of Egyptian Civilization.
- (D) No other pharaoh was younger than King Tut of the Egyptian Civilization.
49. In the crowd Gangadhar Pant was nowhere to be seen. (Choose the sentence with a correct Question Tag)
- (A) In the crowd Gangadhar Pant was nowhere to be seen, wasn't he ?
- (B) In the crowd Gangadhar Pant was nowhere to be seen, did he ?
- (C) In the crowd Gangadhar Pant was nowhere to be seen, didn't he ?
- (D) In the crowd Gangadhar Pant was nowhere to be seen, was he ?
50. I couldn't put my finger on the reason. (Choose the correct Affirmative Sentence)
- (A) I was unable to put my finger on the reason.
- (B) I ignore putting my finger on the reason.
- (C) I was ignorant to put my finger on the reason.
- (D) I avoid putting my finger on the reason.

SECTION - D

- Read the following Passages and answer the questions given below : [04]

Guru: The Bhagavad Gita teaches that anyone can lead an ascetic life. Prashant: Gurudev, if that's the case, please guide us. We also want to become ascetics.

Guru: Children, living a simple life, practicing non-violence etc., and maintaining purity are forms of physical austerity. Speaking truthfully, kindly, and wisely constitute verbal austerity. Living with happy mind, calmness, gentleness and self-restraint are mental austerity. If we lead a satvik lifestyle, our lives become the best tapa.

Pramoh: Gurudev, what are the benefits of practicing such austerity ?

Guru: Engaging in penance with expectations of rewards leads to Rajas. Following my guidance in practicing austerity forcibly results in Tamas. However, practicing austerity without expectations transforms it into satvik tapas, making you good human beings, leading glorious and divine lives.

51. Mention any two characteristics for leading an ascetic life.

52. What are the benefits of practicing austerity ?

Bhargavbhai: Well, my child, bhakti, entails establishing a spiritual connection with God. It's not merely external actions but it is about dedicating our skills to God. There are nine steps of bhakti for offering skills to the almighty. श्रवणंकीर्तनंविष्णोः स्मरणंपादसेवनम् ।

अर्चनंबन्धनंसास्यंसख्यमात्मनिवेदनम् ॥ (श्रीमद्भागवतमहापुराणे - 7.5.23)

(Meaning: It involves listening to God's words, singing God's grace, serving and worshipping the God bowing down and treating God as your master, fostering friendship with God, regarding God as everything.)

Dhaumya : Father, what is the most crucial means for bhakti ?

Bhargavbhai: Faith is very important for bhakti. The Bhagavad Gita states that acts of penance, charity, or karma that lack faith are in vain. Faith is vital in all our endeavours, but it holds particular significance in our bhakti.

53. What does bhakti do?

54. How do the acts of penance, charity and Karma lose its significance ?

OR

• Read the following poem and answer the questions :

"Pretty women wonder where my secret lies,
I'm not cute or built to suit a fashion model's size
But when I start to tell them,
They think I'm telling lies.

I say,
It's in the reach of my arms. The span of my hips,
The stride of my step,
The curl of my lips.
I'm a woman. Phenomenally.
Phenomenal woman,
That's me.

I walk into a room Just as cool as you please,
And to a man,
The fellows stand or Fall down on their knees.
Then they swarm around me,
A hive of honey bees.

51. After reading the poem, what image do you gather about the woman ?

52. Where does the poet think the woman's secret lies ?

53. How do men react to her personality ?

54. What are the 'honey bees' compared with ?

55. You are Aarush/Aashi, Secretary, Greenland Enterprises Ltd., Delhi-110006. Your Chairman has asked you to draft an advertisement for a local daily under the classified column for the vacant posts of one accountant and two office assistants. Draft an advertisement. [04]
56. Your friend is planning to start a business. Study the following chart and suggest him/her in five to six sentences whether he/she should have franchise of Tea or Coffee point. [04]

Beverage preferences among the people in their middle ages.

Iced tea	Cold-drinks	Cold coffee	Coffee	Tea
06%	02%	12%	24%	56%

OR

56. On the basis of your reading of the given passage, make notes on it using headings and subheadings. Use recognizable abbreviations (minimum four) and a format you consider suitable. Supply a suitable title to it.

A good business letter is one that gets results. The best way to get results is to develop a letter that, in its appearance, style and content, conveys information efficiently. To perform this function, a business letter should be concise, clear and courteous. The business letter must be concise: don't waste words. Little introduction or preliminary chat is necessary. Get to the point, make the point, and leave it. It is safe to assume that your letter is being read by a very busy person with all kinds of papers to deal with. Re-read and revise your message until the words and sentences you have used are precise. This takes time, but is a necessary part of a good business letter. A short business letter that makes its point quickly has much more impact on a reader than a long-winded, rambling exercise in creative writing. This does not mean that there is no place for style and even, on occasion, humour in the business letter. While it conveys a message in its contents, the letter also provides the reader with an impression of you, its author: the medium is part of the message. The business letter must be clear. You should have a very firm idea of what you want to say, and you should let the reader know it. Use the structure of the letter—the paragraphs, topic sentences, introduction and conclusion—to guide the reader point by point from your thesis, through your reasoning, to your conclusion. Paragraph often, to break up the page and to lend an air of organisation to the letter. Use an accepted business letter format. Re-read what you have written from the point of view of someone who is seeing it for the first time, and be sure that all explanations are adequate, all information provided (including reference numbers, dates, and other identification). A clear message, clearly delivered, is the essence of business communication. The business letter must be courteous. Sarcasm and insults are ineffective and can often work against you. If you are sure you are right, point that out as politely as possible, explain why you are right, and outline what the reader is expected to do about it. Another form of courtesy is taking care in your writing and typing of the business letter. Grammatical and spelling errors (even if you call them typing errors) tell a reader that you don't think enough of him or can lower the reader's opinion of your personality faster than anything

you say, no matter how idiotic. There are excuses for ignorance; there are no excuses for sloppiness.

57. You are the Lead Manager of your Office, ABC Pvt Ltd. Write down an email informing your employees regarding the change in office timings for the monsoon season, due to heavy traffic conditions in the city. [04]

SECTION - E

58. You are Sakshi/Saurabh, Sports Secretary, Government Senior Secondary School, Ahmedabad. Last Monday an inter-school twenty-over cricket match was played on your school ground. Write a report in about 100 to 125 words on the match. [04]

OR

58. You are the editor of a well-known magazine. Write an article in about 100 to 125 words on the topic 'A bad workman always blames his tools.'
59. You are Mini/Monty, of 19, IT Nagar, Bhopal. You would like to apply for the post of Marketing Manager. Write a letter to the Public Relations Officer, Chantap Enterprises, Mumbai, applying for the job along with the resume. [05]

60. Write an essay on any one of the following in about 150 to 200 words : [07]

(A) You won the head boy/girl election. From your experience and with the help of the points given below share your views on 'Success begins in the mind'.

(dream big-positive attitude-unbiased reporting to the authority-avoid peer group influence)

OR

(B) Are open book exams ideal for students ?

(meaning of open book exams-how to prepare for it-pros and cons-substantiate your views by stating relevant examples-conclusion)

OR

60. The increasing amount of time spent playing indoor games has been a major cause of decreasing the outdoor appearance of children. With this concern, write a speech to be delivered in the morning assembly in about 150 to 200 words.

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Month-wise Planning of Syllabus

Textbooks :

1. Flamingo (Prose and Poetry)
2. Vistas (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Unit	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1	June	Ch. 1 The Last Lesson Po : 1 : My Mother at Sixty six SR. 1 The Third Level	- Tenses & Parts of Speech (Fill in the blanks) - Idioms & Phrases - Punctuations	- Advertisement - Email Writing	Pr.: 05 Po.: 02 Sr.: 04 Gr.: 05 Comp: 03
2	July	Ch. 2 Lost Spring Po: 2: Keeping Quiet SR: 2 The Tiger King Shreemad Bhagavad Gita (SBG): Unit 1 The Shreemad Bhagavad Gita : The Universal Scripture	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Idioms & Phrases - Punctuations	- Note-making - Unseen Poetry - Comprehension - Report Writing- - Data Interpretation	Pr.: 05 Po: 02 SR: 04 Gr.: 07 Comp: 06 SBG: 03
3	August	Ch. 3 Deep Water Po. 3. A Thing of Beauty SR: 3 Journey to the end of the Earth	- Direct Indirect Speech - Rectification of Errors - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Article Writing - Job application	Pr.: 05 Po.: 03 SR: 03 Gr.: 06 Comp: 05
4	September	Ch. 4 The Rattrap SR. 4 The Enemy	- Direct Indirect Speech - Transformation of Sentences - Idioms & Phrases	- Essay Writing - Speech Writing - Advertisement	Pr.: 04 SR: 06 Gr.: 08 Comp: 07
5	October	Ch. 5 Indigo SR. 5 On the Face of it	- Transformation of sentences - Figures of Speech	- E-mail Writing - Report Writing - Article writing	Pr.: 03 Sr.: 02 Gr.: 04 Comp: 03

6	November	Ch. 6 Poets and Pancakes Po.4 A Roadside Stand Shreemad Bhagavad Gita (SBG) Unit 2 - The Eternal Indian Ethos and The Gita	- Figures of Speech - Direct/Indirect Speech - Idioms & Phrases	- Email Writing - Advertisement - Note-Making - Data Interpretation	Pr.: 04 Po.: 02 Gr.: 06 Comp: 06 SBG: 03
7	December	Ch. 7 The Interview Ch. 8 Going Places Po. 5 Aunt Jennifer's Tigers	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech - Figures of Speech	-Essay Writing - Job Application -Report Writing	Pr.: 07 Po.: 03 Gr.: 08 Comp: 08
8	January	SR. 6 Memories of Childhood	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Idioms and Phrases - Fill in the blanks (Parts of Speech)	- Speech Writing - Article Writing - Advertisement - Data Interpretation	SR: 04 Gr.: 11 Comp: 10
9	February	Revision	Revision	Revision	24

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Annual Exam

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage :

Objectives	Knowledge	Under- standing	Application	Higher order thinking skills		Total
				Synthesis and Analysis	Interpretation and Evaluation	
Mark	17	24	24	17	18	100
Percentage	17	24	24	17	18	100

Weightage as per type of Question :

Sr. No.	Type of Question	No. of Questions with options	No. of Questions without options	Marks
1.	Objective Type (O)	37	37	30
2.	Very Short Answer Type (VSA)	14	14	14
3.	Short Answer Type (SA-I)	06	04	08
4.	Short Answer Type (SA-II)	06	04	13
5.	Long Answers Type (LA)	06	06	35
	Total	69	65	100

Weightage as per skills :

No.	Language Skills	Weightage
1.	Reading Skill	15
2.	Writing Skill	25
3.	Grammar	20
4.	Literature Comprehension	40
	Total Marks	100

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar**

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Annual Exam

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 100

Q. No.	SECTION: A (Prose-Flamingo)	Marks
1-5	• Comprehension of Passage (MCQs)	05
6-15	• Fill in the blanks (Vocabulary) Objective	05
16-20	• Prose Textual Question (Three out of Five)	09
	SECTION: B (Poetry-Flamingo and Supplementary - Vistas)	
21-24	• Comprehension of Stanza (VSA)	04
25-28	• Figures of Speech (MCQs)	04
29-34	• Poetry Textual Question (Four out of six)	08
35-36	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	02
37-39	• Supplementary Comprehension of Passage (VSA)	03
	SECTION: C (Grammar)	
40-43	• Rectification of Errors (Objective)	04
44-47	• Punctuations (Objective)	02
48-51	• Idioms and Phrases (Objective)	04
52	• Direct-Indirect Speech (Paragraph)	04
53-58	• Do as Directed (MCQs)	06
	SECTION: D	
59-63	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension) (VSA) OR Poetry Comprehension (Unseen) (VSA)	05
64	• Advertisement	05
65	• Data Interpretation OR Note making	05
66	• Email Writing (Formal or Informal)	05
	SECTION: E	
67	• Report Writing OR Article Writing	05
68	• Job Application	07
69	• Essay Or Speech Writing	08

Excludede Units :

Flamingo : Poem - An Elementary School Classroom in a Slum

Vistas : Unit - Should Wizard Hit Mommy ?

Unit-Evans Tries an O-Level

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (General Stream)

Subject : English (FL) (006)

Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours

SAMPLE PAPER

Total Marks: 100

Instructions:

- [1] There are 5 Sections in this question paper.
- [2] Figures to the right indicate full marks.
- [3] Read the instructions carefully before answering the questions.
- [4] Number the answers correctly.
- [5] Write in legible handwriting.

SECTION - A

Read the following passage and select the appropriate answer. [05]

Once upon a time there was a man who went around selling small rattraps of wire. He made them himself at odd moments, from the material he got by begging in the stores or at the big farms. But even so, the business was not especially profitable, so he had to resort to both begging and petty thievery to keep body and soul together. Even so, his clothes were in rags, his cheeks were sunken and hunger gleamed in his eyes.

1. What was the man's profession ?
(A) masonry (B) carpentry
(C) making carpets (D) making rattraps
2. The man occupied himself during
(A) wee hours (B) short period of free time
(C) at dawn (D) at dusk
3. The man had to resort to begging and petty thievery as .
(A) he could not earn enough profit from his business
(B) he was interested in it
(C) he was habituated in doing so
(D) he got fun by doing that
4. To keep body and soul together means _____.
(a) to merge body and soul
(B) to purify body and soul
(C) to stay alive especially in difficult circumstances
(D) to take rest in peace

5. The man's eyes gleamed due to
 (B) excitement (B) starvation
 (C) anxiety (D) enthusiasm

Fill in the blanks with appropriate option in the brackets. Write the answers only. [05]

[volunteer, coated, plus, dose, miserable, filthy, eruptions, malaria, ointment, three]
 Health conditions were -6-. Gandhi got a doctor to -7- his services for six months. -8- medicines were available—castor oil, quinine and sulphur -9-. Anybody who showed a -10- tongue was given a -11- of castor oil; anybody with -12- fever received quinine plus castor oil; anybody with skin -13- received ointment -14- castor oil. Gandhi noticed the -15- state of women's clothes.

Answer the following questions in about six to seven sentences each. Each carries three marks : (Any Three) [09]

16. What was unusual about the school on that day as observed by Franz in 'The Last Lesson' ?
17. Why should child labour be eliminated and how ? Present your views based on the story, 'Lost Spring'.
18. Mention the ways in which Douglas overcame his fear of water.
19. What caused the lack of communication between the Englishman and the people at Gemini Studios ?
20. Bring out the difference between Sophie and Jansie.

SECTION- B

- Read the following verse and answer the questions : [04]

I looked again at her, wan, pale
 as a late winter's moon and felt that
 old
 familiar ache, my childhood's fear,
 but all I said was, see you soon,
 Amma.

Questions:

21. How does the poet describe her mother ?
22. What childhood fear is felt by the poet ?
23. Mention the way in which the poet bids adieu to her mother.
24. Why does the poet say 'see you soon, Amma' ?

Choose the correct figures of speech from the options given below : [04]

25. And looked out at Young Trees sprinting.
 (A) Litotes (B) Personification
 (C) Metaphor (D) Repetition
26. Life is what it is about.
 (A) Paradox (B) Personification
 (C) Tautology (D) Epigram

27. The polished traffic passed with a mind ahead.
 (A) Irony (B) Antithesis
 (C) Transferred Epithet (D) Climax
28. When aunt is dead, her terrified hands will lie.
 (A) Pun (B) Metaphor
 (C) Antithesis (D) Litotes
- Answer the following questions in about four to five sentences each. Each carries two marks : (Any Four) [08]
29. 'My Mother at Sixty-six' depicts the subtleties of human relationships. - Explain.
30. List the things of beauty mentioned by John Keats in his poem.
31. Explain the significance of the title 'Keeping Quiet'.
32. What makes human beings love life in spite of troubles and sufferings? Clarify your views giving substantial examples with reference to the poem, 'A Thing of Beauty'.
33. Describe the plea of the folk who had put up the roadside stand.
34. Why do you think Aunt Jennifer created animals that are so different from her own character? What does this difference suggest?
- Read the following passage and answer the questions : [02]

Students on Ice, the programme I was working with on the Shokalskiy, aims to do exactly this by taking high school students to the ends of the world and providing them with inspiring educational opportunities which will help them foster a new understanding and respect for our planet. It's been in operation for six years now, headed by Canadian Geoff Green, who got tired of carting celebrities and retired, rich, curiosity-seekers who could only 'give' back in a limited way.

Questions:

35. How will students benefit from 'Students on Ice' programme?
36. Whose contribution is considered to be limited?
- Read the following passage and answer the questions : [03]

The first day in the land of apples was a bitter-cold one; for the snow still covered the ground, and the trees were bare. A large bell rang for breakfast, its loud metallic voice crashing through the belfry overhead and into our sensitive ears. The annoying clatter of shoes on bare floors gave us no peace. The constant clash of harsh noises, with an undercurrent of many voices murmuring an unknown tongue, made a bedlam within which I was securely tied. And though my spirit tore itself in struggling for its lost freedom, all was useless.

Questions:

37. Mention the weather in the land of apples.
38. State the effect of the sound of the bell.
39. What is rendered as useless?

SECTION-C

Rectify the errors.

[04]

	Error	Correction
Whenever I look up from my writing	[40]	_____
I saw M. Hamel seating motionless in his chair	[41]	_____
and gazing first at one think	[42]	_____
than at another.	[43]	_____

Punctuate the following passage appropriately.

[02]

—44— Christ, Sophie—45—you are still at school—46— Casey must have strings of girls. —47—

Rewrite the sentences using the correct meaning of the given phrases/idioms. [04]

48. I started for school very late that morning and was in great dread of a scolding. (great fear of, great confusion of, great anguish of)
49. They lived in perpetual state of poverty. (impressive state, never ending state, perfect state)
50. Fallen into the swimming pool, he felt that the curtain of his life fell. (he was dead, he was perplexed, he had fallen down)
51. The tramp plodded along the road. (walked gaily, walked easily, walked with difficulty)

52. Convert the following into Indirect Speech :

[04]

M. Hamel said to his students, "Your parents were not anxious enough to have you learn. They preferred to put you to work on a farm or at the mills, so as to have a little more money. And I ? I've been to blame also. Have I not often sent you to water my flowers instead of learning your lessons ?

• Do as directed.

[06]

53. What is meant by this ? (Choose the correct Active Voice)

- (A) What do you mean ?
- (B) What was the meaning of this ?
- (C) What does this mean ?
- (D) What did you mean by this ?

54. All night Gandhiji remained awake. (Choose the correct Negative Sentence)

- (A) All night Gandhiji can't sleep.
- (B) All night Gandhiji avoided to remain awake.
- (C) All night Gandhiji did not sleep.
- (D) All night Gandhiji remained asleep.

55. You do preach worse than a parson. (Choose the correct Positive Degree)

- (A) A parson does not preach so bad as you.
- (B) A parson does not preach as worse as you.
- (C) You do not preach as bad as a parson.
- (D) You do not preach as worse as a parson.

56. He only stared at the young girl in boundless amazement. (Choose the correct Exclamatory Sentence)
- (A) What only in boundless amazement he stared at the young girl !
 (B) Oh ! in boundless amazement he stared at the young girl.
 (C) How only in boundless amazement stared he at the young girl !
 (D) How only in boundless amazement he stared at the young girl !
57. Gandhiji kept a long distance watch on the ashram. (Choose the correct Question Tag)
- (A) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, doesn't he ?
 (B) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, don't he ?
 (C) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, didn't he ?
 (D) Gandhiji kept a long distance watch on the ashram, does he ?
58. Franz was too slow to reach school in time. (Choose the correct sentence)
- (A) Franz was so slow that he could not reach school in time.
 (B) Franz was so slow to reach school in time.
 (C) Franz was so slow that he could reach school in time.
 (D) Franz was very slow to reach school in time.

SECTION-D

- Read the following Passages and answer the questions : [05]

The Shrimad Bhagvad Gita is a divine conversation between the Creator and a human being that unveils truths. In this dialogue, Arjun represents all humanity. Lord Krishna, as the Almighty, provides divine guidance through the Shrimad Bhagvad Gita. The divine dialogue, sung in the battlefield of Kurukshetra, guides humanity towards the ultimate goodness. The wisdom imparted in the Shrimad Bhagvad Gita isn't confined to any specific race, time, or country; its message is universal and timeless. Its teachings serve as a benchmark for leading aimful, sublime, fearless, peaceful, creative, pious, and harmonious life. In this regard, the Gita is a universally applicable scripture. Scholars worldwide have praised her, recognizing her universality.

59. Who are described as creator and the representative of all humanity ?
 60. Why is the Gita a universally applicable scripture ?

यदायदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत । अभ्युत्थानमधर्मस्तदा तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥ (4.7)

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् । धर्मसंस्थापनार्थाय संभवमियुगे यगे ॥ (4.8)

(Meaning: O Bharat, whenever there is a decline of Dharma, and uprising of Adharma, then I incarnate Myself, i.e. take a form before the people. For the protection of the good, people and also for the destruction of the wicked, for the establishment of Dharma, I incarnate myself in every era.)

In the Puranas, there is descriptions of Vishnu's various avatars, including Matsya (in the form of a fish), Kurma (in the form of a tortoise), Varaha (in the form of

a boar), Narasimha (in the form of half lion and half human body), Vaman (dwarf), Parashuram, Ram, Krishna, Buddha, and Kalki. These divine incarnations serve to protect the righteous and restore dharma. From these ten avatars, we can infer that God offers suitable solutions by taking on a befitting form based on the prevailing issues.

God consistently stands by those who perform noble deeds. When we engage wholeheartedly in virtuous actions, God assists us; and the divine power manifests Himself in a new form to support to the noble people.

61. When does any era witness incarnation of God ?
62. Mention any two Avatars of Vishnu described here.
63. How can we get assistance from the God ?

OR

Read the following poem and answer the questions.

When I pass to my reward, whatever that may be,
 I'd like my friends to think of me,
 As one who loved a tree,
 I'd like a tree to mark the spot,
 Where I am laid to rest
 For that would be the epitaph That I would like the best,
 The' it's not carved upon a stone,
 For those who come to see
 But friends would know that resting there
 Is he, who loved a tree.

Questions :

59. What is the poet passionate about ?
60. Write the desire of the poet when he dies.
61. Where is the epitaph generally carved on ?
62. How will the poet's friends know about his resting place ?
63. Give a suitable title to the poem.
64. You are the owner of a tour and travel agency. Draft an advertisement for its promotion. [05]
65. Study the following chart and interpret it in 6 to 7 sentences. [05]

The preferred mode of transportation of people while going to work.

Car Pool	Bicycle	Walk	Bus	Drive Alone
15%	04%	22%	10%	49%

OR

65. Prepare notes for the following passage. Give a suitable title.

It is physically impossible for a well-educated, intellectual, or brave man to make money the chief object of his thoughts just as it is for him to make his dinner the principal object of them. All healthy people like their dinner, but their dinner is not the main object of their lives. So all healthy minded people like making money ought to like it and enjoy the sensation of winning it; it is something better than money. A good soldier, for instance, mainly wishes to do his fighting well. He is glad of his pay—very properly so and justly grumbles when you keep him ten years without it—still, his main mission of life is to win battles, not to be paid for winning them. So of clergymen. The clergyman's object is essentially baptize and preach not to be paid for preaching. So of doctors. They like fees no doubt—ought to like them; yet if they are brave and well-educated the entire object to their lives is not fees. They on the whole, desire to cure the sick; and if they are good doctors and the choice were fairly to them, would rather cure their patient and lose their fee than kill him and get it. And so with all the other brave and rightly trained men: their work is first, their fee second—very important always; but still second.

66. Write an email to the Municipal Commissioner complaining him/her about the non functioning of streetlights in your area. [05]

SECTION- E

67. Write a report on the health awareness programme held in your school. [05]

OR

67. Write an article for school magazine on the topic, Make Hay While the Sun Shines.
68. You are Asha/Anshul Munshi. Apply for the post of a Manager to The Director, ABC Car Showroom, GIDC, Gandhinagar along with your Resume. [07]
69. Write an Essay in about 250 words on any One of the following topics. [08]

- (A) Exploring the Space is Necessary

[Importance of exploration in the space - various missions-advance development-nation's pride]

- (B) Impact of Social Media on Teenagers

[Introduction.....meaning.....impact.....effects.....your views]

OR

69. As one of the alumni you are invited as the chief guest in your school on the occasion of Children's Day. Prepare a speech in about 250 words for the same.

Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board,
Gandhinagar

Academic Year - 2025-26

Std.-12 (Science Stream)

Subject : English (FL) (006)

Month-wise Planning of Syllabus

Textbooks :

1. Flamingo (Prose and Poetry)
2. Vistas (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Unit	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1	June	Ch. 1 The Last Lesson Po. 1: My Mother at Sixty-Six SR. 1 The Third Level	- Transformation of sentences - Idioms & Phrases	- Essay Writing - Email Writing	Pr.: 05 Po.: 02 Sr.: 04 Gr.: 05 Comp: 03
2	July	Ch. 2 Lost Spring Po. 2 Keeping Quiet SR: 2 The Tiger King Shreemad Bhagavad Gita:(SBC) Unit 1 The Shreemad Bhagvad Gita : The Universal Scripture	- Direct Indirect Speech - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Data Interpretation - Paraphrasing	Pr.: 05 Po.: 02 SR: 04 Gr.: 07 Comp: 06 SBC: 03
3	August	Ch. 3 Deep Water Po. 3. A Thing of Beauty SR: 3 Journey to the end of the Earth	- Rectification of Errors - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Job application - Speech Writing	Pr.: 05 Po.: 02 SR: 03 Gr.: 04 Comp: 08
4	September	Ch. 4 The Rattrap SR. 4 The Enemy	- Direct Indirect Speech - Idioms & Phrases	- Job application - E-mail Writing	Pr.: 05 SR: 07 Gr.: 06 Comp: 07
5	October	Ch. 5 Indigo SR. 5 On the Face of it	- Transformation of sentences - Idioms & Phrases	- Speech Writing - Essay Writing	Pr.: 03 Sr.: 03 Gr.: 03 Comp: 03

6	November	Ch. 6 Poets and Pancakes Po.4 A Roadside Stand Shreemad Bhagavad Gita (SBG) Unit 2 - The Eternal Indian Ethos and The Gita	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Email Writing - Data Interpretation - Paraphrasing	Pr.: 04 Po.: 02 Gr.: 06 Comp: 06 SBG: 03
7	December	Ch. 7 The Interview Ch. 8 Going Places Po. 5 Aunt Jennifer's Tigers	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech - Figures of Speech - Idioms & Phrases	- Essay Writing - Job Application	Pr.: 07 Po.: 03 Gr.: 08 Comp: 08
8	January	SR, 6 Memories of Childhood	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech	- E-mail Writing - Speech Writing - Essay Writing - Paraphrasing	SR: 04 Gr.: 11 Comp: 10
9	February	Revision	Revision	Revision	24

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar**

Std. 12 English (FL) (006) (Science Stream)

Annual Exam 2025-2026

Time : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે. -

Weightage as per Objective :

Objectives	Know- edge	Under- Standing	Application	Higher order thinking skills		Total
				Synthesis and Analysis	Interpretation and Evaluation	
PART-A	13	12	12	07	06	50
PART-B	08	10	12	10	10	50
Total Marks	21	22	24	17	16	100

Weightages as per type of Question : (PART-A)

Sr. No.	Type of Question	Number of Questions	Total Marks
1.	Multiple Choice Question (MCQs)	50	50

Weightages as per type of Question : (PART-B)

Sr. No.	Type of Question	No. of Questions		Total Marks
		With General Options	Without General Options	
1.	Very Short Answer Type	08	08	08
2.	Short Answer Type (SA)	15	09	18
3.	Long Answer Type (LA)	03	03	12
4.	Essay Type (EA)	02	02	12
	Total	28	22	50

Weightage as per Skill :

No.	Language Skills (Part B)	Weightage
1.	Reading Skill	04
2.	Writing Skill	16
3.	Grammar	10
4.	Literature Comprehension	20
	Total	50

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar
Std. 12 English (FL) (006) (Science Stream)
Annual Exam 2025-2026

Time : 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks : 100

Q.no.		marks
	PART - A	
1 to 50	• Prose (Flamingo) • Shreemad Bhagavad Gita • Poetry (Flamingo) • Supplementary (Vistas) • Language and Grammar	16 Marks 04 Marks 12 Marks 05 Marks 13 Marks
	PART : B	
	Section - A (Prose-Flamingo)	
1 to 5	• Prose Textual Questions (Three out of five)	06 Marks
	Section - B (Poetry- Flamingo and Supplementary - Vistas)	
6 & 7	• Poetry Comprehension of Stanza (VSA)	02 Marks
8 to 13	• Poetry Textual Questions (Four out of six)	08 Marks
14 to 17	• Supplementary Questions (Two out of four)	04 Marks
	Section - C	
18 to 20	• Rectification of Errors	03 Marks
21 to 23	• Idioms and Phrases	03 Marks
24	• Direct- Indirect Speech (Paragraph)	04 Marks
	Section-D	
25	• Data Interpretation OR Paraphrasing	04 Marks
26	• Job Application	06 Marks
	Section - E	
27	• Email Writing (Formal/informal)	04 Marks
28	• Essay OR Speech Writing	06 Marks

Excluded Units:

Flamingo : Poem - An Elementary School Classroom in a Slum
Vistas : Unit-Should Wizard Hit Mommy ?
 Unit—Evans Tries an O-Level

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar

Std. 12 English (FL) (006) (Science Stream)

Annual Exam 2025-2026

Time : 3 Hours

SAMPLE PAPER

Total Marks : 100

PART - A

Instructions:

- (1) There are 50 multiple choice questions.
- (2) Each question carries one mark.
- (3) All questions are compulsory.

-
- Choose the correct option and darken the appropriate circle in the given OMR sheet. [50]
1. M Hamel believed that his students' parents were not anxious enough to have their children learn and preferred to put them to work so as to have _____
(A) a little more money (B) a little more help
(C) a lot more granary (D) a lot more mills
 2. According to M. Hamel, the French language was the most beautiful language in the world - _____; that must be guarded and never forgotten.
(A) the simplest, the most logical (B) the soundest, the most reasonable
(C) the clearest, the most logical (D) the clearest, the most interesting
 3. Vive La France means _____
(A) Live long France (B) Living in France
(C) Leave France (D) Lively France
 4. Saheb-e-Alam did not go to school because _____
(A) he preferred rag picking
(B) there was no school in his neighbourhood
(C) he wanted to sell tea
(D) he was not interested in studies
 5. Savita, a young girl in a drab pink dress, sits alongside an elderly woman, _____ in the chapter Lost Spring.
(A) soldering pieces of glass (B) rolling chapatis
(C) cooking dinner (D) listening to songs
 6. _____ is content to dream of cars that he sees hurtling down the streets of his town.
(A) Saheb (B) Mukesh (C) Anees (D) Ragpicker

7. Douglas' introduction to the Y. M. C. A. swimming pool revived _____
 (A) pleasant memories and childhood fantasies
 (B) unpleasant memories and childhood fantasies
 (C) pleasant memories and childhood fears
 (D) unpleasant memories and childhood fears
8. _____ said, "All we have to fear is fear itself."
 (A) William Douglas (B) Roosevelt
 (C) Gilbert (D) Mr. Terror
- Read the following passage and choose the correct answers for questions 9 to 11.
- Once upon a time there was a man who went around selling small rattraps of wire. He made them himself at odd moments, from the material he got by begging in the stores or at the big farms. But even so, the business was not especially profitable, so he had to resort to both begging and petty thievery to keep body and soul together. Even so, his clothes were in rags, his cheeks were sunken, and hunger gleamed in his eyes.
9. The business of selling the rattraps was quite _____.
 (A) profitable (B) unprofitable (C) convenient (D) odd
10. Here, 'to keep body and soul together' means _____.
 (A) to manage to keep alive (B) to take care of body for the soul
 (C) to depend upon thievery (D) to eat to feel good
11. Hunger gleamed in his eyes means _____.
 (A) his eyes were hungry
 (B) his eyes were shining due to hunger
 (C) there was expression of sadness in his eyes
 (D) there was expression of feeling hungry displayed on his face
12. Gandhiji chided the lawyers _____.
 (A) for not supporting the sharecroppers
 (B) for misguiding the sharecroppers
 (C) for not counselling the sharecroppers
 (D) for collecting big fee from the sharecroppers
13. Pancake was a brand name of _____ material.
 (A) make-up (B) plastic (C) edible (D) clothing
14. The _____ has become a common place of journalism.
 (A) debate (B) interview
 (C) correspondence (D) criticism

15. 'Going Places' explores the theme of adolescent fantasising and _____.
 (A) individual identity (B) self consciousness
 (C) hero worship (D) peer pressure
16. Sophie day dreams about _____.
 (A) Geoff (B) Danny Casey
 (C) Jansie (D) Tom Finney
17. The Shreemad Bhagavad Gita is a divine _____ between the Creator and a human being that unveils truths.
 (A) Conversation (B) Narration (C) Description (D) Dictation
18. Who described the Gita as "a book for spiritual diagnosis" ?
 (A) Lokmanya Tilak (B) Arjun
 (C) Krishn (D) Gandhiji
19. Who was Shri Krishn's guru ?
 (A) Rishi Matang (B) Sant Raidas
 (C) Guru Sandipani (D) Vishwmitra
20. Which of the following is not an avatar of Vishnu ?
 (A) Vaman (B) Matsy (C) Kurm (D) Vasuki
21. Kamala Das' poem 'My Mother at Sixty-six' is a good example of a _____.
 (A) lyrical idiom (B) sonnet (C) haiku (D) limerick
22. Identify the figures of speech in the line, "I looked again at her wan, pale as a late winter's moon."
 (A) Tautology and Antithesis (B) Oxymoron and Simile
 (C) Tautology and Simile (D) Climax and Irony
23. The line, 'While greedy good-doers, beneficent beast of prey, swarm over their lives' appears in the poem _____.
 (A) My Mother at Sixty-six (B) A Thing of Beauty
 (C) Keeping Quiet (D) A Roadside Stand
24. Select the correct figure of speech that appear in the line, 'When everything seems dead and later proves to be alive.'
 (A) Antithesis (B) Metonymy (C) Euphemism (D) Oxymoron
25. In the poem, _____ Neruda talks about the necessity of quiet introspection and creating a feeling of mutual understanding among human beings.
 (A) Keep Quiet (B) Keep Silence
 (C) Keeping Silence (D) Keeping Quiet

26. What will never pass into nothingness according to John Keats ?
 (A) A thing of beauty (B) Beautiful friends
 (C) Beautiful relationships (D) A thing from nature
27. According to Keats, we _____ to bind us to the earth.
 (A) dance in joyousness (B) wreath a flowery band
 (C) observe the nature keenly (D) live peacefully
28. From where does the endless fountain of immortal drink pour unto us according to Keats ?
 (A) From the mid forest brake (B) From the green world
 (C) From trees, old and young (D) From the heaven's brink
- Read the following stanza and choose the correct answers for questions 29 and 30.
- The little old house was out with a little new shed,
 In front at the edge of the road where the traffic sped,
 A roadside stand that too pathetically pled,
 It would not be fair to say for a dole of bread.
29. A roadside stand is erected for _____.
 (A) earning money (B) gaining sympathy
 (C) attracting the people (D) stopping traffic
30. "A roadside stand that too pathetically pled" means _____.
 (A) country people urge city people to buy things from them
 (B) country people are happy to exhibit their goods
 (C) country people are proud of their little new shed
 (D) country people want to stop the speeding traffic as it is risky
31. Who are referred to as "bright topaz denizens of a world of green" by Adrienne Rich ?
 (A) Giraffes (B) Cats (C) Leopards (D) Tigers
32. In her poem, Adrienne Rich addresses the _____ of married life a woman experiences.
 (A) bliss (B) constraints
 (C) free expression (D) autonomy
33. Charley comes across the third level at the _____.
 (A) New Haven (B) Grand Central Station
 (C) New York Central (D) Hartford Railroads

34. Who uttered the words, "Ignorance of the human body is the surgeon's cardinal sins, sirs!" ?
- (A) Sadao's wife
(B) Sadao's American professor of anatomy
(C) Sadao himself
(D) Sadao's General
35. The Tiger King was born in the hour of the _____
- (A) Tiger (B) Bull (C) Buffalo (D) Lion
36. The name of the Russian Research vessel boarded by Tishani Doshi was _____
- (A) Russian Shokalskiy (B) Adventure Shokalskiy
(C) College Shokalskiy (D) Akademik Shokalskiy
37. 'Memories of Childhood' presents _____ episodes from the lives of women from marginalized communities.
- (A) autobiographical (B) biographical
(C) nostalgic (D) epistolary
38. The stranger made no attempt to dissimulate. (affirmative)
- (A) The stranger made every attempt to dissimulate.
(B) The stranger refrained from making any attempt to dissimulate.
(C) The stranger made all attempts to dissimulate.
(D) The stranger refrains from making any attempt to dissimulate.
39. The place was quiet. (Interrogative)
- (A) Wasn't the place quiet ? (B) Weren't the place quiet ?
(C) Didn't the place become quiet ? (D) Do you think the place was quiet ?
40. Do you know anything about cars? (Assertive)
- (A) I know everything about cars. (B) I know nothing about cars.
(C) I know a little bit about cars. (D) I know something about cars.
41. He only stared at the young girl in boundless amazement. (Exclamatory)
- (A) What only in boundless amazement he stared at the young girl !
(B) Oh ! in boundless amazement he stared at the young girl.
(C) How only in boundless amazement stared he at the young girl !
(D) How only in boundless amazement he stared at the young girl !
42. Select the correct synonym for: solemn
- (A) sober (B) serious (C) humorous (D) gentle

43. Select the correct antonym for: treacherous
(A) safe (B) traitorous (C) deceitful (D) risky
44. Gandhi _____ to go first to Muzzafarpur, which was en route to Champaran ran.
(A) decide (B) decision (C) decisive (D) decided
45. The ironmaster assumed that he felt embarrassed because of his _____ clothing.
(A) miserly (B) miser (C) miserable (D) miserably
46. You do preach worse than a parson. (Change the Degree)
(A) A parson does not preach as bad as you.
(B) A parson does not preach as worse as you.
(C) You do not preach as bad as a parson.
(D) You do not preach as worse as a parson.
47. What is meant by this? (Change the Voice)
(A) What do you mean ? (B) What does this mean ?
(C) What was the meaning of this ? (D) What did you mean by this ?
48. I started writing novels by accident, _____.? (Choose the correct question tag)
(A) didn't I ? (B) wasn't I ? (C) hadn't I ? (D) don't I ?
49. He stops at the door of one such house and pushes it open. (Choose the correct Simple Sentence)
(A) Stopping at the door of one such house, he pushes it open.
(B) Stopping at the door of one such house, he pushed it open.
(C) He stops at the door and pushes it open.
(D) Having stopped at the door, he pushed it open.
50. He was too afraid to go near water. (Remove 'too')
(A) He is so afraid that he cannot go near water.
(B) He was so afraid that he could not go near water.
(C) He was very afraid that he cannot go near water.
(D) He was very afraid of water.

PART - B (50 Marks)

Section - A

- * Answer the following questions in five to six sentences each. (Any Three) [06]
1. Why should child labour be eliminated and how? Present your views based on the story, 'Lost Spring'.
 2. How did the instructor 'build a swimmer' out of Douglas? Answer with reference to 'Deep Water'.
 3. The peddler comes out as a person with a subtle sense of humour. How does this serve in lightening the seriousness of the theme of the story and also endear him to us ?

4. What caused the lack of communication between the Englishman and the people at Gemini Studios ?
5. Bring out the difference between Sophie and Jansie.

Section - B

- Read the following poem and answer the following questions in one sentence. [02]

For once on the face of the Earth
Let's not speak in any language,
Let's stop for one second,
And not move our arms so much.
It would be an exotic moment
Without rush, without engines,
We would all be together
In a sudden strangeness.

Questions:

6. What does the poet want us to do ?
7. How has the poet described the moment without restlessness and worries ?
- Answer the following questions in five to six sentences each. (Any Four) [08]
8. What is the kind of pain and ache that Kamala Das feels ?
9. List the things of beauty mentioned by John Keats in his poem.
10. Do you think Pablo Neruda advocates total inactivity and death ? Explain.
11. What makes human begins love life in spite of troubles and sufferings? Clarify your views giving substantial examples with reference to the poem, 'A Thing of Beauty'.
12. Describe the plea of the folk who had put up the roadside stand.
13. Why do you think Aunt Jennifer created animals that are so different from her own character? What does this difference suggest ?
- Answer the following questions in five to six sentences each. (Any Two) [04]
14. How did the Maharaja prepare himself for the hundredth tiger which was supposed to decide his fate ?
15. "The world's geological history is trapped in Antarctica." How is the study of this region useful to us ?
16. Do you think that the third level was a medium of escape for Charley? Why ?
17. What is it that draws Derry to Mr. Lamb in spite of himself ?

Section - C

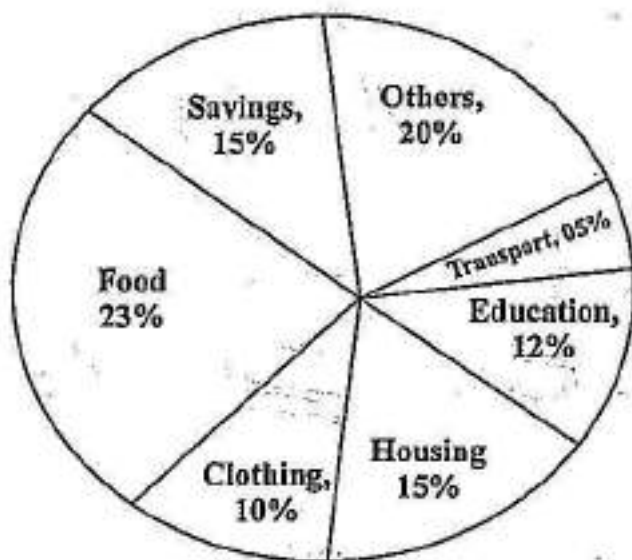
- Rectify the errors. [03]

	Error	Correction
Gandhiji and the lawyers now proceed to conduct	[18] _____	_____
a far-flung inquiring into the grievances of the farmers.	[19] _____	_____
The hole area throbbed with the activity.	[20] _____	_____

- Rewrite the sentences using the correct meanings of the given phrases/idioms. [03]
 - 21. I never saw him look so tall. (grown physically taller, look very confident, stood on the chair)
 - 22. I wonder if this is only an excuse to explain away a perpetual state of poverty. (a situation of always being poor, an all empowering poverty, a not so stable state of poverty)
 - 23. It had never existed for any other purpose than to set baits for people. (have obstacles, set a goal for, offer temptations)
 - 24. Report the following into indirect form of narration. [04]
- "I am thinking of this stranger here," said the young girl. "He walks and walks the whole year long, and there is probably not a single place in the whole country where he is welcome and feel at home. Wherever he turns he is chased away."

Section - D

- 25. Study the following chart and interpret it in 6 to 7 sentences. [04]
- Person's monthly expenditure.

OR

- 25. Paraphrase the following poem.
- If you can dream—and not make dreams your master;
 If you can think—and not make thoughts your aim;
 If you can meet with Triumph and Disaster
 And treat those two impostors just the same;
 If you can bear to hear the truth you've spoken
 Twisted by knaves to make a trap for fools,
 Or watch the things you gave your life to, broken,
 And stoop and build 'em up with worn-out tools.

26. You are Disha/Dipak Munshi. Apply with Resume for the post of a Workshop Manager in ABC Car Company, GIDC, Gandhinagar. [06]

Section - E

27. Write an email to the Municipal Commissioner complaining him/her about the non functioning of streetlights in your area. [04]

OR

27. Write an email to your friend describing your experience of Himalayan trekking camp.
28. Write an Essay in about 200 words on any One of the following topics. [06]

[A] Is it necessary to explore space ?

[yes/no—about space—its importance — various missions — your views]

[B] Entrance Exams - A Corridor to Advance Studies

[Necessity of Entrance Exams- its preparation-fear of it - your views]

OR

28. On the occasion of Youth Day Festival in your school, you are invited as the chief guest. Prepare a speech for the same in about 200 words.

**GUJARAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY
EDUCATION BOARD GANDHINAGAR**

Standard - 10

Subject : English (FL) (04)

Month-wise Planning - 2025-26

Textbooks :

1. First Flight (Prose and Poetry)
2. Foot prints without feet (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Units	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1.	June	Ch. 1 A Letter to God Po. 1 Dust of Snow SR. 1 A Triumph of Surgery	- Parts of Speech (Fill in the blanks) - Punctuations	- Advertisement - Email Writing	Pr. : 04 Po. : 02 Sr. : 03 Gr. : 06 Comp : 04
2.	July	Ch. 2 Nelson Mandela: Long Walk to Freedom Ch. 3 Two Stories about Flying Po. 2 Fire and Ice SR: 2 The Thief's Story Shreemad Bhagavad Gita: Unit 1: Absolute Devotion (SBG)	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Punctuations	- Diary Writing - Unseen Poetry - Comprehension - Report Writing	Pr. : 06 Po. : 02 SR : 03 Gr. : 07 Comp : 06 SBG : 03
3.	August	Ch. 4 From the Diary of Anne Frank Po. 3 A Tiger in the Zoo Po. 4. How to Tell Wild Animals SR: 3 The Midnight Visitor SRL 4 A Question of Trust	- Direct Indirect Speech - Rectification of Errors - Figures of Speech	- Dialogue Writing - Story Writing - Letter Writing	Pr. : 04 Po. : 04 SR : 02 Gr. : 06 Comp : 06
4.	September	Ch. 5 Glimpses of India Po. 5 The Ball Poem SR. 5 Footprints Without Feet	- Direct Indirect Speech - Transformation of Sentences - Figures of Speech	- Notice Writing - Poster Making	Pr. : 04 Po. : 03 SR : 03 Gr. : 08 Comp : 07
5.	October	Ch. 6 Mijbil the Otter Po. 6 Amandal SR. 6 The Making of a Scientist	- Transformation of sentences - Figures of Speech	- E-mail Writing - Letter Writing	Pr. : 03 Po. : 02 Sr. : 02 Gr. : 03 Comp : 02

6.	November	Ch. 7 Madam Rides the Bus Po.7 The Trees Po.8 Fog SR: 7 The Necklace Shreemad Bhagavad Gita Unit 2: Guiding Light to Patriotism	- Figures of Speech - Direct/Indirect Speech - Figures of Speech	- Story Writing - Poster Making - Notice Writing	Pr. : 04 Po. : 02 Sr. : 02 Gr. : 05 Comp : 05 SBG : 03
7.	December	Ch. 8 The Sermon at Benaras Po. 9 The Tale of Custard the Dragon SR: 8 Bholi	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech - Figures of Speech	- Report Writing - Advertisement. - Unseen Poetry Comprehension	Pr. : 04 Po. : 03 Sr. : 03 Gr. : 08 Comp : 08
8.	January	Ch. 9 The Proposal Po. 10 For Anne Gregory SR. 9 The Book That Saved the Earth	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Fill in the blanks (Parts of Speech) - Figures of Speech - Punctuations	- Dialogue Writing - Story Writing - Letter Writing - Essay Writing	Pr. : 05 Po. : 03 SR : 03 Gr. : 08 Comp : 06
9.	February	Revision	Revision	Revision	24

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar
Std. 10 English (FL) (04)
Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

Total Marks: 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાપ્તિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાપ્તિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકોના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage :

Objectives	Knowledge	Under- standing	Application	Higher order thinking skill		Total
				Synthesis and Analysis	Interpretation and Evaluation	
Marks	10	19	25	12	14	80
Percentage	12.50%	23.75%	31.35%	15.00%	17.50%	100%

Weightage as per type of Questions

No.	Type of Questions	No. of Questions	Marks
1.	Objective Type	26	24
2.	Very Short Answer Type	15	15
3.	Short Answer Type	10	12
4.	Long Answers Type (LA)	04	15
5.	Essay Type (EA)	02	14
	Total	57	80

Weightage as per Skills

No.	Language Skills	Weightage
1.	Reading Skill	17
2.	Writing Skill	26
3.	Grammar	20
4.	Literature Comprehension	17
	Total	80

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar
Std. 10 English (FL) (04)
Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

Total Marks: 80

SECTION - A		
Q. No	(Prose-First Flight)	
1-2	• Comprehension of Passage (MCQs)	02 marks
3-5	• Comprehension of Passage (VSA)	03 marks
6-10	• Fill in the blanks (Vocabulary) (Objective)	05 marks
11-15	• Textual Prose Questions (Three out of five)	06 marks
SECTION-B		
(Poetry First Flight and Supplementary - Footprints without Feet)		
16-18	• Comprehension of Stanza (VSA)	03 marks
19-20	• Figures of Speech (MCQs)	02 marks
21-25	• Textual Poetry Questions - (Three out of five)	06 marks
26-28	• Comprehension Passage - Supplementary (VSA)	03 marks
29-30	• Comprehension Passage - Supplementary (VSA)	02 marks
SECTION - C		
31-34	• Rectification of Errors (Objective)	04 marks
35-38	• Punctuation (Objective)	02 marks
39-42	• Fill in the Blanks (Objective) (Prepositions, articles, conjunctions, etc.)	04 marks
43	• Direct-Indirect Speech (Paragraph)	03 marks
44-48	• Do as Directed (MCQs)	05 marks
SECTION - D		
49-52	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension VSA) Or Poetry Comprehension (Unseen)	04 marks
53	• Diary OR Dialogue Writing	04 marks
54	• Advertisement OR Notice OR Poster	04 marks
SECTION - E		
55	• Report Writing	04 marks
56	• Letter OR Email Writing (Informal/Formal)	06 marks
57	• Essay OR Story Writing	08 marks

Excluded Units :

First Flight :

Unit The Hundred Dresses I

Unit the Hundred Dresses II

Poem-Animals

Footprints without Feet :

Unit-The Hack Driver

**Gujarat Secondary and Higher Secondary Board,
Gandhinagar
Std. 10 English (FL) (04)
Annual Exam 2025-26**

Time: 3 Hours

ત્રિમૂલ્ય પરીક્ષા

Total Marks: 80

- [1] There are 5 Sections in this question paper.
- [2] Figures to the right indicate full marks.
- [3] Read the instructions carefully before answering the questions.
- [4] Number the answers correctly,
- [5] Write in legible handwriting.

SECTION : A

- Read the following paragraph and select the correct answer from the options, given below. [02]

The ceremonies took place in the lovely sandstone amphitheatre formed by the Union Buildings in Pretoria. For decades this had been the seat of white supremacy, and now it was the site of a rainbow gathering of different colours and nations for the installation of South Africa's first democratic, non-racial government. On that lovely autumn day I was accompanied by my daughter Zenani. On the podium, Mr. de Klerk was first sworn in as second deputy president. Then Thabo Mbeki was sworn in as first deputy president. When it was my turn, I pledged to obey and uphold the Constitution and to devote myself to the wellbeing of the Republic and its people.

1. Which of the following is true ?
 - (A) The world was unaware of the ceremony.
 - (B) Only people of South Africa witnessed the event.
 - (C) Mr. de Klerk first sworn in as first deputy president.
 - (D) It was going to be South Africa's first democratic non-racial government.
2. Choose a word from the passage that means 'support'.
 - (A) supremacy (B) outlaws (C) sworn (D) uphold

- Read the following paragraph and answer the questions. [03]

"Anne Frank, as punishment for talking in class, write an essay entitled - 'Quack, Quack, Quack, Said Mistress Chatterbox', The class roared. I had to laugh too, though I'd nearly exhausted my ingenuity on the topic of chatterboxes. It was time to come up with something else, something original. My friend, Sanne, who's good at poetry, offered to help me write the essay from beginning to end in verse and I jumped for joy. Mr Keesing was trying to play a joke on me with this ridiculous subject, but I'd make sure the joke was on him.

Questions:

3. What was the topic of the essay that Anne had to write ?
4. Mention Sanne's speciality.
5. How was Mr. Keesing trying to play joke on Anne ?
- Fill in the blanks choosing the correct words given in the bracket.

Write only the answers.

[05]

[ledge, nightfall, pretended, ascending, hidden]

The sun was now ___6___ the sky, blazing on his ___7___ that faced the south. He felt the heat because he had not eaten since the previous ___8___. He stepped slowly out to the brink of the ledge, and standing on one leg with the other leg ___9___ under his wing, he closed one eye, then the other, and ___10___ to be falling asleep. Still they took no notice of him.

Answer any Three of the following questions in five to six sentences each. [06]

11. Describe the narrator's experience as he flew the aeroplane into the storm.
12. Why does the postmaster send money to Lencho and sign the letter 'God' ?
13. What does KisaGotami understand the second time that she failed to understand the first time ?
14. Bread making is still popular in Goa. Explain with reference to 'A Baker from Goa'.
15. What things does Mij do which tell you that he is an intelligent, friendly and fun-loving animal who needs love ?

SECTION-B

- Read the following verse and answer the questions, given below :

[03]

Don't bite your nails, Amanda !
Don't hunch your shoulders, Amanda !
Stop that slouching and sit up straight, Amanda !
(There is a languid, emerald sea,
where the sole inhabitant is me
- a mermaid, drifting blissfully.)

Questions:

16. How many voices are there in the lines ?
 17. Who do you think are the speakers ?
 18. What emotion is experienced by the mermaid ?
 - Select the correct figure of speech from the options, given below.
- [02]
19. He hears the last voice at night, the patrolling cars.
(A) Personification (B) Alliteration
(C) Onomatopoeia (D) Euphemism
 20. Some say the world will end in fire Some say in ice.
(A) Alliteration and Transferred Epithet
(B) Euphemism and Climax
(C) Anticlimax and Simile
(D) Alliteration and Antithesis

- Answer Any Three of the following questions in five to six sentences each. [06]

21. What is 'dust of snow' ? How has it changed the poet's mood ?
22. Contrast tiger's situation inside and outside the zoo.
23. Why does the poet say, 'I would not intrude on him' ? Why doesn't he offer him money to buy another ball ?
24. Comment on the central idea of the poem 'The Trees.'
25. Why did Custard cry for a nice safe cage ? Why is the dragon called "cowardly dragon" ?

- Read the passage and answer the questions.

[03]

Bholi was seven years old when Mangla was married. The same year a primary school for girls was opened in their village. The Tehsildar sahib came to perform its opening ceremony. He said to Ramlal, "As a revenue official you are the representative of the government in the village and so you must set an example to the villagers. You must send your daughters to school. That night when Ramlal consulted his wife, she cried, "Are you crazy ? If girls go to school, who will marry them ?"

Questions :-

26. When was the primary school opened ?
27. What suggestion did Tehsildar sahib give ?
28. How did Ramlal's wife react ?

- Read the passage and answer the questions.

[02]

The entire staff was roused and maids rushed in and out bringing his day bed, his night-bed, favourite cushions, toys and rubber rings, breakfast bowl, lunch bowl, supper bowl. Realising that my car would never hold all the stuff, I started to drive away. As I moved off, Mrs. Pumphrey, with a despairing cry, threw an armful of the little coats through the window. I looked in the mirror before I turned the corner of the drive; everybody was in tears.

Questions :-

29. Mention the activities of the entire staff.
30. Why did the writer drive away ?

SECTION-C

Rectify the errors.

[04]

	Error	Correction
No one is borne hating another person because on the colour of his skin, or his background, or his religious. People must learn on hate, and if they can learn to hate, they can be taught to love.	31. _____	_____
	32. _____	_____
	33. _____	_____
	34. _____	_____

Punctuate the following passage appropriately.

[02]

35 I have been reading as much as I could about tea, 36 Rajvir said. "37 no one really knows who discovered tea but there are many legends 38"

Fill in the blanks with proper article/s, conjunction/s and preposition/s. Write only the answers. [whether, when, on, a,]

[04]

Paper has more patience than people.' I thought of this saying 39 one of those days 40 I was feeling 41 little depressed and was sitting at home with my chin in my hands, bored and listless, wondering 42 to stay in or go out. I finally stayed where I was, brooding :

43. Convert the following into indirect form of narration.

[03]

"It's not true! I'll prove it!" Natalya said.

Chubukov: "What's the matter? What are you shouting for?"

Natalya: "Take it to court! We'll see!"

- Do as directed.

[05]

44. The sight of the food maddened him. [Select the correct Exclamatory sentence]

- (A) Why the sight of the food maddened him !
(B) How the sight of the food maddened him !
(C) Alas ! the sight of the food maddened him.
(D) The sight of the food really maddened him !

45. I hope it passes quickly. [Select the correct Question-tag]

- (A) I hope it passes quickly, didn't I ?
(B) I hope it passes quickly, don't I ?
(C) I hope it passes quickly, doesn't it ?
(D) I hope it passes quickly, didn't it ?

46. Bread making is still popular in Goa. [Select the correct Interrogative sentence]

- (A) Isn't bread making still popular in Goa ?
(B) Has bread making still popular in Goa ?
(C) Wasn't bread making still popular in Goa ?
(D) Doesn't bread making is popular in Goa still ?

47. The young seagull was too afraid to fly. [Select the correct sentence without 'too']

- (A) The young Seagull was so afraid that he could fly.
(B) The young Seagull was so afraid that he couldn't fly.
(C) The young Seagull was very afraid to fly.
(D) The young Seagull was so afraid to fly.

48. His first flight had been made by him. [Select the correct Active voice]

- (A) He has made his first flight.
(B) He made his first flight.
(C) He had made his first flight.
(D) His first flight was made by him.

SECTION-D

- Read the following passages and answer the questions given below. [04]

Attach the mind with the Lord, but the mind races very swiftly like a horse that is difficult, yet not impossible, to control. Arjun confesses, the mind is fickle. The student who didn't notice anything else except the bird's eye, such a steadfast person says, the mind is fickle ! We need to then, certainly understand its solution.

The solution to this lies in 'Abhyaas' (practice) Abhyas means (चित्तस्यसर्वतः समाहत्यपुनः पुनः स्थापनम् अभ्यासः) Steadfast concentration of the mind on one focal point; thereby persistently engaging in the same activity with unwavering effort. Through consistent study of a subject, concentration improves. Today's lesson may not be grasped immediately in its entirety, but with repeated reading and understanding, with thorough study, it is understood, yielding the desired results in exams. Such is the significance of practice. Abhyaas is paramount to accomplish any pursuit.

Questions :

49. Why does Arjun confess that the mind is fickle ?
50. Mention the importance of 'Abhyaas' (Practice)

नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः

नैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः ॥ (२.२३)

(Meaning : The soul can never be cut into pieces by any weapon, nor can it be burned by fire, nor moistened by water, nor withered by the wind.)

The heroes who embraced the teachings of the Bhagvad Gita sacrificed their lives for our Motherland, chanting the slogans "Bharatmata ki Jai". Even if one was hanged until death, many other brave hearts would arise from the same vicinity to lay down their lives for the freedom of the nation. One such courageous hero was Khudiram Bose, born on 3rd December, 1889. In the Midinapur district of West Bengal. Drawing strength from the Bhagvad Gita, he sacrificed his life in the freedom struggle at the mere age of 19. He was a leading participant in the Bang Bhang movement and was hanged in Muzzaffarpur in 1908. Shrimad Bhagavad Gita was in his hands when he was hanged, imbibing the idea of immortality described in this sacred book.

Questions :

51. Mention any two qualities of the soul described here.
52. How did the heroes who embraced the teachings of the Bhagvad Gita display their patriotism?

OR

- Read the following poem and answer the questions,
WEAVERS, weaving at break of day,
Why do you weave a garment so gay ? . . .
Blue as the wing of a halcyon wild,
We weave the robes of a new-born child.

Weavers, weaving at fall of night,
 Why do you weave a garment so bright ? . . .
 Like the plumes of a peacock, purple and green,
 We weave the marriage-veils of a queen.

Questions :

49. What is the mood of the weavers in the morning ?
50. To what is the new born child's robe compared ?
51. How is the garment in the night ?
52. List the colours mentioned in the poem.
53. You are Saumya Amodia. Make a diary entry of your two day's visit to your friend's village. [04]

OR

53. A famous cricketer visited your school. You are the sports secretary of your school. Write at least four dialogues which you used to interview him/her.
54. You are the owner of a gymnasium. Prepare an impressive advertisement for the promotion of your fitness centre. [04]

OR

54. You are the secretary of the recreation club of your school. The annual day celebration of the school is to be held next month. Write a notice for the school display board in this reference.

OR

54. Your school is organizing a health awareness camp. Prepare an attractive poster for the same.

SECTION-E

55. You observed a rescue operation during flood in a river in Himachal Pradesh. Write a report based on your observation. [04]
56. Write an email to the editor of "The Times of India" on the need of a city library with Wi-fi facilities for students. [06]

OR

56. You visited your friend's painting-exhibition last week. Write a letter to your uncle describing your experiences of the same.
57. Write an essay on any One of the following in about 200 words. [08]
 - (A) Importance of sports in Education
 [various subjects-sports-benefits-fitness and health]
 - (B) Power of Press and Media
 [powerful medium of communication-uses-misuses-your opinion]

OR

57. Write a story in about 200 words based on the inputs given below :
 The illiterate boy - caught for pick pocketing -sent to juvenile prison-forced to do lessons-becomes sullen rebellious-watches French comic film on T.V. during recreation hour-requested for coaching classes-a French tourist guide today

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેક્ટર-10 બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર. તા.01/08/2025

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,(તમામ),
ગુજરાત રાજ્ય.

વિષય:-ધોરણ-9 થી 12ના કેટલાક વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ
પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલવા બાબત.
સંદર્ભ:-તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિના ઠરાવ ક્રમાંક:12/2025

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે ધોરણ-9 થી 12ના ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા), હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) તેમજ ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ના પાઠ્યપુસ્તકોમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના મૂલ્યોને લગતા પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. ધોરણ-9 થી 12ના કમ્પ્યુટર અધ્યયન વિષયનો અભ્યાસક્રમ રીવાઈઝ કરવામાં આવેલો છે. ધોરણ-12 અર્થશાસ્ત્ર વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં પ્રાકૃતિક ખેતીના પ્રકરણનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપમાં તજજ્ઞશ્રીઓ દ્વારા સુધારા કરવામાં આવેલ છે. તા.17/07/2025ના રોજ મળેલ શૈક્ષણિક સમિતિની બેઠકમાં સંદર્ભ દર્શિત ઠરાવથી કરવામાં આવેલ નિર્ણય અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 થી ધોરણ-9 થી 12માં ઉક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપનો અમલ કરવામાં આવનાર છે.

આ સાથે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન તેમજ પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ મોકલી આપવામાં આવે છે. વિશેષમાં જણાવવાનું કે ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ દ્વારા પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં શ્રીમદ્ ભગવદગીતાનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. તે પૈકી ગુજરાતી પ્રથમ ભાષાના પાઠ્યપુસ્તકમાં આ અંગેના પ્રકરણોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે હિન્દી (પ્રથમ ભાષા), અંગ્રેજી (પ્રથમ ભાષા) અને ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)ની પૂરક પુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. ઉક્ત પૂરક પુસ્તિકાની સોફ્ટ કોપી આ સાથે મોકલવામાં આવે છે. ઉક્ત વિગતે ઉપરોક્ત વિષયોના અભ્યાસક્રમના માસવાર આયોજન, પ્રશ્નપત્ર પરિરૂપ તેમજ પૂરક પુસ્તિકા આપના તાબા હેઠળની તમામ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓને જાણ તેમજ અમલ સારું મોકલી આપશે.

સંયુક્ત નિયામક

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

બીડાણ:-ઉપર મુજબ

નકલ સવિનય રવાના:-

- માન.અધ્યક્ષશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (331) (સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1. 2.	કમ્પ્યુટર પરિચય કમ્પ્યુટરનો ઇતિહાસ અને તેનો કમ્પ્યુટર વિકાસ	06 05
2.	જુલાઈ	3. 4. 9.	ઇનપુટ અને આઉટપુટ એકમો મેમરી સંગ્રહ કરવાના એકમો અને ડેટા નિરૂપણ શબ્દ પ્રક્રિયકનો પરિચય	04 04 04
3.	ઓગસ્ટ	9. 10.	શબ્દ પ્રક્રિયકનો પરિચય દસ્તાવેજમાં સુધારા વધારા અને ગોઠવણી	02 08
4.	સપ્ટેમ્બર	11.	ટેબલ અને મેઈલ મર્જ	06
5.	ઓક્ટોબર	5.	ઓપરેટિંગ સિસ્ટમનો પરિચય	05
6.	નવેમ્બર	6.	ઉબુન્ટુ લિનક્સનો પરિચય	09
7.	ડિસેમ્બર	12.	પ્રેઝન્ટેશન સોફ્ટવેરનો પરિચય	09
8.	જાન્યુઆરી	13.	ઇન્ટરનેટનો પરિચય	03
9.	ફેબ્રુઆરી	13.	ઇન્ટરનેટનો પરિચય	02
10.	માર્ચ	14.	ઇન્ટરનેટ, ઇ-મેઈલ અને સલામતી	07
11.	એપ્રિલ	--	Revision	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) - 331

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 1 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 40

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	કૌશલ્ય (S)	કુલ
ગુણ	12	12	12	04	40
ટકા(%)	30%	30%	30%	10%	100%

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર
1.	સરળ	40%	16
2.	મધ્યમ	45%	18
3.	કઠિન	15%	6
	કુલ	100%	40

પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	હેતુલક્ષી (MCO)
પ્રશ્નોની સંખ્યા	40
ફાળવેલ ગુણ	40
અંદાજિત સમય	1 કલાક

પ્રકરણ અનુસાર ગુણભારની ફાળવણી

ક્રમ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	સૈદ્ધાંતિક ગુણભાર	પ્રાયોગિક ગુણભાર
1.	1	કમ્પ્યુટર પરિચય	3	-
2.	2	કમ્પ્યુટર ઇતિહાસ અને તેનો ક્રમિક વિકાસ	3	-
3.	3	ઈનપુટ અને આઉટપુટ એકમો	3	-
4.	4	મેમરી સંગ્રહ કરવાના એકમો અને ડેટાનિરૂપણ	2	-
5.	5	ઓપરેટિંગ સિસ્ટમનો પરિચય	3	-
6.	6	ઉબુન્ટુ લિનક્સનો પરિચય	4	-
7.	9	શબ્દ પ્રક્રિયકનો પરિચય	3	5
8.	10	દસ્તાવેજમાં સુધારા વધારા અને ગોઠવણી	4	5
9.	11	ટેબલ અને મેઈલ મર્જ	4	10
10.	12	પ્રેઝન્ટેશન સોફ્ટવેરનો પરિચય	4	15
11.	13	ઈન્ટરનેટનો પરિચય	4	-
12.	14	ઈન્ટરનેટ ઇ-મેઈલ અને સલામતી	3	5
		કુલ	40	40

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-9

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) - 331
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 1 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 40

- કોઈ કાર્ય કરવા માટે યંત્ર સમજી શકે તે સ્વરૂપમાં લખેલી ક્રમશઃ સૂચનાઓનો સેટ શેનો નિર્દેશ કરે છે ?
(A) પ્રોગ્રામ (B) અલ્ગોરિધમ
(C) સૂચના (D) ડેટા
- નીચેનામાંથી મેમરીનો કયો પ્રકાર મોંઘો ઝડપી અને કદમાં મર્યાદિત હોય છે ?
(A) પ્રાઈમરી (B) સેકન્ડરી
(C) હંગામી (D) આપેલ તમામ
- નીચેનામાંથી કયું આઉટપુટ એકમનું ઉદાહરણ છે ?
(A) કીબોર્ડ (B) સુપર સ્ટોરમાં વપરાતું બારકોડ રીડર
(C) પ્રિન્ટર (D) માઉસ
- Java, C અને COBOL કયા લેવલની ભાષાના ઉદાહરણ છે ?
(A) એસેમ્બલી (B) હાઈ લેવલ
(C) મશીન લેવલ (D) યુઝર લેવલ
- ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ એ કયા પ્રકારનું સોફ્ટવેરનું ઉદાહરણ છે ?
(A) એપ્લિકેશન (B) સિસ્ટમ
(C) ધંધાકીય (D) ઉપયોગ કર્તાએ બનાવેલ
- જે કમ્પ્યુટર દ્વિઅંકી પદ્ધતિમાં અંક શૂન્ય અને એક ઉપર કાર્ય કરે તેને તમે શું કહશો ?
(A) ડિજિટલ (B) એનાલોગ
(C) હાઈબ્રીડ (D) એક પણ નહીં
- નીચેનામાંથી કયું ઇનપુટ/આઉટપુટ ડિવાઈસનું બીજું નામ છે ?
(A) ગુણવર્મ (પ્રોપર્ટીસ) (B) ગોણ એકમો (પેરિફેરલ્સ)
(C) થટકો (પાટ્સ) (D) એક પણ નહીં
- વસ્તુ (માલ) સાથે સંકળાયેલ તેની કિંમત અને અન્ય માહિતી માટે પ્રચલિત સાંકેતિકરણ પદ્ધતિ નીચેનામાંથી કઈ છે ?
(A) યુનિવર્સલ પ્રોડક્ટ કોડ (B) યુનિફોર્મ પ્રિન્ટ કોડ
(C) યુનિવર્સલ પ્રિન્ટ કોડ (D) યુનિફોર્મ પ્રોડક્ટ કોડ

9. પાતળા મોનિટર નીચેનામાંથી કઈ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે ?
 (A) CRT (B) LCD
 (C) LED (D) (B) અને (C) બંને
10. કેટલા બીટનો એક બાઈટ બને છે ?
 (A) 4 (B) 8
 (C) 16 (D) 32
11. નીચેનામાંથી કયું સેકન્ડરી સ્ટોરેજ ડિવાઈસ નથી ?
 (A) કેશ મેમરી (B) કોમ્પેક્ટ ડિસ્ક
 (C) ડીવીડી (D) પેન ડ્રાઈવ
12. નીચેનામાંથી કયો ઘટક ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ અને હાર્ડવેર વચ્ચે મધ્યસ્થી તરીકે કાર્ય કરે છે ?
 (A) કર્નલ (B) શેલ
 (C) ડિવાઈસ ડ્રાઈવર (D) પુટિલિટી પ્રોગ્રામ્સ
13. નીચેનામાંથી કયો વિકલ્પ ફાઈલ સિસ્ટમનો ઓબ્જેક્ટ ન હોઈ શકે ?
 (A) ડિરેક્ટરી (B) ફાઈલ
 (C) ઉપયોગ કર્તાના ડેટા (D) ફોલ્ડર
14. એન્ડ્રોઈડ કોના દ્વારા બનાવવામાં આવ્યું છે ?
 (A) માર્કેસોફ્ટ (B) ગૂગલ ઈન્કોર્પોરેશન
 (C) ઓપન હેન્ડ સેટ (D) એપ્લેયન્સ સેમસંગ
15. યુનિક્સના વિકાસ દરમિયાન કઈ કમ્પ્યુટર રમત બનાવવામાં આવેલી ?
 (A) Space Wars (B) Space Travel
 (C) Time Travel (D) War of the Worlds
16. નીચેનામાંથી કઈ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ PC માટેની મુખ્ય ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ નથી ?
 (A) Microsoft (B) Windows
 (C) OS X (D) Apache Linux
17. વિન્ડોઝ આધારિત ઉબુન્ટુના ઈન્સ્ટોલરનું નામ નીચેનામાંથી કયું છે ?
 (A) Wubu (B) Wibu
 (C) Winubu (D) Wubi
18. એક પછી એક ખુલ્લી વિન્ડોઝમાં જવા માટે કઈ કીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) CTRL+SPACE (B) ALT+SPACE
 (C) ALT+TAB (D) CTRL+TAB

19. નીચે પૈકી શામાં ભૂલ ધ્યાનમાં આવ્યા પછી ભૂલને સુધારવાની સવલત આપે છે ?
 (A) ઇલેક્ટ્રોનિક ટાઈપ રાઈટર (B) શબ્દ પ્રક્રિયક સોફ્ટવેર
 (C) સાદુ ટાઈપ રાઈટર (D) (A) અને (B) બંને
20. લખાણનું વ્યાકરણ ચકાસવા માટે આપણે નીચેના પૈકી કયા મેનુમાં જવું પડે ?
 (A) Tools મેનુ (B) Insert મેનુ
 (C) View મેનુ (D) Language મેનુ
21. Writer દ્વારા બનાવાતા દસ્તાવેજની ફાઈલના નામનું સામાન્ય રીતે કયું એક્સટેન્શન આપવામાં આવે છે ?
 (A) .obt (B) .doc
 (C) .odt (D) .docx
22. કોઈપણ ક્રિયાને પુનઃ (રી ડુ) કરવા માટેની શોર્ટકટ કી કઈ છે ?
 (A) CTRL+R (B) CTRL+X
 (C) CTRL+Y (D) CTRL+Z
23. દસ્તાવેજમાંથી કોઈ શબ્દ શોધવા માટે કઈ ફંક્શન કી નો ઉપયોગ કરી શકાય ?
 (A) F5 કી (B) F8 કી
 (C) F1 કી (D) આપેલ તમામ
24. શબ્દોની જોડણી ચકાસવા માટેનો કમાન્ડ Writerના કયા મેનુમાં હોય છે ?
 (A) Edit (B) Format
 (C) Tools (D) View
25. દસ્તાવેજમાં આપણે ટાઈપ કરેલા તમામ શબ્દોના નામ આપણે Writerની કઈ લાક્ષણિકતા દ્વારા શોધી શકીએ ?
 (A) Find and Replace (B) Search and Change
 (C) Find and Modify (D) Search and Replace
26. કોષ્ટકને ચીતરવા (Draw કરવા) માટે માઉસ પોઈન્ટરનો આકાર કેવો થશે ?
 (A) પેન્સિલ જેવો (B) સફેદ તીર જેવો
 (C) કાળા તીર જેવો (D) કાળા વત્તાકર જેવો

27. નીચેના પૈકી કયો મેઈલ મર્જમાં ડેટા સોર્સનો માન્ય પ્રકાર છે ?
- (A) વિસ્તાર પત્રક
(B) ટેક્સ્ટ ફાઈલ
(C) ડેટાબેઝ જેવા કે MySQL, Adabas, ODBC
(D) આપેલ તમામ
28. Writerમાં પાનાની રચના સામાન્ય રીતે કેવી હોય છે ?
- (A) Portrait (B) Landscape
(C) Book (D) Square
29. દસ્તાવેજના દરેક પાના પર લખાતા લખાણને શું કહેવાય છે ?
- (A) Document (C) Header and Footer
(C) Head and Body (D) Content
30. નીચે પૈકી કયું Impressની મુખ્ય વિન્ડોનો ભાગ નથી ?
- (A) સ્લાઈડ વિભાગ (slide pane) (B) કાર્ય વિભાગ (work space)
(C) ક્રિયા વિભાગ (task pane) (D) દસ્તાવેજ વિભાગ (document pane)
31. સામાન્ય રીતે (default) સ્લાઈડને બદલાવવાનો (ટ્રાન્ઝિશન)નો સમયાંતર (time interval) કેટલો છે ?
- (A) એક મિનિટ (B) એક કલાક
(C) એક સેકન્ડ (D) X સેકન્ડ
32. સ્લાઈડના લખાણમાં ઝડપથી સુધારા વધારા કરવા સામાન્ય રીતે કયા ટેમ્પ્લેટનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) નોર્મલ વ્યૂ (B) આઉટલાઈન વ્યૂ
(C) નોટ્સ વ્યૂ (D) સ્લાઈડ સોર્સ વ્યૂ
33. રજૂઆતના નિદર્શન દરમિયાન ગમે તે સમયે સ્લાઈડઓને બંધ કરી બહાર આવવા કઈ કી દબાવી શકાય ?
- (A) સ્પેસબાર (B) End કી
(C) Break કી (D) Esc કી

34. નેટવર્ક દ્વારા જોડાયેલા કમ્પ્યુટર વચ્ચે સરળ કાર્ય પદ્ધતિથી ખાતરી નીચેનામાંથી કયા પ્રોટોકોલ દ્વારા આપવામાં આવે છે ?
- (A) FTP (B) TCP
(C) IP (D) આપેલ તમામ
35. વેબ પેજને વાંચવા માટે કઈ સુવિધાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) વેબ બ્રાઉઝર (B) વેબ સાઈટ
(C) વેબ પેજ (D) આપેલ તમામ
36. અંગત રોજનીશીની જેમ નીચેનામાંથી કઈ વેબસાઈટ એક વ્યક્તિ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે ?
- (A) Website (B) Homepage
(C) Blog (D) Index page
37. કમ્પ્યુટર નેટવર્કમાં સાચો માર્ગ પસંદ કરી દસ્તાવેજોને આગળ મોકલવાનું કાર્ય નીચેનામાંથી કયા ઘટક દ્વારા કરવામાં આવે છે ?
- (A) રાઉટર (B) એમ્પ્લીફાયર
(C) પથ ફાઈન્ડર (D) આપેલ તમામ
38. ઈ-મેઈલ દ્વારા કયા પ્રકારની માહિતી મોકલી શકાય છે ?
- (A) લખાણ અને ધ્વનિ (B) લખાણ અને અંકો
(C) મલ્ટીમીડિયા (D) આપેલ તમામ
39. સોફ્ટવેર સાથે આવતા અને સિસ્ટમને નુકસાનકર્તા પરોપજીવી પ્રોગ્રામને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) હુમલો (Attack) (B) વાયરસ (Virus)
(C) ભેદતા (Vulnerabilities) (D) આપેલ તમામ
40. ગૂઢ લખાણને મૂળ સંદેશમાં ફેરવવાની ક્રિયાને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) Enciphering (B) Encryption
(C) Deciphering (D) Decryption

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (331) (સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1.	HTMLનો પરિચય	08
		2.	HTMLમાં Head અને Body વિભાગ (અપૂર્ણ)	03
2.	જુલાઈ	2.	HTMLમાં Head અને Body વિભાગ (પૂર્ણ)	06
		5.	ટેબ્લીનો પરિચય	07
		6.	ટેબ્લીમાં ડેટાનું એડિટિંગ અને ફોર્મેટિંગ	08
3.	ઓગસ્ટ	7.	ટેબ્લીમાં વિષય	14
4.	સપ્ટેમ્બર	9.	સમસ્યા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ	08
5.	ઓક્ટોબર	10.	સી ભાષાનો પરિચય	06
6.	નવેમ્બર	11.	સી ભાષામાં ડેટાપ્રકાર, પ્રક્રિયકો અને પદાવલિઓ	06
		12.	નિવેશ (Input)/નિર્ગમ (Output) પ્રક્રિયાઓનો ઉપયોગ	06
7.	ડિસેમ્બર	13.	નિર્ણય માળખાં	06
		14.	લૂપ નિયંત્રણ માળખાં	09
8.	જાન્યુઆરી	—	Revision	—
9.	ફેબ્રુઆરી	—	Revision	—

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 1.30 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચીનકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચીનક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ ગુણ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	કૌશલ્ય (S)	કુલ
	15	15	15	5	50
ટકા(%)	30%	30%	30%	10%	100%

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર
1.	સરળ	50%	25
2.	મધ્યમ	35%	18
3.	કઠિન	15%	7
	કુલ	100%	50

પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	હેતુલક્ષી (MCQ)
પ્રશ્નોની સંખ્યા	50
ફાળવેલ ગુણ	50
અંદાજિત સમય	1.30 કલાક

પ્રકરણ અનુસાર ગુણભારની ફાળવણી

ક્રમ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	સૈદ્ધાંતિક ગુણભાર	પ્રાયોગિક ગુણભાર
1.	1	HTMLનો પરિચય	6	8
2.	2	HTMLમાં Head અને body વિભાગ	7	7
3.	5	કેલ્સીનો પરિચય	3	4
4.	6	કેલ્સીનો પરિચયમાં ડેટાનું એડિટિંગ અને ફોર્મટિંગ	4	6
5.	7	કેલ્સીમાં વિષેય	5	5
6.	9	સમસ્યા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ	3	-
7.	10	સી ભાષાનો પરિચય	4	10
8.	11	સી ભાષામાં ડેટાપ્રકાર, પ્રક્રિયકો અને પદાવલીઓ	6	
9.	12	નિવેશ (Input)/નિર્ગમ (Output) પ્રક્રિયાઓની ઉપયોગ	4	
10.	13	નિર્ણય માળખાં	4	10
11.	14	લૂપ નિયંત્રણ માળખાં	4	
		કુલ	50	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

નમૂનાના પ્રશ્નપત્રની બ્લ્યુપ્રિન્ટ

સમય : 1:30 કલાક

ગુણ : 50

પ્રકરણવાર ગુણભાર

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ પ્રશ્નનો પ્રકાર	જ્ઞાન(K) MCQ	સમજ(U) MCQ	ઉપયોગન(A) MCQ	કૌશલ્ય(S) MCQ	કુલ ગુણ
1	HTMLનો પરિચય	1	2	3	0	6
2	HTMLમાં Head અને body વિભાગ	3	2	1	1	7
5	ટેબ્લીનો પરિચય	1	1	1	0	3
6	ટેબ્લીમાં ડેટાનું ઓર્ગેટિંગ અને ફોર્મેટિંગ	1	1	1	1	4
7	ટેબ્લીમાં વિધેય	1	1	2	1	5
9	સમસ્યા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ	1	1	1	0	3
10	સી ભાષાનો પરિચય	1	1	1	1	4
11	સી ભાષામાં ડેટાપ્રકાર, પ્રક્રિયકો અને પદ્ધતિઓ	2	2	1	1	6
12	નિવેશ/નિર્ગમ પ્રક્રિયાઓનો ઉપયોગ	2	1	1	0	4
13	નિર્ણય માળખાં	1	2	1	0	4
14	લૂપ નિયંત્રણ માળખાં	1	1	2	0	4
		15	15	15	5	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 1:30 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 50

સૂચનાઓ :

- દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

- વેબની માહિતી દર્શાવવા માટે કઈ માર્કઅપ ભાષાની જરૂર પડે છે ?
(A) CML (B) HTML
(C) NML (D) WML
- HTML દસ્તાવેજમાં કેટલા ટાઈટલ એલિમેન્ટ હોય છે ?
(A) એક (B) બે
(C) ત્રણ (D) ચાર
- HTMLમાં નીચેનામાંથી કયું ખાલી (Empty) ટેગ નું ઉદાહરણ છે ?
(A) <H1> (B) <P>
(C)
 (D) <Pre>
- HTMLમાં નક્કી કરેલ લખાણને ઘાટા અક્ષરોમાં રાખવા માટે કયા ટેગનો ઉપયોગ કરાય છે ?
(A) <tt> (B)
(C) <I> (D) <sup>
- HTML દસ્તાવેજની અંદર કેટલાક અક્ષરો કે શબ્દોનો સમૂહ કે જે અલગ રંગથી (સામાન્ય રીતે ભૂરા રંગથી) અને નીચે લીટી દોરીને દર્શાવાય છે તેને શું કહે છે ?
(A) ઈમેજ લિંક (B) ગુણધર્મ
(C) હાઈપર લિંક (D) ડિફોર્મેટ

6. HTML એલિમેન્ટની સાથે વધારાની ગોઠવણ કરવા નીચેનામાંથી શું ઉપયોગમાં લેવાય છે ?
 (A) સંખ્યા (નંબર) (B) ગુણધર્મ (એટ્રીબ્યુટ)
 (C) ટિપ્પણી (કોમેન્ટ) (D) લખાણ (કન્ટેન્ટ)
7. નીચેનામાંથી કયા બે, HTML કોડના બે, મૂળભૂત વિભાગો બનાવે છે ?
 (A) Head અને Body (B) Physical અને Logical
 (C) Code અને Browser (D) Meta tags અને Body
8. HTML કોડમાં ટેગ દર્શાવવા માટે નીચેનામાંથી શું ઉપયોગમાં લેવાય છે ?
 (A) સોળ અંકની પદ્ધતિમાં કલર કોડ (B) દશાંશ પદ્ધતિમાં કલર કોડ
 (C) કલર ચિકિસંગ મોડેલ (D) ટકાવારીમાં ચિકિસેલ
9. HTMLમાં જાનાને સમાંતર આડી લીટી દોરવા માટે નીચેનામાંથી કયા એલિમેન્ટનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) <ln> (B) <line>
 (C) <hr> (D) <rular>
10. અક્ષર સ્વરૂપાંકન માટેની નીચેનામાંથી કઈ ભૌતિક ટેગની વચ્ચે ટાઈપ કરેલ લખાણને તેની આગળના લખાણ કરતા નાના અક્ષરોમાં અને થોડું ઉપર દર્શાવેલ છે ?
 (A) _{...} (B) <lt>...</lt>
 (C) <strike>...</strike> (D) ^{...}
11. નીચેનામાંથી કયો HTMLમાં ટેગ નો ગુણધર્મ નથી ?
 (A) face (B) size
 (C) type (D) color
12. HTMLમાં '&' ચિહ્ન માટે નીચેનામાંથી કઈ સાંકેતિક સંજ્ઞાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) lt (B) gt
 (C) cmp (D) and
13. HTMLમાં કયો ટેગ આખા વેબ પેજ માટેના સામાન્ય (default) ફોન્ટ વ્યાખ્યાયિત કરે છે ?
 (A) <base (B) <basefont>
 (C) <default> (D) <body>

14. કેલ્સીમાં બનાવેલી વર્કશીટનું અનુલંબન નીચેનામાંથી શું હોય છે ?
 (A) .ods (B) .odd
 (C) .xls (D) .obj
15. કેલ્સીમાં જરૂરિયાત પ્રમાણે ટૂલબારને પ્રદર્શિત કરવા માટે કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) File -> Toolbars (B) Edit -> Toolbars
 (C) View ==> Toolbars (D) Format -> Toolbars
16. કેલ્સીમાં વર્કશીટના કોઈપણ સેલમાં સૂત્ર દાખલ કરવા માટે સૂત્રની શરૂઆતમાં કયું ચિહ્ન લખવું જરૂરી છે ?
 (A) * (B) /
 (C) % (D) =
17. કેલ્સીમાં નવી સ્પ્રેડશીટ ખોલવા માટે કઈ શોર્ટ કટ કીનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) ctrl + S (B) ctrl + O
 (C) ctrl + N (D) ctrl + T
18. કેલ્સીમાં નિરપેક્ષ સ્થાનાંક કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા ચિહ્નનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) + (B) =
 (C) \$ (D) &
19. કેલ્સીમાં મદદ મેળવવા માટે નીચેનામાંથી કઈ ફંક્શન કીનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) F1 (B) F2
 (C) F4 (D) F7
20. કેલ્સીમાં બિનજરૂરી ડેટાને ગાળીને દૂર કરવાની પ્રક્રિયાને શું કહે છે ?
 (A) સોર્ટિંગ (B) સર્ચિંગ
 (C) ફિલ્ટરિંગ (D) વેલીડેટિંગ
21. કેલ્સીમાં નીચેનામાંથી કયું ગાણિતિક વિધેય આપેલ સંખ્યાની કમિક વિધેયની કિંમત પાછી આપે છે ?
 (A) sum() (B) product()
 (C) sort() (D) fact()

22. કેલ્સીમાં `=int(15.3)` વિધેય કઈ કિંમત પરત કરશે ?
 (A) 15 (B) 3
 (C) 15.0 (D) 0.3
23. કેલ્સીમાં કયું આંકડાકીય વિધેય આપેલી સંખ્યાઓની સરેરાશ કિંમત પાછી આપે છે ?
 (A) `mean()` (B) `mode()`
 (C) `median()` (D) `average()`
24. કેલ્સીમાં નીચેનામાંથી કયું સિટુંગ ફંક્શન (વિધેય) આપેલી (શબ્દિક લખાણ) સ્ટ્રીંગની લંબાઈ (કેટલા અક્ષર નો સમાવેશ છે તે) જણાવે છે ?
 (A) `length()` (B) `size()`
 (C) `len()` (D) એક પણ નહીં
25. નીચેનામાંથી કયો કેલ્સી નો તાર્કિક વિધેય નથી ?
 (A) `proper` (B) `OR`
 (C) `AND` (D) `NOT`
26. નીચેનામાંથી કયું એક કાર્યરીતિ છે જેમાં સમસ્યાના ઉકેલ માટે યંત્ર દ્વારા કરવામાં આવતા દરેક કાર્યને ચિન્તાત્મક સ્વરૂપે રજૂ કરવામાં આવે છે ?
 (A) મુઝે કોડ (B) ફ્લો ચાર્ટ
 (C) પાઈ ચાર્ટ (D) અલ્ગોરિધમ
27. નીચેનામાંથી કયું ચિહ્ન ફ્લો ચાર્ટમાં અંત દર્શાવવા માટે વાપરવામાં આવે છે ?
 (A) વર્તુળ (B) હીરો
 (C) ગોળ ખૂણાઓ વાળો લંબચોરસ (D) ચોરસ
28. ફ્લો ચાર્ટમાં અનુસંધાન ચિહ્ન દર્શાવવા માટે કયું ચિહ્ન લખાય છે ?
 (A) ચોરસ (B) વર્તુળ
 (C) હીરો (D) લંબચોરસ
29. સી ભાષામાં મૂળાકારોને કેટલા વર્ગોમાં વહેંચી શકાય છે ?
 (A) 2 (B) 3
 (C) 4 (D) 6

30. સી ભાષામાં નીચેનામાંથી કયું અમાન્ય ચલનું નામ છે ?
 (A) interest (B) marks100
 (C) _file (D) total&value
31. સી ભાષામાં સાંકેતિક અચલોને વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે નીચેનામાંથી કઈ વાક્યરચનાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) #define identifier value (B) #define value identifier
 (C) #value identifier definition (D) એક પણ નહીં
32. સી ભાષામાં લખવામાં આવેલી ફાઈલનું અનુલંબન શું હોય છે ?
 (A) .c (B) .ci
 (C) .onj (D) .exe
33. નીચેનામાંથી કયો સી ભાષાનો ગાણિતિક પ્રક્રિયક નથી ?
 (A) + (B) %
 (C) / (D) \
34. નીચેનામાંથી કયો સી ભાષાનો સંબંધસૂચક પ્રક્રિયક છે ?
 (A) == (B) &&
 (C) || (D) /
35. શરતોને ચકાસવા માટે સી ભાષામાં ટર્નરી પ્રક્રિયક અથવા શરતી પ્રક્રિયક નીચેનામાંથી કઈ નિશાનીઓનો ઉપયોગ કરે છે ?
 (A) "?" (B) "\/
 (C) "#&" (D) "\$&"
36. સી ભાષામાં નીચેનામાંથી કયા પ્રક્રિયક ચિહ્નનો ઉપયોગ તાર્કિક NOT માટે થાય છે ?
 (A) && (B) ||
 (C) ! (D) <>
37. સી ભાષામાં આપેલ ડેટા પ્રકારને ઉપનામ આપવા માટે નીચેનામાંથી કયા કી વર્ડનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) enum (B) deg
 (C) printv (D) typedef

38. સી ભાષામાં value++નો અર્થ શું કરી શકાય ?
- (A) પોસ્ટ ઇન્ક્રીમેન્ટ (B) પોસ્ટ ડીક્રીમેન્ટ
(C) પ્રિ ઇન્ક્રીમેન્ટ (D) પ્રિ ડીક્રીમેન્ટ
39. સી ભાષામાં પ્રોગ્રામનો અમલ કરતી વખતે એક અક્ષર વાંચવા માટે કયા વિધેયનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) gets() (B) getchar()
(C) puts() (D) getl()
40. સી ભાષામાં નીચેનામાંથી કયા વિધેયનો ઉપયોગ ઉપયોગકર્તા દ્વારા ટાઈપ કરવામાં આવેલ અક્ષરને સ્ક્રીન પર દર્શાવવો ન હોય ત્યારે થાય છે ?
- (A) getchar() (B) getch()
(C)getc() (D) gets()
41. નીચેનામાંથી કયા સાધન દ્વારા પ્રોગ્રામમાં ઈનપુટ શક્ય છે ?
- (A) કીબોર્ડ (B) સ્પીકર
(C) પ્રિન્ટર (D) મોનિટર
42. સી ભાષામાં ફોર્મેટેડ ઈનપુટ માટે નીચેનામાંથી કયા વિધેયનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) gets() (B)getc()
(C) getch() (C) scanf()
43. સી ભાષા મૂળભૂત રીતે કેટલા પ્રકારના નિર્ણય માળખા માટેના વિધાન પૂરા પાડે છે ?
- (A) એક (B) બે
(C) ત્રણ (D) ચાર
44. સી ભાષામાં if વિધાનનો ઉપયોગ નીચેનામાંથી કયા પ્રકારે કરી શકાય ?
- (A) સરળ if વિધાન (B) if-else વિધાન
(C) else-if વિધાન (D) ઉપરના તમામ
45. સી ભાષામાં જ્યારે આપેલ અનેક પસંદગીઓમાંથી કોઈ એક ક્રિયા પસંદ કરવાની હોય ત્યારે કયા વિધાનનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) સરળ if વિધાન (B) લૂપ વિધાન
(C) switch વિધાન (D) એક પણ નહીં

46. નીચેના if વિધાનના અમલ બાદ flag ચલની કિંમત કઈ હશે ?

```
int flag = 0;
```

```
if (5<8)
```

```
{flag=1;}
```

(A) 0

(B) 1

(C) 5

(D) 8

47. નીચેનામાંથી કઈ સી ભાષાની નિર્ગમ નિયંત્રણ લૂપ છે ?

(A) for

(B) while

(C) do...while

(D) એક પણ નહીં

48. સી ભાષામાં for લૂપમાં કયા પ્રક્રિયકનો ઉપયોગ કરીને એકથી વધુ પ્રાચલનો આરંભ કરી શકાય છે ?

(A) . Dot

(B) , Coma

(C) : Colon

(D) ; Semi Colon

49. સી ભાષામાં જ્યારે ફેરાની સંખ્યા પૂર્વ નિશ્ચિત ન હોય અને લૂપને અટકાવવા માટેની શરત લૂપમાં પ્રવેશ કરતા પહેલા ચકાસવાની હોય ત્યારે કઈ લૂપનો ઉપયોગ વધુ અનુકૂળ છે ?

(A) for

(B) while

(C) do ... while

(D) એક પણ નહીં

50. સી ભાષામાં લૂપના અમલ દરમિયાન કેટલીક વાર લૂપના અન્ય વિધાનોનો અમલ કર્યા વિના લૂપને અચાનક જ અટકાવી દેવાની જરૂર પડે ત્યારે કયા વિધાનનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) break

(B) continue

(C) go

(D) exit

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (331) (સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાલ
1.	જૂન	1.	કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના.	05
		2.	કેસેડિંગ સ્ટાઇલશીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ (અપૂર્ણ)	06
2.	જુલાઈ	2.	કેસેડિંગ સ્ટાઇલશીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ (પૂર્ણ)	06
		3.	કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરી સરળ વેબસાઈટની રચના	08
		4.	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	06
3.	ઓગસ્ટ	5.	એમ-કોમર્સનો પરિચય	08
		6.	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	06
4.	સપ્ટેમ્બર	7.	જાવાની મૂળભૂત બાબતો (અપૂર્ણ)	10
5.	ઓક્ટોબર	7.	જાવાની મૂળભૂત બાબતો (પૂર્ણ)	05
6.	નવેમ્બર	8.	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ (અપૂર્ણ)	12
7.	ડિસેમ્બર	8.	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ (પૂર્ણ)	02
		9.	એરે અને સ્ટ્રિંગનો ઉપયોગ	11
8.	જાન્યુઆરી	13.	અન્ય ઉપયોગી નિઃશુલ્ક ટુલ્સ અને સેવાઓ	05
9.	ફેબ્રુઆરી	-	પુનરાવર્તન	-

નોંધ : પ્રકરણ 13 માંથી 3 મુદ્દા સંપૂર્ણ રદ કરેલ છે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331
વાર્ષિક પરીક્ષા (વિજ્ઞાન અને સામાન્ય પ્રવાહ)

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 100

નોંધ : સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નપત્ર પદ્ધતિ આધારિત રહેશે.

હેતુઓ ગુણ	જ્ઞાન (IC)	સમજ (U)	ઉપયોગ (A)	કૌશલ્ય (S)	કુલ ગુણ
	30	30	30	10	100
ટકા(%)	30%	30%	30%	10%	100%

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર
1.	સરળ	50%	50
2.	મધ્યમ	35%	35
3.	કઠિન	15%	15
	કુલ	100%	100

પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	હેતુલક્ષી (MCQ)
પ્રશ્નોની સંખ્યા	100
ફાળવેલ ગુણ	100
અંદાજિત સમય	2 કલાક

પ્રકરણ અનુસાર ગુણભારની ફાળવણી

ક્રમ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	સૈદ્ધાંતિક ગુણભાર	પ્રાયોગિક ગુણભાર
1.	1	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના કરવી	10	7
2.	2	ટેસ્ટેડિંગ સ્ટાઈલ શીટ અને જાવાસ્ક્રિપ્ટ	12	8
3.	3	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી સરળ વેબસાઈટની રચના	10	10
4.	4	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	10	0
5.	5	એમ-કોમર્સનો પરિચય	12	0
6.	6	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	10	0
7.	7	જાવાની મૂળભૂત બાબતો	10	10
8.	8	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ	10	15
9.	9	એરે અને સ્ટ્રિંગનો ઉપયોગ	10	
10.	13	અન્ય ઉપયોગી નિઃશુલ્ક ટુલ્સ અને સેવાઓ	06	0
		કુલ	100	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-12

નમૂનાની બ્લ્યૂપ્રિન્ટ

સમય : 2 કલાક

ગુણ : 100

પ્રકરણવાર ગુણભાર

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	જ્ઞાન(ક)	સમજ(ઉ)	ઉપયોગન(આ)	કૌશલ્ય(ડ)	કુલ ગુણ
	પ્રશ્નોનો પ્રકાર	MCQ	MCQ	MCQ	MCQ	
1	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી HTML ફોર્મની રચના કરવી.	4	2	2	2	10
2	પ્રેસ્ટેઈજ સ્ટાઈલ શીટ અને જવાસ્ક્રિપ્ટ	4	3	3	2	12
3	કમ્પોઝરનો ઉપયોગ કરી સરળ વેબસાઈટની રચના	2	3	4	1	10
4	ઈ-કોમર્સનો પરિચય	3	4	3	0	10
5	એમ-કોમર્સનો પરિચય	5	4	3	0	12
6	ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલો	3	3	3	1	10
7	જાવાની મૂળભૂત બાબતો	2	3	4	1	10
8	જાવામાં ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ	2	3	3	2	10
9	ગેરે અને ફિગ્યરનો ઉપયોગ	3	3	3	1	10
13	અન્ય ઉપયોગી નિઃશુલ્ક ટૂલ્સ અને સેવાઓ	2	2	2	0	6
		30	30	30	10	100

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-25

ધોરણ-12

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) - 331

વાર્ષિક પરીક્ષા (વિજ્ઞાન અને સામાન્ય પ્રવાહ)

સમય : 2 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 100

1. HTMLમાં ફોર્મની રચના કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા ઘટકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) <form> (B) <action>
(C) <image> (D) <text>
2. HTMLફોર્મમાં ફીલ્ડને પૂર્વ નિર્ધારિત કિંમત સાથે દર્શાવવા માટે કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) text (B) value
(C) name (D) type
3. HTML ફોર્મમાં ફીલ્ડને નામ આપવા માટે (input) ઘટકની કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) name (B) type
(C) value (D) initial
4. કમ્પોઝરમાં જુદાજુદા ટુલબાર અને સ્ટેટસ બાર દર્શાવવા માટે નીચેનામાંથી કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) Edit → Show (B) Format → Show
(C) View → Show (D) Insert → Show
5. કમ્પોઝરમાં સાઈટ મેનેજરના વિભાગને બંધ કરવા માટે નીચેનામાંથી કઈ 'કી'નો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) F3 (B) F5
(C) F6 (D) F9
6. કમ્પોઝરના ફોર્મમાં ચેકબોક્સ બનાવવા માટે નીચેનામાંથી કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
(A) Form → Form Field (B) File → Form Field
(C) Format → Form Field (D) Tools → Form Field
7. કમ્પોઝરના ફોર્મમાં રેડિયો બટનનો કોઈ વિકલ્પને પૂર્વ નિર્ધારિત રીતે પસંદ કરેલો રાખવા ઈચ્છતા હોઈએ તો નીચેનામાંથી કયા લખાણ આગળ આવેલું ચેકબોક્સ પસંદ કરવું જોઈએ ?
(A) Initially selected (B) Initially checked
(C) Selected (D) એક પણ નહીં

8. HTMLમાં ફોર્મની વિગતો મોકલતી વખતે HTTP પદ્ધતિ સ્પષ્ટ કરવા માટે નીચેનામાંથી ફોર્મની કઈ લાશલિકતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) submit (B) action
(C) method (D) input
9. HTML ફોર્મમાં નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ એક સમયે માત્ર મર્યાદિત માહિતી મોકલવાની અનુમતિ પૂરી પાડે છે ?
- (A) GET (B) POST
(C) SET (D) PVT
10. નીચેનામાંથી કયું નિશ્ચુલ ઓપન સોર્સ વેબ વિકાસ માટેનું IDE છે ?
- (A) HTmL (B) Kompozer
(C) SciTE (D) Base
11. નીચેનામાંથી કોનો ઉપયોગ વેબસાઈટમાં દર્શનીય પટકો માટેની શૈલી સ્પષ્ટ કરવા માટે થાય છે ?
- (A) Cascading Style Sheet (B) Webpage
(C) Form (D) Animation
12. CSS Rulesના મુખ્ય કેટલા વિભાગો છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) છ
13. કમ્પોઝરમાં Cascade બટન નીચેનામાંથી કયા ટૂલ બાર પર ઉપલબ્ધ છે?
- (A) Format Toolbar1 (B) Format Toolbar2
(C) Composition Toolbar (D) Editmode Toolbar
14. CSS Style sheet ડાયલોગ બોક્સમાં કયા વિભાગમાં નિર્માણ કરવામાં આવેલ CSS કોડ દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) General (B) Text
(C) Lists (D) Aural
15. નીચેનામાંથી કઈ સંસ્થાએ જાવા સ્ક્રિપ્ટનો વિકાસ કર્યો ?
- (A) Yahoo (B) Google
(C) Wikipedia (D) Netscape
16. નીચેનામાંથી કઈ નિશાની દ્વારા જાવા સ્ક્રિપ્ટ બ્લોકની શરૂઆત અને અંત દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) અર્ધ વિરામ (semi colon) (B) ચોરસ કૌંસ (square bracket)
(C) છગડિયો કૌંસ (curly bracket) (D) સઘડ કૌંસ (round bracket)

17. જાવા સ્ક્રિપ્ટમાં નીચેનામાંથી કયા વિધાનનો ઉપયોગ વિશેષમાં ક્રિમત પરત કરવા માટે થાય છે ?
 (A) return (B) function
 (C) select (D) send
18. વિગતોનો સંગ્રહ કરવા માટેના સંગ્રાહકને શું કહે છે ?
 (A) ચલ (B) પૂર્ણાંક
 (C) ઘટના (D) ઘટના-સંચાલક
19. જાવા સ્ક્રિપ્ટમાં ઉપયોગકર્તા ફોર્મનું ફિલ્ડ પસંદ કરે ત્યારે કઈ ઘટના ઉદ્ભવે છે ?
 (A) focus (B) load
 (C) select (D) click
20. ગ્રાઉઝર ઓબ્જેક્ટ મોડેલમાં નીચેનામાંથી કયા ઓબ્જેક્ટની પદ્ધતિઓ અને ગુણધર્મો દ્વારા વેબ ગ્રાઉઝરની વિન્ડોને નિયંત્રણ કરવામાં આવે છે ?
 (A) window (B) document
 (C) history (D) location
21. જાવા સ્ક્રિપ્ટમાં નિશ્ચિત કાર્યને પાર પાડતા પુનઃ ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા કોડના બ્લોકને શું કહે છે ?
 (A) વિધિય (B) ચલ
 (C) એરે (D) ઘટના
22. નીચેનામાંથી કઈ સ્ક્રીપ્ટિંગ ભાષાનો ઉપયોગ વેબ પેજમાં પ્રોગ્રામિંગ ઉમેરવા માટે કરવામાં આવે છે ?
 (A) Action script (B) Java Script
 (C) HTML (D) CSS
23. વિશિષ્ટ હેતુ માટે પરસ્પર જોડાયેલા વેબ પેજના સમૂહને શું કહે છે ?
 (A) ફોર્મ (B) વેબસાઈટ
 (C) CSS (D) એક્સપ્રેસ
24. વેબસાઈટમાં કેવી માહિતી હોવી જોઈએ ?
 (A) સંપૂર્ણ, સંબંધિત (B) સંપૂર્ણ, અસંબંધિત
 (C) અપૂર્ણ, અસંબંધિત (D) અપૂર્ણ, સંબંધિત
25. વેબસાઈટની વિકાસ પ્રક્રિયામાં નીચેનામાંથી કયો મુદ્દો અગત્યનો નથી ?
 (A) હેતુ (B) પ્રેક્ષક ગણ
 (C) વિષય વસ્તુ (D) નિવેશ

26. વેબ પેજનું શીર્ષક વેબ બ્રાઉઝરમાં ક્યાં દર્શાવવામાં આવે છે ?
 (A) સ્ટેટસ બારમાં (B) ટાઈટલ બારમાં
 (C) મેનુ બારમાં (D) ટૂલ બારમાં
27. કમ્પોઝરમાં વેબ પેજમાં ટેબલ ઉમેરવા માટે ક્યા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) Insert → Table (B) Format → Table
 (C) Edit → Table (D) View → Table
28. વેબસાઈટને વેબ સર્વર પર અપલોડ કરવાની જગ્યા નીચેનામાંથી કોણ પૂરી પાડે છે ?
 (A) Internet Service Provider (B) Internet Host Provider
 (C) Internet Space Provider (D) Internet Space Manager
29. કમ્પ્યુટર પરથી વેબ હોસ્ટ પર ફાઈલોના સ્થાનાંતરણ માટે નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) FTP (B) HTTP
 (C) STP (D) NST
30. કમ્પોઝરમાં લિંકની રચના કરવા માટે ક્યા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) Insert → Link (B) Format → Link
 (C) Edit → Link (D) View → Link
31. નીચેનામાંથી કયું ઓપન સોર્સ WYSIWYG પ્રકારનું HTML એડિટર છે કે જે અંગ્રેજી, જર્મન, હિન્દી અને ચાઈનીઝ જેવી ભાષાનું સમર્થન કરે છે ?
 (A) અપ્ટાના સ્ટુડિયો (B) બ્લૂઝિફોન
 (C) અમાયા (D) કમ્પોઝર
32. ઓપન સોર્સ WYSIWYG પ્રકારનું વેબ એડિટર અમાયા કોના દ્વારા વિકસિત કરવામાં આવ્યું છે ?
 (A) W3C (B) WWW
 (C) NetScape (D) Windows
33. ઇન્ટરનેટ જેવા ઇલેક્ટ્રોનિક માધ્યમનો ઉપયોગ કરી ઉત્પાદનનું અરીદ-વેચાણ સેવા અને માહિતી પૂરી પાડવાના કાર્યને શું કહે છે ?
 (A) ઈ-કોમર્સ (B) પરંપરાગત કોમર્સ
 (C) એલ-કોમર્સ (D) વૈશ્વિક કોમર્સ
34. નીચેનામાંથી પુસ્તકોની ઓનલાઈન દુકાનનું ઉદાહરણ કયું છે ?
 (A) amazon (B) ircic
 (C) gmail (D) yahoo

35. ઇન્ટરનેટ પર ડિજિટલ સ્વરૂપે ઉપલબ્ધ વર્તમાન પત્રને શું કહે છે ?
 (A) I-Newspaper (B) Internet Newspaper
 (C) www-Newspaper (D) E-Newspaper
36. નીચેનામાંથી કઈ ઓનલાઈન હરાજ માટેની પ્રચલિત વેબસાઈટ છે ?
 (A) www.amazon.com (B) www.myntra.com
 (C) www.makemytrip.com (D) www.ebay.com
37. ભારતીય રેલવેની વેબસાઈટ પર ટિકિટની નોંધણી થઈ ગયા બાદ ગ્રાહકને નીચેનામાંથી કઈ રીતે મોકલવામાં આવે છે ?
 (A) ઈ-મેઈલ દ્વારા (B) SMS દ્વારા
 (C) (A) અને (B) બંને (D) એક પણ નહીં
38. નીચેનામાંથી કઈ માર્કેટિંગ અને વેચાણ માટેની પ્રચલિત વેબસાઈટ નથી ?
 (A) www.homeshop18.com (B) www.flipcart.com
 (C) www.pnbindia.in (D) www.myntra.com
39. ઇન્ટરનેટ પર કરવામાં આવતા બેંકના વ્યવહારોને નીચેનામાંથી કઈ પ્રક્રિયા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) હરાજ (B) બોલી
 (C) નેટ બેન્કિંગ (D) www.બેન્કિંગ
40. નીચેનામાંથી કયો ઈ કોમર્સ નો ફાયદો છે ?
 (A) ઝડપ (B) સુરક્ષા
 (C) ગોપનીયતા (D) પ્રારંભિક ખર્ચ
41. ઉત્પાદન કે સેવા પૂરી પાડતા વ્યવસાયિકો કે સંસ્થાઓ ઇન્ટરનેટ ની વેબસાઈટ પર કઈ વ્યવસાયી પ્રતિકૃતિનો ઉપયોગ કરે છે ?
 (A) વ્યવસાયીની ગ્રાહક (B) વ્યવસાયી થી વ્યવસાયી
 (C) ગ્રાહક થી વ્યવસાયી (D) સરકાર થી વ્યવસાયી
42. સરકારથી નાગરિક (G2C) વ્યવસાયી પ્રતિકૃતિના ઉદ્દેશ્યની પૂર્તિ માટે ગુજરાત સરકારે પોતાનું કયું નેટવર્ક વિકસિત કર્યું છે ?
 (A) GSNET (B) GSWAN
 (C) GSLAN (D) GSMAN
43. એમ-કોમર્સમાં નીચેનામાંથી કયા સાધનનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) મોબાઈલ ફોન (B) સ્માર્ટ ફોન
 (C) પર્સનલ ડિજિટલ અસિસ્ટન્ટ (D) ઉપરના તમામ

44. નીચેનામાંથી કઈ એમ-કોમર્સની મર્યાદા છે ?
- (A) વૈશ્વિક સંપર્ક શક્ય બને છે
(B) વ્યવહાર ખર્ચમાં ઘટાડો થાય છે
(C) વ્યવસાય નિરંતર એટલે કે 24 X 7 સમયે ચલાવી શકાય છે
(D) તે મર્યાદિત બેન્ડ વિડથ (ગતિ) ધરાવે છે
45. વ્યવસાયિક હેતુ માટે સ્થાનની માહિતી પૂરી પાડતી તકનીકના ઉપયોગને શું કહે છે ?
- (A) ઈ-કોમર્સ (B) એમ-કોમર્સ
(C) એલ-કોમર્સ (D) પરંપરાગત કોમર્સ
46. એમ-કોમર્સમાં સ્થાન આધારિત સેવાનાં ઉદાહરણ માં નીચેનામાંથી કઈ સેવા એક સ્થળ થી અન્ય સ્થળ સુધીનું દિશા સૂચન કરે છે ?
- (A) નકશા (B) નેવિગેશન
(C) અનુસંધાન સેવા (D) માહિતી અથવા નિર્દેશન સેવાઓ
47. સંસ્થાના નેટવર્ક અને બહારની દુનિયા વચ્ચે સામાન્ય રીતે ઉપયોગમાં લેવાતી નેટવર્કની સુરક્ષા સીમા ને શું કહે છે ?
- (A) એન્ટિવાયરસ સોફ્ટવેર (B) સિક્યોર સોકેટ લેયર
(C) ફાયર વોલ (D) સક્રિયિકરણ
48. નીચેનામાંથી શેના દ્વારા ચૂકવણી કરતી વખતે ગ્રાહકે ક્રેડિટ કે ડેબિટ કાર્ડ નંબર પૂરો પાડવો જરૂરી નથી ?
- (A) ચાર્જ કાર્ડ (B) સ્માર્ટ કાર્ડ
(C) ઈ-વોલેટ (D) એક પણ નહીં
49. નીચેનામાંથી કઈ નેશનલ પેમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (NPCI) એ શરૂ કરેલી કાર્ડ દ્વારા ચુકવણીની એક નવી પદ્ધતિ છે ?
- (A) E - pay (B) Smart pay
(C) RuPay (D) ePay
50. ઈ-કોમર્સ અને એમ-કોમર્સ સુરક્ષાનો નીચેનામાંથી કયો પ્રકાર ખાતરી આપે છે કે સંદેશ મોકલનાર સંદેશ મોકલવાનો ઇનકાર કરી શકશે નહીં ?
- (A) અધિકૃતતા (B) ગુપ્તતા
(C) અસ્વીકાર (D) અખંડિતતા
51. વાયરસ, વોર્મ અને ટ્રોજનહોર્સ જેવા દુષિત કોડને શોધી અટકાવી અને દૂર કરવાની પ્રક્રિયા કરતા કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામને શું કહે છે ?
- (A) એન્ટિવાયરસ સોફ્ટવેર (B) ડિજિટલ સર્ટિફિકેટ
(C) ફાયર વોલ (D) કીપટોગ્રાફી

52. SSL પ્રોટોકોલની રચના કોણે કરી ?
- (A) Google (B) Netscape
(C) Yahoo (D) Firefox
53. ફાઈલની કોપીરાઈટ માહિતીને ઓળખવા માટે ચિત્ર, ઓડિયો કે વિડીયો ઉમેરવામાં આવતા ડિજિટલ કોડને શું કહે છે ?
- (A) Image mark (B) Digital mark
(C) Code mark (D) Water mark
54. નીચેનામાંથી ચૂકવણીના કયા કાર્ડની સપાટી પર માર્કેટીંગ જરૂરી હોય છે ?
- (A) સ્માર્ટ કાર્ડ (B) ડેબિટ કાર્ડ
(C) ક્રેડિટ કાર્ડ (D) ચાર્જ કાર્ડ
55. પ્રોગ્રામિંગની રીતને કેટલા પ્રકારમાં વહેંચી શકાય છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) છ
56. નીચેનામાંથી કઈ પ્રોગ્રામિંગ ભાષા ઓબ્જેક્ટ આધારિત પ્રોગ્રામિંગને સમર્થન આપતી નથી ?
- (A) C (B) Java
(C) PHP (D) VB.net
57. ઓબ્જેક્ટ આધારિત પદ્ધતિમાં કઈ વસ્તુ કેન્દ્રબિંદુ ઉપર હોય છે ?
- (A) ડેટા (B) વિષય
(C) ઓબ્જેક્ટ (D) ઉપરના તમામ
58. ક્લાસ-ડાયાગ્રામમાં કોઈપણ ક્લાસને રજૂ કરવા માટેના આઈકોનમાં નીચેનામાંથી શેનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) name (B) attribute
(C) behaviour (D) procedure
59. ક્લાસ ડાયાગ્રામમાં પેકેજ દર્શતા માટે કયા સંકેતનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- (A) - (B) #
(C) + (D) ~
60. ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલમાં નીચેનામાંથી કોણ પ્રક્રિયાના અમલીકરણની માહિતી ગુપ્ત રાખીને ડેટાની રજૂઆત વડે ડેટાને સુરક્ષિત બનાવે છે ?
- (A) ઈન્કેપ્સ્યુલેશન (B) એબસ્ટ્રેક્શન
(C) પોલીમોર્ફીઝમ (D) એન્ક્રીપ્શન

61. કેટલા પ્રકારના ઓવરલોડિંગ વડે પોલીમોર્ફિઝમ શક્ય બને છે ?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) એક (D) ચાર
62. ઓબ્જેક્ટ આધારિત ખ્યાલમાં એઝીગેશન બે ક્લાસ વચ્ચેના કેવા સંબંધને રજૂ કરે છે ?
 (A) ભિન્ન (non exclusive) (B) અજોડ (exclusive)
 (C) એકાકી (unique) (D) એક પણ નહીં
63. ક્લાસ-ડ્રાયાગ્રામમાં એઝીગેશનને કયા ચિહ્ન વડે દર્શાવવામાં આવે છે ?
 (A) ખાલી હીરાના ચિહ્ન (B) ભરેલા હીરાના ચિહ્ન
 (C) ખાલી ચોરસના ચિહ્ન (D) ભરેલા ચોરસના ચિહ્ન
64. ઇનહેરીટેન્સ સામાન્ય રીતે બે ક્લાસ વચ્ચે કેવા પ્રકારનો સંબંધ જણાવે છે ?
 (A) is-a-kind-of (B) has-a-kind-of
 (C) a-part-of (D) એક પણ નહીં
65. ઓબ્જેક્ટ આધારિત પ્રોગ્રામિંગ ભાષા જાવા નીચેનામાંથી કોના દ્વારા વિકસાવવામાં આવી છે ?
 (A) Microsoft (B) NetScape
 (C) Sun Microsystem (D) W3C
66. જાવા વર્ચ્યુઅલ મશીન ની યાંત્રિક ભાષાને શું કહેવામાં આવે છે ?
 (A) Source code (સોર્સ કોડ) (B) Byte code (બાઈટ કોડ)
 (C) Binary code (બાયનરી કોડ) (D) એક પણ નહીં
67. જાવા સોર્સ પ્રોગ્રામ ફાઈલનું અનુલંબન શું હોવું જોઈએ ?
 (A) .int (B) .java
 (C) .html (D) .exe
68. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા પ્રાથમિક ડેટા પ્રકારમાં અપૂર્ણક સંખ્યાનો સમાવેશ કરી શકાય છે ?
 (A) byte (B) short
 (C) int (D) double
69. જાવામાં ટેબ માટે નીચેનામાંથી કયા એક્સેપ કોડનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) /n (B) /t
 (C) /b (D) /r
70. જાવામાં એક-લીટીની કોમેન્ટ માટે નીચેનામાંથી કોનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) // (B) /* */
 (C) /** */ (D) એક પણ નહીં

71. નીચેનામાંથી કયો જવાનો તુલનાત્મક પ્રક્રિયક નથી ?
 (A) == (B) !=
 (C) < (D) <>
72. જાવામાં જ્યારે ચલ કે પદાવલી ની કિંમત ખૂબી અલગ અલગ ઘણા કાર્યોના વિકલ્પ હોય ત્યારે નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) સ્વીચ સ્ટેટમેન્ટ (B) for લૂપ
 (C) while લૂપ (D) do... while લૂપ
73. જાવામાં કયા વિધાનનો ઉપયોગ સ્વિચ કે લૂપ પ્રકારની રચનાની બહાર પ્રોગ્રામનું નિયંત્રણ ફેરવવા માટે થાય છે ?
 (A) continue (B) gets
 (C) break (D) exit
74. જાવામાં નીચેનામાંથી શેનો ઉપયોગ ઇન્ક્રીમેન્ટ પ્રક્રિયક તરીકે કરવામાં આવે છે ?
 (A) ++ (B) --
 (C) ** (D) //
75. જાવામાં ક્લાસને વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે કયા ચાવીરૂપ શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) Class (B) class
 (C) CLASS (D) ઉપરના તમામ
76. જાવામાં નીચેનામાંથી શેનો ઓબ્જેક્ટ બનાવવા માટેના પગલાંનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) Declaration (B) Instantiation
 (C) Initialization (D) એક પણ નહીં
77. જાવામાં ઓબ્જેક્ટનો સંગ્રહ મેમરીના જે ખાસ ભાગમાં કરવામાં આવે છે, તેને શું કહે છે ?
 (A) ROM (B) Heap
 (C) HD (D) CD
78. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા વેરીએબલ (ચલ) મેથડ કે બ્લોકની અંદર વ્યાખ્યાયિત કરેલા હોય છે ?
 (A) લોકલ (B) ઇન્સ્ટન્સ
 (C) ક્લાસ (D) એક પણ નહીં
79. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા વિઝીબીલીટી મોડીફાયરની મદદથી સૌથી ઉચ્ચ ક્ષણનું પ્રોટેક્શન મેળવી શકાય છે ?
 (A) પબ્લિક (B) પ્રોટેક્ટેડ
 (C) પ્રોટેક્ટેડ (D) પ્રાઇવેટ

80. જાવામાં સબ ક્લાસ બનાવવા માટે ક્લાસની વ્યાખ્યામાં કયા ચાવીરૂપ શબ્દનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) derive (B) extends
(C) super (D) એક પણ નહીં
81. સુપર ક્લાસના કન્સ્ટ્રક્ટરને કોલ કરવા માટે સબ ક્લાસના કન્સ્ટ્રક્ટરમાં કયા ચાવીરૂપ શબ્દનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) derive (B) super
(C) main (D) ઉપરના તમામ
82. જાવામાં કમ્પોઝિશન અને એસોસિએશન અલગ અલગ ક્લાસ વચ્ચે કેવા પ્રકારનો સંબંધ રચે છે ?
- (A) is-a (B) has-a
(C) a-part (D) એક પણ નહીં
83. જાવામાં નીચેનામાંથી કયો પ્રક્રિયક ઓબ્જેક્ટ બનાવે છે અને તેનો રેફરન્સ પરત કરે છે ?
- (A) કોટ (.) (B) new
(C) કોલોન (:) (D) એસાઇનમેન્ટ (=)
84. નીચેનામાંથી કઈ મેથડ ઓબ્જેક્ટ બનાવતા સમયે આપોઆપ ઈન્વોક થાય છે ?
- (A) ઈન્સ્ટન્સ મેથડ (B) કન્સ્ટ્રક્ટર
(C) ક્લાસ મેથડ (D) ઉપરના તમામ
85. જાવામાં નીચેનામાંથી કયો એક જ પ્રકારના ઘટકોના સંગ્રહને રજૂ કરતો ચલ છે ?
- (A) એરે (B) મેથડ
(C) ક્લાસ (D) એક પણ નહીં
86. java.util.Arrays ક્લાસની નીચેનામાંથી કઈ મેથડ નો ઉપયોગ સમગ્ર એરે કે તેના અમુક ભાગને ક્રમાનુસાર ગોઠવવા માટે થાય છે ?
- (A) sort() (B) fill()
(C) arrange() (D) order()
87. હાર અને સંતુલ સ્વરૂપે કોષ્ટકીય માહિતીનો સંગ્રહ માટે નીચેનામાંથી કયા એરેનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) એક-પરિમાણીય (B) દ્વિ-પરિમાણીય
(C) બહુ-પરિમાણીય (D) એક પણ નહીં
88. જાવામાં નીચેનામાંથી કયો કન્સ્ટ્રક્ટર એક પણ અક્ષર વગરનો સ્ટ્રિંગ ઓબ્જેક્ટ બનાવે છે ?
- (A) String() (B) String (string literals)
(C) String (string strob)) (D) String (char ary[])

89. જાવામાં નીચેનામાંથી કયા કાર્યો કરવા માટે સ્ટ્રિંગ ક્લાસ મેથડ પૂરી પાડે છે ?
- (A) બે સ્ટ્રિંગની તુલના કરવી (B) સ્ટ્રિંગની લંબાઈ મેળવવી
(C) સ્ટ્રિંગનું વિભાજન કરવું (D) ઉપરના તમામ
90. જાવામાં compareTo(string str) મેથડ નીચેનામાંથી કઈ કિંમત પરત કરશે, જો મેથડ કોલ કરનાર સ્ટ્રિંગ ઓબ્જેક્ટ પ્રાપ્ત strની તુલના એ મોટી હોય ?
- (A) 0 (B) >0
(C) <0 (D) એક પણ નહીં
91. જાવામાં સ્ટ્રિંગ ક્લાસની નીચેનામાંથી કઈ મેથડ, મેથડ કોલ કરતી સ્ટ્રિંગ ઓબ્જેક્ટમાં રહેલા અક્ષરોની સંખ્યા પરત કરે છે ?
- (A) int length() (B) int size()
(C) int long() (D) int count()
92. જાવામાં Date ક્લાસની નીચેનામાંથી કઈ મેથડ Date ઓબ્જેક્ટ ના તારીખ અને સમયને સ્ટ્રિંગમાં રજૂ કરી તે સ્ટ્રિંગ પરત કરે છે ?
- (A) StringtoDate() (B) DatetoString()
(C) StringtoString() (D) DateTimetoString()
93. જાવામાં નીચેનામાંથી શું એરેની પ્રારંભિક ઇન્ડેક્સ કિંમતનો ઉલ્લેખ કરે છે ?
- (A) 0 (B) 1
(C) null (D) ઉપરના તમામ
94. જાવામાં જો આપણે Calendar ક્લાસની get મેથડમાં DAY-OF-WEEK પ્રાપ્ત તરીકે વાપરીએ તો કયા પ્રકારની કિંમત પરત થશે ?
- (A) int (B) char
(C) string (D) boolean
95. કમ્પ્યુટર ફાઈલ અને ડિરેક્ટરી માટેની સંગ્રહ સ્થાન ની જરૂરિયાતો ઘટાડવા માટેની તકનીકોને શું કહેવામાં આવે છે ?
- (A) ડેટા સોલિંગ (B) ડેટા ગોઠવણી
(C) માહિતી સંકોચન (D) એક પણ નહીં
96. લિનક્સમાં ફાઈલોના જથ્થાને અથવા સોફ્ટવેરને વિતરણ કરવા માટે નીચેનામાંથી કયું સામાન્ય માળખું છે ?
- (A) jar (B) ટારબોલ
(C) ઝીપ (D) એક પણ નહીં

97. VLC મીડિયા પ્લેયરમાં ચાલુ ટ્રેકનો કુલ સમય અને ટ્રેક કેટલો વાગી ચૂક્યો છે તે સમય ક્યાં દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) સ્ટેટસ બાર (B) પ્લેયર બાર
- (C) પ્રગતિ લક્ષી (પ્રોગ્રેસ) બાર (D) એક પણ નહીં
98. નીચેનામાંથી કયું મીડિયા પ્લેયર લાક્ષણિકતા ની દ્રષ્ટિએ સમૃદ્ધ છે ?
- (A) VAC (B) VEC
- (C) VLC (D) VNC
99. નીચેનામાંથી કઈ તકનીક આપણા સ્થાનનો ચોક્કસ ખ્યાલ આપે છે ?
- (A) GRS (B) GPRS
- (C) GRPS (D) GPS
100. કોઈપણ વિનિયોગમાં અસરો ઘખલ કરવા કયા પ્રોગ્રામનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) કેરેક્ટર ડિસ્પ્લે (B) કેરેક્ટર ઇન્સર્ટ
- (C) કેરેક્ટર મેપ (D) કેરેક્ટર સિલેક્ટ
-

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (331) (સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ નંબર	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1. 2.	મલ્ટિમિડિયાનો પરિચય એનિમેશન ટૂલ - સીન્કિંગ (અપૂર્ણ)	06 05
2.	જુલાઈ	2. 3.	એનિમેશન ટૂલ - સીન્કિંગ (પૂર્ણ) સીન્કિંગ વડે એનિમેશન	06 14
3.	ઓગસ્ટ	4. 6.	સ્તર (Layer)નો પરિચય ઉબુન્ટુ લિનક્સના મૂળભૂત કમાન્ડ	06 08
4.	સપ્ટેમ્બર	6.	ઉબુન્ટુ લિનક્સના મૂળભૂત કમાન્ડ (અપૂર્ણ)	10
5.	ઓક્ટોબર	6.	ઉબુન્ટુ લિનક્સના મૂળભૂત કમાન્ડ (પૂર્ણ)	05
6.	નવેમ્બર	9.	ટેબલ ટેબલ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમનો પરિચય	12
7.	ડિસેમ્બર	10. 11.	ટેબલ સાથે કાર્ય ક્વેરીનો ઉપયોગ કરી માહિતી મેળવવી (અપૂર્ણ)	10 05
8.	જાન્યુઆરી	11.	ક્વેરીનો ઉપયોગ કરી માહિતી મેળવવી (પૂર્ણ)	07
9.	ફેબ્રુઆરી	12.	ફોર્મ અને અહેવાલ	05
10.	માર્ચ	13.	તાજેતરના પ્રવાહો અને ટેકનોલોજી	10
11.	એપ્રિલ		Revision	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

(વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ ઘર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

પરીક્ષા	હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજના (A)	શૈશલ્ય (A)	કુલ
પ્રથમ વાર્ષિક	ગુણ	15	15	15	5	50
	ટકા	30%	30%	30%	10%	100%
દ્વિતીય વાર્ષિક	ગુણ	15	15	15	5	50
	ટકા	30%	30%	30%	10%	100%
વાર્ષિક	ગુણ	24	24	24	8	80
	ટકા	30%	30%	30%	10%	100%

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	પ્રથમ વાર્ષિક પરીક્ષા		દ્વિતીય વાર્ષિક પરીક્ષા		વાર્ષિક પરીક્ષા	
		કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર
1.	સરળ	40%	20	40%	20	40%	32
2.	મધ્યમ	45%	22	45%	22	45%	36
3.	કઠિન	15%	8	15%	8	15%	12
	કુલ	100%	50	100%	50	100%	80

પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	પ્રથમ	દ્વિતીય	વાર્ષિક
	MCQ	MCQ	MCQ
પ્રશ્નોની સંખ્યા	50	50	80
ફાળવેલ ગુણ	50	50	80
અંદાજિત સમય	1.00 કલાક	1.00 કલાક	2.00 કલાક

પ્રકરણ અનુસાર ગુણભારની કાળવણી

ક્રમાંક	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	સૈદ્ધાંતિક ગુણભાર			પ્રાયોગિક ગુણભાર
			પ્રથમ	દ્વિતીય	વાર્ષિક	
1	1	મલ્ટીમીડિયાનો પરિચય	16	5	8	0
2	2	એનિમેશન ટૂલ-સિન્કેગ	13	4	6	7
3	3	સિન્કેગ વડે એનિમેશન	13	4	6	5
4	4	સ્તરનો પરિચય	8	2	4	5
5	6	ઉબુન્ટુ લિનક્ષના મૂળભૂત કમાન્ડ		12	10	7
6	9	ડેટાબેઝ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમનો પરિચય		8	6	5
7	10	ટેબલ સાથે કાર્ય		8	6	5
8	11	ક્વેરીનો ઉપયોગ કરી માહિતી મેળવવી		7	6	6
8	12	ફોર્મ અને અહેવાલ			12	10
10	13	તાજેતરના પ્રવાહો અને ટેકનોલોજી			16	
		કુલ	50	50	80	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-11

વિષય : કમ્પ્યુટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

(વિજ્ઞાન અને સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

ગુણ : 80

- મલ્ટીમીડિયામાં મહત્તમ કેટલા માધ્યમોને સાંકળી શકાય ?
(A) 1 (B) 3
(C) 5 (D) 7
- કમ્પ્યુટરની સ્ક્રીન પર આવેલા નાના ટપકાંઓને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) pixel (B) dot
(C) zero (D) byte
- નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિમાં ગાણિતિક સમીકરણોની મદદ થી ચિત્રોનો સંગ્રહ કરવામાં આવે છે ?
(A) ફોલ્ડર (B) ફાઈલ
(C) સદીશ (D) આપેલ તમામ
- નીચેના પૈકી કયું અનુલંબન એ ધ્વનિ અને વિડિયોનું સંકલન છે ?
(A) .doc (B) .xls
(C) .bmp (D) .ram
- વિડીયો બનાવવા નીચેનામાંથી કયા સાધનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) મોબાઈલ ફોન (B) વેબ કેમેરા
(C) ડિજિટલ કેમેરા (D) આપેલ તમામ
- કોઈપણ ભાષામાં અર્થપૂર્ણ ધ્વનિને શું કહે છે ?
(A) Video (B) Sound
(C) Text (D) Animation
- તસવીરોને ડિજિટલ સ્વરૂપમાં રૂપાંતરિત કરવા કયા સાધનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
(A) Animation (B) Video
(C) Scanner (D) Password
- નીચેનામાંથી એનિમેશનમાં કયા પ્રકારના X,Y અને Z અક્ષ પર દર્શનીય ફેરફારો ઉદભવે છે ?
(A) 2D (B) 3D
(C) 4D (D) 5D

9. નીચેનામાંથી આઈકોન અને ઘટના આધારિત ટુલ સોફ્ટવેરનું ઉદાહરણ કયું છે ?
 (A) Authorware (B) Icon Author
 (C) (A) અને (B) બંને (D) એક પણ નહીં
10. સીન્ડિગમાં ફાઈલની લાક્ષણિકતાઓ ગોઠવવા માટે નીચે પૈકી કયો વિકલ્પ પસંદ કરી શકાય ?
 (A) Caret→Edit→Property (B) Caret→File→Property
 (C) Toolbox→New File (D) Toolbox→Toolbox→New File
11. ગમે તેટલા બિંદુઓ અને વકોની મદદથી ઓબ્જેક્ટની રચના કરવા માટે સીન્ડિગમાં કયા ટૂલનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) A Line (B) B Line
 (C) C Line (D) D Line
12. સીન્ડિગમાં ઓબ્જેક્ટમાં બે રંગો વચ્ચે એક સરખી અસરથી સંક્રમિત (transition) પૂરવા માટે કયા ટૂલનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) Fill (B) Opacity
 (C) Draw (D) Gradient
13. સીન્ડિગની સંગ્રહિત ફાઈલ સ્વરૂપનું અનુલંબન કયું છે ?
 (A) .sifz (B) .zip
 (C) .com (D) .exe
14. સીન્ડિગમાં કેરેટ બટન ઉપર ક્લિક કરવાથી કયું મેનુ ખુલે છે ?
 (A) ફાઈલ મેનુ (B) ફોર્મેટ મેનુ
 (C) કેનવાસ મેનુ (D) એક્ટિવિટી મેનુ
15. એનિમેશનમાં પહેલી ફેમ અને છેલ્લી ફેમની વચ્ચેની જરૂરી ફેમ આપમેળે દોરાઈ જાય તેને શું કહે છે ?
 (A) Morphing (B) Kinematics
 (C) Tweening (D) આપેલ તમામ
16. સીન્ડિગમાં અંત સમય માટે સામાન્ય રીતે નીચેના પૈકી કયો સમય ગોઠવાયેલો હોય છે ?
 (A) 10S (B) 25
 (C) 5S (D) 12S
17. સીન્ડિગમાં સામાન્ય રીતે પ્રત્યેક સેકન્ડને કેટલી ફેમમાં વિભાજિત કરવામાં આવે છે ?
 (A) 12 (B) 24
 (C) 32 (D) 42

18. એનીમેટ એડિટિંગ મોડ બટન કયા રંગનું હોય છે ?
 (A) લાલ (B) લીલા
 (C) ભૂરા (D) સફેદ
19. સીન્ડિગમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબત એક ફેમ રજૂ કરે છે, જે ઓબ્જેક્ટના ગુણધર્મો માં ફેરફાર નક્કી કરે છે ?
 (A) ક્લી ફેમ (B) પિક્ચર ફેમ
 (C) લોક ફેમ (D) ચોરસ ફેમ
20. નીચેના પૈકી કયું પદ અસરને રજૂ કરે છે જેમાં એક છબી બીજી છબીમાં પરિવર્તિત થાય છે ?
 (A) Morphing (B) Kinematics
 (C) Tweening (D) Cel Animation
21. સીન્ડિગમાં એમાઉન્ટ ગુણધર્મની કઈ કિંમત લેયરને પૂરેપૂરું પારદર્શક બનાવે છે ?
 (A) 0 (B) 1
 (C) 2 (D) 3
22. જુદી જુદી વસ્તુઓને ભેગી કરવાની પદ્ધતિને સીન્ડિગમાં શું કહે છે ?
 (A) Composition (B) Encapsulation
 (C) Picturization (D) Rotation
23. સીન્ડિગમાં અલગ અલગ દરેક તત્વને નીચેના પૈકી કયા વિભાગમાં વિભાજીત કરવામાં આવે છે ?
 (A) સ્તર (B) ફેમ
 (C) પેજ (D) સ્લાઈડ
24. સીન્ડિગમાં ઓબ્જેક્ટના શિરોબિંદુ (vertex)ને Blineના શિરોબિંદુ સાથે જોડવા માટે નીચેના પૈકી કઈ લાક્ષણિકતાનો ઉપયોગ કરાય છે ?
 (A) Link to Bline (B) Link to Picture
 (C) Link to Dot (D) Link to File
25. લિનશમાં ટર્મિનલ લિન્કો ઓપન થતાં નીચેના પૈકી કયું ચિહ્ન જોવા મળે છે ?
 (A) \$ (B) #
 (C) % (D) >
26. લિનશ કમાન્ડની વાક્યરચનાને કેટલા વિભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે ?
 (A) 2 (B) 3
 (C) 4 (D) 5

27. લિનક્સમાં પૂર્વ નિર્ધારિત શેલની કિંમત કયા ચલમાં સંગ્રહવામાં આવે છે ?
 (A) SHELL (B) VAR
 (C) VALUE (D) NAME
28. લિનક્સમાં નીચે પૈકી કયું ફાઈલના નામની મહત્તમ લંબાઈ રજૂ કરે છે ?
 (A) 200 (B) 255
 (C) 300 (D) 150
29. લિનક્સમાં તમારી હાલની કામની ડિરેક્ટરી (current directory) દર્શાવવા નીચેના પૈકી કયો કમાન્ડ ઉપયોગમાં લેવાય છે ?
 (A) current (B) psd
 (C) pwd (D) dir
30. લિનક્સમાં નવી ફાઈલ બનાવવા માટે કયા કમાન્ડનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) cat (B) cal
 (C) new (D) file
31. લિનક્સમાં ઉપયોગકર્તાની ફાઈલને વાંચવાની પરવાનગી આપવા માટે નીચેના પૈકી કઈ વાક્યરચના સાચી છે ?
 (A) chmod u+r file name (B) chmod r file name
 (C) chmod -r file name (D) chmod u-r file name
32. લિનક્સમાં ફાઈલોની યાદી મેળવવા નીચેના પૈકી કયો કમાન્ડ ઉપયોગમાં લેવાય છે ?
 (A) mv (B) ls
 (C) rm (D) type
33. કોઈ ફાઈલમાંથી માત્ર કુલ લીટીઓની સંખ્યા જાણવી હોય, તો નીચેના પૈકી કયો કમાન્ડ ઉપયોગમાં લઈ શકાશે ?
 (A) wc -w (B) wc -l
 (C) wc -c (D) wc -d
34. પહેલો અક્ષર સ્વર ન હોય તેવી ફાઈલોની યાદી દર્શાવવા કયા કમાન્ડનો ઉપયોગ કરશો ?
 (A) ls [laeiou]* (B) ls [aeiou]*
 (C) ls *[aeiou] (D) ls *[laeiou]
35. રો (કાચી) હકીકત અથવા આંકડાઓ કઈ પદાવલી માટે વપરાય છે ?
 (A) નંબર (B) ડેટા
 (C) ઈન્ફર્મેશન (D) ચાર્ટ

36. નીચેનામાંથી કયું ઓપન સોર્સ ડેટાબેઝ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ નથી ?
 (A) MySQL (B) Oracle
 (C) Base (D) આપેલ તમામ
37. બેઝ ડેટા બેઝમાં ડેટાનો સંગ્રહ કરવા માટેનો મૂળભૂત એકમ કયો છે ?
 (A) Table (B) Query
 (C) Form (D) Report
38. લખાણનો સંગ્રહ કરવા માટે Baseમાં કયો ડેટા ટાઈપ વાપરી શકાય ?
 (A) Char (B) Text
 (C) Number (D) String
39. બેઝમાં વર્ષ, મહિનો, દિવસ, કલાક જેવી માહિતી ઉમેરવા માટે કઈ ડેટા ટાઈપ નો ઉપયોગ કરી શકાય છે ?
 (A) Date (B) Calendar
 (C) Year (D) Time
40. Baseમાં ટેબલ પર રાઈટ ક્લિક કરી Edit વિકલ્પ પસંદ કરતા ટેબલ કયા વ્યૂમાં ખૂલે છે ?
 (A) Format view (B) Edit view
 (C) Design view (D) Change view
41. બેઝ ડેટા બેઝમાં ડેટાની એકવણી માટે સોર્ટિંગના કેટલા લેવલ રજૂ કરે છે ?
 (A) 1 (B) 2
 (C) 3 (D) 4
42. બેઝ ડેટા બેઝમાં નીચેના પૈકી કયું એક ફિલ્ડ અથવા ફિલ્ડનું જોડાણ છે કે જેની કિંમત બીજા ટેબલમાંથી મેળવવામાં આવે છે ?
 (A) કોમ્પોઝિટ કી (B) પ્રાઈમરી કી
 (C) ફોરેન કી (D) હોમ કી
43. બેઝમાં ટેબલ વચ્ચે સંબંધ ઉમેરવા માટે કયા મેનુનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) File (B) Format
 (C) Insert (D) Tools
44. બેઝ ડેટાબેઝમાં જે ટેબલમાં પ્રાઈમરી કી હોય તેવા ટેબલને શું કહેવામાં આવે છે ?
 (A) માસ્ટર ટેબલ (B) સબ ટેબલ
 (C) ગ્રાઈડ ટેબલ (D) બેઝ ટેબલ
45. બેઝ ડેટા બેઝમાં વર્ગ અને વર્ગ શિક્ષક વચ્ચે કેવા પ્રકારનો સંબંધ છે ?
 (A) એક થી એક (B) એક થી અનેક
 (C) અનેક થી અનેક (D) એક પણ નહીં

46. બેઝ ડેટા બેઝમાં બંને ટેબલમાં એક કરતાં વધુ વખત રેકૉર્ડનો સંગ્રહ કરવો પડે તેને કેવા પ્રકારનો સંબંધ કહે છે ?
- (A) એક થી એક (B) એક થી અનેક
(C) અનેક થી અનેક (D) એક પણ નહીં
47. બેઝમાં સિલેક્ટ ક્વેરીના પરિણામને સામાન્ય રીતે કયા સ્વરૂપે દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (A) Table (B) Query
(C) Form (D) Report
48. બેઝમાં ક્વેરી બનાવવાની કઈ રીતમાં કોઈ જ માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું નથી ?
- (A) Create Query in Design view (B) Create Query in SQL view
(C) Create Query in Wizard view (D) Create Query in Structure view
49. બેઝમાં ક્વેરી ના માપદંડમાં તારીખ ને શેમાં આવરીને લખવામાં આવે છે ?
- (A) @ (B) #
(C) \$ (D) %
50. બેઝમાં નીચેના પૈકી કયો વિકલ્પ વિશિષ્ટ (Special) ઓપરેટરને દર્શાવે છે ?
- (A) Is (B) Like
(C) Between (D) આપેલ તમામ
51. બેઝમાં ફિલ્ડના અર્થપૂર્ણ નામ આપવા માટે નીચેનામાંથી કયો વિકલ્પ પસંદ કરી શકાય ?
- (A) Alias (B) Meaningful
(C) Original (D) Main
52. બેઝમાં એકવાર ક્વેરી તૈયાર થઈ ગયા બાદ કયા વિકલ્પ દ્વારા તત્કાલ ક્વેરીનું પરિણામ જોઈ શકાય છે ?
- (A) Display query (B) View query
(C) Print query (D) Run query
53. ડેટા બેઝ ની પરિભાષામાં શેનો ઉપયોગ ડેટા દાખલ (ડેટા એન્ટ્રી) કરવા અને ડેટામાં સુધારા વધારા કરવા માટેનું (front end) છે ?
- (A) Table (B) Query
(C) Form (D) Report
54. બેઝમાં નીચેના પૈકી શાનો ઉપયોગ કરીને ફોર્મ બનાવી શકાય છે ?
- (A) Table (B) Query
(C) (A) અને (B) બંને (D) એક પણ નહીં

55. બેઝ ફોર્મમાં ટૂલ ટીપ કયા રંગના ખાનામાં દર્શાવાય છે ?
 (A) લાલ (B) લીલા
 (C) પીળા (D) ભૂરા
56. બેઝમાં ક્વેરી દ્વારા મળતું પરિણામ કયા સ્વરૂપે જોવા મળે છે ?
 (A) કોષ્ટક (B) હાર
 (C) સ્તંભ (D) આપેલ તમામ
57. બેઝમાં ફોર્મની પાછળના રંગને બદલવા માટે કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) File → Options (B) Edit → Options
 (C) Tools → Options (D) View → Options
58. બેઝમાં ફોર્મ માંથી ઈચ્છિત રેકૉર્ડ શોધવા માટે કયો વિકલ્પ પસંદ કરવામાં આવે છે ?
 (A) Find Record (B) Search Record
 (C) View Record (D) Print Record
59. બેઝમાં નીચેના પૈકી કયા પ્રકારનો રિપોર્ટ પસંદ કરતા ટેબલમાં કરેલ ફેરફારની કોઈપણ અસર રિપોર્ટમાં જોવા મળે છે ?
 (A) Static (B) Dynamic
 (C) Formatted (D) Changed
60. ફોર્મમાં રેકૉર્ડને એક પછી એક જોવા માટે કયા બટનનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) નેવિગેશન બટન (B) પ્લે બટન
 (C) રન બટન (D) વ્યુ બટન
61. ફોર્મમાં એક સમયે કેટલા રેકૉર્ડ જોવા મળે છે ?
 (A) 1 (B) 2
 (C) 3 (D) 0
62. બેઝ પોસ્ટામમાં કયા ચટક પરથી રિપોર્ટની રચના કરવી શક્ય છે ?
 (A) ટેબલ (B) ક્વેરી
 (C) (A) અને (B) બંને (D) ફોર્મ
63. ફોર્મ વિઝાર્ડમાં સ્ટાઈલ સેક્શન કેટલા રંગ ઉપલબ્ધ છે ?
 (A) 10 (B) 20
 (C) 30 (D) 40

64. અહેવાલ કયા મુખ્ય હેતુથી તૈયાર કરવાનો છે ?
 (A) કોષ્ટક બનાવવું (B) વ્યાવસાયિક દ્વારા માહિતી રજૂ કરવી
 (C) આંકડાકીય માહિતી માટે રેકૉર્ડનો ઉપયોગ (D) વિગતો દાખલ કરવી
65. ક્લાઉડ કમ્પ્યુટિંગ શબ્દમાં ક્લાઉડ શબ્દ નીચેના પૈકી શેના માટે વપરાય છે ?
 (A) સીડી ડ્રાઈવ (B) હાર્ડ ડ્રાઈવ
 (C) પેન ડ્રાઈવ (D) કાર ડ્રાઈવ
66. Google drive નીચેના પૈકી કયા પ્રકારના ક્લાઉડનું ઉદાહરણ છે ?
 (A) અંગત ક્લાઉડ (B) સોફ્ટ ક્લાઉડ
 (C) હાર્ડ ક્લાઉડ (D) ઓપન ક્લાઉડ
67. નીચેના પૈકી કયું RFIDમાં ઉપયોગમાં લેવાતી માર્ફકોચિપની મહત્તમ સંગ્રહ ક્ષમતા રજૂ કરે છે ?
 (A) 1000 બાઈટસ (B) 2000 બાઈટસ
 (C) 3000 બાઈટસ (D) 4000 બાઈટસ
68. મોબાઈલ કમ્પ્યુટરમાં પ્રાથમિક ભાગ કેટલા હોય છે ?
 (A) 1 (B) 2
 (C) 3 (D) 4
69. નીચેના પૈકી કયું મર્યાદિત વિસ્તારમાં તાર વિના સાપનો વચ્ચે માહિતીની આપ લે કરવા ઉપયોગમાં લેવાતું સૌથી વધુ પ્રચલિત પ્રત્યાયનનું માધ્યમ છે ?
 (A) Information (B) Computer
 (C) Wifi (D) Radio
70. મોબાઈલ કમ્યુનિકેશનની કઈ સેવા એનાલોગ સંકેતો પર આધારિત હતી ?
 (A) 1G (B) 3G
 (C) 4G (D) 5G
71. બ્લુટૂથનો વિચાર શરૂઆતમાં કઈ કંપની દ્વારા કરવામાં આવ્યો ?
 (A) Google (B) Yahoo
 (C) Ericsson (D) Sony
72. ક્લાઉડ કોમ્પ્યુટર નું કયું મોડેલ સામાન્ય રીતે કોઈ સોફ્ટવેર કંપની હોય છે, જે ક્લાઉડ સેવા પ્રદાન કરતા પાસેથી સોફ્ટવેર અને લાઈબ્રેરીનો ઉપયોગ કરી સોફ્ટવેર તૈયાર કરે છે ?
 (A) IaaS (B) PaaS
 (C) SaaS (D) આપેલ તમામ

73. રેડિયો ફ્રિક્વન્સી આઈડિન્ટિફિકેશન સિસ્ટમનો કયો ભાગ રેડિયો ફ્રિક્વન્સી સંકેતો ઉત્પન્ન કરવાના ઉપયોગમાં આવે છે ?
- (A) એન્ટેના (B) ટ્રાન્સીવર
(C) ટ્રાન્સપોડર (D) બેટરી
74. નીચે દર્શાવેલમાંથી કયું સામાન્ય રીતે માનવીઓની તેમની લાક્ષણિકતાઓ અને વર્તન પર આધારિત ઓળખ છે ?
- (A) Printer (B) Monitor
(C) Computer (D) Biometrics
75. નીચેનામાંથી કયું ઓબ્જેક્ટ અવાજ ઓળખ માટે વપરાય છે ?
- (A) Speech recognition (B) Voice recognition
(C) Audio recognition (D) Sound recognition
76. નીચેના પૈકી કઈ પદ્ધતિ સ્થાન શોધતા વિનિયોગ (નેવિગેશન એપ્લિકેશન) માટે સૌથી વધુ વપરાય છે ?
- (A) GSPC (B) GRS
(C) GPS (D) GAS
77. કયા ડિવાઈસમાં ટેરાબાઈટ ક્ષમતા વાળી એક અથવા આવી એક કરતાં વધુ હાર્ડ ડિસ્ક હોઈ શકે છે ?
- (A) NAS (B) MES
(C) PAS (D) SAS
78. Sony કંપની દ્વારા નીચેના પૈકી કયો હુમનોઈડ રોબોટ બનાવવામાં આવેલ છે ?
- (A) ROBO (B) MILI
(C) QRIO (D) AMMI
79. કમ્પ્યુટર સંસાધનોના કાર્યક્ષમ ઉપયોગ માટે કયો શબ્દ પ્રચલિત બન્યો છે ?
- (A) ગ્રીન કમ્પ્યુટિંગ (B) રેડ કમ્પ્યુટિંગ
(C) યલો કમ્પ્યુટિંગ (D) બ્લેક કમ્પ્યુટિંગ
80. ચાલક વિનાની કાર તૈયાર કરવામાં નીચેના પૈકી કોણે સફળતા હાંસલ કરી છે.
- (A) Google (B) Samsung
(C) Ericsson (D) Sony